

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS KLÍMASTRATÉGIÁJA

Készítette az NKM Optimum Zrt.

 Nemzeti Közművek

a Leneg Energia Ügynökség és a CoSignum Öko-Innovációs Kft. közreműködésével

TARTALOM

Tartalom.....	1
Táblázatjegyzék	6

2020

Ábrajegyzék.....	7
1 Vezetői összefoglaló	9
2 Bevezetés	14
2.1 A globális klímaváltozás és várható hatásai.....	15
2.1.1 Az éghajlatváltozás.....	15
2.1.2 Az éghajlatváltozás okai	16
2.1.3 Az éghajlatváltozás várható hatásai.....	17
3 Illeszkedés átfogó szakpolitikai trendekhez	18
3.1 Kapcsolódás nemzetközi dokumentumokhoz, uniós szakpolitikákhoz	18
3.1.1 Európa 2020 stratégia	18
3.1.2 Párizsi Megállapodás.....	19
3.1.3 Az éghajlat- és energiapolitika 2030-ig szóló kerete	19
3.1.4 EU Hosszú távú stratégiája 2050-ig – Tiszta bolygót mindenkinek	20
3.1.5 Magyarország Partnerségi Megállapodása 2014-2020-as fejlesztési időszakra	21
3.2 Kapcsolódás Nemzeti Dokumentumokhoz.....	22
3.2.1 Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia	22
3.2.2 Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig	23
3.2.3 Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve (NEKT).....	23
3.2.4 Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv.....	24
3.2.5 Nemzeti Épületenergetikai Stratégia	25
3.2.6 Nemzeti Környezetvédelmi Program.....	25
3.2.7 Nemzeti Vízstratégia.....	26
3.2.8 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	26
3.3 Megyei kapcsolódó programok, stratégiák	27
3.3.1 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Klímastratégiája.....	27
3.3.2 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója.....	28
3.3.3 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Integrált Területi Programja.....	29
3.3.4 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve.....	29
3.3.5 Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Környezetvédelmi Programja	30

3.3.6	<i>Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Foglalkoztatási Stratégiája</i>	30
3.4	Kapcsolódás helyi stratégiákhoz, tervdokumentumokhoz	30
3.4.1	<i>Miskolc MJV Integrált Településfejlesztési Stratégia</i>	30
3.4.2	<i>Miskolc MJV Településfejlesztési Konceptió</i>	31
3.4.3	<i>Miskolc MJV Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv (SECAP)</i>	31
3.4.4	<i>Miskolc Fenntartható Mobilitási tervének (SUMP) Felülvizsgálata</i>	32
4	Helyzetelemzés	34
4.1	Miskolc MJV rövid történelmi áttekintése	34
4.2	Természeti adottságok	34
4.2.1	<i>Földrajzi fekvés</i>	34
4.2.2	<i>Természetföldrajzi tájbeosztás</i>	35
4.2.3	<i>Domborzat</i>	36
4.2.4	<i>Földtani adottságok</i>	36
4.2.5	<i>Talajtani adottságok</i>	37
4.2.6	<i>Vízrajz</i>	37
4.2.7	<i>Élővilág</i>	38
4.2.8	<i>Tájhasználat, területhasznosítás</i>	39
4.2.9	<i>Éghajlat</i>	40
4.2.10	<i>Levegőminőség</i>	54
4.2.11	<i>Összegzés, konfliktussal terhelt területek, helyi védett értékek</i>	61
4.3	Társadalmi-Demográfiai helyzetkép	62
4.3.1	<i>Sérülékeny csoportok jellemzői</i>	66
4.3.2	<i>Összegzés, sérülékeny csoportok</i>	73
4.4	Gazdaság	74
4.4.1	<i>Vállalkozások statisztikája</i>	75
4.5	Épített környezet, településszerkezet, szegregátumok	78
4.6	Építmények vizsgálata	84
4.6.1	<i>Helyi épített értékek</i>	85
4.7	Infrastruktúra	86

4.7.1	Vízgazdálkodás és vízellátás	86
4.7.2	Hulladékgazdálkodás.....	88
4.7.3	Energiagazdálkodás és ellátás.....	89
4.7.4	Közüilágítás	98
4.7.5	Elektronikus hírközlés.....	98
4.7.6	Közülekedés	99
4.7.7	Humáninfrastruktúra	104
4.7.8	Sport és rekreáció.....	107
4.7.9	Lakáshelyzet.....	107
5	Helyzetértékelés.....	109
5.1	Mitigációs helyzetértékelés.....	109
5.1.1	Miskolc ÜHG kibocsátásának hosszúidősoros elemzése	110
5.1.2	ÜHG leltár	114
5.1.3	Miskolc releváns projektjeinek bemutatása.....	116
5.2	Adaptációs helyzetértékelés	117
5.3	A sérülékenység vizsgálat	117
5.3.1	Sérülékeny csoportok és jellemzőik	118
5.3.2	Sérülékeny területek jellemzői.....	118
5.4	SWOT analízis.....	120
6	Célok megfogalmazása	125
6.1	Miskolc klímavédelmi jövőkép, átfogó cél	125
6.2	Miskolc város elkötelezettsége	125
6.3	Mitigációs célkitűzések	128
6.4	Adaptációs és felkészülési célkitűzések.....	128
6.5	Klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések.....	129
7	Célok elérése érdekében javasolt intézkedések.....	130
7.1	Mitigációs intézkedési javaslatok.....	130
7.2	Adaptációs intézkedések	140
7.3	Szemléletformálási intézkedések	144

8	Végrehajtási keretrendszer meghatározása	148
8.1	Intézményi együttműködési keretek	148
8.1.1	Önkormányzat szervezeti felépítése, feladatkörök, kompetenciák	148
8.2	Az akcióterv megvalósításának finanszírozási lehetőségei	150
8.2.1	Nemzetközi források.....	151
8.2.2	Alternatív finanszírozási lehetőségek.....	152
8.2.3	A harmadik feles finanszírozás (ESCO).....	154
8.3	Monitoring és felülvizsgálat	157
8.3.1	Klímastratégia célrendszeréhez tartozó Mitigációs indikátorok	157
8.3.2	Klímastratégia célrendszeréhez tartozó Adaptációs indikátorok.....	158
8.3.3	Klímastratégia célrendszeréhez tartozó Szemléletformálási indikátorok.....	159
8.4	Nyilvánosság biztosításának folyamata	160
9	Irodalomjegyzék.....	161
9.1	Dokumentumok.....	161
9.1.1	Miskolc MJV stratégiai dokumentumai	161
9.2	Internetes források.....	161
9.3	Statisztikai adatok forrása	162
10	Mellékletek.....	164
10.1	1. számú Melléklet: Miskolc MJV helyi értékeinek bemutatása	164
10.2	2. számú Melléklet: Miskolc MJV releváns projektjei	166
10.2.1	KEHOP konstrukcióban elnyert pályázatok.....	166
10.2.2	TOP Konstrukcióban elnyert pályázatok	170
10.2.3	GINOP konstrukcióban elnyert pályázatok.....	180

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: Miskolc MJV ÜHG kibocsátásának célértékei	10
2. táblázat: Magyarország célkitűzései és az ezeket támogató főbb intézkedések	24
3. táblázat: Kibocsátás csökkentési célérték.....	32
4. táblázat: Miskolc MJV éghajlati jellemzőinek összegzése	42
5. táblázat: Miskolc mérőállomásai és jellemzői.....	54
6. táblázat: Miskolc demográfiai adatai, 2017-18.	62
7. táblázat A gazdasági aktivitás indikátorai Miskolcon, 2017	76
8. táblázat: Vállalkozások statisztikájának legfőbb mutatói 2011 és 2018 között	77
9. táblázat Miskolc távhő szektor bemutatása – GJ/év – 2011-2017.....	94
10. táblázat: KEOP, KEHOP pályázatokból történt beruházások tételes felsorolása 2008-2019.....	96
11. táblázat: Közvilágítás energiafelhasználása, 2017	98
12. táblázat: Miskolc MJV járműállománya	101
13. táblázat: Fogasztó csoportonkénti vezetékes gáz felhasználás (2012-2018).....	111
14. táblázat: Miskolc MJV Üvegházgáz leltára	115
15. táblázat: Klímaérzékenység vizsgálat	117
16. táblázat: Klímaközpontú SWOT analízis	124
17. táblázat: A különböző ESCO konstrukciók összehasonlítása	155
18. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó mitigációs indikátorok.....	157
19. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó adaptációs indikátorok	158
20. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó szemléletformálási indikátorok	159

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A globális átlaghőmérséklet változása és tendenciái.....	16
2. ábra: Miskolc közigazgatási területére eső kistájak	35
3. ábra: Miskolc közigazgatási területének földtani térképe	37
4. ábra: Miskolc közigazgatási területének genetikai talajtípusai	37
5. ábra: Felszínborítási főkategóriák	39
6. ábra: Miskolc éghajlati jellemzőinek összefoglalása	43
7. ábra: Miskolc MJV évi középhőmérsékletének változása 1985-2018 (KSH)	44
8. ábra: Miskolc MJV éves átlagos napfénytartam változása 1985-2018 (KSH)	45
9. ábra: Kitétség - Hőhullámos napok gyakorisága, 2021-2050	45
10. ábra: Többlethalálozás változás, 2021-2050.....	47
11. ábra: Miskolc MJV területén lehullott csapadék mennyiségének, illetve a csapadékos napok számának alakulása (1985-2018) (KSH)	48
12. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján	49
13. ábra: A módosított Pálfai-féle aszályindex várható változása a 2021–2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján	50
14. ábra: Vízbázisok klíma-érzékenységének mértéke	52
15. ábra Erdősérülékenységi indikátor	53
16. ábra: 2005-2010 között bekövetkezett földtani káresemények eloszlási térképe	54
17. ábra: Ipari eredetű CO, NO _x , SO ₂ és szilárd anyag kibocsátás Miskolcon.....	55
18. ábra: Forgalom változásának 10 éves tendenciája Miskolc forgalmas főútjain	56
19. ábra: SO ₂ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon	57
20. ábra: CO koncentráció változása Miskolcon	58
21. ábra: NO ₂ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon	58
22. ábra: NO ₂ túllépésszám változása Miskolcon	59
23. ábra: PM ₁₀ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon	60
24. ábra: PM ₁₀ koncentráció változásának tendenciái Miskolcon	60
25. ábra: Lakónépesség száma az év közepén (2000-2018)	63
26. ábra: Népeség kor szerinti megoszlása (2018)	63
27. ábra: Munkaképes korú népesség aránya (%) (2010-2017)	64
28. ábra: Regisztrált munkanélküliek aránya(%) (2010-2017)	65
29. ábra: Adófizetők aránya az állandó népességből (%) (2010-2017)	65
30. ábra: Gyermekek számának és arányának változása (2000-2018).....	66
31. ábra: Időskorúak számának és arányának változása (2000-2018)	67
32. ábra: 8 általánosnál kisebb végzettségű regisztrált munkanélküliek száma (fő) (2010-2017).....	67
33. ábra: Adófizetők megoszlása jövedelemszintek szerint.....	68
34. ábra: Nyilvántartott álláskereső megoszlása végzettség szerint.....	69

35. ábra: 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya (%) (2010-2018)	71
36. ábra: Nyilvántartott álláskeresők megoszlása korcsoportok szerint (%) (2009-2018)	72
37. ábra: Miskolc térképe	81
38. ábra: Miskolc belvárosának országosan védett műemlékei és műemlék területei	85
39. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz aránya (%)	86
40. ábra: Közütemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	87
41. ábra: A közütemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások aránya (%) (2001-2018)	88
42. ábra: A lakosságtól elszállított települési hulladék	89
43. ábra: Háztartási villamosenergia fogyasztók aránya (%)	90
44. ábra: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia aránya (%) (2007-2018)	91
45. ábra: Gázfogyasztók számának változása (2000-2018)	91
46. ábra: Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz aránya (%)	92
47. ábra: Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	99
48. ábra: Miskolc MJV közösségi közlekedésének térképe	102
49. ábra: Óvodai férőhelyek kihasználtsága Miskolcon	106
50. ábra: Lakásállomány megoszlása szoba számok szerint (2000-2018)	108
51. ábra: Az év folyamán épített lakások szobaszámok szerinti bontásban (2000-2018)	109
52. ábra: Vezetékes gáz felhasználásából származó kibocsátás változása (CO ₂ e tonna) (2000-2018)	111
53. ábra A háztartások által felhasznált villamosenergiából származó kibocsátás változása (CO ₂ e tonna) (2000-2018)	112
54. ábra: Villamosenergia felhasználásból származó kibocsátás változása (CO ₂ e tonna) (2007-2018)	112
55. ábra: Egyéni közlekedésből származó kibocsátás (CO ₂ e tonna) (2001-2018)	113
56. ábra: Szilárd hulladék kezelésből származó CO ₂ e kibocsátás (tonna) változása (2007-2018)	113
57. ábra: A Hivatal szervezeti felépítése	149

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az éghajlatváltozás korunk egyik legnagyobb globális kihívása, amelynek egyre nagyobb figyelmet szentelnek tudományos szinten, s egyre erőteljesebben jelenik meg a nemzetközi együttműködésekben is. **Egy olyan változás, ami közvetlen vagy közvetett módon minden társadalom életére jelentős hatással lehet.** Az ebből fakadó nehézségek leküzdése érdekében, a probléma megelőzésére – a kibocsátások jelentős csökkentésére – és a már elkerülhetetlen hatásokhoz való alkalmazkodásra egyaránt szükség van.

A klímaváltozás ugyan globális folyamat – és hatásai térben és időben függetlenek az azt okozó üvegházhatású gázkibocsátástól –, **a hatások kezelése mégis lokális feladat.**

A nemzetközi klímapolitika három fő akcióterülete:

- **mitigáció:** az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése,
- **adaptáció:** a tapasztalható hatásokhoz alkalmazkodás, a várhatókra felkészülés,
- **szemléletformálás.**

Miskolc MJV Klímastratégiájának **célja**, hogy **feltárja azokat a hatásokat**, amelyek a klímaváltozás következményeként felléphetnek az egyes szektorokban és ezek elhárítására olyan reális, **megvalósítható célokat és intézkedéseket állítson fel**, amelyek hatékonyan szolgálják a felkészülést és egyúttal a **város más fejlesztési céljaival is összhangban** vannak.

A rendelkezésére álló eszközöket, lehetőségeket áttekintve kimondható, hogy **az önkormányzat szerepe** ugyancsak meghatározó a térség **céljainak összefogásában**, a **kapcsolattartásban**, a **koordinációban**, ugyanígy és a **szemléletformálásban**, **ösztönzésben**, **információátadásban**.

A dokumentum felépítése is a fentieket tükrözi: a helyzetértékelés során elemzi a térség természeti, társadalmi, valamint gazdasági adottságait, feltárja a hatásokat, majd célokat állít fel. A célok elérése érdekében pedig intézkedéseket fogalmaz meg.

Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzés

Miskolc MJV Klímastratégiájának, az ÜHG kibocsátásra vonatkozó hosszú távú céljainak összhangban kell lennie a SECAP-ban, a Polgármesterek Szövetsége felé tett vállalásokkal. Miskolc MJV Fenntartható Energia és Klíma Akciótervében (SECAP) vállalta, hogy 2030-ra a kijelölt bázisévhez (2008) képest legalább 40%-os CO₂ (~43%) kibocsátás csökkenést ér el. A Polgármesterek Szövetsége rendelkezik saját tudásbázissal és egyéni módszertani segédletekkel a csökkentési vállalások meghatározására, jelen dokumentum ezek felhasználásával készült.

	ÜHG leltár készítésének éve	Végső ÜHG kibocsátás (t/CO ₂ eq)
Polgármesterek Szövetsége számára készített SECAP báziséve	2008.	647 769,04
SECAP köztes éve, Klímastratégia aktuális ÜHG leltára ¹	2017.	419 106,57

¹ A SECAP 2017-es adatokat tartalmaz, s ezen értékek szerepelnek a Klímastratégiában is, mivel erre az időpontra állt rendelkezésre az összes indikátor meghatározásához szükséges adat. Megjegyzendő, hogy ez csak az ÜHG leltárra vonatkozik, a többi adat esetében a legfrissebbek kerültek felhasználásra.

Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozáskor vállalt célérték (43,07%-os csökkenés)	2030.	368 789,34
---	-------	------------

1. táblázat: Miskolc MJV ÜHG kibocsátásának célértékei

Sérülékeny csoportok és jellemzőik

- **Gyermekek (0-13 év)** száma és össznépességhez viszonyított aránya is csökkent 2001-2018 között, 2018-ban az arányuk 16,25% (26 051 fő) volt a teljes népességén belül.
- **Időskorúak (60 év felett)** száma és össznépességhez viszonyított aránya is nőtt 2001-2018 között, 2018-ban 36 983 fővel a népesség 27,68%-a tartozik az időskorúak csoportjába.
- **8 általánosnál kisebb végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma** 2010-2018 között jelentősen csökkent, 2018-ban 1 467 főt számlált a csoport.
- **Alacsony jövedelműek számát és arányát** tekintve elmondható, hogy kisebb ingadozások voltak a mutató esetében, azonban értéke szűk intervallumon belül mozog, 2018-ban 22 264 főt számlált a csoport.
- **Munkanélküliek:** az alacsonyan, valamint a magasan képzett, az 51 év felettiek, valamint a tartós munkanélküliek jelennek meg elsősorban. A regisztrált munkanélküliek aránya 100 munkaképes korú lakosra 2018-ban 5,08% volt.

Sérülékeny területek jellemzői

Gazdaság

- **Működő vállalkozások:** működő és regisztrált vállalkozások aránya alapján megállapítható a sikeresen működő vállalkozások tényleges súlya, 2010 óta az országos és a megyei átlag feletti a mutató értéke (45 %). A működő vállalkozások száma 2011 után folyamatosan csökkent.
- **Vállalatok koncentráltasága:** 1000 főre jutó vállalkozások száma, mely a koncentráltaságukra utal a vizsgált időszakban viszonylagos stabilitást mutat.
- **Regisztrált vállalkozások létszám-kategóriák szerinti:** többsége 1-9 fős (30,5 %), valamint 0 és ismeretlen fős (67,1 %), míg relatíve kevés a 250-499 fős és 500 fölötti alkalmazotti létszámmal rendelkező vállalkozások száma, ám foglalkoztatotti létszámuk magas.

Természeti-épített környezet

- **Közlekedés:**
 - **Légszennyezés:** Miskolc egyik legsúlyosabb környezetvédelmi problémája, amely egészségügyi szempontból sem elhanyagolható.
 - **Közlekedési infrastruktúra: leromlott állapotú elemei** miatt jelentős zaj- és rezgésterhelést szenved a város nagy része, ami az emberi egészségre, az élővilágra és az épített környezetre is káros hatással van.
 - **Forgalom koncentráltsága:** belvárosában a helyi forgalom mellett a régió főútjai is keresztülhaladnak, melyek jelentős településszerkezeti és környezetterhelést indukálnak.
- **A Bükk természeti értékeinek veszélyeztetettsége:** egyrészt a város közvetlen közelsége miatt, másrészt a turizmus által fellépő erózió, a szemetelés, műszaki sportok terjedése, gépjárműforgalom növekedése.
- **Víz környezeti terhelése:**
 - **Az ivóvízkészletet is adó karsztvíz és a miskolci fürdőket ellátó hévíz készlete** véges, túlzott igénybevételük problémákat okozhat a felszíni és a felszín alatti vízrendszerekben egyaránt.
 - **A vízszennyezés** esetében a fő problémaforrások az illegális hulladéklerakók, ipari üzemek (pl. papírgyár), strandok szennyvizei, egyéb szennyvizek a kisebb mellékpatakok magas szennyezettsége.
 - **A folyóvizeknél fokozódó árvízveszély**, ami az árterek beépítettsége, emellett a Szinva és a többi bükki vízfolyás esetében a villámárvizek kockázatának növekedése miatt jelent problémát.
- **A talajok minőségi romlása:** a szabálytalanul elhelyezett különféle hulladékok (szilárd, folyékony, kommunális, veszélyes) általi szennyeződések idézik elő.
- **Épített környezet:**
 - Az épített értékek elsősorban a belvárosra koncentrálnak.
 - Nagyarányú barnamezős területekkel rendelkezik, amelyek többnyire mai napig alulhasznosítottak vagy funkció nélküliek.
 - A belváros mellett domináns laksűrűség figyelhető meg a lakótelepeken, melyek mára fizikailag erősen igénylik a rehabilitációt.
 - A lakásállomány az elmúlt 20 évben nőtt, ahogy a 100 főre jutó lakások száma is emelkedett.

Az éghajlatváltozással leginkább érintett tényezők:

Miskolc MJV Klímastratégiája az általános állapotértékelés mellett az éghajlatváltozással kapcsolatos helyzetértékelést is tartalmazza, a meghatározott célok, valamint intézkedések erre épülnek. (Részletesen a 4.1.9 fejezet tartalmazza, valamint a teljes 4.1 fejezet a természeti adottságokat elemzi.) A fentiek alapján az éghajlatváltozással leginkább érintett tényezők az alábbiak:

- **Hőhullámok:** A melegedés mellett a klímaváltozás hatására gyakrabban jelentkeznek hőmérsékleti szélsőségek. A fagyos napok száma csökken, míg a hőségnapok száma nő, továbbá gyakrabban alakulnak ki hosszantartó száraz, forró időszakok. Ha megfigyeljük, hogy hogyan alakult a hőségnapok száma az elmúlt évtizedekben látható, hogy várhatóan Miskolc MJV térségében a hőhullámos napok gyakorisága 71,4 - 78,1%-kal fog növekedni 2021-2050 között.
- **Hőhullámokra visszavezethető egészségügyi problémák:** A tartós hőhullámok idején megnő a halandóság elsősorban az érzékeny lakosság-csoportok körében (*Sérülékeny*

csoportok fejezet). A Klímastratégiában felhasznált modell² a 2021-2050 évek éves átlagos többlethalalozás változását (%) szemlélteti a 1991-2020 időszakhoz képest. Ezt a változást a hőhullámos napok gyakoriságának és többlethőmérséklet változásának együttes hatása okozza. Miskolc térségében ez az érték a legmagasabb kategóriába (166,3-182,0 %/év) esik.

- **Épületekben a viharok okozta kár veszélye:** Miskolc MJV épületeinek viharok általi veszélyeztetettségét az okozza, hogy ugyan a lakásállomány az elmúlt 20 évben nőtt, ahogy a 100 főre jutó lakások száma is stabilan emelkedett, viszont a belváros mellett domináns laksűrűség figyelhető meg a lakótelepeken, melyek mára fizikailag erősen igénylik a rehabilitációt.
- **Villámárvíz veszélyeztetettség:** A csapadékesemények változása jobban megfigyelhető, mint a csapadékösszeg változása. Egyre gyakrabban alakulnak ki csapadékszélsőségek. A csapadékos napok száma csökkent, de a 20 mm-t meghaladó csapadékú napok száma nő, ami a csapadék napi intenzitásának növekedését mutatja. Ez azt jelenti, hogy a csapadék egyre inkább rövid ideig tartó, intenzív záporok formájában hullik (Bartholy, 2011). Ennek köszönhetően gyakrabban alakulhatnak ki villámárvizek. Miskolc város a 18/2003. (XII.9.) sz. a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló KvVM-BM együttes rendelet szerint: „B – közepesen veszélyeztetett” minősítésű. Miskolc város közigazgatási területén a Szinva és a Hejő patak halad keresztül.
- **Aszály általi veszélyeztetettség:** Miskolcon belül a mezőgazdaságilag aktív területek száma elhanyagolható. Miskolcon kívül, a megyében valós ez a probléma, de a városon belül az aszály és a melioráció kérdésköre nem releváns. Azonban mindenképp figyelemmel kell kísérni a változását, valamint ennek további következményeit.
- **Természeti értékek veszélyeztetettsége:** Hazánk vegetációföldrajzi helyzetéből adódóan a zárt erdők és az erdőpuszta átmenet zónájában fekszik, ezért a klímaváltozás érzékenyen érintheti erdőterületeink közel felét. További nagy kockázata van a természetes élőhelyek pusztulásának is, mivel a Bükk nagyon érzékeny a klímaváltozás hatásaira, ezek közvetlenül kihatással vannak a biodiverzitás csökkenésére is. Miskolc MJV esetében vegyes sérülékenységi mutatókat kapunk, enyhén sérülékenytől az igen erősen sérülékenyig minden kategória megtalálható.
- **Ivóvízbázisok veszélyeztetettsége:** Az időjárási helyzeteken kívül egyéb komoly veszélyek is fenyegetik a várost, az ott élők életkörülményeire kiemelt hatással vannak. Az egyik legfontosabb az ivóvíz hiány a karsztvizek állapotának romlása és mennyiségének csökkenése miatt (a NATÉR-ben használt felosztás alapján a legérzékenyebb kategóriába esik Miskolc).

Célkitűzések:

Jövőkép

A település klímavédelmi jövőképe szerint, a megyei klímastratégiával összhangban, a gazdasági szerkezetváltás évtizedei után Miskolc térsége végleg maga mögött hagyja az egykori kiemelkedően nagy ÜHG-kibocsátó, szennyezett iparvidék képét és tudatosan egy klímabarát, energiahatékony pályán indul el a társadalmi-gazdasági megújulás felé, a klímatudatos és zöld gazdaságfejlesztés terén az ország egyik példamutató településévé válva.

Mitigációs célkitűzések:

- M-1: Energiafogyasztás csökkentése (energiatakarékosság), energiahatékonyosság növelése
- M-2: Megújuló energiaforrások felhasználási arányának a növelése
- M-3: Fenntartható / klímabarát közlekedési módok népszerűsítése, levegőminőség javítása

² NATÉR adatbázis felhasználásával

- M-4: Természetes ÜHG-nyelő kapacitások bővítése
- M-5: A hulladékszektorból származó ÜHG kibocsátás csökkentése

Adaptációs célkitűzések:

- A-1: Ivóvízellátó rendszer felkészítése a hóhullámok és aszályos időszakok során fellépő többlet vízigény kielégítésére
- A-2: Aszályal szembeni védekezésre való felkészülés, a kitett területek arányának csökkentése
- A-3: Ár- és belvízvédelmi rendszer fenntartása, fejlesztése
- A-4: Hóhullámokkal szembeni védekezés erősítése
- A-5: Épített környezet sérülékenységeinek csökkentése
- A-6: Zöldfelületek arányának növelése, minőségének javítása
- A-7: Barnamezős területek stratégia célrendszeréhez illeszkedő kihasználása

Klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések:

- SZ-1: A lakosság klíma- és energiatudatosságának, a klímatudatos fogyasztói magatartásának erősítése
- SZ-2: Települési önkormányzatok felkészítése a kihívásokra, koordinációs képességük fejlesztése
- SZ-3: Széleskörű partnerség építése a településen, a klímaváltozásból adódó problémák kezelésére
- SZ-4: Leszakadó, sérülékeny csoportok felzárkóztatása, segítése az alkalmazkodásban

2 BEVEZETÉS

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatást nyert a „Miskolc klímastratégiájának kidolgozása és a helyi lakosság szemléletformálása” című KEHOP1.2.1-18-MI1-2018-00013 azonosító számú pályázat megvalósítására, amiben **egyik kiemelt cél Miskolc klímastratégiájának elkészítése**. A dokumentum a Klímabarát Települések Szövetsége megbízásából a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Nemzeti Alkalmazkodási Központ „*Módszertani útmutató városi klímastratégiák kidolgozásához*” tanulmányában foglaltak szerint készült.

A helyi klímastratégia a települési adottságokat szem előtt tartva hatékony és releváns cselekvési teendőket fogalmaz meg az éghajlatváltozás hatásainak csökkentése és a hatásokhoz való alkalmazkodás érdekében. A klímastratégia céljainak megvalósításába a szereplők széles körének bekapcsolódása szükséges. A Klímastratégia funkciója:

- egy klímavédelmi szempontú városi társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetelemzés, helyzetértékelés lefolytatása,
- városi energiafogyasztáson alapuló üvegházgáz-kibocsátási leltár (mitigációs helyzetkép) elkészítése,
- a jelenleg rendelkezésre álló adatok és előrejelzések alapján azonosítani azokat az éghajlatváltozáshoz köthető hatásokat, amelyek helyben jelentkeznek/jelentkezhetnek,
- felismerni azokat a célcsoportokat és városi rendszereket, amelyek leginkább fenyegetettek a változó éghajlat negatív hatásaitól (alkalmazkodási helyzetértékelés),
- egy jövőkép és célrendszer felépítése a fenti pontokban felsorolt eredmények és a város további stratégiai dokumentumainak figyelembevételével,
- az Önkormányzat teendőinek megfogalmazása mind a mitigáció és az adaptáció, mind pedig a szemléletformálás területén,
- beazonosítani azokat a szervezeti, humán és pénzügyi eszközöket, amelyek az intézkedések megvalósításához szükségesek,
- előkészíteni, megteremteni és folyamatosan biztosítani a megfelelő nyomonkövetés (monitoring) feltételeit és kereteit.

A tárgyi felhívás egyik célja a klímaalkalmazkodást és klímaváltozás megelőzését szolgáló tevékenységek kereteinek, peremfeltételeinek biztosítása, **helyi szintű klímastratégiai dokumentum** kidolgozásával. A felhívás másik kiemelt szempontja a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodással kapcsolatos tudásmegosztás, valamint **széleskörű szemléletformálási programok** megvalósítása. A klímastratégia végrehajtása, illetve a klímaváltozást okozó társadalmi tevékenységek megváltoztatása ugyanis elengedhetetlen a helyi közösségek bevonása nélkül. Jelen dokumentum az említett két, egymáshoz szorosan kapcsolódó hazai elvárásához igazodik. (A Polgármesterek Szövetségében viselt tagsághoz kapcsolódik a Fenntartható Energia- és Klímaügyi Akcióterv (SECAP) összeállítása és benyújtása az európai önkormányzati szervezethez, amelyet Miskolc MJV a közelmúltban ugyancsak előkészített.)

Miskolc MJV Önkormányzatának nagyvárosként, térségi központként közép és hosszú távú terveiben a település fejlődésére ható rendkívüli kockázatokat a lehetséges válaszokkal együtt meg kell jelenítenie.

A COVID-19 pandémia különösen aktuális módon hívja fel a figyelmet arra, hogy a rendkívüli helyzetek gazdasági, környezeti és társadalmi következményei a települések hosszú távú programjainak rögzítésére is nyilvánvalóan meghatározó befolyást gyakorolnak. A koronavírus világjárvány okozta rendkívüli helyzetre adott szakmai válaszok, prognózisok között a fenntartható energiagazdálkodással és klímaváltozással összefüggő kérdések is hangsúllyal szerepelnek. A Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) által közreadott éves elemzések (Global Energy Review, 2020.04.30.) rámutatnak, hogy a hatások jelentősek: az energiaigény a 2008. évi gazdasági világválsággal összevethető módon

csökken éves szinten. Az ipari és szolgáltatási szektorok teljesítményének csökkenése a széndioxid-kibocsátás jelentős mérséklését eredményezte. Ez az érték a becslések szerint meghaladhatja a 8%-ot. A szakértők lényeges, egyben releváns megállapításai között megjelenik, hogy a megújuló energiák fejlesztésében és térnyerésében töréssel nem számolnak. Az ellátási láncok és az építési munkálatokban jelentkező fennakadások ellenére a napenergia piacon számolnak a legnagyobb időszakos növekedéssel (5%). A kutatók vizsgálják, hogy a jelentős válságok a helyi társadalmak életvitelére, a fogyasztói szokások átalakulására, a mobilitásra, a turizmusra milyen mélységű és tartósságú hatást gyakorolnak, annak érdekében is, hogy a trendeket, hosszabb távú tervezéseket a helyi programok kialakításában, megvalósításában a döntéshozók figyelembe vehessék. Nyilvánvalóan egy pillanatra sem hagyható figyelmen kívül a kiváltó okok rendkívül súlyos hatásai, következményei.

Miskolc MJV Önkormányzatának Képviselőtestülete mind a Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP), mind a Klímastratégia elfogadása során a fenti körülményeket is – a mindenkori helyzetből kiindulva – szem előtt kell tartania.

2.1 A GLOBÁLIS KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS VÁRHATÓ HATÁSAI³

Társadalmunk jelenkori életmódja számos környezeti probléma kialakulásához vezetett, amelyek ma már az emberiség életben maradását is veszélyeztetik. Míg egy évszázaddal korábban a **természeti erőforrások és nyersanyagok kimeríthetetlennek tűntek**, ma már látszik, hogy ez közel sincs így: egyre nagyobb problémát okoznak túlfogyasztásuk és elszennyezésük következményei. Nem csak az **erőforrások felélése**, hanem az **azokból előállított termékek hulladékká válása** is változatos problémák forrása. A természetbe visszajuttatott hulladék lebomlása – mind annak mennyisége, mind pedig összetétele miatt – egyre inkább lehetetlenné válik. **Vizek, termőföldek és a tiszta levegő** pótolhatatlanok, a jelenlegi gazdasági és termelési rendszer működése azonban ezek megújulását egyre jobban veszélybe sodorja.

2.1.1 AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

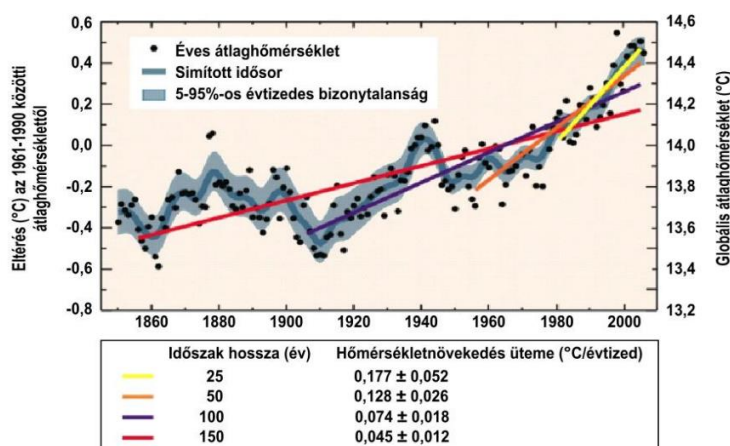
Az éghajlatváltozás (vagy klímaváltozás) a Föld klímájának tartós és jelentős mértékű megváltozását jelenti. Ez korunk egyik legjelentősebb globális kihívása, melynek fő oka az ún. üvegházhatású gázok (ÜHG) légköri mennyiségének jelentős növekedése.⁴ Az üvegházhatás a földi hőháztartás egyik természetes eleme, melynek lényege, hogy a földfelszínről visszaverődő hosszuhullámú sugárzást az üvegházhatású gázok (a legjelentősebbek a vízgőz, szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid) visszasugározzák, így melegítve a légkört. Az emberiségnek jelentős szerepe van az ÜHG-k megnövekedett kibocsátásában, aminek következtében az üvegházhatás fokozódik, ez pedig globális felmelegedéshez (a Föld átlaghőmérsékletének növekedéséhez) vezet. Ez a változás a **hőmérséklet növekedésén** túl más hatásokkal is jár, mint például a **szélsőséges időjárási események** (rendkívüli hőség és hideg, szélsőséges csapadékesemények, viharok) **gyakoróságának növekedése, egyenlőtlen csapadéeloszlás** (ennek következtében aszály, ár- és belvizek) stb. **A folyamatot összefoglalóan nevezzük éghajlatváltozásnak.**

Napjainkban a világ tudósainak döntő többsége tényként kezeli a globális éghajlatváltozást és annak legfontosabb tendenciáját, a globális felmelegedést. **A Föld felszínének átlaghőmérséklete a hosszú távú mérések szerint a 20. század elejétől a 21. század elejéig 0,74 °C-kal emelkedett.** Az említett

³ http://klimabarát.hu/images/tudastar/8/kepek/KBTSZ_modszertanfejl_VaROS_180226.pdf

⁴ Az éghajlat változását eredményezhetik az éghajlati rendszer belső ingadozásai és természetes külső tényezők is (pl. naptevékenység vagy vulkánkitörések), de az IPCC 5. értékelő jelentése szerint a jelenlegi éghajlatváltozás elsődleges oka az emberi tevékenység.

időszak második felében, 1950 és 2003 között $0,65\text{ °C}$ volt a növekedés ($13,87\text{ °C}$ -ről $14,52\text{ °C}$ -ra), az ezredforduló környékén pedig már 10 évenként $0,2\text{ °C}$. Ezekből az adatokból látszik, hogy az elmúlt évtizedekben egyre inkább felgyorsult a melegedés üteme, amelyet jól szemléltet az 1990-es években indult, de különösen az ezredforduló óta tapasztalható jelenség, ahogy az évek sorra kerülnek be az eddig mért legmelegebbek közé.

1. ábra: A globális átlaghőmérséklet változása és tendenciái⁵

Az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének (UNFCCC, 1992) végrehajtásaként a tagállamok – közöttük Magyarország⁶ – a **2015. évi párizsi klímacsúcson (COP21) vállalták, hogy** a globális átlaghőmérséklet emelkedését jóval az iparosodás előtti átlaghőmérsékletnél 2 °C -kal magasabb hőmérsékletszint alatt tartják arra törekedve, hogy a hőmérséklet emelkedés az iparosodás előtti átlaghőmérséklet feletti $1,5\text{ °C}$ mértékre korlátozódjon. A Párizsi Megállapodás⁷ szerint ezzel jelentősen csökkennek az éghajlatváltozás kockázatai és hatásai.

Az ÜHG-k legnagyobb részben a fosszilis energiahordozók elégetése során keletkeznek, így az éghajlatváltozás szorosan összefügg az energiafelhasználás ipari forradalommal kezdődő megváltozásával.

2.1.2 AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS OKAI

Az éghajlatváltozás elsődleges oka az üvegházhatású gázok kibocsátásának növekedése. A széndioxid kibocsátás szoros kapcsolatban van az energiafogyasztással, mert a villamosenergia, továbbá a **fűtéshez használt hőenergia** előállítása is elsősorban a fosszilis tüzelőanyagokon (kőszén, kőolaj, földgáz) alapul. Hazánkban a lakásállomány rossz állapotban van, ezért a fűtésre használt energia mennyiségének csökkentésében – ezáltal pedig az abból származó ÜHG kibocsátás csökkentésében – jelentős potenciál rejlik.

Az üvegházhatású gázok egy másik jelentős forrása a **közlekedés**. A különböző közlekedési módok és eszközök egysége (például egy utaskilométerre) vetített szennyező hatása között azonban jelentős különbségek vannak, így önmagában az azok közötti választással, továbbá helyi termékek preferálásával is jelentős hatással lehetünk a közlekedési kibocsátásokra.

⁵ Bartholy et al., 2011, <http://nimbus.elte.hu/~klimakonyv/Klimavaltozas-2011.pdf>

⁶ 2016. évi L. törvény a Párizsi Megállapodás kihirdetéséről

⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019(01)&from=HU)

A **mezőgazdaság** üvegházhatású gázkibocsátásában elsősorban a metán, és a dinitrogén-oxid, valamint kisebb mértékben a szén-dioxid játszik szerepet. A metán és dinitrogén-oxid kibocsátások elsődleges forrásai a növénytermesztéshez kapcsolódóan a termőföldek kibocsátásai, illetve a nem megfelelő hatékonyságú műtrágyahasználat, az állattartáshoz kapcsolódóan a kérődzők emésztése és a trágyakezelés, míg a szén-dioxid esetében a mezőgazdasági gépek üzemanyag felhasználása.

A szocialista nagyipar összeomlásával az **ipari folyamatokhoz** kapcsolódó kibocsátások aránya az összes kibocsátáson belül az 1990-es évekkel kezdődően jelentősen lecsökkent Magyarországon. A korábban bemutatott szektorokhoz képest az ipari folyamatok részesedése az ÜHG kibocsátásban kevésbé jelentős, de még így is megközelítőleg 10%-ot tesz ki.

2.1.3 AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS VÁRHATÓ HATÁSAI

Az éghajlatváltozás várható hatásai az élet szinte minden területét érinthetik, ezért azok elhárításának érdekében a különböző szakterületek együttműködésére van szükség.

A **hőhullámok és forró napok számának** növekedése például az arra érzékeny csoportok körében (gyermekek, fiatalok, idősek, szív- és érrendszeri problémákkal küzdők) az egészségügyi problémák gyakoribbá válását és hőhullámok idején a halálozások gyakoriságának növekedését eredményezheti. A hőhullámokkal szembeni védekezés érdekében az önkormányzatnak együtt kell működnie a helyi egészségügyi szervezetekkel.

A **szélsőséges időjárási események gyakoriságának növekedésével** a területi és helyi igazgatási szerveknek fel kell készülniük az intenzív, nagy erejű széllel járó viharok, szélsőséges csapadékesemények okozta elöntésekből fakadó károk megelőzésére, illetve elhárítására. Ennek érdekében az önkormányzatoknak együtt kell működniük a katasztrófavédelem szerveivel és ellátni az általuk kijelölt feladatokat.

Magyarország esetében a hőmérséklet értékeiben tapasztalhatók legegységesebb változások. Az országos éves átlag a globális változásokkal összhangban, hasonlóan gyorsuló ütemet, de még valamivel annál is nagyobb melegedési értéket mutat. Az évszakok közül a nyarak átlag feletti, az őszi és tavaszok valamivel átlag alatti melegedése jellemző. A minimum- és maximumhőmérsékletek szintén emelkednek, a nyári, hőség és forró napok száma növekszik. **Az éves csapadékmennyiség jelentősen csökkent a 20. században,** a csökkenés leginkább a tavaszi értékekben jelenik meg. A csapadék esetében megfigyelhető másik fontos tendencia az intenzitás növekedése, azaz a kevesebb csapadék intenzívebben érkezik, így a csapadék kevésbé hasznosul, másrészt növeli a lefolyást, ami az erózió és az árvízveszély fokozódását jelenti. **A forró nyarak és a kevesebb csapadék együttes hatása miatt gyakoribbá válnak a súlyosabb aszályok.**

3 ILLESZKEDÉS ÁTFOGÓ SZAKPOLITIKAI TRENDEKHEZ

Miskolc MJV klímastratégiájának kidolgozása során, szorosan igazodva a **KBTSZ által biztosított módszertani kézikönyv** (Módszertani Útmutató Városi Klímastratégiák kidolgozásához) ajánlásaihoz és kapcsolódva a rendszerszerű stratégiai tervezési tevékenység alapvető módszeréhez, biztosítani szükséges a nemzetközi, továbbá a térségi stratégiákhoz való kapcsolódást. Így vizsgálatra került a nemzetközi dokumentumok közül – a már említett Párizsi Megállapodás mellett – az Európa 2020 Stratégia, a Területi Agenda 2020, az Európai Unió Klíma- és Energiapolitikájának 2030-ig tartó Kerete, az EU 2050-re klímasemlegességet előírányzó Stratégiája, illetve az Európai Zöld Megállapodás is.

3.1 KAPCSOLÓDÁS NEMZETKÖZI DOKUMENTUMOKHOZ, UNIÓS SZAKPOLITIKÁKHOZ

3.1.1 EURÓPA 2020 STRATÉGIA

Az Európa 2020 az Európai Unió (EU) 2010-2020 közötti 10 éves stratégiája, amely a közösségi szakpolitikákat és költségvetést, valamint a tagállamok kapcsolódó eszközeit az „intelligens, fenntartható és befogadó” gazdasági növekedésnek veti alá.

Az Európai Bizottság összesen hét kiemelt kezdeményezést javasolt a három prioritási témakör megvalósításának eléréséhez, a klímavédelmi és energiahatékonysági szempontot tartalmazó kezdeményezés az „Erőforrás-hatékony Európa” elnevezést viseli. A kiemelt kezdeményezések a tagállamokra nézve kötelezőek. Az Erőforrás-hatékony Európa kiemelt kezdeményezés uniós és nemzeti szinten is fogalmaz meg teendőket, amelyek elősegítik az erőforrás-hatékony és alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé való elmozdulást, továbbá az energiabiztonság fokozását és a gazdaság növekedésnek a függetlenítését az erő- és energiateljesítménytől. PI. piaci alapú eszközök, ösztönzők ki- és átdolgozása, szükséges strukturális és technológiai változások kidolgozása, energiahatékonysági programok ösztönzése stb.

Klímavédelmi és energiahatékonysági szempontból az alábbi főbb célkitűzéseket tartalmazza:

- ÜHG gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése;
- Energhatékonyág 20%-os javítása;
- Megújuló energia részarány 20%-ra növelése.

3.1.1.1 TERÜLETI AGENDA 2020

A Területi Agenda (TA2020) tartalmazza „Az Európai Unió területi helyzete és kilátásai” című, aktualizált dokumentumban, valamint az Európai Bizottság gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló ötödik jelentésében foglaltakat, illetve az Európa 2020 stratégiával kapcsolatos információkat. A területi fejlődés kihívásai és lehetőségei az éghajlatváltozással és környezeti kockázatokkal is összefüggenek, melyeket földrajzi régióként kiemelten figyelembe kell venni.

„Éghajlatváltozás és környezeti kockázatok: földrajzi régióként eltérő hatások

Az éghajlatváltozás hatásai Európa-szerte nagy különbségeket mutatnak: az egyes földrajzi régiókban a hatások jellegét és a kiszolgáltatottság mértékét tekintve is eltérések tapasztalhatók. A tengerszint emelkedése, a szárazodás, az elsivatagosodás, az árvizek és egyéb természeti veszélyek területenként más-más válaszokat kívánnak meg. A régiók eltérő lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy stratégiáikba alkalmazzák és enyhítő intézkedéseket is beilleszsenek, csökkentsék az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, és társadalmi-gazdasági rendszereiket alacsony széndioxid-

kibocsátásává alakítsák. Az éghajlatváltozás egyúttal új fejlesztési lehetőségek előtt is megnyithatja az utat, például a mezőgazdaságban, a zöld gazdaságban és a megújuló energia előállítás terén. Az éghajlatváltozás okozta kihívások a szakpolitikák területi koordinációjára irányítják a figyelmet, különösen a klímapolitika, az energia- és az agrárpolitika, a vízgazdálkodás, a lakhatás, a turizmus és a közlekedés terén.

A levegő, a talaj és a víz minősége Európa-szerte változó, a lég- és zajszennyezés pedig komoly egészségi problémákat okoz. Bizonyos esetekben ezek összefüggést mutatnak a társadalmi egyenlőtlenséggel. A tiszta levegőhöz, vízhez és talajhoz való hozzáférés terén az egyenlőtlenség nemcsak országok és régiók, hanem városi és vidéki területek között, illetve adott városokon belül is megjelenik.⁸

3.1.2 PÁRIZSI MEGÁLLAPODÁS

A Párizsi Megállapodás az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében jött létre, az első globális, kötelező erejű megállapodás. A párizsi klímakonferenciára (COP21) 2015-ben került sor, az Európai Unió 2016-ban ratifikálta. A Megállapodás a globális felmelegedés korlátozására irányuló cselekvési tervet tartalmaz. Főbb elemei a következők:⁹

- **hosszú távú célkitűzés:** a kormányok abban állapodtak meg, hogy a globális éves átlaghőmérséklet emelkedését az iparosodást megelőző szinthez képest jóval 2 °C alatt tartják, és erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy az emelkedés mindössze 1,5 °C legyen
- **hozzájárulások:** a párizsi konferencia előtt és alatt a részt vevő országok átfogó nemzeti éghajlat-politikai cselekvési tervet terjesztettek elő kibocsátásuk csökkentése érdekében
- **ambíció:** a kormányok vállalták, hogy ötvenként közzéteszik cselekvési terveiket, és minden egyes tervben egyre ambiciózusabb célokat tűznek ki
- **átláthatóság:** az átláthatóság és a felügyelet jegyében az országok vállalták, hogy tájékoztatják egymást és a nyilvánosságot arról, hogy hogyan halad a kitűzött célok elérése
- **szolidaritás:** az EU és más fejlett országok továbbra is hozzájárulnak a fejlődő országokban az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozásához, mind a kibocsátások csökkentése, mind pedig az éghajlatváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fokozása érdekében

A Párizsi Megállapodás 2016. november 4-én lépett hatályba, miután teljesült az ehhez szükséges feltétel, azaz a világ üvegházhatásúgáz-kibocsátásának legalább 55%-áért felelős legalább 55 ország ratifikálta a megállapodást. Az EU összes tagállama ratifikálta a megállapodást.

3.1.3 AZ ÉGHAJLAT- ÉS ENERGIAPOLITIKA 2030-IG SZÓLÓ KERETE

A Bizottság 2014. január 22-én nyújtotta be a 2030-ig szóló éghajlat- és energiapolitikai keretet. A benyújtott közlemény meghatározza az éghajlat- és energiapolitikai keretet a 2020-2030-as időszakra. A közlemény tulajdonképpen egy vitaindító dokumentum arról, hogy a 2020-ig szóló jelenlegi keret lezárását követően az Unió milyen irányvonalakat kövessen az éghajlat- és energiapolitika alakításában. Az alábbi javaslatok a klímastratégiában is megjelennek. A keretben elsősorban a következő javaslatok szerepelnek:

- kötelezettséget kell vállalni az üvegházhatású gázok kibocsátásának további csökkentésére, és 2030-ig az 1990-es szinthez képest 40%-kal kell csökkenteni a kibocsátást

⁸ Az Európai Unió Területi Agendája 2020
<https://regionalispolitika.kormany.hu/download/4/73/10000/Ter%C3%BClet%20Agenda%202020.pdf>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/climate-change/paris-agreement/>

- a felhasznált energia legalább 27 %-ának megújuló forrásból kell származnia, mindemellett a tagállamok számára kellő rugalmasságot kell engedélyezni nemzeti célértékek megállapítására
- az energiahatékonyságról szóló irányelv esetleges módosítása révén javítani kell az energiahatékonyságot
- egy piaci stabilitási tartalék létrehozása céljából meg kell reformálni az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert
- az energiaárakra, az energiaellátás diverzifikálására, a tagállamok energiahálózatainak összekapcsolására és a technológiai fejlesztésekre vonatkozó kulcsmutatókat kell kidolgozni a versenyképesebb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiarendszer irányában tett előrehaladás mérésére
- a tagállami jelentéstétel vonatkozásában új irányítási keretrendszert kell kialakítani, amely az EU szintjén koordinált és értékelt nemzeti terveken alapszik.

3.1.4 EU HOSSZÚ TÁVÚ STRATÉGIÁJA 2050-IG – TISZTA BOLYGÓT MINDENKINEK

A *Tiszta bolygót mindenkinek* című, hosszú távú stratégiát 2018-ban fogadta el az Európai Bizottság. A stratégia összhangban van a Párizsi Megállapodásban rögzített célkitűzésekkel és az EU 2030-ig szóló Éghajlat- és Klímapolitikai Keretével, amellyel ellentétben a hosszú távú stratégia nem konkrét célokat hivatott rögzíteni, hanem egy jövőkép felvázolását, amely meghatározza a jövőbeli cselekvések irányát és azokat az intézkedéseket, amelyek az unió „prosperáló, modern, versenyképes és klímasemleges” gazdaságának megteremtését szolgálják. A hosszú távú stratégia céldátuma 2050.

A stratégia ennek megfelelően azokat a lehetőségeket és eszközöket vázolja, amellyel a 2050-ig kitűzött célokat az Unió méltányosan és teljeskörűen teljesíteni tudja. A stratégia keretében nyolc forgatókönyv azonosítása történt meg, ebből öt forgatókönyv különböző technológiákat és intézkedéseket vizsgál, amelyekkel 2050-re valamivel több, mint 80%-os ÜHG-kibocsátást lehet elérni, kombinációjukkal pedig körülbelül 90%-os csökkenést lehet elérni. A hetedik és nyolcadik forgatókönyv pedig ez előző forgatókönyvek kombinációival és kiegészítésével azokat a lehetőségeket hivatott feltérképezni, amellyel a teljes ÜHG-semlegességet lehet elérni (pl. szén-dioxid leválasztás és tárolás, körforgásos gazdaság).

A hosszú távú stratégia továbbá hangsúlyozza és sürgeti az energia- és klímatervek megvalósítását a hosszú távú célok eléréséhez. Ennek érdekében született meg az EU Hosszú távú Stratégiája, hogy a jövőkép megtervezésével lehetővé tegye a különböző szereplők (tagállamok, vállalatok, lakosság) számára a helyi körülményekhez, preferenciákhoz, erőforrásokhoz való igazítást.

Az Európai Tanács 2019 decemberében hagyta jóvá a célkitűzést, hogy az EU a Párizsi Megállapodásban kitűzött célokkal összhangban 2050-re klímasemleges legyen. Az Európai Bizottság adta ki Közleményét¹⁰ amely az Európai Zöld Megállapodás megvalósításához szükséges fő szakpolitikák és intézkedések kezdeti ütemtervét mutatja be. Az európai zöld megállapodás ütemtervet a következőkre vázolt fel:

- az erőforrások hatékony felhasználásának elősegítése a tiszta, körforgásos gazdaságra való átállás révén;
- a biológiai sokféleség helyreállítása és a környezetszennyezés mértékének csökkentése.

Az európai zöld megállapodás célkitűzéseihez minden uniós fellépésnek és szakpolitikának hozzá kell járulnia.

¹⁰ Brüsszel, 2019.12.11. COM (2019) 640 final

3.1.5 MAGYARORSZÁG PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁSA 2014-2020-AS FEJLESZTÉSI IDŐSZAKRA¹¹

A Partnerségi Megállapodásban kijelölt fejlesztési irányok részleteit operatív programok rögzítik: a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásaira épülő ágazati és területi operatív programok (OP), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap forrásainak felhasználását meghatározó vidékfejlesztési program, az Európai Tengerügyi és Halászati Alap operatív programja. A Partnerségi Megállapodás és az operatív programok tervezése a többszintű kormányzás és a partnerség elvét követi.

Átfogó nemzeti fejlesztési cél

A hazai (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió) és az uniós (EU 2020 Stratégia, valamint a Nemzeti Reform Programban rögzített vállalások) fejlesztési szükségletek és növekedési lehetőségek alapján a 2014-2020-as tervezési ciklus átfogó nemzeti fejlesztési célja **a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés. Fő prioritások:**

1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, a foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)
3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

Megállapodás keretében az alábbi tematikus célterületek támogatását teszi lehetővé a 2014-2020-as tervezési időszakban, melyek közül számos pontban láthatunk a klímastratégia célkitűzéseivel összecsengő célterületet:

- A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése
- Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, azok használatának és minőségének javítása
- A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása
- **Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban**
- **Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés- és kezelés előmozdítása**
- **A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása**
- **A fenntartható közlekedés előmozdítása és a szűk keresztmetszetek megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban**
- A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása
- A társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem
- **Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében**
- A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közgazgatáshoz történő hozzájárulása

¹¹ https://www.palyazat.gov.hu/szechenyi_2020

3.2 KAPCSOLÓDÁS NEMZETI DOKUMENTUMOKHOZ

A hazai szakpolitikai háttér és azok kapcsolódási pontjainak vizsgálata a következő hazai koncepciók, tervezési anyagok, stratégiai célok és cselekvési tervek elemzésével történik.

3.2.1 MÁSODIK NEMZETI ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI STRATÉGIA

A Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2) 2018-2030 időszakra vonatkozik, kitekintéssel 2050-ig. A 23/2018. (X. 31.) OGY határozattal fogadták el, kidolgozása során a közpolitikai cél egy olyan nemzeti éghajlatváltozási stratégia megalkotása volt, amely lefekteti azokat a célkitűzéseket, amelyek megvalósításával az éghajlatváltozás által előidézett hatások hosszútávon kezelhetők. Alapvetően három fő részből áll:

- **Hazai Dekarbonizációs Útiter,**
- **Nemzeti Alkalmazkodási Stratégia,**
- **„Partnerség az éghajlatért” Szemléletformálási Terv.**

NÉS-2-nek két átfogó és négy specifikus célkitűzése van. Az átfogó célok a hazai éghajlatpolitika elsődleges céljait, míg a specifikus célok egy részletesebb, szakterületi célkitűzéseket fogalmaznak meg. A specifikus célok a következők:

- **Dekarbonizáció:** Alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés kibocsátás-csökkentés és természetes nyelő kapacitások megerősítése révén a nemzetközi és EU-s kötelezettségek figyelembevételével.
- **Éghajlati partnerség:** A klímapolitika széleskörű partnerség keretei között történjen meg, a társadalmi-gazdasági egyetértéssel és kollaborációval a célok hatékony megvalósulása érdekében. Tájékoztatottság és közbizalom erősítése, valamint az állam folyamatos példaállítása a konszenzus kialakítása érdekében.
- **Alkalmazkodás és felkészülés:** Cél az összehangolt válasz a klíma-, energia-, élelmezés-, víz- és a kritikus infrastruktúra-biztonság problémakörére, a változó külső feltételekhez való rugalmas természeti, társadalmi, gazdasági és szakpolitikai válaszok előmozdítása, a nemzeti erőforrások készleteinek és minőségének biztosítása.
- **Éghajlati sérülékenység vizsgálata:** Hazai kutatásokon alapuló, többcélú felhasználásra alkalmas térinformatikai rendszer működtetése, amely objektíven segíti a döntés-tervezést.

A NÉS-2 cél- és eszközrendszere – összhangban más ágazati és horizontális stratégiákkal – lehetővé teszi az EU és hazai pénzügyi források éghajlatvédelmi célokra fókuszáló felhasználását és nyomon követését.

3.2.2 NEMZETI ENERGIASZTRATÉGIA 2030, KITEKINTÉSSEL 2040-IG

Az új Nemzeti Energiastratégia 2020 januárjában jelent meg, a legfontosabb célkitűzései:

- **az energiabiztonság és energiaszuverenitás erősítése,**
- **a rezsicsökkentés eredményeinek fenntartása és**
- **az energiatermelés dekarbonizálása az atomenergia és megújulók együttes alkalmazásával.**

A stratégia jövőképe szerint a jövő hazai energiaellátása egyaránt tiszta, okos és megfizethető. A dokumentum foglalkozik az áramtermelési szektorral, a gazdasággal, közlekedéssel, a háztartásokkal, innovációs projektekkkel és szemléletformálással.

Az Energiastratégiában kitűzött célszámok a következők:

- a földgázimport arányának csökkentése 70% körülire 2030-ig (2040-re 70% alá),
- a távhőtermelés földgázfelhasználását 50% alá csökkenteni,
- a hazai beépített fotovoltaikus kapacitás 2030-ra meghaladja 6000 MW-ot, 2040-re pedig megközelíti a 12 000 MW-ot (villamosenergia-importarány 20% alá csökkentése),
- 1 millió okos fogyasztásmérő telepítése,
- a karbonsemleges hazai villamosenergia-termelés részaránya 90%-ra nő 2030-ra,
- a végső energiafelhasználás nem haladhatja meg a 2005-ös szintet (a gazdasági növekedés fenntartása mellett), amennyiben 2030 után emelkedik a végső energiafelhasználás, annak forrása csak karbonsemleges energiaforrás lehet,
- a megújuló energiafelhasználás aránya a végső energiafelhasználáson belül min. 21%-ra nő,
 - az ÜHG kibocsátás legalább 40%-kal csökken 1990-hez képest.

3.2.3 MAGYARORSZÁG NEMZETI ENERGIA- ÉS KLÍMATERVE (NEKT)

A 2019. december 13-ei Európai Tanács ülésen a magyar Kormány is a 2050-es klímasemlegesség mellett szavazott. Ez összhangban van azzal, hogy Magyarország 2050-re az ÜHG kibocsátások és nyelők egyensúlyát (klímasemlegesség) célozza meg. A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia alapelvei szerint az ÜHG kibocsátásokat 1990-hez képest 95%-kal tervezi csökkenteni 2050-ig, míg a fennmaradó 5% megkötése a nyelőkapacitások fejlesztése (erdészet) révén valósulhat meg.

A 2020-ban elfogadott és az EU részére benyújtott Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) legfontosabb célkitűzései:

- **a dekarbonizáció,**
- **energiahatékonyság,**
- **ellátásbiztonság,**
- **belső piac és innovációversenyképesség.**

A NEKT létrehozása során Magyarország figyelembe vette az aktuális nemzeti terveket, intézkedéseket és szakpolitikákat. Szorosan kapcsolódik a NEKT-tel egy időben készülő új Nemzeti Energiastratégia tartalmához és kialakításának folyamatához. A terv továbbá összhangban van az Országgyűlés által 2018 őszén elfogadott Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában és az ahhoz kapcsolódó éghajlatváltozási cselekvési tervben foglalt szakpolitikai intézkedésekkel.

Az alábbi táblázat Magyarország legfontosabb, számszerűsített célkitűzéseit és az azokat támogató főbb intézkedéseket foglalja össze, a NEKT szerint:

Célkitűzéseink összehasonlítva az EU célkitűzéseivel		Célkitűzések mutatói (2020)				A nemzeti célkitűzéseket támogató főbb intézkedések
		EU	Magyar	EU	Magyar	
A megújuló energia részaránya		20%	14,65%	32%	20%	Napelem (PV), Közlekedés zöldítése (E-mobilitás) Hőpiac (távhő) korszerűsítése
Energiahatékonyság – Energiafelhasználás csökkentés		20% indikatív ¹²	1009 PJ ¹³	32,5% indikatív ¹⁴	8-10% ¹⁵	Végfelhasználás csökkentése (Épületenergetika) Ipari energiahatékonysági beruházások ösztönzése
ÜHG kibocsátás változás	Teljes bruttó vs 1990	-20%	-	-40%	-40%	Villamos energia mix klímabarát átalakítása
	ESD/ESR vs 2005	-10%	+10%	-30%	-7%	

2. táblázat: Magyarország célkitűzései és az ezeket támogató főbb intézkedések

3.2.4 ELSŐ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI CSELEKVÉSI TERV

Az Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv (I. ÉCsT) szoros kapcsolatban áll a NEKT, a Nemzeti Energiastratégia és a NÉS-2 dokumentumokkal: a stratégiai dokumentumokban meghatározott célok és cselekvési irányok konkretizálása a fő feladat. Az I. ÉCsT kidolgozása során kifejezetten cél volt, hogy a kibocsátás-csökkentési, az alkalmazkodási és szemléletformálási intézkedések is megjelenjenek, ezért a cselekvési terv a NÉS-2 felosztásához hasonlóan három programból áll:

- Dekarbonizációs Program,
- Nemzeti Alkalmazkodási Program,
- Szemléletformálási Program.

A **Dekarbonizációs Program** tartalmazza a középtávú kibocsátáscsökkentési célértékeket és a mitigációs intézkedéseket, amelyeket az alábbi hét intézkedéscsomagra osztottak fel: energetika, energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás, mezőgazdaság, ipar, közlekedés, erdők. Az **Alkalmazkodási Program** intézkedései az energetikai infrastruktúrát, az emberi egészséget, a vízgazdálkodást, a mezőgazdaságot, a természetvédelmet, az erdőgazdálkodást és a turizmust fedik le. A **Szemléletformálási Program** része az oktatásban megjelenő cselekvésre nevelésen túl a médiával való partnerség, a létező, jó mintaprojektek felkutatása, valamint a hálózatépítés a különböző csoportok bevonásával.

¹² Primer energiafelhasználás csökkentés az ölbe tett kéz (nem valósulnak meg energiafelhasználás csökkentést célzó intézkedések) forgatókönyvhöz képest

¹³ Magyarországi primerenergia felhasználás

¹⁴ Ölbe tett kéz forgatókönyvhöz képesti energiafelhasználás csökkentés

¹⁵ Ölbe tett kéz forgatókönyvhöz képesti energiafelhasználás csökkentés

3.2.5 NEMZETI ÉPÜLETENERGETIKAI STRATÉGIA

A NÉES a nemzeti energiastratégiában megfogalmazottak elérése érdekében rögzíti azokat a célokat és fő irányokat, amelyek a 2020-ig terjedő időszakban, kitékintéssel 2030-ig a hazai épületállomány korszerűsítését, energiafelhasználásának jelentős mértékű csökkentését teszik lehetővé, megadva a későbbiekben kidolgozandó épületenergetikai cselekvési tervek, konkrét programok, intézkedések elvi keretét.

Átfogó stratégiai célok:

- Harmonizáció az EU energetikai és környezetvédelmi céljaival
- Épületkorszerűsítés, mint a lakossági rezsiköltségek csökkentésének egyik eszköze
- A költségvetési kiadások mérséklése
- Az energiaszegénység mérséklése
- Munkahelyteremtés
- Üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentés

Specifikus célkitűzések:

- A 2030-ra tervezett épületenergetikai energia megtakarításnak összhangban kell lennie a Nemzeti Energiastratégia 2030-ban e területre megfogalmazott energiahatékonysági követelményekkel.
- A 2020. évi épületenergetikai energia-megtakarítási célkitűzéseket olyan háttérszámítások elvégzésével kell meghatározni, amelyek figyelembe veszik a meglévő épületállomány jelenlegi állapotát, az egyes épülettípusokra vonatkozó felújítási követelményeket, e követelményszint eléréséhez szükséges műszaki felújítási feladatokat, ezek költség vonzatát, valamint a rendelkezésre álló kormányzati és egyéb forrásokat egyaránt.
- Az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv által előírt követelmények figyelembe vételével, az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V. 24.) TNM rendeletet (a továbbiakban: TNM rendelet) módosító 20/2014. (III. 7.) BM rendelet alapján az energia-megtakarítási célú hazai vagy uniós pályázati forrás vagy központi költségvetési támogatás igénybevétele esetén 2015. január 1-jétől szükséges alkalmazni a TNM rendelet hatálya alá tartozó épületek esetében a költségoptimalizált energetikai követelményértékeket.
- Az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU Irányelv előírja, hogy a tagországok számára a közel nulla (a továbbiakban: NZEB) követelményszintet 2021. január 1-től új épületek esetében kötelező lesz alkalmazni, emellett középületek esetében 2019. január 1-től. Ezért a meglévő épületek felújítása helyetti új építés esetében a közel nulla követelményszintet kell figyelembe venni.
- A középületek terén figyelembe kell venni a 2012/27/EU irányelv 5. cikke szerinti kötelezettséget, hogy a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő 500 négyzetméternél nagyobb fűtött és/vagy hűtött igazgatási épületek hasznos alapterületének évente legalább 3%-át fel kell újítani. Majd ezt az értéket 2015. július 9-étől 250 m²-re kell csökkenteni.

3.2.6 NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét 1997 óta a Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik.

A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az ország környezeti céljait és az elérésükhöz szükséges feladatokat és eszközöket. A Program összhangban van az Európai Unió 2020-ig tartó időszakra szóló 7. Környezetvédelmi Cselekvési Programjával és az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiával. A Program egyúttal a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló európai uniós környezetügyi célú fejlesztési források felhasználásának szakmai megalapozását is szolgálja.

A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. Stratégiai céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása,
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
- Az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

3.2.7 NEMZETI VÍZSTRATÉGIA

A Kvassay Jenő Terv (a továbbiakban: KJT) – a Nemzeti Vízstratégia – a magyar vízgazdálkodás 2030-ig terjedő keretstratégiája és 2020-ig terjedő középtávú intézkedési terve, a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12.) Korm. rendelet értelmében vízügyi szakpolitikai stratégia. A KJT célja a társadalom és a víz viszonyának a feltárására támaszkodva intézkedések megfogalmazása, hogy

- a világot fenyegető vízválságot hazánk elkerülhesse, annak már mutatkozó jelei ellen időben megtehesse a szükséges intézkedéseket,
- őrizzük meg a vizet a jövő nemzedékek számára, mert az élet mással nem pótolható feltétele, és a gazdaság erőforrása,
- hatékonyan, a gazdaságot támogatóan éljünk a kínálkozó előnyeivel,
- kellő biztonságban legyünk fenyegető káraitól.

A KJT feladata a vizek kezelésével és állapotával kapcsolatos célok kijelölése, az ezek eléréséhez szükséges intézkedések, feladatok azonosítása, valamint a végrehajtás feltételeinek és módjának a meghatározása. A víz közcélúsága és kiszolgáltatott helyzetünk miatt hazánkban hagyományosan igen nagy az állami felelősség és feladatvállalás. Kiemelkedően fontos tehát, hogy a folyamatok kézben tartására szakmailag alkalmas, erőforrásokkal kellően ellátott, konjunkturális hatásoktól mentes, stabil vízügyi intézményrendszerünk legyen. A KJT hatóköre az ország teljes területén minden vízzel kapcsolatba kerülő tevékenység. A térségben kiemelkedő jelentőséggel bír a vízgazdálkodás, így ennek figyelembevételével készült el a Klímastratégia.

3.2.8 ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK) az 1/2014. (I. 3.) OGY határozattal fogadták el és 2030-ig az ország hosszú távú jövőképét, amelyet az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva határoz meg, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014-2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait. Felállított jövőképének része a fenntartható erőforrásgazdálkodáson alapuló versenyképes gazdaság, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A Klímastratégia szempontjából legjelentősebb átfogó fejlesztési cél a „*Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme*” elnevezést viseli. A fejlesztési cél része a biodiverzitás, a természetes és épített környezet értékeinek és sokféleségének megőrzése, a fenntartható életmód,

termelés és fogyasztás elősegítése, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata és megőrzése a jövő generációi számára.

3.3 MEGYEI KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK, STRATÉGIÁK

3.3.1 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE KLÍMASTRATÉGIÁJA

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 2017-ben készült Klímastratégiája 2018-2030-as időszakot fedi le. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia célul tűzi ki, hogy feltárja az éghajlatváltozás megyében várható hatásait, és ezek elhárítására olyan reális, megvalósítható célokat és intézkedéseket állítson fel, amelyek hatékonyan szolgálják a felkészülést és egyúttal a megye más fejlesztési céljaival is összhangban vannak.

„Zöld és innovatív Borsod-Abaúj-Zemplén megye”: A gazdasági szerkezetváltás évtizedei után a megye végleg maga mögött hagyja az egykori kiemelkedően nagy ÜHG-kibocsátó, szennyezett iparvidék képét és tudatosan egy klímabarát, energiahatékony pályán indul el a társadalmi-gazdasági megújulás felé, a klímatudatos és zöld gazdaságfejlesztés terén az ország egyik példamutató térségévé válva.

Egy átfogó („A megyei gazdaság klímabarát, energiahatékony pályára állításán keresztül társadalmi-gazdasági megújulás megindítása, a klímatudatos és zöld gazdaságfejlesztés terén a megyét az ország egyik példamutató térségévé téve”), valamint ennek elérését szavatoló 3 szakterületi (mitigációs, adaptációs és személetformálási) specifikus célkitűzés került meghatározásra. A specifikus célok teljesülését szakterületenként részcélok sora biztosítja. A részcélok megvalósulását egyenként intézkedések, mint a megvalósítás eszközei garantálják.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye mitigációs céljai

A megyei stratégia klímavédelmi specifikus célja az ÜHG-kibocsátásokat 2020-ig 0,7%-kal, 2030-ig pedig 5%-kal csökkentenie a leltárban szereplő adatokhoz képest.

- A lakossági, közületi és vállalkozói energiahatékonyság növelése és az energiatakarékosság ösztönzése a megyében
- Megújuló energiahordozók felhasználásának ösztönzése a megyében
- Az ipari termelők mitigációs szerepvállalásának erősítése, együttműködési lehetőségek kialakítása
- A közlekedési szektor ÜHG-kibocsátásának csökkentésére irányuló fejlesztések háttértámogatása, ösztönzése
- A mezőgazdasági termelési szerkezet fenntarthatóbb irányba való elmozdulásának elősegítése
- A hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés ÜHG-kibocsátásának csökkentése
- A megyében a CO₂-nyelő kapacitás erősítése

Borsod-Abaúj-Zemplén megye alkalmazkodási céljai

A megyei klímastratégia adaptációs specifikus célja az egyéni alkalmazkodás ösztönzése mellett a klímaváltozás által érintett ágazatok alkalmazkodási aktivitásának erősítését helyezi a fókuszba.

- A fokozódó hóhullámokkal szembeni sérülékenységi mérséklése a megyében együttműködések kialakításával, megfelelő információ biztosításával
- Az épített környezet alkalmazkodóképességének javítása az időjárási szélsőségekkel szemben
- A megyében az ár- és belvízkockázat csökkentése
- A hegy- és dombvidéki területeken a villámárvíz-kockázat csökkentése

- Sérülékeny ivóvízbázisok alkalmazkodási feltételeinek megteremtésére vonatkozó háttértámogatás és ösztönzés
- A kiemelten sérülékeny és védett megyei természeti értékek alkalmazkodásának elősegítése
- Megyei erdőterületek és zöldfelületek alkalmazkodási képességének erősítése és potenciáljának kiaknázása
- A megyei turizmus alkalmazkodóképességének fejlesztése
- Fenntarthatóbb mezőgazdasági szerkezet kialakítása a megyében
- Az éghajlatváltozás által veszélyeztetett megyei értékek megóvása a klímaváltozás hatásaival szemben

Borsod-Abaúj-Zemplén megye szemléletformálási céljai és intézkedései

A települési önkormányzatok és a helyi civil szervezetek váljanak a klímatudatos cselekvés „világítótornyaivá”

- Klíma- és energiatudatos gazdaságfejlesztés támogatása az oktatás, képzés, tanácsadás eszközeivel
- A megye lakóinak életminőségét javítsák a mindennapokban is elterjedő környezettudatos megoldások
- Klímapartnerségi hálózat a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat koordinációja mellett

A fentiekkel, mind a mitigációs, mind az adaptációs, mind a szemléletformálási célkitűzésekkel jelen klímastratégia célkitűzései összhangban vannak.

3.3.2 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptióját a Megyei Közgyűlés a megyei fejlesztési célok és irányok kijelölését megalapozó helyzetértékelési dokumentumként 2013-ban fogadta el a 2014-2020-ig terjedő időszakra, az Európai Unió területfejlesztési célrendszeréhez igazítva. A megye kitűzött átfogó célja, hogy versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön. ¹⁶

A klímaváltozáshoz kapcsolódó stratégiai célok:

- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban,
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés ügyének támogatása,
- a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság,
- a fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban.

További stratégiai célok az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása és a megújuló energia felhasználásának ösztönzése.

A tervdokumentumban foglaltak szerint prioritás az árvízvédelmi rendszerek és belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése, a belvizek visszatartása, a tározók rekonstrukciója. Ezek mellett a dokumentum az ár- és belvíz veszélyes területeken erőteljesen korlátozná az építkezéseket. A Területfejlesztési Konceptió célul tűzi ki az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó megyei és helyi

¹⁶Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia 2018-2030 http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf

stratégiák és cselekvési tervek kidolgozását, ehhez jól kapcsolódnak a város klímastratégia mitigációs és klímaadaptációs céljai és intézkedési javaslatjai.

3.3.3 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Integrált Területi Programot (ITP) a Megyei Közgyűlés 2016-ban fogadta el. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásával megvalósuló fejlesztések megalapozását biztosította. **„A megye e dokumentumban kitűzött átfogó célja, hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön.”¹⁷**

Az ITP ehhez kapcsolódó stratégiai céljai:

- a foglalkoztatás és az innováció bővítése,
- a perifériákon élő hátrányos helyzetű csoportok belépése a munkaerő piacra,
- a gazdag természeti és épített környezet, illetve a kulturális örökség elemeinek megőrzése, védelme és hasznosítása,
- valamint a perifériák társadalmi megújulása.

A Program intézkedési javaslatjai között hangsúlyosak:

- a bel- és csapadékvíz védelmi beruházások,
- a fenntartható települési közlekedésfejlesztés,
- az önkormányzatok energiahatékonyságának és megújuló energiafelhasználás arányának növelése is.

Miskolc MJV Klímastratégia az ITP átfogó céljaihoz illeszkedik, operatív intézkedéseinek kialakítása során az épületkorszerűsítést, a megújuló energia használatát, az ÜHG kibocsátás csökkentését fő célként fogalmazza meg.

3.3.4 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE

„A 2009-ben a Megyei Közgyűlés által elfogadott területrendezési terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve a természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.”¹⁸

A Területrendezési Terv számos ponton jól kapcsolódik Miskolc MJV klímastratégiájához.

A megye szerkezeti terve alapján térségi övezeti szabályokat fogalmazza meg, ezeket az övezeteket térképen ábrázolja:

- az ár-és belvíz veszélyes területeket,
- a megye földtani veszélyforrásait (pl. partfalomlás, földcsuszamlás),
- a szélerozóival fenyegetett területeket.

¹⁷ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia 2018-2030 http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf

¹⁸ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia 2018-2030 http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf

A felszíni és felszín alatti vízkészletek minőségi és mennyiségi védelmével is kapcsolódik a klímaváltozás problémaköréhez.

3.3.5 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 2017-2022 közötti időszakra szóló, új Környezetvédelmi Programja 2017. szeptember 28-án került elfogadásra.

„A Program átfogó célkitűzése egy olyan rugalmas, megyei környezetpolitika kialakítása és végrehajtása, amely a változó környezeti, éghajlati, társadalmi-gazdasági körülményekhez alkalmazkodva elősegíti a fenntarthatóság felé való átmenetet.”¹⁹

Miskolc MJV klímastratégiája közvetlenül kapcsolódik a Program céljaihoz.

Az átfogó célkitűzéséhez a Program három stratégiai célt fogalmaz meg:

- élet- és környezetminőség javítása,
- természeti erőforrásoknak, természeti és kulturális értékeknek megőrzése, fenntartható használata,
- erőforrás-takarékos körforgásos zöldgazdaság fejlesztés előmozdítása.

A stratégia horizontális célkitűzése:

- átmenet a fenntarthatóság felé: környezettudatos tervezés és szemlélet kialakítása

3.3.6 BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIÁJA

„Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Foglalkoztatási Stratégiája 2016-2021 dokumentum célja, hogy a megye gazdaságfejlesztési céljainak elérését segítse a foglalkoztatást támogató és a munkanélküliséget csökkentő beavatkozások megvalósításával.”²⁰

A fentiek elérése érdekében szükséges a helyi gazdaság erősítése, a képzettségi szint növekedése, ami hozzájárul a foglalkoztatottsági szint javításához. A térség gazdasági fejlettségének növekedése javítja a lakosság és az egész térség alkalmazkodóképességét a klímaváltozás hatásaival szemben, így összhangban áll a klímastratégia céljaival. Továbbá szerepel a dokumentumban a helyi termékek értékesítésének és fejlesztésének ösztönzése, ami szintén összhangban van a tudatos fogyasztással.

3.4 KAPCSOLÓDÁS HELYI STRATÉGIÁKHOZ, TERVDOKUMENTUMOKHOZ

3.4.1 MISKOLC MJV INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2014. február 13-án elfogadta Miskolc 2030-ig szóló fejlesztési koncepcióját. Ez alapján kezdődött el a város 2014-2020 közötti fejlesztési stratégiájának (Integrált Településfejlesztési Stratégia, ITS) az összeállítása.

A koncepció alapvetően a városfejlesztés hosszútávú vízióját és értékrendjét határozza meg, ill. a szándékolt fejlesztési irányokat jelöli ki. A koncepcióban megfogalmazott célok (2030) többféle módon érhetőek el. A stratégia funkciója, hogy bemutassa a koncepcióban megfogalmazott hosszú távú célok

¹⁹ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia 2018-2030 http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf

²⁰ Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia 2018-2030 http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf

megvalósíthatóságát. Miskolc integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere az Európai Unió „Európa 2020” dokumentumában (a 2014-2020-as időtávra) definiált alapelvekre épül. A jövőkép és az átfogó célok a településfejlesztési koncepcióban meghatározott hosszú távú célkitűzésekkel állnak összhangban.

A koncepció célrendszeréből (versenyképes gazdaság, élhető környezet, javuló életminőség, növekvő biztonság) öt stratégiai cél vezethető le:

- gazdasági potenciál növelése,
- **természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja,**
- **életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése,**
- **épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése,**
- biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése.

Jelen Klímastratégia közvetlenül is kapcsolódik a fent kiemelt célkitűzésekhez.

3.4.2 MISKOLC MJV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Miskolc jövőképe a város társadalmi, gazdasági és földrajzi adottságaira, lehetőségeire, valamint erőforrásaira (népesség, gazdaság, infrastruktúra, környezeti és egyéb értékei) épít, vonzó, megvalósítható állapotot körvonalaz. Segíti ezt a folyamatot, hogy:

- a város életében a 2013-as esztendő trendfordulót jelentett, kiemelt fejlesztések fejeződtek be, több előkészítés alatt áll, ill. indult el,
- jelentős, intézményi átszervezések (integrációk) történtek, amelyek megteremtik a korábbinál hatékonyabb és racionálisabb működés feltételeit,
- a Kormány több, a város fejlődését támogató döntést hozott (pl.: önkormányzat konszolidációja, kiemelt fejlesztési térség deklarálása, nagyprojektek indításának támogatása stb.),
- a rendelkezésre álló források ismeretében jelentős növekedést generáló beruházások valósulhatnak meg 2014-2020 között.

Miskolc 2030-ra az új gazdaság regionális központja, élhető és vonzó, egészséges, emberközpontú, inspiráló és integráló város kíván lenni. A koncepció Miskolc jövőjét a fejlődés, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, valamint a partnerség és az együttműködés alapelvei mentén vázolja fel. Miskolc jövőképe az alábbi négy átfogó célt formálja:

- a város versenyképes gazdasága,
- vonzó városképp, fenntartható környezet,
- a városban lakók javuló életminősége,
- a városlakók növekvő személyi, anyagi és környezeti biztonsága.

Miskolc MJV Klímastratégiája ezen célok figyelembevételével készült el.

3.4.3 MISKOLC MJV FENNTARTHATÓ ENERGIA- ÉS KLÍMA AKCIÓTERV (SECAP)

Miskolc Megyei Jogú Város Fenntartható Akcióterve 2019-ben készült el. Miskolc MJV addigi eredményei és stratégiai dokumentumaiban megfogalmazott fejlesztési tervei alapján, az energiahatékonyság növelése, illetve a környezet és az éghajlat védelme terén, akciótervben rögzítette nemzetközi vállalásait és az ezek eléréséhez szükséges intézkedéseket. Ezzel Miskolc MJV

Önkormányzata – a Polgármesterek Szövetségében ²¹ viselt eddigi tagságának megfelelően – csatlakozni kíván azon európai településekhez, amelyek elkészítik Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervüket (SECAP) és fokozott figyelemmel kísérik kötelezettségeiket, s ezek részeként az Európai Unió által 2030-ra kitűzött minimum 40%-os CO₂ emisszió csökkentés települési programjának végrehajtását. A Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv az a kulcsdokumentum, amelyben a Polgármesterek Szövetségének aláírója felvázolja, hogyan kívánja az általa képviselt település elérni 2030-ig a célként kitűzött, meghatározott mértékű CO₂ emisszió csökkentését. Miskolc a SECAP-ban ismertetett intézkedésekkel 43% feletti CO₂ csökkentési célértéket tűzött ki 2030-ra, az alábbi táblázat szerint:

t CO ₂ /év	
Kiindulási érték (2008)	647 769,04
Csökkentés	43,07 %
Célérték (2030)	368 789,34

3. táblázat: Kibocsátás csökkentési célérték²²

Jelen Klímastratégia figyelembe vette a SECAP-ban meghatározott célkitűzéseket (mitigációs, adaptációs, valamint szemléletformálási) is, s azokhoz szorosan illeszkedik. Számos helyzetértékelési fejezet illesztése történt az Akciótervhez annak érdekében, hogy a város célkitűzéseinek megalapozása összehangoltan, egymást erősítve tudjon megvalósulni. Az energiafelhasználási adatok becslése, valamint az ÜHG leltár összeállítása részben a SECAP módszertan alapján történt, a további fejezetek során a KBTSZ módszertani útmutatóját veszi alapul a dokumentum. A Klímastratégia és a SECAP közötti egyik jelentős különbség, hogy ugyan mindkettő foglalkozik az energia és klíma tématerülettel, a hangsúlyosabb elemek ugyanakkor máshol vannak. A SECAP a nemzetközi módszertanhoz igazodva az adott európai önkormányzati szövetségi keretrendszerben összevethető paramétereket rögzít, míg a Klímastratégia szélesebb körű, komplexebb vizsgálat (éghajlati helyzetértékelés, helyzetelemzés fejezetek) eredményeit tartalmazza.

3.4.4 MISKOLC FENNTARTHATÓ MOBILITÁSI TERVÉNEK (SUMP) FELÜLVIZSGÁLATA

Miskolc Fenntartható Mobilitási Terve (SUMP) 2013-ban készült, ennek felülvizsgálatára 2016-ban került sor.

„Miskolc város Fenntartható mobilitási terve (SUMP) szűken értelmezve koncentrálhatna csupán a környezetbarát közlekedési módok előnyben részesítésére, a közösségi közlekedés mellett a kerékpárosok feltételeinek javítására és az utcák gyalogosbarát kialakítására. E – realitások talaján álló – célok megvalósításának útjára a város már amúgy is rálépett és a tovább haladás már önmagában is jelentős fejlődés a fenntarthatóbb városi élet irányába. De! A SUMP tágabb értelmezése ennél több célt ambicionál, és a város lehetőségei jó alapot teremtenek a tágabb értelmezés valóságban, tehát a város mindennapjaiban való érvényesítésére.”²³

A dokumentum rögzíti a közlekedési szektorral szembeni elvárásokat, nevezetesen:

²¹ <https://www.covenantofmayors.eu/>

²² https://www.miskolc.hu/sites/default/files/aktualitas/csatolmany/2019-10-02/70785/miskolc_secap_2019_09_24_2_final.pdf

²³ http://miskolcvaros2020.hu/sites/default/files/dokumentumok/miskolc_sump_biralati_dok_1-fejezet.pdf

- a közlekedési szektor fejlesztését célzó stratégia legfelsőbb cél szintje ne a szektorra, hanem a szektorral szembeni elvárásokra koncentráljon,
- a közlekedési szakpolitika támogatóan illeszkedjék Miskolc gazdasági céljaihoz, legyen húzóerő a megcélzott térségi szerep, illetve városi életminőség érvényesítésében,
- Miskolc városfejlesztési prioritásainak megfelelő közlekedésfejlesztési elvárások irányát meghatározza tehát, hogy a városban
 - melyek a közlekedéssel szembeni gazdasági, társadalmi elvárások
 - milyen az elvárások területi eloszlása és függése az egyes területek sajátosságaival,
 - mely közlekedéshálózati, közlekedéstechnikai beavatkozások alkalmasak az elvárások terület- és funkció specifikus kielégítésére.

Miskolc MJV klímastratégiában foglalt mitigációs célkitűzései között szerepel többek a fenntartható, klímabarát közlekedési módok népszerűsítése, amely igazodik a fenti tervben foglaltakhoz.

4 HELYZETELEMZÉS

Miskolc az **Észak-Magyarországi Régió legnagyobb megyéjének legnépesebb városaként** központi szerepet tölt be a térség közigazgatásában, gazdasági és kulturális életében. Méretéből és elhelyezkedéséből adódóan is meghatározó a térség gazdaságában. A városban az 1960-as évektől a nehézipar volt a domináns ágazat, de ennek szerepe és jelentősége az 1990-es évektől egyre kisebb. A számos helyi vállalkozás mellett az utóbbi években több multinacionális nagyvállalat is megtelepedett Miskolcon, amelyek mind a város lakóinak, mind a környékén élőknek számos munkahelyet biztosítanak. Miskolc regionális jelentőségű nagyvárosként a kultúra területén is vezető szerepet tölt be, emellett számos közigazgatásilag jelentős megyei, illetve regionális intézmény és hivatal számára is otthont ad. A Miskolci Egyetem patinás múltra tekint vissza, a régió jelentős innovációs mozgató rugója.

4.1 MISKOLC MJV RÖVID TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉSE

Miskolc azon kevés európai települések közé tartozik, melyek történelme 70 000 évvel ezelőttre nyúlik vissza. A belvárosban előkerült régészeti leleteknek köszönhetően bizonyítható az őskori ember jelenléte, így a várost és térségét Magyarország legrégebben lakott területének nevezhetjük.

Miskolc 1907-1909 között - elszakadván Borsod megyétől - önálló törvényhatósági jogot kapott. Addig a városnak hivatalosan nem volt címere. Természetesen régebben is használtak különböző városjelvényeket; legkorábban egy királyfejes ábrázolást *SIGILLUM CIVITATIS MISKOLCZ* (Miskolc város pecsétje) felirattal. I. Ferenc József osztrák császár és magyar király címeres kiváltságlevelet adományozott a városnak, amelyet 1909. május 11-én látott el kézjegyével. Az új városcímer korábbi ábrázolások ötvöztetésével jött létre. Pajzsán Szent István király mellképe látható, fölötté egyik kezében szőlőfürtöt, másik kezében búzakalászatokat tartó hajdú.

1945-ben Diósgyőrt és Hejőcsabát, 1950-ben Görömbölyt, Szirmát és Hámort csatolták a városhoz. **Mai kiterjedését 1981-ben érte el, amikor hozzácsatolták Bükkszentlászlót.** Az elmúlt évszázadokban Miskolc sorozatosan élt át megpróbáltatásokat, melyek bár megrendítették a várost, egyre szilárdabb településként töltötte be társadalmi, gazdasági és politikai funkcióját. A kohászati múltja miatt korábban „acélvárosnak” nevezett Miskolc **az elmúlt évtizedekben jelentős változásokon ment keresztül.** Iparváros helyett ma már sokkal inkább „zöld és okos városnak” nevezzük, ugyanis elsőként csatlakozott a magyarországi városok közül a környezet védelmét és fenntarthatóságát szem előtt tartó Zöldebb Városokért (Green City) mozgalomhoz. Jelentős megújuló energetikai és okos megoldásokat alkalmazó közlekedésfejlesztési projekteket valósított meg.

Az újabb idők kulturális rendezvényei közül a nemzetközi rangra lépett Bartók Plusz Operafesztivál után „az opera magyar fővárosa”, a nemzetközi filmes szakmában előkelő rangot kivívott Jameson CineFest Miskolci Nemzetközi Filmfesztiválnak köszönhetően a „film magyar fővárosa”, sőt, a Miskolci Galériában 1961 óta megrendezett grafikai biennále, majd triennále-sorozat után a „grafika magyar fővárosa” megnevezések illetik.

4.2 TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK²⁴

4.2.1 FÖLDRAJZI FEKVÉS

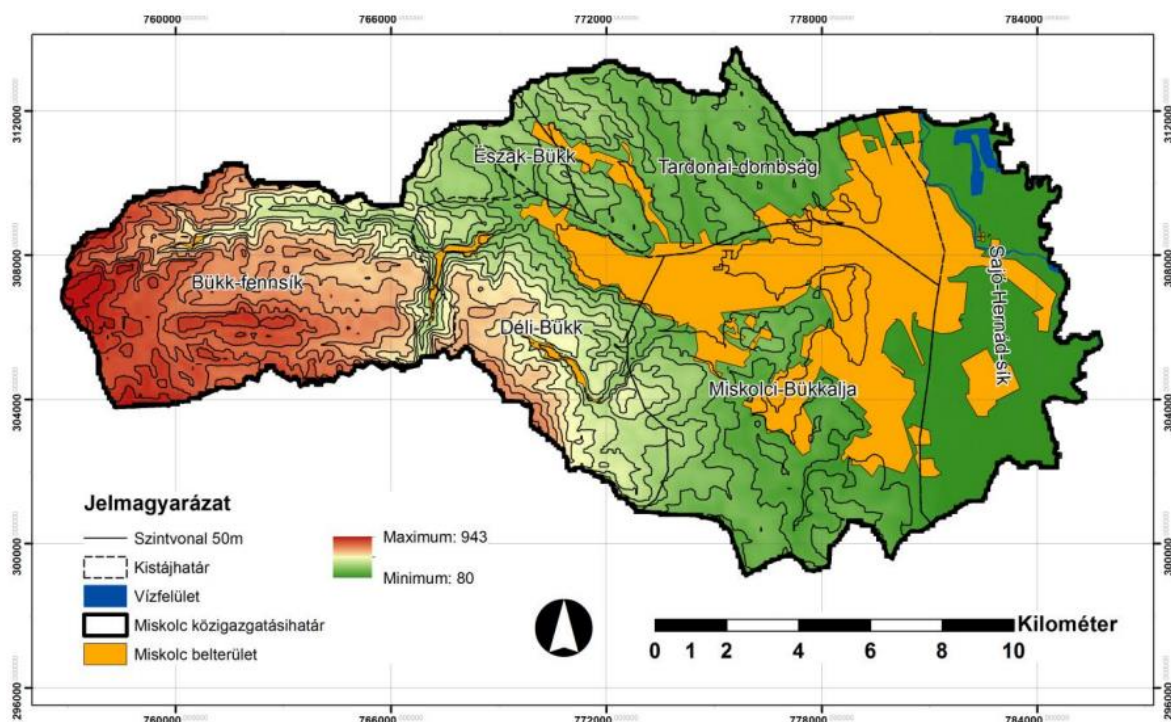
Miskolc a Bükk hegység keleti oldalán, a Szinva-patak, a Hejő-patak és a Sajó-folyó völgyében, az Alföld és az Északi-középhegység találkozásánál, az észak-déli, valamint a kelet-nyugati irányban húzódó kereskedelmi tengely metszéspontjában épült. Miskolc területe 236,66 km², ebből 54,21 km² a

²⁴ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

belterület és a külterület 153,11 km². A belterületi rész szélessége kelet-nyugat irányban 19 km, észak-dél irányban 10 km.

4.2.2 TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÁJBEOSZTÁS

Miskolc település közigazgatási területe hat kistáj részén helyezkedik el, nyugaton az Észak-Magyarországi-Középhegységhez tartozó Bükk-vidék kistájai: Bükkfennsík, Északi-Bükk, Déli-Bükk, Tardonai-dombság és Miskolci-Bükkalja, míg keleten az Alföld Észak-Alföldi-Hordalékkúpságának Sajó-Hernád-sík kistája borítja (Dövényi, 2010).

2. ábra: Miskolc közigazgatási területére eső kistájak²⁵

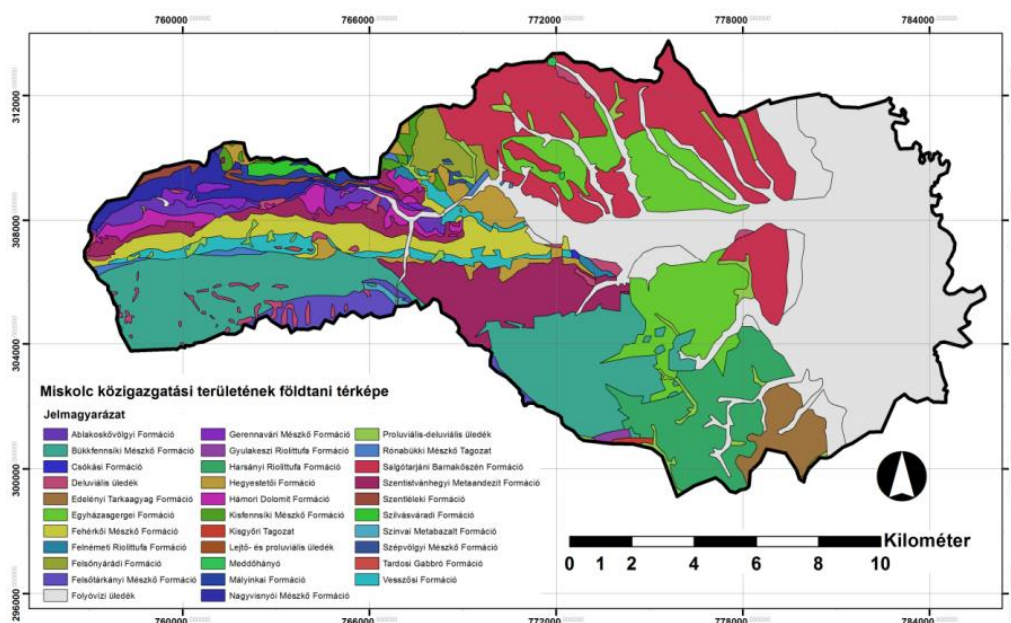
²⁵ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

4.2.3 DOMBORZAT

A város területének domborzata változatos, felszíne lépcsőzetes szerkezetű a magasságkülönbség eléri a 800 métert is. A legmagasabb fekvésű területe a Bükk-fennsík, amely 600-900 m tengerszint feletti magasságban húzódik és nyugatról kelet, illetve északkelet felé süllyed, középhegységi orográfiai domborzattípusba sorolható. A szintén középhegységi Déli-Bükk 185-703 m tengerszint feletti magasságban helyezkedik el, míg a Miskolci-Bükkalja 115-366 m közötti tengerszint feletti magasságú heglábfelszíni dombság. Az Északi-Bükk déli része, valamint a Tardonai-dombság 350 m átlagos tengerszint feletti magasságú hegységelőtéri dombság, melyek déli, illetve délkeleti irányban ereszkednek alá. Az alföldi Sajó-Hernád sík 89,5-160 m közötti tengerszint feletti magasságú hordalékkúp síkság.

4.2.4 FÖLDTANI ADOTTSÁGOK

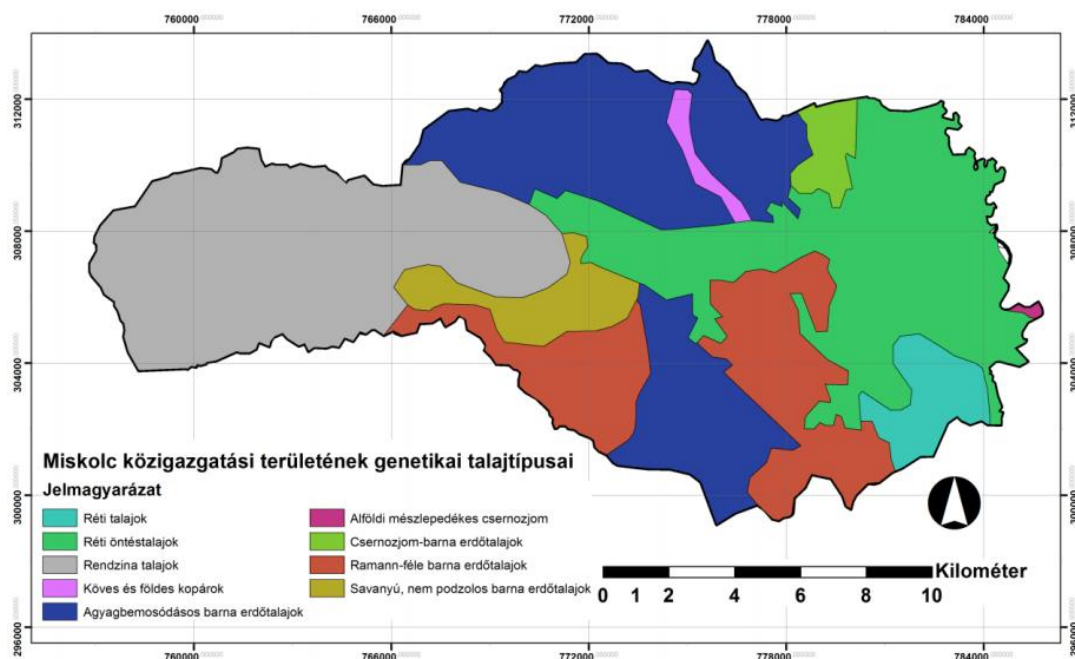
A területet igen változatos földtani egységek jellemzik. A Bükk-fennsík területének többségét mezozoós karbonátos kőzetek építik fel, ebből a legnagyobb részt a Bükkfennsík Mésző Formáció, Gerennavári Mésző Formáció, Fehérkői Mésző Formáció; Nagyvisnyói Mésző Formáció teszi ki, továbbá Hámori Dolomit Formáció, valamint Kisfennsík Mésző Formáció építi fel a területet nyugat-keleti sávok elrendezésben. A tönkösödött, többször eltemetett és kitakart felszín túlnyomórészt a pleisztocénben karsztosodott. A Déli-Bükk miskolci területein is megtalálható a Bükkfennsík Mésző Formáció, valamint a területet jellemző északkelet-délnyugati szerkezeti irányban tagozódó Szentistvánhegyi Metaandezit Formáció. A Miskolci-Bükkalja északi részét, valamint az Észak-Bükk és a Tardonai-dombság ide eső részét a miocénben létrejött Egyházasgergei Homokkő Formáció durvatörmeléken sorozatai töltik ki, illetve Salgótarjáni Barnakőszén Formáció összelete alkotja, folyóvízi feltöltésekkel közbeékelve. Nagy területet fed le a Harsányi Riollitufa és az Edelényi Tarkaagyag Formáció is. A város közigazgatási területének jelentős részét, keleten teljes területét folyóvízi feltöltések alkotják. Az alaphegység a Sajó-Hernád sík területén alsó és középső-triász karbonátos képződményekből áll, majd a felső-pannoniai rétegekre átmenet nélkül települ a pleisztocén üledéke, amely a süllyedés miatt vastagon borítja be a képződményeket. A folyók teraszai, üledékei Miskolc belterületénél elvégeződnek, a folyók a saját hordalékkúpjukba vésődtek a holocén során. A város felszíne így a földtörténeti átalakulásoknak köszönhetően lépcsőzetes szerkezetű: a legalacsonyabb területe a Sajó melléke (110-120 m), amelyet pleisztocén-holocén üledékes kőzetek (kavics, homok, agyag, iszap) építenek fel. Ezek a Szinva és Sajó ártere menti sík területek ma már szinte teljesen beépültek.

3. ábra: Miskolc közigazgatási területének földtani térképe²⁶

4.2.5 TALAJTANI ADOTTSÁGOK

Miskolc közigazgatási területét sokrétű geológiai, domborzati és éghajlati adottságainak köszönhetően változatos talajtani viszonyok jellemzik (4. ábra). Nyugaton a Bükk-fennsík magasabb területein, ahol kiegyenlítettebb csapadékviszonyok uralkodnak, rendzina talajok a jellemzőek, itt bükkösök is nőnek, ugyanakkor a meredek erózió sújtotta területein köves sziklás váztalajok találhatók. Alacsonyabb hegységi területeken, a cseres-tölgyesek zónájában a barna erdőtalajok jelennek meg, ahol a csapadék kiegyenlítettebb, ott pedig agyagbemosódásos barna erdőtalajok alakultak ki, itt is megtalálhatók a bükkösök, illetve a gyertyános-tölgyesek. Azokon a részeken, ahol az alapkőzet a felszínhez közel van, ott közethatású talajok jelennek meg, mint a mészkő és dolomit területeken kialakuló sötét színű rendzina talajok, ezeken általában szárazságtűrő növények telepednek meg (500-600 m magasságban). Az egyre alacsonyabb hegylábi területeket csernozjom-barna erdőtalajok jellemzik, ennek a természetes vegetációja a tatárjuharos lösztölgyes lenne, ám a talaj magas humusztartalma miatt a területet a mezőgazdaság hasznosítja. A terület legalacsonyabb részeit öntéstalajok borítják, melyek a Sajó ismétlődő áradásai folytán jöttek létre Mechanikai összetételük igen változó a vályogtól az agyagos vályogig minden előfordul ezeken a területeken, típusai között megtalálható a nyers öntéstalaj és a réti öntéstalaj mellett a réti talaj.

4. ábra: Miskolc közigazgatási területének genetikai talajtípusai²⁷

4.2.6 VÍZRAJZ

²⁶ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

²⁷ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

A terület felszín alatti vízkészletét két nagy föltani egység tárolja, az egyik a Sajó-Hernád völgy pannon homokjában tárolódó rétegvíz tartalék, a másik pedig a Bükk hegység változatos geológiai és hidrogeológiai egységében tárolódó karsztvíz készlet. A terület talajvízkészlete a főként a Sajó-Hernád hordalékkúpján, illetve a Szinva patak medrében tárolódik. Utánpótlása elsősorban a csapadékkal érkezik, továbbá a Sajó nagyobb vízállásánál közvetetten a folyó medrén keresztül is történhet, ezért felléphet a Sajó vízjárását gyorsan követő talajvízszint ingadozás is. A Bükk hegység fő tömegét triász (jura) kori karbonátos üledék adja, ami jó víztároló és vízvezető képességű, ilyen módon a hegység szerkezetföldtani felépítéséből adódóan kiemelkedő jelentőségű hideg karsztvíz készlettel rendelkezik. A hidrogeológiai szerkezete alapján ugyanakkor nem alkot egységes karsztvízrendszert: Miskolc város határa a Bükk vonatkozásában a Szeletai-terület, Garadnavölgy, Fehér-kő, Diósgyőri terület, Nagy-fennsík, Répáshuta-Tapolcai tömb hidrogeológiai egységek területét érinti. A törésvonalak mentén felszínre bukkanó langyos, kiváló minőségű karsztvizek a város ivóvízellátásához, míg a meleg vizű (30°C) források a város fürdőkultúrájához járulnak hozzá. A város vízigényét a bükki és részben hegységperemi hidegvizű karsztvízforrásokkal elégítik ki.

A terület felszíni vizeit részben a Bükk hegység gazdag karsztforrásaiból származó patakok adják, illetve keleten a Sajó folyó szeli át. A karsztforrású Szinva-patak, amely a Miskolcot kelt-nyugati irányban szeli át, forrástól pár kilométerre a Hámori-tó alatt egyesül a Garadna patakkal, majd tovább folyik a város területén, ahol kisebb patakok vízával egyesül (Csanyik, Erenyő, Lyukó, a Tapolca, Pecék) majd a Sajóba torkollik. A Sajó szennyezettsége a környék számos, többségében korszerűtlen nehézipari üzemének kibocsátásai és a viszonylag nagy népsűrűség miatt. A Szinva és néhány beleömlő patak az alacsony vízhozam következtében szintén számos szennyezéssel terhelt. Az elmúlt években a Sajó, a Bódva és a Szinva esetében is előfordultak rekordmértetű árvizek, melyek az éghajlat változásával, továbbá egyéb emberi tevékenységeknek (pl.: ártér elépítése) köszönhetően mind gyakoribbá válnak. A medrűkből kilépő folyók a környező talajokban és élővilágban is szennyezéseket teríthetnek szét.

4.2.7 ÉLŐVILÁG

A természetes vegetáció a florisztikai növényföldrajzi beosztás alapján a Matricum flóraidék, Borsodense flórajárásához tartozik, míg a Sajó völgye a Tornense flórajáráshoz. A természetes növényzet maradványai részben ma is megtalálhatók a területen. Keleten a terület természetes vegetációját alapvetően a tatárjuharos alföldi lösztölgyesek alkották, melyek zónáját a Sajót kísérő magas ártéri kőris-szil ligeterdők és alacsony ártéri fűz-nyár ligetek jellemezték. Nyugat felé haladva ártéri ligeterdők és mocsarak, valamint cserestölgyes területek folytatódnak. A Szinva-patakot kísérő szubmontán égerliget valószínűleg a mai Diósgyőri vár, és a Kilián-déli lakótelep nyugati határáig tartott. Ettől keletre a völgytalpon kőris-szil ligeterdők jellemezték a területet. A cseres tölgyeseket nyugat felé haladva a kontinentális molyhos tölgyesek, valamint a hegyi gyertyános tölgyesek váltják fel, majd a magassággal párhuzamosan először szubmontán bükkösök, végül a legmagasabb területeken montán bükkösök alkotják a természetes vegetációt. A következő évtizedekben a klíma melegedésével egyre magasabbra tolnak a fafajok számára ideális éghajlati zónák, ez fokozott stresszhatást jelent az erdőknek és a hozzájuk kapcsolódó élőhelyeknek. Miskolc területe olyan ritka növényfajoknak ad otthont, mint a tüzes liliom (tűzliliom), a moldvai és karcsú sisakvirág, a sárga ibolya, valamint az északi irányfű és a szártalan bábakalács. Az orchideák közül a legféltebb a Boldogasszony papucs (erdei papucskosbor, rigópohár). Kiemelkedően fontos a Bükk hegység sziklai bükköseinek, tölgyeseinek megóvása, és fokozott védelmet élveznek a meredek, északi, sziklás dolomitmészkő oldalakon, törmeléklejtőkön kialakult, rosszul záródó, letörpült, göcsörtös fákban álló sziklai bükkösök, amelyek több növényritkaságnak és jégkorszaki maradványfajnak ad otthont. A dolomitban kialakult sziklagyeppek legértékesebb társulása a tarka nyúlfarkfüves sziklagyep, ill. növényei, a tarka nyúlfarkfű és a tarka nádtippán. A Kárpát-medence fauna dinamikáját tekintve a Bükk a szubmediterrán-pontomediterrán faunaelemek halmozódási gócterületének tekinthető, a kárpáti fajok benyomulási területe. A terület gazdag állatvilággal rendelkezik, rovarvilágának kiemelkedően értékes tagja a bükki szarvasboglárka, havasi tűzlepke, a havasi cincér. További értékes állatfajok az alpesi götte, a gyepi

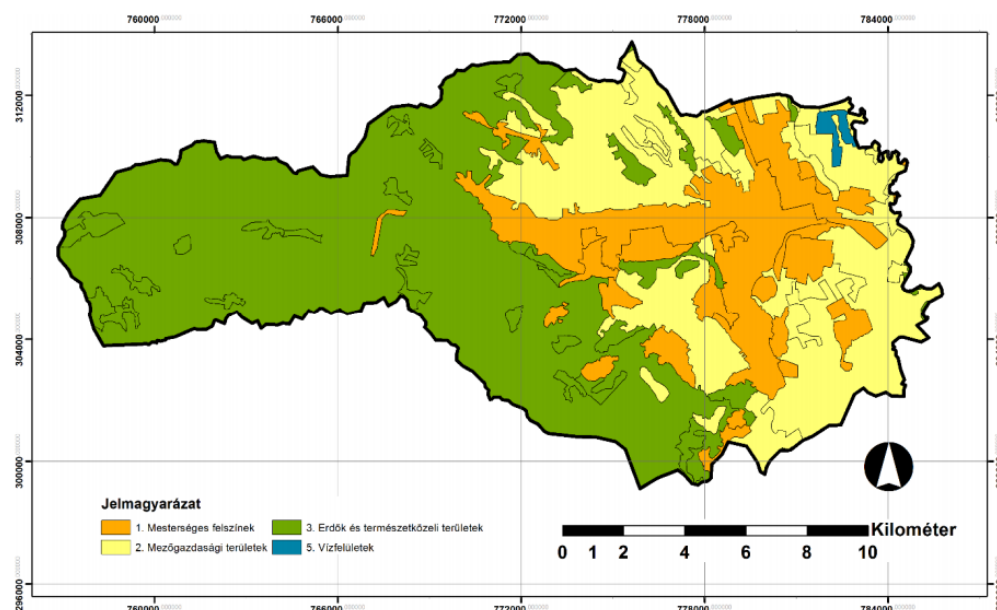
béka, a sárgahasú unka, a fehérhátú fakopáncs és a hegyi billegető. Olyan ritka madárfajok költési területe a Bükk, mint a kövirigó, a holló, az uhu, a fokozottan védett parlagi sas, a kerecsensólyom vagy a kígyászölyv. Az emlősök közül az újabban egyre többször ismét erre kóborló barnamedve, farkas vagy a hiúz, ami már több mint tíz éve állandó lakója a bükki erdőknek, továbbá a gímszarvas, a muflon és a vaddisznó kiemelkedően gazdaggá varázsolják a terület élővilágát. Az elmúlt 1-2 évtized általános tendenciája a nagyragadozók visszatelepülése Magyarországra, mellyel a Bükkben is egyre komolyabban számolni kell majd.

4.2.8 TÁJHASZNÁLAT, TERÜLETHASZNOSÍTÁS

Miskolc közigazgatási területe 23 661,43 ha, ennek kistájankénti arányai a következők szerint alakulnak:

- 27%-a esik a Miskolci-Bükkalja,
- 23%-a a Bükk-fennsík,
- 17%-a a Tardonai-dombság területére, valamint
- 15-15%-a a Sajó-Hernád-sík és a Déli-Bükk területére, illetve
- a fennmaradó 2% részt az Északi-Bükk foglalja el.

A Miskolc teljes területéből a CORINE felszínborítási adatbázis alapján 52,6%-ot tesznek ki az erdők és természetközeli helyek, 27,5%-ot a mezőgazdasági területek, 19,4%-ot a mesterséges felszínek területei, valamint mindössze 0,5%-ra szorítkozik a vízfelületek aránya.

5. ábra: Felszínborítási főkategóriák²⁸

Az erdők és természetközeli helyek 12 454 ha területet foglalnak el Miskolc közigazgatási területéből, ennek 91%-a erdős terület, míg a fennmaradó 9%-ot cserjés, illetve lágyszárú növénytakaró fedi. Az erdővel fedett területeket kisebb-nagyobb gyepfoltok, cserjések, fiatalosok tagolják. Az erdős területek 97,2%-a lomblevelű-, 2%-a tűlevelű-, és 0,8%-a vegyes erdő. Egyedülálló élővilága folytán nagy részük (7 254 ha) védett terület, a Bükki Nemzeti Park része, illetve ennél is

²⁸ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

nagyobb területük esik Natura 2000 hálózatba. Ezek a területek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a nemzeti ökológiai hálózatban, élőhely-komplexe fontos magterület, ám rendszere igen sérülékeny is egyben. Mindezt is alacsony, hatóságilag is korlátozott a beépítettsége, a szűk völgyekre a völgytalpakra koncentrálódik (Bükkszentlászló, Ómassa, Lillafüred, Alsó- és Felsőhámor) ugyanakkor turisztikai szempontból is célterületnek számít a Csanyikvölgy, Jávorkút, Szentlélek Sebesvíz, és Bánkút, gyakorlatilag a teljes bükki rész. Ezekre a területekre nem jellemző az ipari tevékenység, a korábbi bányászati tevékenység egykori felszín felbolygatása még megtalálható, ám növényborítottság jellemzi őket, így a légszennyező effektusok elenyészőnek számítanak. A fa, mint szilárd fűtőanyag felhasználása mellett a területen átmenő közút, a Felsőtárkány - Miskolc út forgalma, ami terhelheti a levegőt, illetve zajszennyezést idéz elő a nemzeti park területén.

A mezőgazdasági területek 6 509 ha területet foglalnak el, ennek 52%-a vegyes mezőgazdasági terület, 35%-a szántóföld, 12%-a legelő és 1% területet borít állandó növényi kultúra. A mezőgazdasági területek megtalálhatók a dombvidékeken is, de az alföldi hordalékkúpsíkságon domináns felszínborítást jelentenek a mesterséges felszínnek mellett. A Miskolc közigazgatási területén lévő mezőgazdasági területek 51%-a komplex művelési szerkezettel rendelkezik, ezek főként a dombsági, hegységelőtéri területekre vonatkoznak. Az alföldi hordalékkúpsíkság döntő többségét nem öntözött szántóföldek borítják, illetve egyéb rétek, legelőterületek (12%). Elenyésző a szőlők és a jelentős természeti értékkel bíró mezőgazdasági területek aránya. A szántóföldi művelés elsősorban a keleti területekre jellemző, ám kiterjedése csökkent az autópálya és a hozzá tartozó felvezető utak szántóföldi területre épülésének köszönhetően. A komplex művelési szerkezettel rendelkező felszínborítások nagy részben felaprózódott telekstruktúrájúak, itt kertes és zártkerti kultúra található, melyek nagyobb részét hétvégi üdülőtelkeknek használják, közéjük kisebb szántók ékelődhetnek. Mezőgazdasági művelés a zártkertekben elsősorban a szőlő és gyümölcsstermesztés, nagyobb monokultúrák is előfordulnak. E területek jellemző légszennyezése a kerti hulladék, avar és a gyepek parlagterületek gyakori felégetése.

A közigazgatási terület ötödét kitevő mesterséges, beépített felszínekről elmondható, hogy a turisztikai értelemben vonzó, kisebb hegyi településrészeket és történelmi városrészeket (diósgyőri vár környéke, belváros) leszámítva a város legnagyobb része a 20. századi hatalmas nehézipari üzemek és házigyári lakótelepek által meghatározott képet mutatja, óriási kontrasztot alkotva a Bükk tájképével. Ezen a városi zöldfelületek növelésével, minőségük javításával, barnamezős beruházásokkal és üzemterület-rehabilitációkkal, valamint az épületállomány felújításával, korszerűsítésével lehetne javítani.

Miskolc zöldfelületi ellátottsága megfelelő, de a nagy igénybevétel miatt állapotuk folyamatos javításra szorul. A város Zöldinfrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akciótervének elkészítése során feltérképezték az egyes városrészek zöldfelületi ellátottságát.

Az erdők, zöldterületek, fasorok, zöldsávok, nagy zöldterülettel rendelkező intézmények területei esetében a zöldfelületi ellátottság 740,31 m²/fő. A vízgazdálkodási területek hozzáadása a számot 1 166,07 m²/főre növeli.

A közparkokat, köztereket tekintve 10,38 m²/fő értéket kapunk. Ezt a számot korrigálják a nagyterületű kertes övezetek, ahol minden lakosra saját kert jut, de közpark nagyon kevés.

4.2.9 ÉGHAJLAT

4.2.9.1 BORSOD-ABAÚJ-ZEMLÉN MEGYE ÉGHAJLATA

Hazánkban és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is az évi átlaghőmérséklet az elmúlt évszázadban a világméretű tendenciákkal együtt mozgott, folyamatosan emelkedett. Az 1980-as évektől figyelhető meg jelentősebb növekedés. Az évszakos változások esetében a nyarak melegek leginkább ebben az

időszakban, országos átlagban mintegy 2°C-kal, de ez az északkeleti régiók esetében elérte a több mint 2,5°C-os melegedést is a nyári időszakban.

A csapadékösszeg változása is növekedést mutat a régióban, kiemelten a Sajó-völgyben, ahol akár 15%-ot is meghaladó növekedés jelentkezik. Az utóbbi években inkább a szélsőséges jelleg dominanciája figyelhető meg.

A keleti országrészt több klimatikus tényező változása is erőteljesen érinti, ugyanakkor nem elegendő csak a hatások számbavétele, kritikus jelentőséggel bír az is, hogy a megyei társadalmi-gazdasági rendszer hogyan képes reagálni ezen éghajlati paraméterek változásaira, hiszen a klímaváltozás várhatóan eltérő hatással lesz a különböző társadalmi csoportokra, amely során az egyenlőtlenségek növekedésére kell számítanunk.

Az alacsonyan iskolázott, alacsony jövedelemmel rendelkező csoportok, vagy például az időskorúak általában véve is sérülékenyebbek a klímaváltozás hatásait illetően, valamint kiszolgáltatottabbak az egyszerűbb, ugyanakkor jellemzően a környezetet jelentősebben terhelő magatartásformáknak (pl. hulladékégetés, hulladékkal való fűtés stb.).

Ezek alapján a Borsod-Abaúj-Zemplén megyére jellemző adottságok (pl. az országos átlag alatti társadalmi-gazdasági mutatói) még inkább sérülékennyé teszik ezt a területet.

4.2.9.2 MISKOLC ÉGHAJLATA

Éghajlati jellemzők	Hűvös-nedves	Mérsékeltlen hűvös-mérsékeltlen száraz	Mérsékeltlen meleg-mérsékeltlen száraz	Mérsékeltlen meleg, száraz
Napsütéses órák száma	1 900	1 900	1800 - 1850	1 850-1 900
Évi középhőmérséklet	6 °C	8,5-9 °C	8,8 - 9,5 °C	9,3-9,6 °C
10 °C-os napi középhőmérsékletet meghaladó napok száma	140-150	165-170	175-180	190
Évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga	28-30 °C	30-32 °C	31-33 °C	33,5 °C
Évi abszolút hőmérsékleti minimumok átlaga	-17 °C	-15 °C	-16 - -17 °C	-16 - -16,5 °C
Csapadék éves mennyisége	800 mm	700 mm	550-650 mm	540-580 mm
Hótakarásos napok száma	70-100	70-100	40-45	38
Uralkodó szélirány	NY, DNY	NY, DNY	NY, DNY	É, ÉNY
Átlagos szélsébség	3-4,5 m/s	3-4,5 m/s	3-4,5 m/s	2,5m/s

4. táblázat: Miskolc MJV éghajlati jellemzőinek összegzése²⁹

Miskolc közigazgatási területének **középhegységi részein hűvös-nedves éghajlatú**, alacsonyabb részein **mérsékeltlen hűvös mérsékeltlen száraz éghajlatú** területek vannak. Itt a napsütéses órák számának évi összege 1 900 körüli, nyáron 740-750, míg télen ez 170-200 körüli. Az évi középhőmérséklet a legmagasabb területeken 6 °C, az alacsonyabb középhegységi részeken 8,5-9 °C. A 10 °C-os napi középhőmérsékletet meghaladó napok száma várhatóan 140-150, illetve 165-170 közé tehető. A tavaszi fagy április 30. után egy-két nappal még valószínű, ahogy az első fagyok megjelenése október 5. előtt is. A karsztos fennsík egyes területeinek töbreiben még nyáron is előfordulhat éjszakai fagypont körüli hőmérséklet. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok sokéves átlaga 28-30 °C, alacsonyabban 30-32 °C, míg a minimumoké -17, és -15 °C körül van. A csapadék éves mennyisége a fennsíkon legfeljebb 800 mm, alacsonyabb részeken a 700 mm-t éri el, ebből a vegetációs időszak csapadékmennyisége 380-450 mm. Átlagosan 70-100 napig fedi hótakaró a talajt, a hó vastagsága a fennsíkon 50 cm körül van, míg az alacsonyabb területeken 20-25 cm. A nyugati, illetve a dél-nyugati szelek az uralkodóak, átlagosan 3-4,5 m/s a szélsébség.

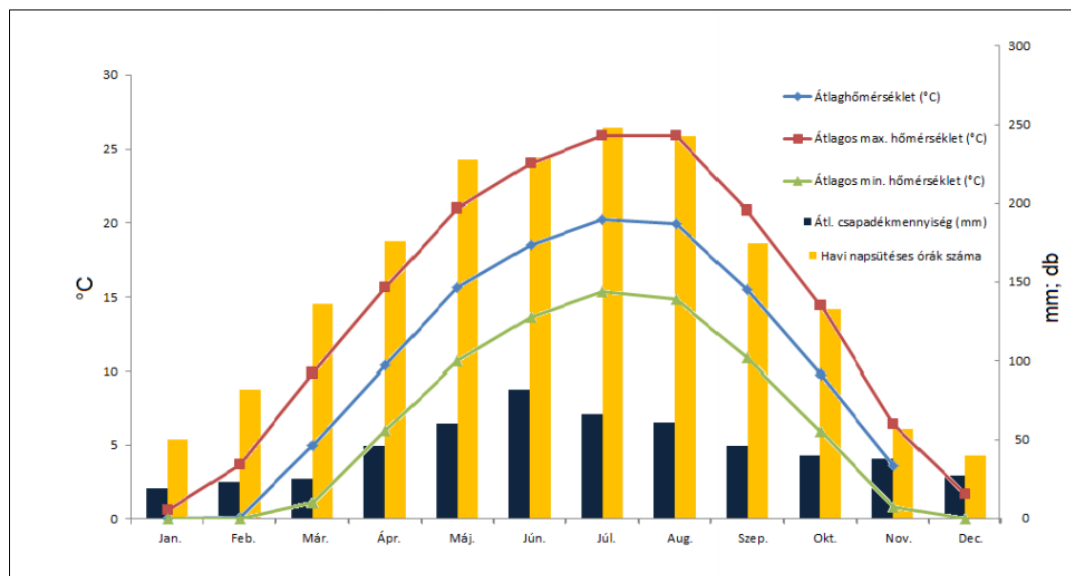
A dombsági tájakon mérsékeltlen meleg-mérsékeltlen száraz az éghajlat. Az évi napsütéses órák száma 1800 - 1850 óra alatt van, ebből 720-760 óra jut vegetációs időszakra, télen pedig 150-180 óra. Az évi középhőmérséklet átlaga 8,8 - 9,5 °C, a napi középhőmérséklet általában április 10. után már 10 °C fölé emelkedik és október 10- körül esik vissza alá, így a fagymentes időszak hossza 175-180 nap. Az abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok sokéves átlaga 31-33 °C, és -16, ill. -17 °C körüli. A csapadék évi összege 550 és 650 mm között alakul, ebből a tenyészidőszakban 350-380 mm hullik. A hótakarásos napok száma 40-45, az átlagos hóvastagság 18-22 mm.

A síksági területeken mérsékeltlen meleg, száraz éghajlat alakult ki. A napfényes órák évi összege 1 850-1 900 körüli, 730-750 óra a vegetációs időszakban. Az évi középhőmérséklet 9,3-9,6 °C, a tenyészidőszak középhőmérséklete 16,6 °C. A 10 °C-ot meghaladó napi középhőmérséklet április 10-től október 15-17-ig tart. A maximális hőmérsékletek sokéves átlaga 33,5 °C, míg a minimumoké -16 és

²⁹ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

-16,5 °C közötti. Az évi csapadék összeg az alföldi területeken 540-580 mm közötti, ebből 330-350 mm a vegetációs időszakban. A hótakarásos napok száma éves szinten 38 körül van, a hóvastagság átlagosan 16-17 cm. Az uralkodó szélirány észak-északnyugati, átlagos szélesség 2,5 m/s.

Miskolc belterületének éghajlati jellemzői láthatók az alábbi ábrán. Sokévi átlagos havi középhőmérsékletét figyelembe véve a leghidegebb hónapja január, míg a legmelegebb a július. A város átlagos évi csapadékösszege 533 mm, ebből a nyári félév csapadékosabb, míg a téli félév szárazabb. A napsütéses órák éves összege 1 800 óra körüli. A napfénytartam évi menetet mutat (6. ábra). A nyári napok (maximális hőmérséklet legalább 25 °C) éves száma 70 nap körül van. A fagyos napok száma a több éves átlag alapján 105 nap.

6. ábra: Miskolc éghajlati jellemzőinek összefoglalása³⁰

4.2.9.3 ÉGHAJLATI HELYZETKÉP ÉRTÉKELÉSE³¹

A klímaváltozás egyik legsúlyosabb következménye a szélsőséges időjárási helyzetekből kialakuló katasztrófarehelyzet, mely veszélyeztetheti az emberi életet és a helyi közösségek által létrehozott értékeket. Ezért is fontos, hogy helyi szinten megismerjük a potenciális klíma kockázatokat, valamint a lakosság és a döntéshozók adaptív képességében, ismeretekben rejlő hiányosságokat, ezek meghatározó tényezőit. A megoldáshoz integrált gondolkodás szükséges, azaz a társadalomnak, a politikának, döntéshozóknak, a katasztrófavédelemnek együttműködése kell a hatékony megvalósításhoz.

A klímaváltozás hatásai elleni küzdelemben azonban nem csupán a hatások csökkentése a cél ma már, hanem a permanens hatásokhoz való alkalmazkodás képessége is, ami érinti a társadalmat, a gazdasági szereplőket, egyéneket, infrastruktúrát és a különböző szolgáltatásokat is. Biztosítani kell a megélhetést, javítani az életminőséget, megvalósítani az infrastruktúra védelmét, a fenntartható növekedést, meg kell óvni a természeti környezetet, fenntartani a kulturális értékeket.

³⁰ Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

³¹ Forrás: Miskolc MJV SECAP

A Klímastratégiában meghatározott intézkedések mind ezt a célt szolgálják, azaz csökkenteni a klímaváltozást okozó tevékenységeket, alkalmazkodni a klímaváltozás helyi következményeihez, mint pl. a szélsőséges időjárási helyzetek, eredményes megelőző lépéseket tenni, a közösségek tudatosságát fejleszteni.

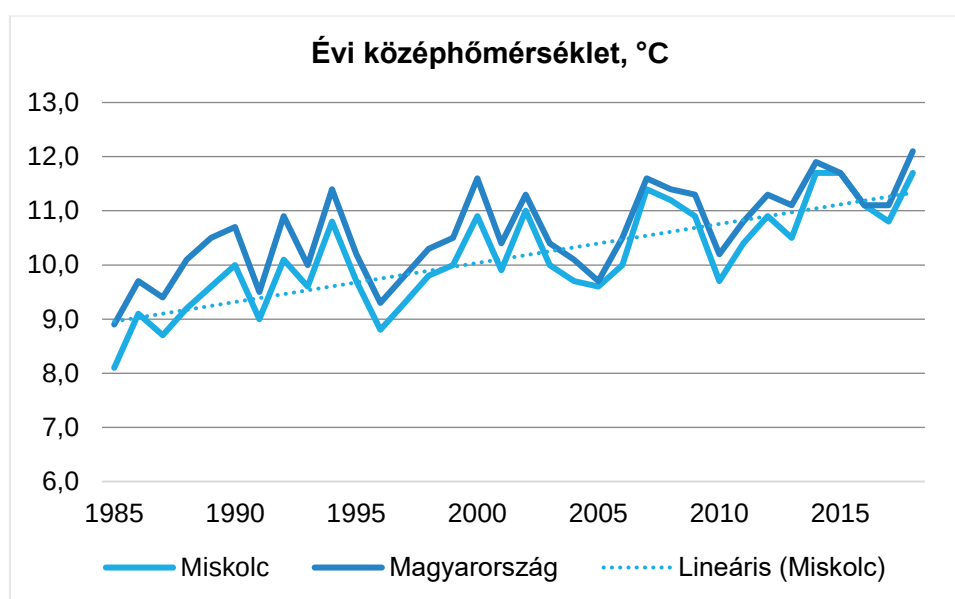
4.2.9.3.1 IDŐJÁRÁSI SZÉLSŐSÉGEK, TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK

A globális klímaváltozás hozzájárulhat a csapadékeloszlás éven belüli jelentős módosulásához, az éghajlati szélsőségek, pl. hőhullámok, forró napok és extrém csapadékú napok számának a növekedéséhez. A változások olyan problémák előidézői lehetnek, mint az aszály által sújtott területek növekedése, a talajerózióval szembeni érzékenység fokozódása, bel- és árvízveszélyes helyzetek, villámárvizek, zagyarak kialakulása. A következő alfejezetekben ezeket a várható hatásokat elemezzük.

4.2.9.3.2 HŐMÉRSÉKLET

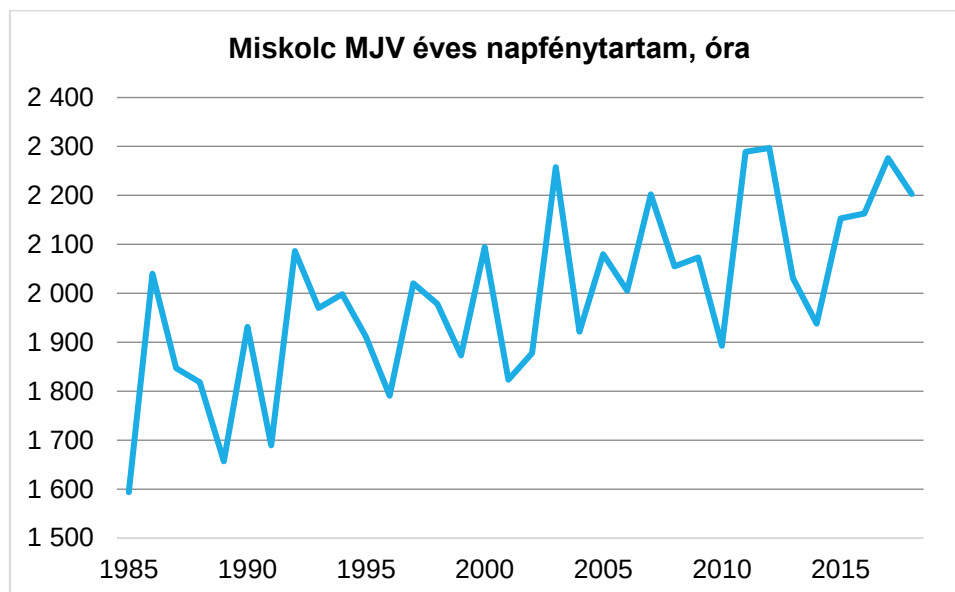
Az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai szerint már a 20. század elejétől megfigyelhető a hőmérséklet növekedése, az 1980-as évektől pedig intenzívebb emelkedés vette kezdetét. Elmondhatjuk, hogy az elmúlt közel 40 évben a térségben az évi középhőmérséklet az országos átlagnál nagyobb mértékben növekedett. A legintenzívebb növekedés nyáron volt tapasztalható.

A következő ábrán látható, hogy ez a hőmérséklet növekedés, hogy ment végbe 1985 és 2018 között, míg **1985-ben az évi középhőmérséklet 8,1 °C volt**, addig a meteorológiai megfigyelőállomások utolsó nyilvánosan hozzáférhető évi **(2018) adatai alapján ez érték 11,7 °C**, ami 1985 óta egyben a legmagasabb érték is, a település tendenciái az országos tendenciákkal összhangban vannak.

7. ábra: Miskolc MJV évi középhőmérsékletének változása 1985-2018 (KSH)

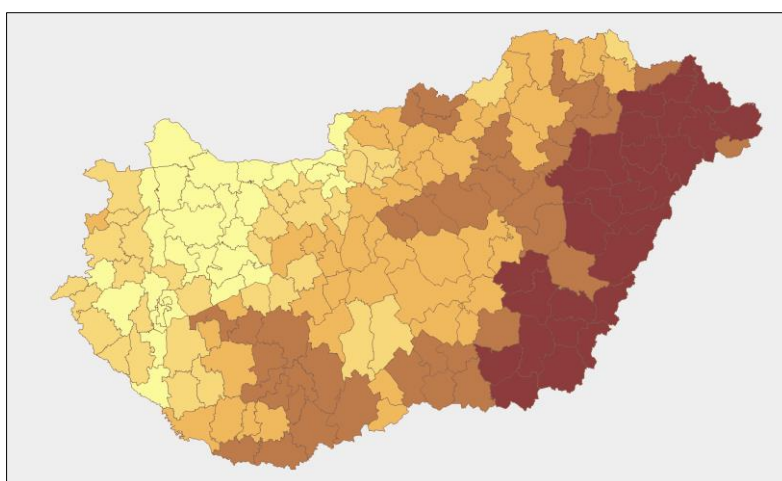
A másik hőmérsékleti változás tendenciáit tükröző indikátor az éves napfénytartam (óra) változásának mutatója, a következő ábrán ezen értékek változása jelenik meg szintén 1985 és 2018 időintervallumon.

8. ábra: Miskolc MJV éves átlagos napfénytartam változása 1985-2018 (KSH)

A fenti ábra is tükrözi, hogy hosszútávon a napfénytartam növekedése zajlik Miskolc MJV területén, az ábra mindenképp együtt értelmezendő a csapadékos napok számának alakulását bemutató ábrával.

A melegedés mellett a klímaváltozás hatására gyakrabban jelentkeznek hőmérsékleti szélsőségek. A fagyos napok száma csökken, míg a hőségnapok száma nő, továbbá gyakrabban alakulnak ki hosszantartó száraz, forró időszakok. Ha megfigyeljük, hogy hogyan alakult a hőségnapok száma az elmúlt évtizedekben látható, hogy **várhatóan Miskolc MJV térségében a hóhullámos napok gyakorisága 71,4 - 78,1%-kal fog növekedni 2021-2050 között.** A fenti térkép a klímamodell 2021-2050 időszakában a hóhullámos napok számának változását (%) szemlélteti a klímamodell 1991-2020 időszakához képest.

9. ábra: Kitérttség - Hóhullámos napok gyakorisága, 2021-2050³²

Kitérttség - Hóhullámos napok gyakorisága, 2021-2050

 57,2 - 65,2

³² Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

	65,3 - 71,3
	71,4 - 78,1
	78,2 - 86,2
	86,3 - 98,1

A károsanyag-kibocsátás visszaszorításának hiányában az intenzív hőhullámok – vagyis a rendkívüli forrósággal kísért háromnapos periódusok – még szélsőségesebbé fognak válni.

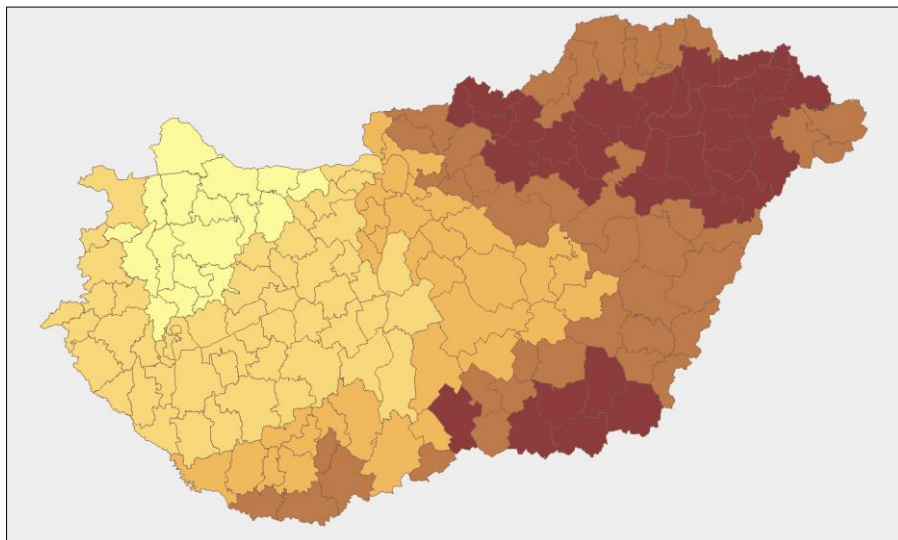
Hőhullámok kategorizálása³³:

1. fokú - $T_{\text{átlag}} \geq 25 \text{ °C}$ 1 napig
2. fokú - $T_{\text{átlag}} \geq 25 \text{ °C}$ 3 napig vagy $\geq 27 \text{ °C}$ 1 napig
3. fokú - $T_{\text{átlag}} \geq 27 \text{ °C}$ 3 napig

A tartós hőhullámok idején megnő a halandóság elsősorban az érzékeny lakosság-csoportok körében (*Sérülékeny csoportok fejezet*). A következő térkép a klímamodell 2021-2050 évek éves átlagos többlethalálozás változását (%) szemlélteti a klímamodell 1991-2020 időszakához képest. Ezt a változást a hőhullámos napok gyakoriságának és többlethőmérséklet változásának együttes hatása okozza. **Miskolc térségében ez az érték a legmagasabb kategóriába (166,3 - 182,0 %/év) esik.**

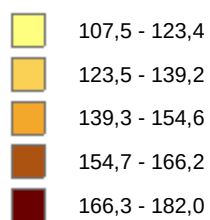
A legsúlyosabb helyzet főként **a városokban** lesz érzékelhető, ahogy a hőhullámok miatt hőkatlanokká válhatnak egyes városi területek, mivel a (néhol sajnos igen kevés) zöld felületek mellett sokkal több a sötét felület, mint pl. a beton, mely nem visszaveri a napsugárzás energiáját, hanem elnyeli, és hő formájában visszasugározza. A **zöldfelületek nagyságának**, kiterjedésének növelése kiemelt szerepet kap tehát a városok hűtésében azáltal, hogy megnöveli a párologtató felületek méretét.

³³ https://www.met.hu/omsz/tevekenysegek/klimamodellezes/eghajlati_szelsosegek/

10. ábra: Többlethalálozás változás, 2021-2050³⁴

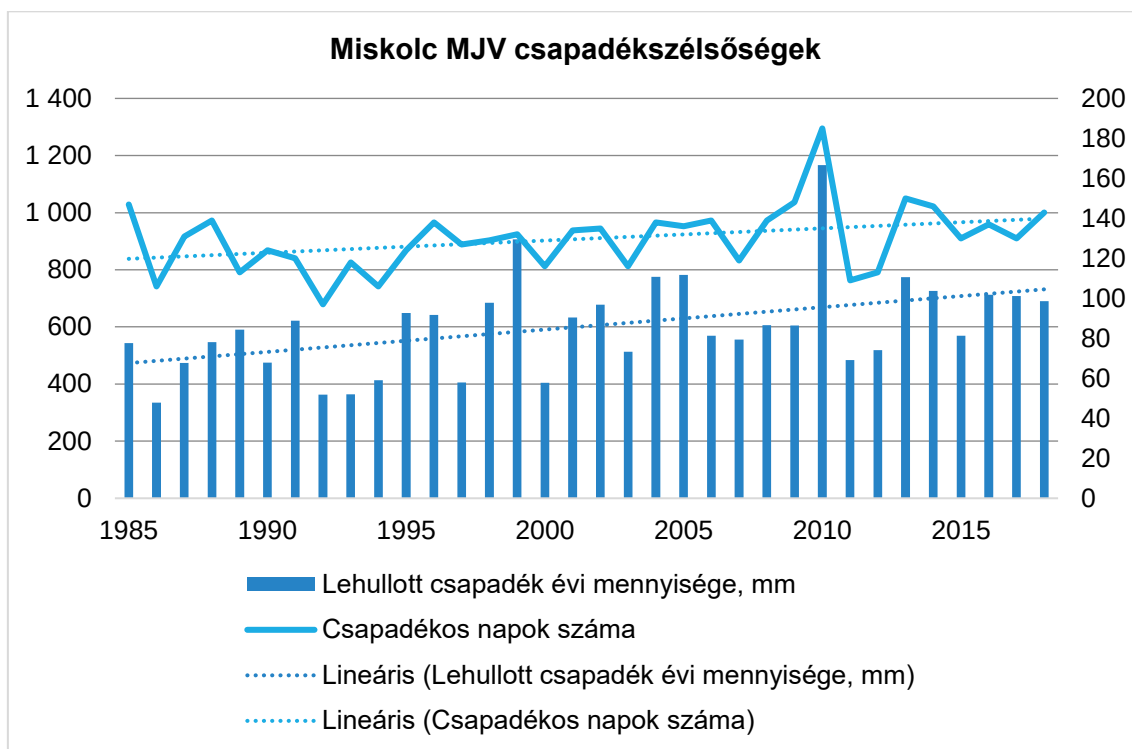
Sérülékenység - Többlethalálozás változás, 2021-2050

³⁴ Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

4.2.9.3.3 CSAPADÉK

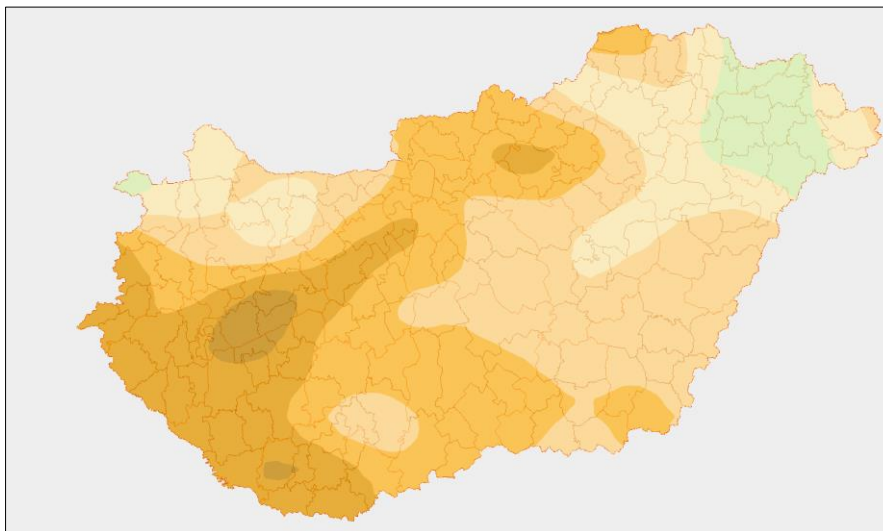
A csapadék változására vonatkozó tendenciákat – a csapadékhullás térbeli és időbeli változatosságának következtében – nehezebb kimutatni, mint a hőmérséklet változását. A csapadék területi eloszlása azonban jelentősebb változást mutat. Elmondható, hogy a térségben 1985 és 2018 között összességében nőtt az éves csapadékösszeg, azonban a kiugró értékek, szélsőségek is jellemzőbbek. A csapadék éven belüli eloszlása is változatosságot mutat: az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján a legnagyobb csapadékcsökkenés tavasszal következett be. Jellemző továbbá, hogy az átlaghőmérséklet emelkedése miatt a téli csapadék egyre inkább eső formájában hullik.

11. ábra: Miskolc MJV területén lehullott csapadék mennyiségének, illetve a csapadékos napok számának alakulása (1985-2018) (KSH)

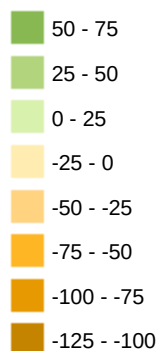
A fenti ábra mutatja, hogy a csapadékos napok számának változását nem követi le teljes mértékben a csapadékmennyiség változása, ez azt is jelenti, hogy egyre gyakrabban alakulnak ki csapadékszélsőségek.

Az ábráról leolvasható, hogy a csapadék mennyisége, illetve a csapadékos napok száma is nő, azonban az egyenletek determinációs együtthatói alapján (R^2) a kapcsolat nem szoros, tehát egyértelmű tendencia nem mutatható ki, itt is a szélsőséges erősödése látszik.

12. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján³⁵

**A csapadék várható változása Magyarországon
a 2021-2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján**

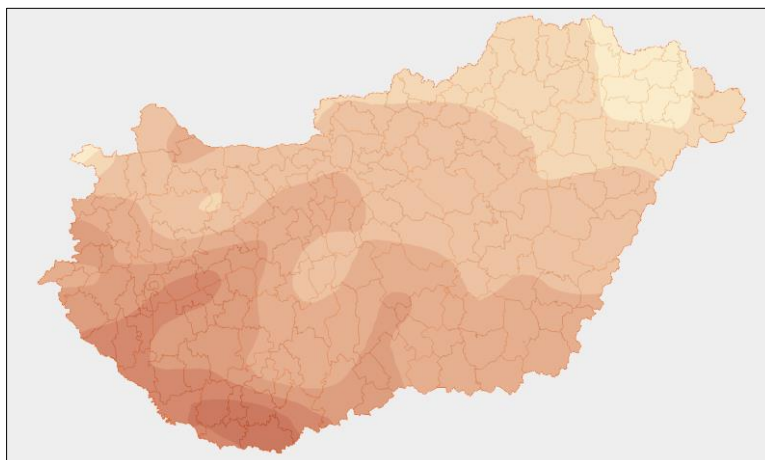

A fenti térkép az átlagos évi csapadékösszeg várható változásának területi eloszlását ábrázolja Magyarországon a 2021-2050 időszakra vonatkozóan a RegCM klímamodell projekciója alapján, az 1961-1990 referencia időszakhoz képest. A megjelenített értékek a két időszak átlagos évi csapadékösszegeinek különbségei. **A térkép adatai alapján Miskolc esetében csapadék mennyiség csökkenésével kell számolnunk. (Csapadék-változás (mm): -25 - 0).**

³⁵ Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

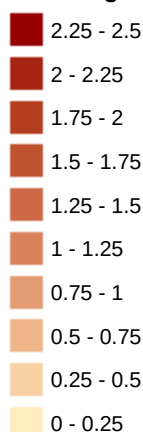
4.2.9.3.4 SZÉLSŐSÉGES VÍZHÁZTARTÁS ^{36 37}

Aszály

13. ábra: A módosított Pálfai-féle aszályindex várható változása a 2021–2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján³⁸

Kitettség - A módosított Pálfai-féle aszályindex várható változása a 2021–2050 időszakra a RegCM klímamodell alapján

A térkép a módosított Pálfai-féle aszályindex átlagos értékeiben bekövetkező várható változást ábrázolja Magyarországon a 2021-2050 időszakra a RegCM klímamodell projekciója alapján, az 1961–1990 referencia időszakhoz képest. **A megjelenített értékek a két időszakra jellemző átlagos indexek különbségei. Miskolc MJV esetében az érték 0.25 - 0.5.**

³⁶ Miskolc Megyei Jogú Város Vízkárelhárítási Terve

³⁷ Miskolcra jellemző hidrológiai adatok: Miskolc város közigazgatási területén az ÉMVIZIG felszíni vízrajzi állomást nem üzemeltet, de Miskolc és Felsőzsolca települések viszonylagos közelsége miatt a felsőzsolcai állomáson mért vízállásokat, a jellemző és szélsőértékeket a település hidrológiai vizsgálatához felhasználhatók.

³⁸ Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

Ár- és belvíz

Miskolc város a 18/2003. (XII.9.) a települések ár- és belvíz veszélyeztetettség alapon történő besorolásáról szóló KvVM-BM együttes rendelet szerint: „B – közepesen veszélyeztetett” minősítésű. Miskolc város közigazgatási területén a Szinva és a Hejő patak halad keresztül.

Belvíznek nevezzük, ha a „kedvezőtlen, rendkívüli csapadéktevékenység, valamint talajtelítettség és felszivárgás következtében a vízzel nem borított földterületek ideiglenesen víz alá kerülnek” (BM OKF, 2011). Miskolc településnek sem a belterülete, sem a külterülete nem tartozik kijelölt belvíz öblözetbe.

Árvíz akkor alakul ki, amikor a folyó vízszintje hóolvadás, jégtorlódás vagy heves esőzések miatt megemelkedik, kilép a medréből és elárasztja a környező területeket. Ez nem csak azért veszélyes, mert víz alá kerülhetnek lakott területek vagy egyéb objektumok, hanem megsérülhetnek víz, gáz, villamos és hírközlő berendezések, ezen túl pedig fertőzésveszély, járvány alakulhat ki.

Korábbi tapasztalatok:

Sajó: Az 1974. és 2010. évi árvizek alkalmával, lényegében az egész 2.20.sz. árvízi öblözet vízborítás alá került annak ellenére, hogy az öblözetben a jelzett szakaszon volt már árvízvédelmi töltés. Az elöntés a Sajó és Bódva árvizeinek egyidejűsége miatt következett be. Az egyesült víztömeg a Kis-Sajó völgyében vonult le, amely miatt elöntésre került a Miskolc - Csorba telep, az itt található kereskedelmi központ, illetve Felsőzsolca nagyobb része is. A 2010.évi árvízi tapasztalatok és a következő évek árvízi előrejelzései alapján Miskolc város az AUCHAN Magyarország Kft. támogatásával úgy határozott, hogy az élet- és vagyoni értékek védelmére, megóvására a Csorba telepi körtöltés magasparti, védekezést igénylő, magassági hiányos szakaszát megszünteti MÁSZ+1,0 m-es magassági biztonságú védmű kiépítésével.

Szinva: Az árvizek előidézésében a rendezetlen, nem megfelelő emésztőképességű medrek, a vízfolyáson települt vízhasználatok a partig beépített szűk mederkanyarulatok és nem utolsósorban az alacsony szerkezeti magassággal rendelkező hidak játszottak döntő szerepet. Feljegyzések szerint ritkábban fordulnak elő szélsőséges nagyvizek hóolvadásból, sokkal veszedelmesebbek a tavaszi-őszi, különösen pedig a nyári heves, nagycsapadékok okozta árhullámok, melyek nagyon gyorsan levonulnak, és magas vízállásokat idézhetnek elő.

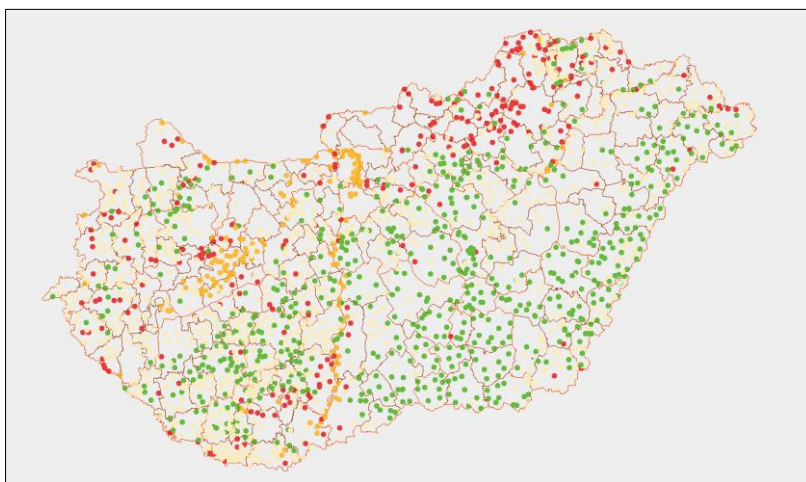
Hejő: 1913-ban és 1926-ban jegyezték fel katasztrofális méretű árvizeket, e kártételek késztették arra az akkori illetékeseket, hogy **a Hejő rendezésével és az un. árapasztó ág kiépítésének kérdésével foglalkozzanak**. A rendezést követően az árvízveszély s a tényleges vízkártétel a minimálisra csökkent. **Igazolja ezt, hogy az elmúlt 70 évben említésre méltó, jelentős kárt okozó árvízi esemény a Hejő patak Miskolc városát érintő szakaszán nem fordult elő.**

4.2.9.3.5 A KLÍMAVÁLTOZÁS KÖZVETETT, EGYÉB HATÁSAI

Az időjárási helyzeteken kívül egyéb komoly veszélyek is fenyegetik a várost, az ott élők életkörülményeire kiemelt hatással vannak.

Az egyik legfontosabb az ivóvíz hiány a karsztvizek állapotának romlása és mennyiségének csökkenése miatt (az alábbi felosztás alapján a legérzékenyebb kategóriába esik Miskolc). A térkép az ivóvízbázisok klíma-érzékenysége mértékét jelöli, amelynek meghatározása a vízbázisok klíma-érzékenységi kategóriák alapján történt. 4 kategóriát különítettek el:

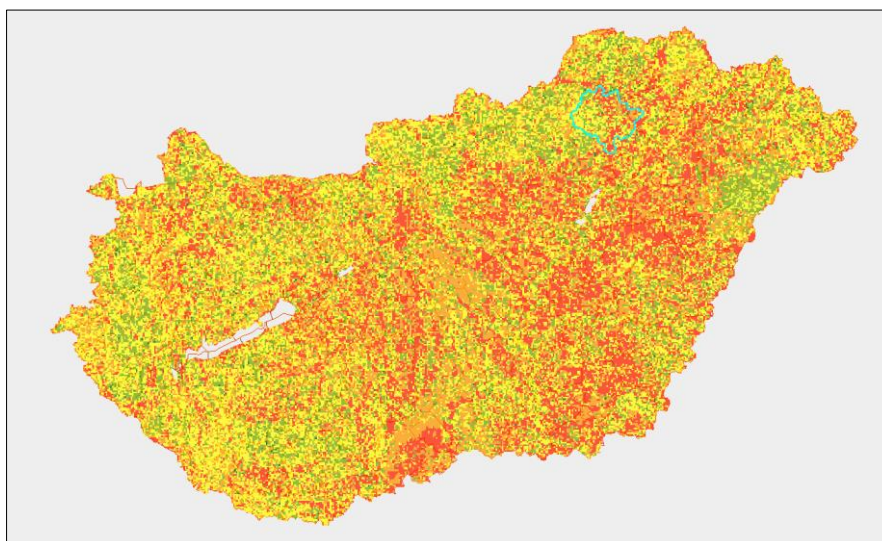
- nagyon érzékeny
- érzékeny
- mérsékelten érzékeny
- nincs közvetlen hatás

14. ábra: Vízbázisok klíma-érzékenységének mértéke³⁹

További nagy kockázata van a természetes élőhelyek pusztulásának is, mivel a Bükk nagyon érzékeny a klímaváltozás hatásaira, ezek közvetlenül kihatással vannak a biodiverzitás csökkenésére is. A következő térképen Magyarország területének erdőre vonatkozó integrált fatermesztési sérülékenységi mutatója látható, mely a várható hatások és az alkalmazkodást jellemző fedvények összemetszésével állt elő.

³⁹ <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

15. ábra Erdősérülékenységi indikátor⁴⁰

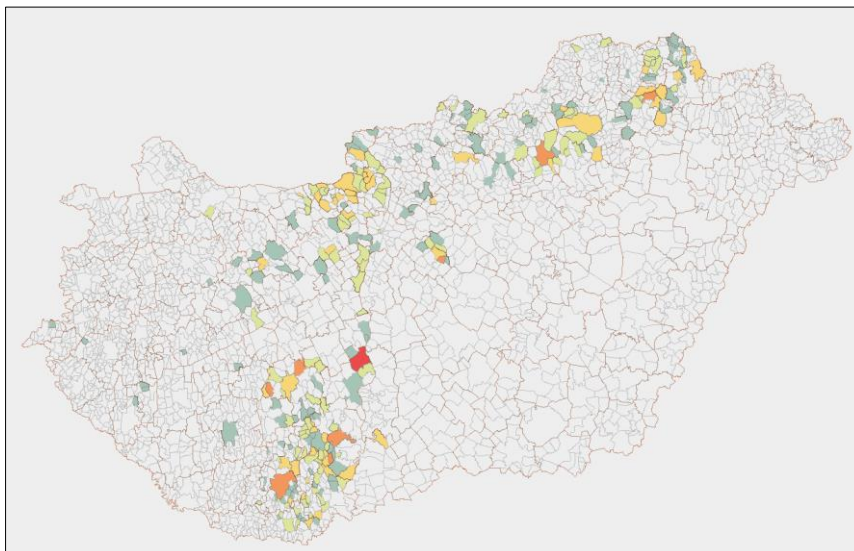
Sérülékenység - Erdő sérülékenységi indikátor

- Nem sérülékeny
- Enyhén sérülékeny
- Közepesen sérülékeny
- Erősen sérülékeny
- Igen erősen sérülékeny

Magyarország területének ma durván 1/5-ét borítja erdő. Az elmúlt 100 évben, a kitartó, szakszerű és tudatos erdőgazdálkodási tevékenység nyomán erdőterületeink megduplázódtak. Hazánk vegetációföldrajzi helyzetéből adódóan a zárt erdők és az erdőpuszta átmenet zónájában fekszik, ezért a klímaváltozás érzékenyen érintheti erdőterületeink közel felét. Miskolc MJV esetében a vegyes sérülékenységi mutatókat kapunk.

Az alábbi térképen a 2005-2010 között bekövetkezett **földtani káresemények** eloszlási térképe látható a települések közigazgatási határai szerint. A földtani veszélyforrás fogalma alatt sokféle jelenséget értünk. A legismertebbek a földrengések és a vulkáni tevékenység különböző megjelenési formái. Ezek Magyarországon nem jelentenek gyakorlati kockázatot, továbbá bekövetkezésük nem időjárás, illetve klímafüggő. A harmadik csoport, az ún. sekély földtani veszélyforrások azonban országunkban sem elhanyagolható veszélyforrás típus, hiszen hazánkban e probléma 942 települést, a településállomány harmadát érinti. Miskolc MJV térségében is számos káresemény zajlott le.

⁴⁰ <https://map.mbfisz.gov.hu/nater/>

16. ábra: 2005-2010 között bekövetkezett földtani káresemények eloszlási térképe

4.2.10 LEVEGŐMINŐSÉG

4.2.10.1 A LEVEGŐMINŐSÉG ÉRTÉKELÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK

Miskolc Megyei Jogú Város levegőminőségének értékelése az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) adatai alapján történt.

A településen 3 db fix telepítésű mérőállomás üzemel, melyek az alábbi légszennyező komponensek mérését végzik:

Állomás kódja	Állomás helye	Mért komponensek	Állomás besorolása	Domináns légszennyező források
M4	Búza tér	PM10, PM2,5, SO ₂ , CO, NO, NO ₂ , O ₃ , + BTEX + Meteorológia	városközponti/ közlekedés	közúti közlekedés, szállítás, kereskedelmi, intézményi fűtés, lakossági fűtés, tüzelés szolgáltatások
M5	Alföldi u.	PM10, PM2,5, SO ₂ , NO, NO ₂ , + Meteorológia	külvárosi háttér	lakossági fűtés, tüzelés, közúti közlekedés, szállítás
M6	Lavotta J. u.	PM10, SO ₂ , NO, NO ₂ , CO, O ₃ + Meteorológia	külvárosi háttér	lakossági fűtés, tüzelés ipari technológiák ⁴¹ , közúti közlekedés, szállítás

5. táblázat: Miskolc mérőállomásai és jellemzői

Egy település levegőminősége a hosszútávú adatsorok elemzése alapján ítéltető meg. Ennek megfelelően az adatbázisban rendelkezésre álló 17 éves adatsor alapján az egyes légszennyező komponenseket külön-külön értékeljük. Az értékelés alapja a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM

⁴¹ az ipari technológia (cementgyártás) 2011 óta szünetel

rendelet, melynek 1. melléklete határozza meg a főbb légszennyező anyagok levegőterheltségi szint egészségügyi határértékeit.

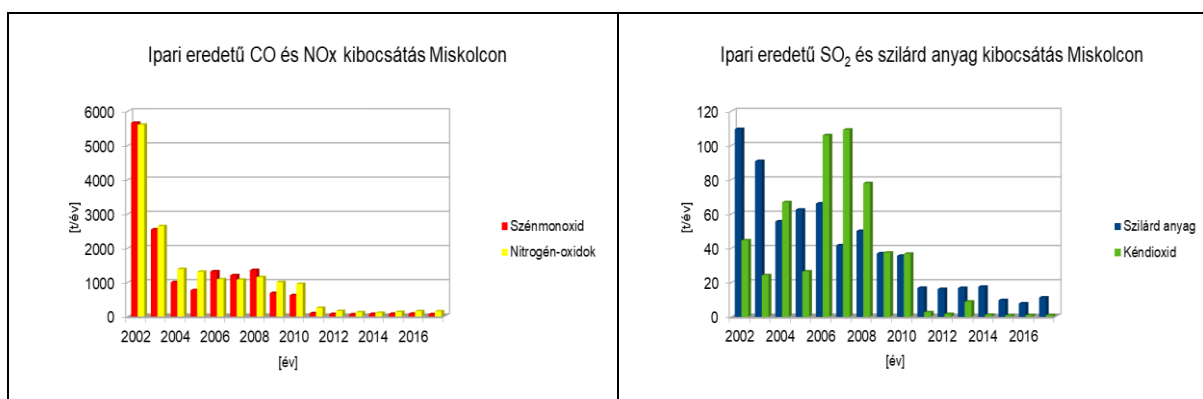
4.2.10.2 AZ EMISSZIÓ FORRÁSOK VIZSGÁLATA

A levegőminőség vizsgálatához elengedhetetlen a kibocsátó források elemzése, annak meghatározása, hogy melyik gazdasági szektor felelős az esetleges határérték túllépésekért. Ezen adatok alapján felállítható egy prioritási sorrend a beavatkozások hatékonyságára vonatkozóan.

A térségben tapasztalható erős gazdasági hanyatlás következtében az elszegényedett területeken napjainkban már a lakossági emisszió szerepel az első helyen, de a megnövekedett autóforgalom hatása is szerepet játszik abban, hogy az előző évekhez képest ismét lassú romlás tapasztalható a levegőminőségben - elsősorban a szilárd részecske tekintetében.

Ipari kibocsátások

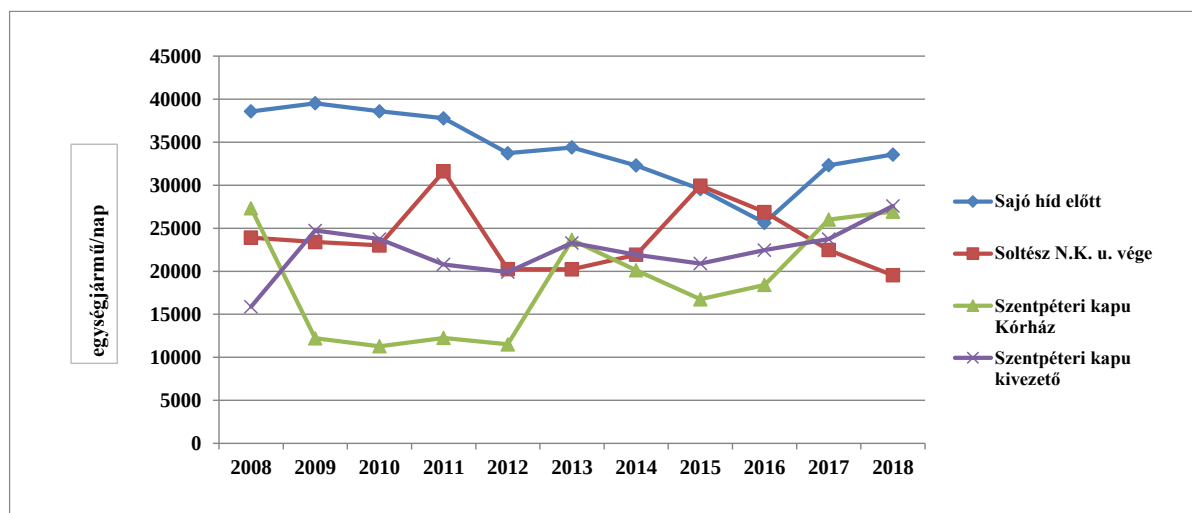
Az iparszerkezet átalakulása, az ipari kibocsátókra vonatkozó jogszabályi előírások szigorodása jól megmutatkozik az egyes komponensek emissziójában, amit a következő ábra szemléltet.

17. ábra: Ipari eredetű CO, NO_x, SO₂ és szilárd anyag kibocsátás Miskolcon

Közlekedésből származó kibocsátások

A közúti közlekedés a városi levegő minőségét főként a részecske és a NO_x kibocsátásával befolyásolja. A közlekedés kibocsátásai növekvők. A közúti járművek állományának és futásteljesítményének elemzése azt mutatja, hogy bár a személygépkocsi állomány, és ezen belül a dízelüzemű gépkocsik száma folyamatosan növekszik, mégis továbbra is összességében mintegy 70%-ban részesednek a tehergépkocsik és az autóbuszok a közúti gépjárművek részecske kibocsátásából.

18. ábra: Forgalom változásának 10 éves tendenciája Miskolc forgalmas főútjain

Látható, hogy a várost elkerülő utak megépítésével a belváros forgalma átmenetileg csökkent, amit a Szentpéteri kapui kórház forgalmi adatain 2009 és 2012 között reprezentálnak. Megállapítható továbbá, hogy az egyes útszakaszok forgalma a Soltész Nagy Kálmán út kivételével 2016-tól növekvő tendenciát mutat.

Miskolc azon városok közé tartozik, amelyek saját tulajdonú közlekedési társaság fenntartásával látják el a közösségi közlekedési szolgáltatást. A Miskolc Városi Közlekedési Zrt. jelenleg 152,9 km autóbusz-vonalhálózaton 38 autóbusz viszonylatot és 11,6 km hosszú villamos-vonalhálózaton 2 villamos viszonylatot üzemeltet.

A város rendelkezik az ország egyik legmodernebb közösségi közlekedési flottájával. Az elmúlt években 75 db Euro 6 minősítésű, MAN típusú CNG busz, CNG töltőállomás, 31 db Skoda villamos és a felújított illetve meghosszabbított villamosvonal. A sűrített földgáz üzemű autóbuszok már jelenleg is jelentős mértékben hozzájárulnak a város levegő-minőségének javításához. A CNG buszok valós körülmények között végzett emisszió mérése során az eredmények azt mutatták, hogy a járművek 98-98,5%-kal kevesebb NO₂ kibocsátást produkálnak.

Miskolcon megkezdődtek az alacsony emissziójú járművek elterjedését elősegítő intézkedések, például ingyenes parkolást biztosítanak a városi parkolóhelyeken az e-járművek számára, valamint e-töltőpontok kerülnek kiépítésre városszerte.

A városban a kerékpárforgalmi létesítmények (kerékpárút, kerékpársáv, kerékpár nyom, stb.) összes hossza 18,2 km, amit folyamatosan bővítenek.

Lakossági kibocsátások

Az utóbbi évek mérési adatai azt mutatják, hogy a korábbi tendenciával ellentétben a közlekedés, mint fő PM₁₀ forrás domináns szerepe megszűnt és a lakossági kibocsátások léptek előtérbe. Egyre több háztartás tért át a szilárd tüzelésre (szén, fa, biomassza), illetve nagyon sok helyen hulladékot (PET palack, gumi, műanyag, stb.) használnak még a háztartási tüzelőberendezésekben.

A gáz ár emelkedésével a tüzelőanyag felhasználási adatok alapján a lakossági és a szolgáltatási szektor biomassza felhasználása drasztikusan megemelkedett, amely szignifikánsan járult hozzá a két szektor PM₁₀ kibocsátásának emelkedéséhez.

A lakossági szilárd anyag kibocsátást elsősorban a térség lakóinak szociális helyzete („mélyszegénység”), valamint a helytelen „fűtési szokások” jellemzik az alábbiak szerint:

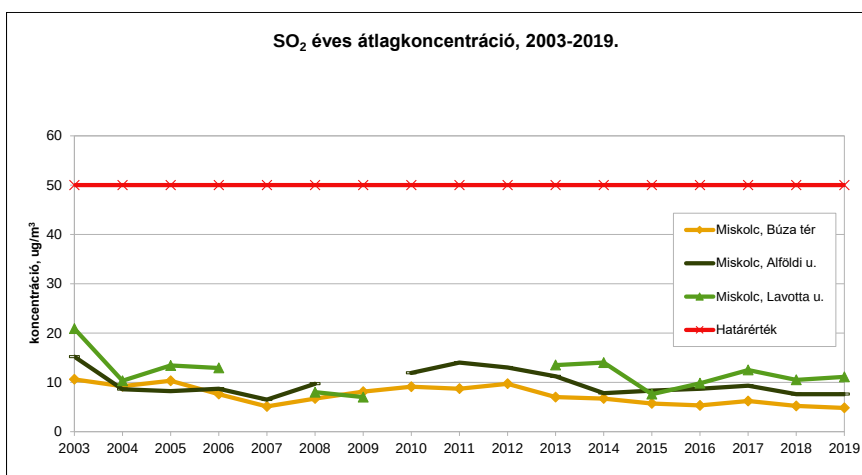
- Nem megfelelő minőségű szén (pl. lignit) használata.
- Rosszul tárolt tüzelőanyag (nedves fa, nyesedék) égetése.
- Hulladék (ipari hulladék, háztartási hulladék, gumi, stb.) égetése tüzelő berendezésben.

A régi, korszerűtlen tüzelőberendezések használata még megfelelő minőségű tüzelőanyag esetén is jelentősen növeli a szilárd anyag kibocsátást.

4.2.10.3 A LÉGSZENNYEZETTSÉG ÉRTÉKELÉSE

Kén-dioxid

A SO₂ tipikusan tüzelési komponens, vagyis a lakossági és ipari tüzelőberendezések kibocsátására jellemző szén és olajtüzelés esetén. A 19. ábra a SO₂ koncentráció változását mutatja be Miskolcon az elmúlt 17 évben. Ezen légszennyező komponens éves átlagkoncentrációja a határérték 20-25 %-a körül alakul és nem mutat jelentős ingadozást.

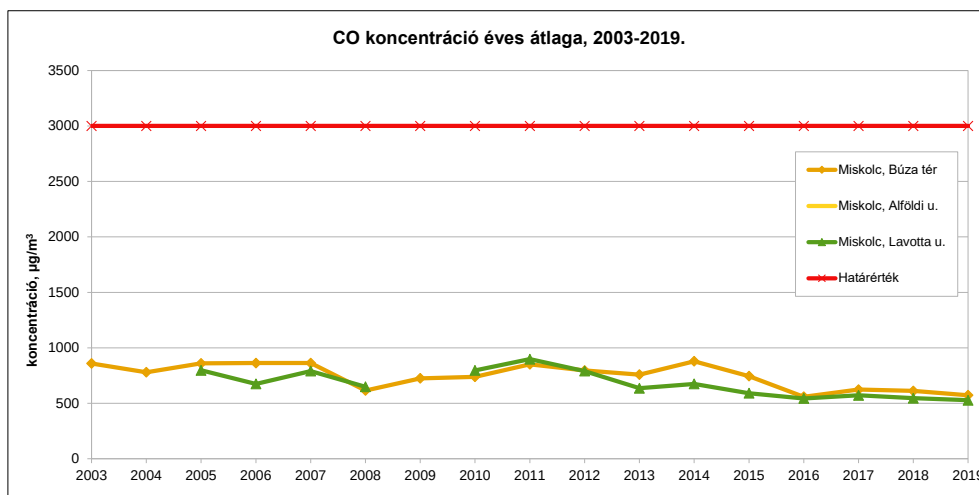
19. ábra: SO₂ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon

A tendenciák alapján megállapítható, hogy a kén-dioxid légszennyező anyag nem okoz levegőminőségi problémát, tehát ezen komponens nem igényel beavatkozást.

Szén-monoxid

Nagyobb mennyiségű szén-monoxid a fosszilis tüzelőanyagok elégetésének következtében kerül a légkörbe. Ez magába foglalja a gépjármű közlekedést, a háztartási tüzelést és az ipari folyamatok által kibocsátott szén-monoxid mennyiséget. A gépjárművek okozta CO kibocsátás a 1990-es évektől folyamatosan csökken az autókba szerelt katalizátoroknak köszönhetően. A jelentős CO kibocsátással járó ipari folyamatok (kohászat, cementgyár, erőmű) megszűntek. Jelentősebb emisszió a közlekedéshez és a lakossági fűtéshez kapcsolható, ki kell emelni, hogy a biomassa égetése során nagy mennyiségű szén-monoxid keletkezik.

A 20. ábra a CO koncentráció változását mutatja be Miskolcon. A komponens éves átlagkoncentrációja alacsony, a határérték 20-30 %-a között mozog és lassan csökkenő trendet mutat.

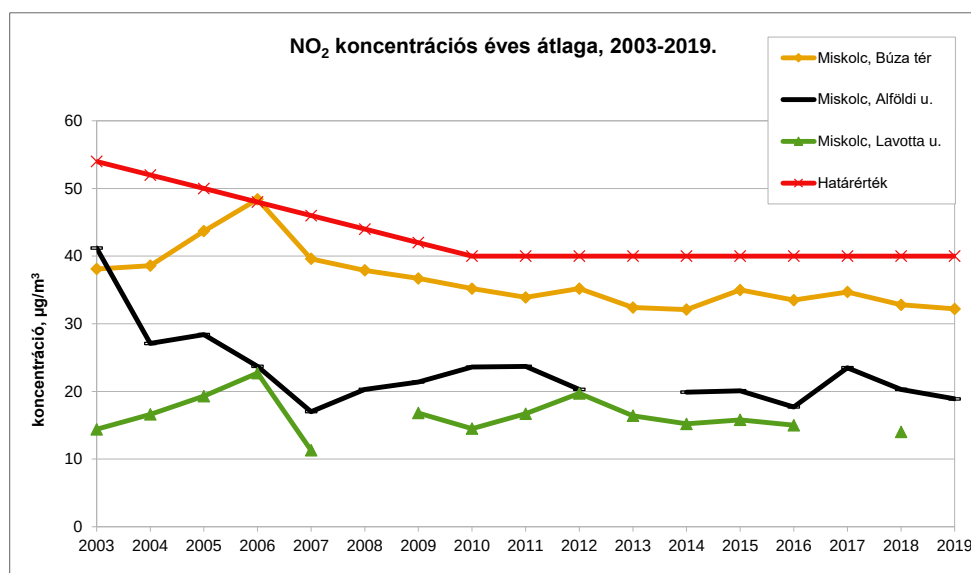

20. ábra: CO koncentráció változása Miskolcon

A tendenciák alapján megállapítható, hogy a szén-monoxid légszennyező anyag nem okoz levegőminőségi problémát, tehát a komponens tekintetében nincs szükség beavatkozásra.

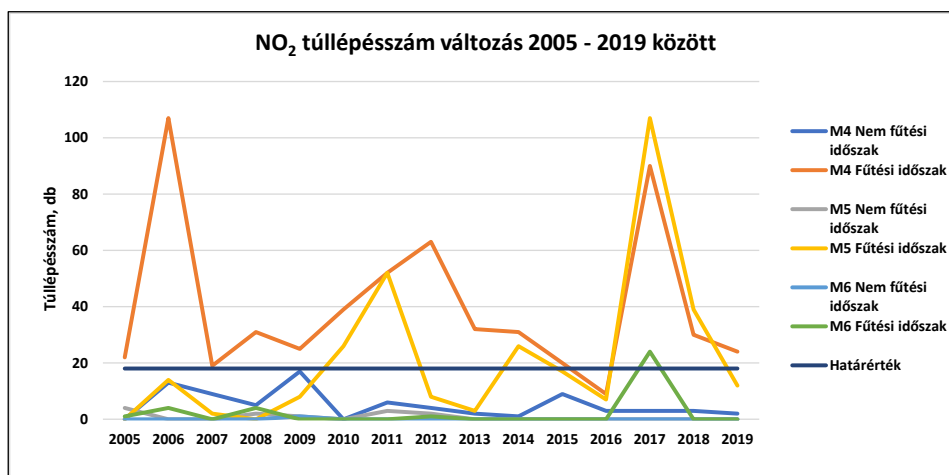
Nitrogén-dioxid

Nitrogén-dioxidok elsősorban a közlekedési szektorból kerülnek a levegőbe, másodsorban az energiatermelésből, harmadik és negyedik helyen az ipar és a háztartási tüzelés áll. Jól mutatja ezt a 21. ábra, mely alapján egyértelműen látható, hogy Miskolcon a közlekedési típusú (M4) monitor állomáson a NO₂ éves koncentrációja rendre 10-20 µg/m³-rel magasabb, mint a lakossági típusú állomásokon.

21. ábra: NO₂ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon

Az éves átlagkoncentráció tekintetében csökkenő trend mutatható ki. 2006-tól nem történt határérték túllépés a közlekedési típusú állomáson. A lakossági típusú állomások éves átlagkoncentrációja a határérték 50 %-a körül ingadozik.

22. ábra: NO₂ túllépésszám változása Miskolcon

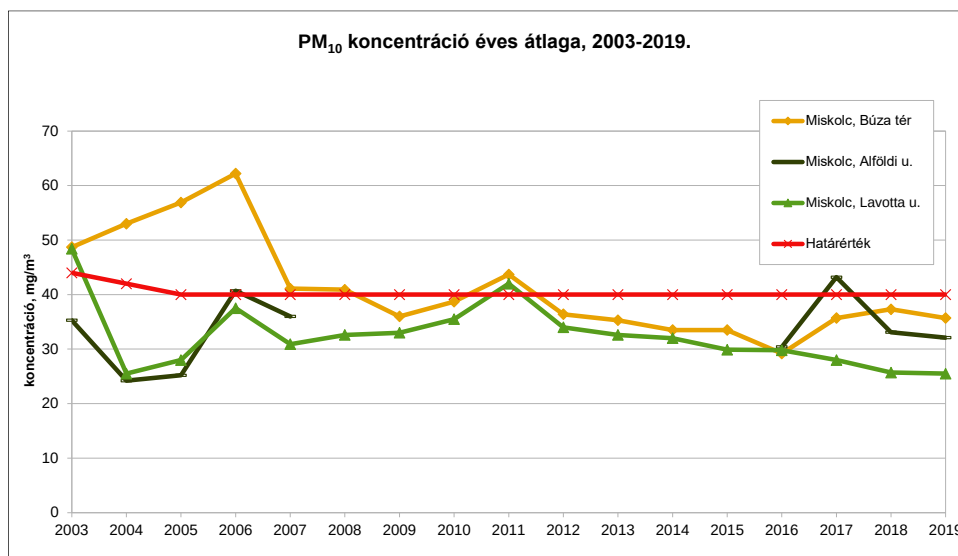
Túllépésszámok tekintetében megállapítható, hogy a közlekedési típusú (M4) és az egyik lakossági típusú (M5) állomáson a NO₂ túllépésszám meghaladja a megengedett határértéket (18 alkalom/év), de a túllépések minden állomás esetében kizárólag a fűtési időszakban következnek be. A tendencia alapján látható, hogy a 2010, 2011 és 2017-es évek csúcsértékein kívül a túllépések száma nem jelentős, 2019-ben pedig a lakossági állomásokon mért NO₂ koncentráció óras átlagai már megfelelnek a jogszabályban előírt feltételeknek. A Búza téri állomás értékei is csökkenő tendenciát mutatnak, de még mindig meghaladják a jogszabály által engedélyezett túllépésszámot.

Szilárd részecske (szálló por) PM₁₀ és PM_{2,5} frakciója

PM₁₀ és PM_{2,5} tekintetében egyértelmű a lakossági, az intézményi és a kereskedelmi kibocsátás vezető szerepe az ipari kibocsátásokkal és a közlekedési emissziókkal szemben. Viszont jelentős a természetes forrásokból származó aeroszol mennyisége, ami hatszorosa az antropogén eredetűnek. Ugyancsak jelentős kibocsátónak tekinthető az avar- és kerti hulladék égetés.

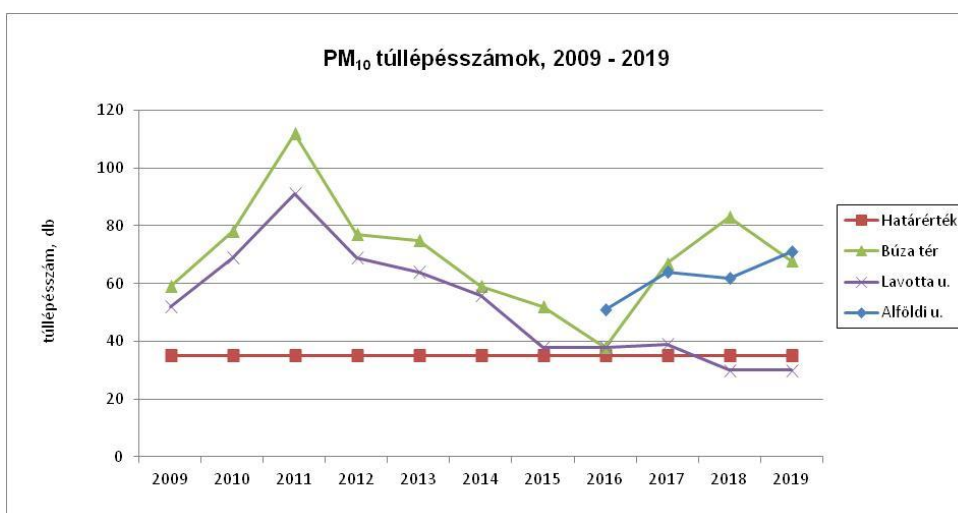
A 23. ábra az PM₁₀ koncentráció változását mutatják be Miskolcon az elmúlt években. Megfigyelhető, hogy bár jelentősen csökkent az éves átlagkoncentráció, mégis 2007-et követően vannak olyan évek, amikor a mért átlagérték meghaladja a határértéket. Így kiugróak a 2011-es és a 2017-es évek adatai, melyeknél meg kell jegyezni, hogy országos szinten, sőt Közép-Európában is hasonlóan magas értékeket regisztráltak az extrém időjárási körülmények miatt.

Megállapítható az is, hogy 2019-re mindhárom mérőállomáson ismét csökkenő tendenciát mutat a PM₁₀ átlagkoncentráció.

23. ábra: PM₁₀ koncentráció változásának tendenciája Miskolcon

PM₁₀ komponens esetében azonban problémát jelent a napi határérték túllépések száma, mivel a megengedett évi 35 alkalomnál többször fordul elő egészségügyi határértéket meghaladó napi átlagkoncentráció, amit a 24. ábra szemléltet.

24. ábra: PM₁₀ koncentráció változásának tendenciái Miskolcon

Látható, hogy a 2011. évi kiemelkedő csúcserőértéket követően jelentős túllépésszám csökkenés volt tapasztalható, majd 2017-től újabb emelkedő tendencia figyelhető meg, és a túllépések száma közelít, illetve meg is haladja a megengedett érték kétszeresét. Egyedül a Lavotta úti állomáson tapasztalható 2017. évet követően a túllépésszám határérték alá csökkenése.

Ezen a téren tehát jelentős tennivalója van a városnak. A beavatkozási területek pontos feltárása érdekében Miskolc Megyei Jogú Város csatlakozott a LIFE IP HUNGAIKY projekthez, melynek keretén belül szenzoros PM₁₀ megfigyelő rendszer fejlesztését és telepítését hajtják végre, illetve modellező program segítségével vizsgálják az egyes légszennyező anyagot kibocsátó szektorok szerepét a levegőminőség alakulásában. A projekt megvalósítási időszaka 2026. december 31-éig tart, melynek eredményeként a levegőminőség javulása, a határérték túllépések minimalizálása várható.

4.2.11 ÖSSZEGZÉS, KONFLIKTUSSAL TERHELT TERÜLETEK, HELYI VÉDETT ÉRTÉKEK

A **Bükk természeti értékeinek veszélyeztetettsége** egyrészt a város közvetlen közelsége miatt, másrészt a turizmus által fellépő erózió, a szemetelés, műszaki sportok terjedése, gépjárműforgalom növekedése, érzékeny állat és növényfajok eltűnnek, az élőhelyek gyomosodnak, degradálódnak.

Az ivóvízkészletet is adó karsztvíz és a miskolci fürdőket ellátó hévíz készlete véges, túlzott igénybevételük problémákat okozhat a felszíni és a felszín alatti vízrendszerekben egyaránt. A karsztvíz túlzott kitermelése csökkenti a források hozamát, élőhelyek és a mésztufa képződmények is degradálódnak. Az illegális hulladéklerakók és egyéb lakossági és ipari eredetű szennyező források kockázatot jelenthetnek. A téli időszakban a közlekedés és lakossági fűtés, ill. egyéb kibocsátások légszennyező anyagai kiülepednek a hóra, majd a csapadékvízzel bemosódva a karsztot terhelik.

A **légszennyezés Miskolc egyik legjelentősebb környezetvédelmi problémája**, amely egészségügyi szempontból különösképpen kezelést igényel. A szűk völgytalpak fokozódó beépítése gátolja légáramlást, és további potenciáli fűtési és közlekedési kibocsájtást eredményez, ami a légszennyezéshez járul hozzá. Télen a völgyi helyzet miatt könnyen alakul ki szmog. A dombvidék aktív zöldfelületeinek beépítése, mesterséges felszínek kialakítása csökkenti a terület öntisztulást segítő tulajdonságát.

Az éghajlat változásával fokozódó stressz a szennyezett levegővel együttesen könnyen degradálhatják a környező erdőket és zöldfelületeket, ami akár az 1980-as években tapasztalt európai fapusztuláshoz hasonló hatásokat is eredményezhet. Miskolc esetében elmondható, hogy minden komponens esetében nagyságrendekkel alacsonyabb a levegő szennyezettsége, mint a 80-as években volt, ennek köszönhetően nagyságrendnyivel csökkent a térség emissziója. Továbbá nem működnek már azok a szennyezőforrások, amelyek közvetlenül szennyezték a Bükköt és dombvidékét. Miskolc saját ipara mellett a Sajó-völgy ipari üzei (BorsodChem, Sajóbátonyi Ipari Park) felől is érkeznek légszennyezőanyagok a területre, igaz a város helyi légszennyezése a korábbi évtizedek értékének töredékére esett vissza. A felszántott talajfelszínek tavaszi és őszi kiporzása, deflációja lokális légszennyező hatás.

A **talajok minőségi romlását idézik elő a szabálytalanul elhelyezett különféle hulladékok** (szilárd, folyékony, kommunális, veszélyes) általi szennyeződés. A termőtalaj pusztulása a beépített területek növekedése által is jelentős területekre jellemző. Az eróziós folyamatok hatása nem kellően felmért, ahogy a közterületek talajainak nehézfém szennyezése sem, és hasonló a helyzet az egykori nagyipari termelésből visszamaradt telephelyeken is (iparterületek, ipari hulladékok deponálási helyei stb.), amelyek nem csak tájképi szépségen hagynak kívánni valót, de különböző mértékben és formában szennyeződésektől terheltek.

A gépjárműforgalom, a kipufogógázok, a szennyezett környezet, a tápanyagszegény városi talaj, a talajba szivárgó só negatív hatásai is megemlítenedők, amik a növényzet állapotának gyengüléséhez, egyes egyedek kipusztulásához vezethetnek. A burkolt felületek hatása is jelentős, ahol a lehullott csapadék nagy része hasznosulás nélkül jut a szennyvízcsatornába, ezzel a növények sem jutnak elegendő nedvességhez.

A **vízszennyezés esetében a fő problémaforrások az illegális hulladéklerakók, ipari üzemek** (pl. papírgyár), strandok szennyvizei, egyéb szennyvizek a kisebb mellékpatakok magas szennyezettsége.

A **folyóvizeknél meg kell említeni a fokozódó árvízveszélyt**, ami az árterek beépítettsége, emellett a Szinva és a többi bükki vízfolyás esetében a villámárvizek kockázatának növekedése miatt jelent

problémát. Az éghajlatváltozással a vízjárás szélsőséesebbé válása és a csapadékintenzitás növekedése miatt komoly problémák lehetnek a jövőben.

A leromlott állapotú közlekedési infrastruktúra miatt jelentős zaj- és rezgésterhelést szenved a város nagy része, ami az emberi egészségre, az élővilágra és az épített környezetre is káros hatással van.

Helyi védett értékek:

Élőhelyek:

- Boldogasszony papucsá élőhely Területe: 12,2 hektár.
- Miskolctapolcai Kisköves (lejtősztyeppré, bokorerdő élővilága), Területe: 11,9 hektár.
- Mexikóvölgyi Kőszál oldal (sziklagyep, erdő élővilága), Területe: 30,2 hektár.
- Majális parki égeres növénytakasulás, Területe: 0,5 hektár.
- Miskolc-Görömbölyi gyurgyalag fészkelőhely és bányató, Területe: 26,5 hektár.
- Tapolcai régi mészkőbánya (földtani érték, élővilág), Területe: 30 hektár.

Parkok/gyűjteményes kertek:

- Gárdonyi Géza Művelődési Ház parkja, Területe 2,5 hektár.
- dr. Kovács Miklós rózsagyűjteménye, Területe: 0,15 hektár.
- Greutter-kert Területe: 1,12 hektár, melyből 800 m² az egyedi fa- és növénygyűjtemény.
- Miskolc-Tapolca parkrendszere, Területe: 6 hektár.
- Avasi Arborétum, Területe: 6 hektár.

4.3 TÁRSADALMI-DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP

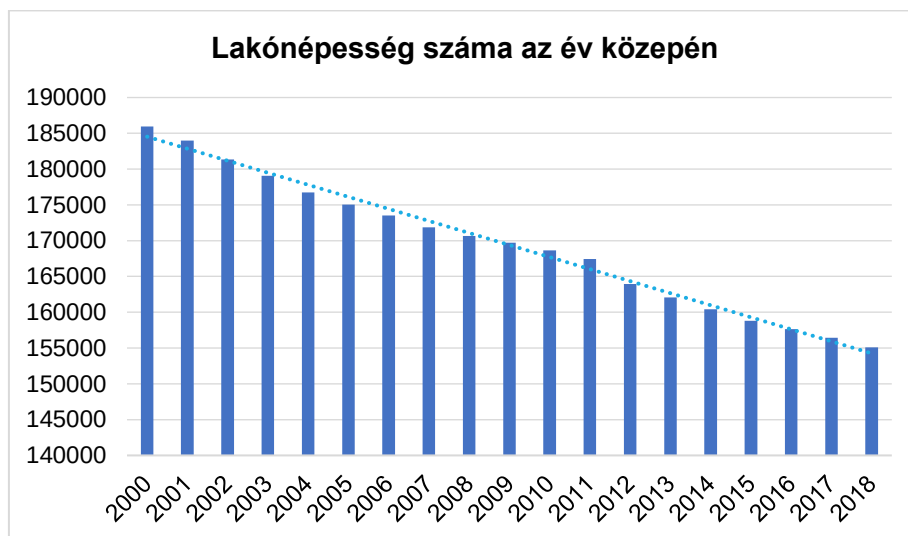
Miskolc Észak-Magyarország legnagyobb városa, Borsod-Abaúj-Zemplén megye és a Miskolci járás székhelye, valamint Magyarország negyedik legnépesebb városa.

Demográfiai indikátorok	
Lakónépesség (2018.01.01.)	157 108 fő
Állandó népesség (2018.01.01.)	160 325 fő
Népsűrűség (2018.01.01.)	677 fő / km ²
Élve születettek száma (2018.01.01.)	1 343 fő
Halálozások száma (2018.01.01.)	2 375 fő

6. táblázat: Miskolc demográfiai adatai, 2017-18.⁴²

Természetesen, a hazai trendek Miskolc MJV-re is érvényesek, azonban a település kiemelt figyelmet szentel a demográfiai mutatók változásának. A 2000-es években még jelentős, leginkább a gazdasági helyzetből adódó elvándorlás volt jellemző, mára a város lakosságszáma stabilizálódni látszik. **A fiatalabb generáció megtartása az egyik legfontosabb feladattá vált az utóbbi években, melyben sikerült komoly eredményeket elérni.**

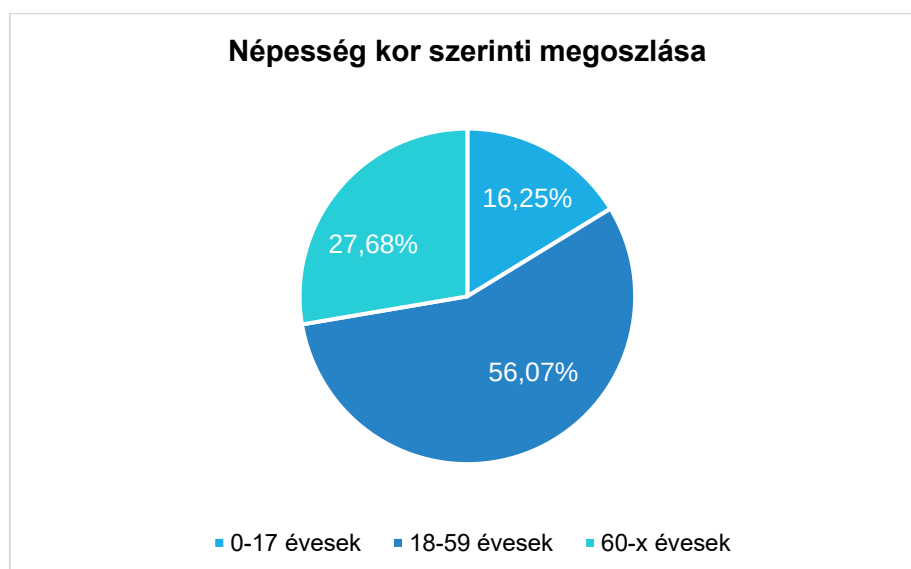
⁴² Miskolc város honlapja

25. ábra: Lakónépesség száma az év közepén (2000-2018)⁴³

A népesség kor szerinti megoszlásának elemzése fontos az intézményi kapacitások (pl. oktatási, idősgondozási, munkaügyi) számítása szempontjából. Miskolc MJV esetében elmondható, hogy 2018-ban a munkaképes korúak aránya (18-59 évesek) 56 %-ot tett ki a település állandó lakosságának számából, a fiatalok aránya (0-17 évesek) 16,25 %, míg az időskorúak aránya (60-x évesek) 27,68 %. Az említett értékekből a település elöregedése tükröződik vissza, amely folyamat komoly terheket ró a település szociális ellátórendszerére.

Az alábbi ábrán látható értékek mögött folyamatosan súlyosbodó tendencia lelhető fel, mégpedig az időskorúak arányának növekedése, valamint a fiatalok arányának csökkenése, a korfa urna alakúvá válik. Ezek a folyamatok a következő fejezetben (*Sérülékeny csoportok jellemzői*) bővebben kifejtésre kerülnek.

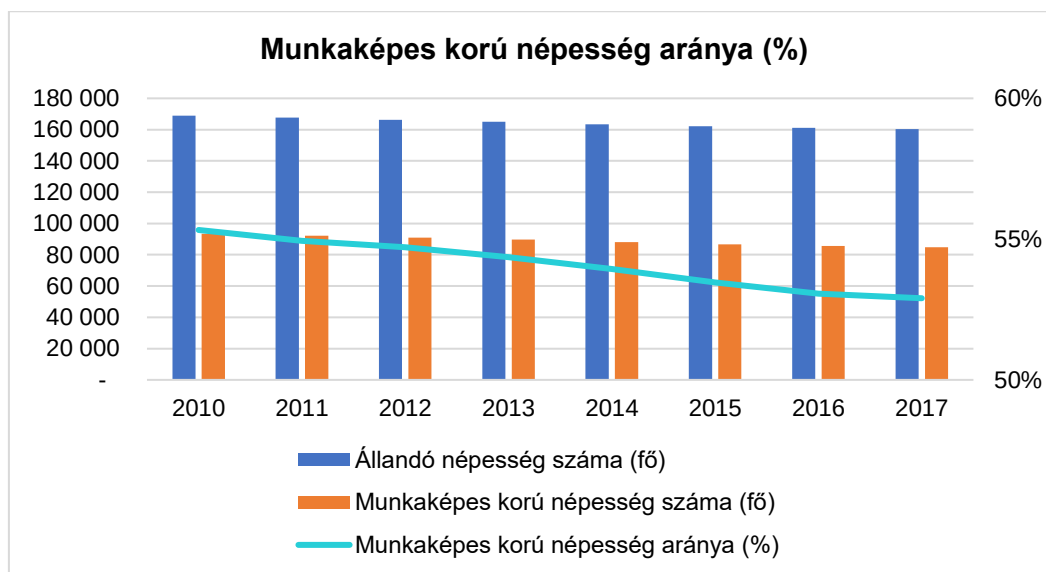

26. ábra: Népesség kor szerinti megoszlása (2018)⁴⁴

⁴³ KSH Tájékoztató adatbázis

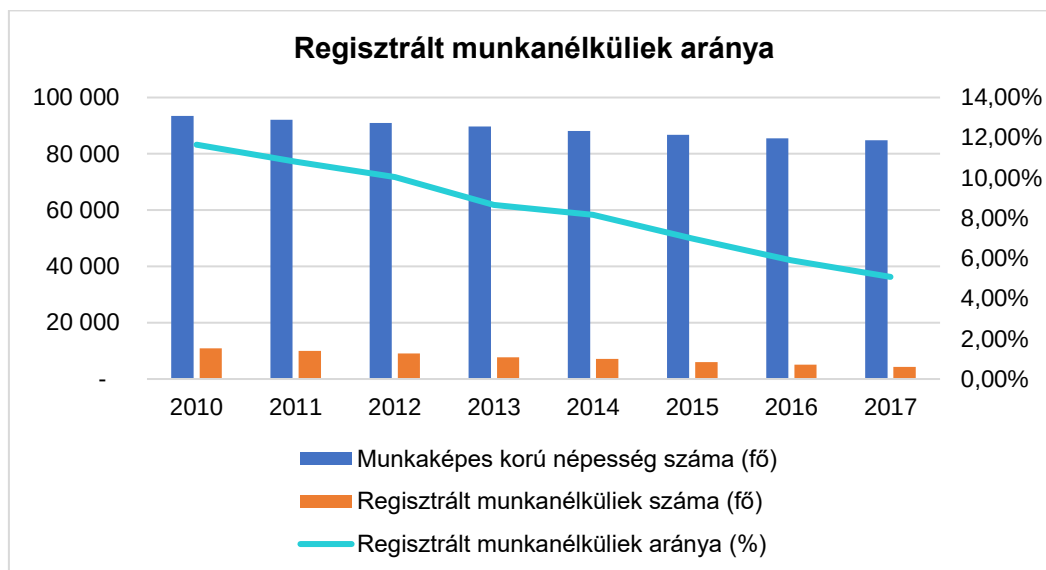
⁴⁴ KSH Tájékoztató adatbázis

Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás területén a település lakosságának jövedelmi viszonyai, gazdasági aktivitása meghatározó fontosságúak. A következő ábráról leolvasható a **munkaképes korú lakosság számának, valamint az állandó népességhez viszonyított arányának változása** 2010. és 2017. között. Abszolút értékben, valamint arányait tekintve is csökkenő tendenciát fedezhetünk fel a mutató esetében, amely két folyamatra vezethető vissza, egyrészt az állandó népesség száma is csökken, illetve az időskorúak arányában növekedést fedezhetünk fel, ami a következő fejezetben kerül részletesen bemutatásra. A kiskorúak számában csökkenés figyelhető meg, ami a jelenlegi tendencia további erősödését jelzi előre.

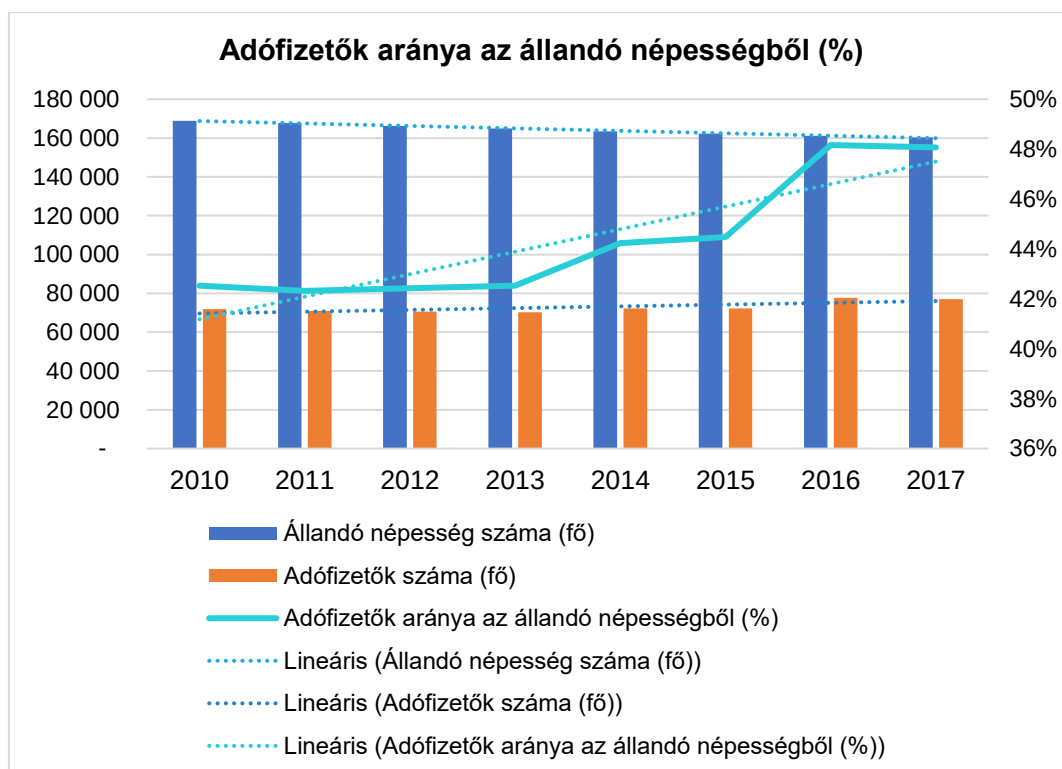

27. ábra: Munkaképes korú népesség aránya (%) (2010-2017)

A település lakosságának jövedelmi viszonyait, gazdasági aktivitását meghatározó mutató a munkanélküliség aránya. Az alábbi ábra a regisztrált munkanélküliek arányát jelzi – ennek változását abszolút értékben, valamint a munkaképes korú lakosság változásához viszonyítva. A mutatókban, mindkét esetben, csökkenő tendencia mutatkozik 2010-2017 időintervallumon.

28. ábra: Regisztrált munkanélküliek aránya(%)⁴⁵ (2010-2017)

29. ábra: Adófizetők aránya az állandó népességből (%) (2010-2017)⁴⁶

A település lakosságának jövedelmi viszonyait, gazdasági aktivitását megmutathatjuk még az adófizetők arányán keresztül is. A fenti ábra az adófizetők számának, valamint az állandó népességhez viszonyított arányát mutatja be. Amint azt már korábban is említettük, a település állandó népességének száma csökken, az adófizetők száma nem követi le egy az egyben ezt a tendenciát, emiatt a kettő aránya növekvő tendenciát mutat. Azonban ezt mindenképp további bontásban

⁴⁵ A regisztrált munkanélküliek arányának vetítése a munkaképes korúak számára történt TeIR adatbázis alapján.

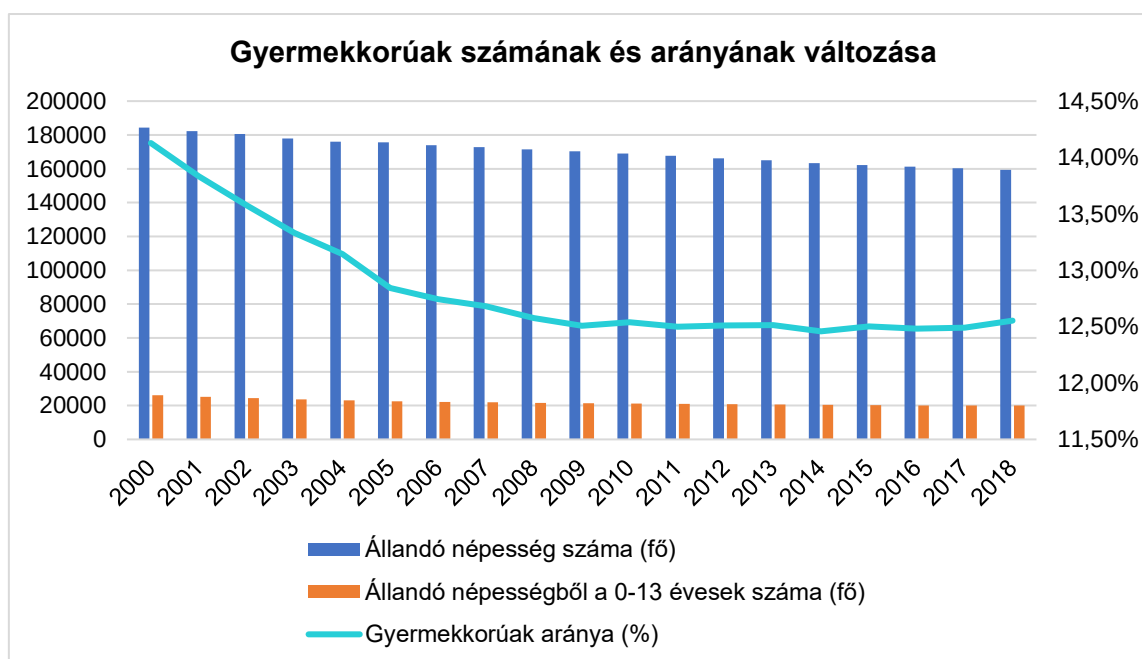
⁴⁶ Forrás: TeIR adatbázis

szükséges vizsgálni, amely elemzést a következő fejezet bontja ki részletesen.

4.3.1 SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK JELLEMZŐI

4.3.1.1 GYERMEKKORÚAK SZÁMA ÉS ARÁNYA

A gyermekkorúak száma 2000 és 2018 között folyamatos csökkenést mutatott, amellyel párhuzamosan a korcsoport össznépességhez viszonyított aránya is csökkent. 18 év alatt 6 056 fővel csökkent létszámuk, amely a számarányuk 1,57 százalékpontos csökkenését jelentette. A csökkenésre jellemző, hogy 2018-ban számuk a 2000-es érték 76,8 %-át tette ki.

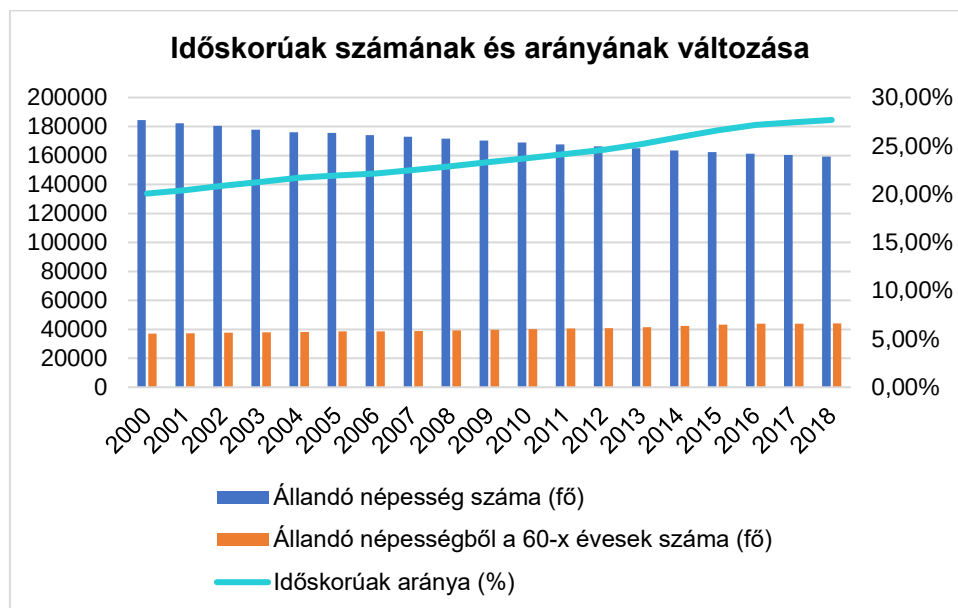

30. ábra: Gyermekek számának és arányának változása (2000-2018)⁴⁷

4.3.1.2 AZ IDŐSKORÚAK SZÁMÁNAK ÉS ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA

Az időskorúak számának és arányának alakulása a gyermekkorúakéval éppen ellentétes, növekedő tendenciát mutat 2000 óta. A növekedés ütemére jellemző, hogy 2000 és 2018 között 7 096 fővel nőtt az időskorúak száma. Az össznépességhez viszonyított arányuk növekedésének üteme ugyancsak gyorsulni látszik, 2001 és 2018 között 7,62 százalékponttal nőtt a mutató, a népesség öregedése egyre fokozottabban jelentkezik. 2018-ban a korcsoport létszáma a 18 évvel korábbinak 119,19%-át tette ki.

⁴⁷ KSH Tájékoztató adatbázis

31. ábra: Időskorúak számának és arányának változása (2000-2018)⁴⁸

4.3.1.3 AZ ALACSONY VÉGZETTSÉGŰEK SZÁMÁNAK ÉS ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA

Az alacsony végzettségűek számát kifejező mutató a 8 általánosanál kisebb végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek számának mutatója. Ez Miskolcon 2010 és 2017 között folyamatosan csökkent, aminek következtében a csoport létszáma a legutóbbi vizsgált évben az időszak elején regisztráltaknak már csak 39,87%-a volt. Az utolsó két vizsgált év tekintetében a csökkenés kisebb mértékű volt, 2017-re a mutató 10%-kal csökkent.

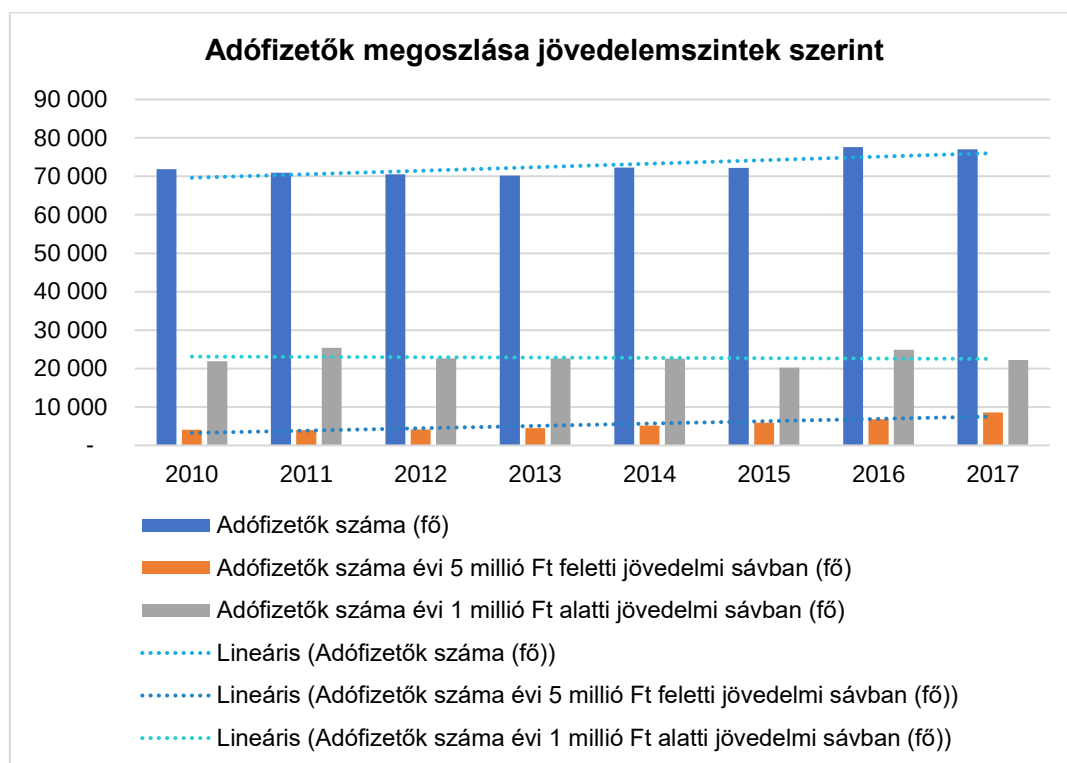

32. ábra: 8 általánosanál kisebb végzettségű regisztrált munkanélküliek száma (fő) (2010-2017)⁴⁹

⁴⁸ KSH Tájékoztató adatbázis

⁴⁹ KSH Tájékoztató adatbázis

4.3.1.4 ALACSONY JÖVEDELMŰ NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ÉS ARÁNYÁNAK VÁLTOZÁSA

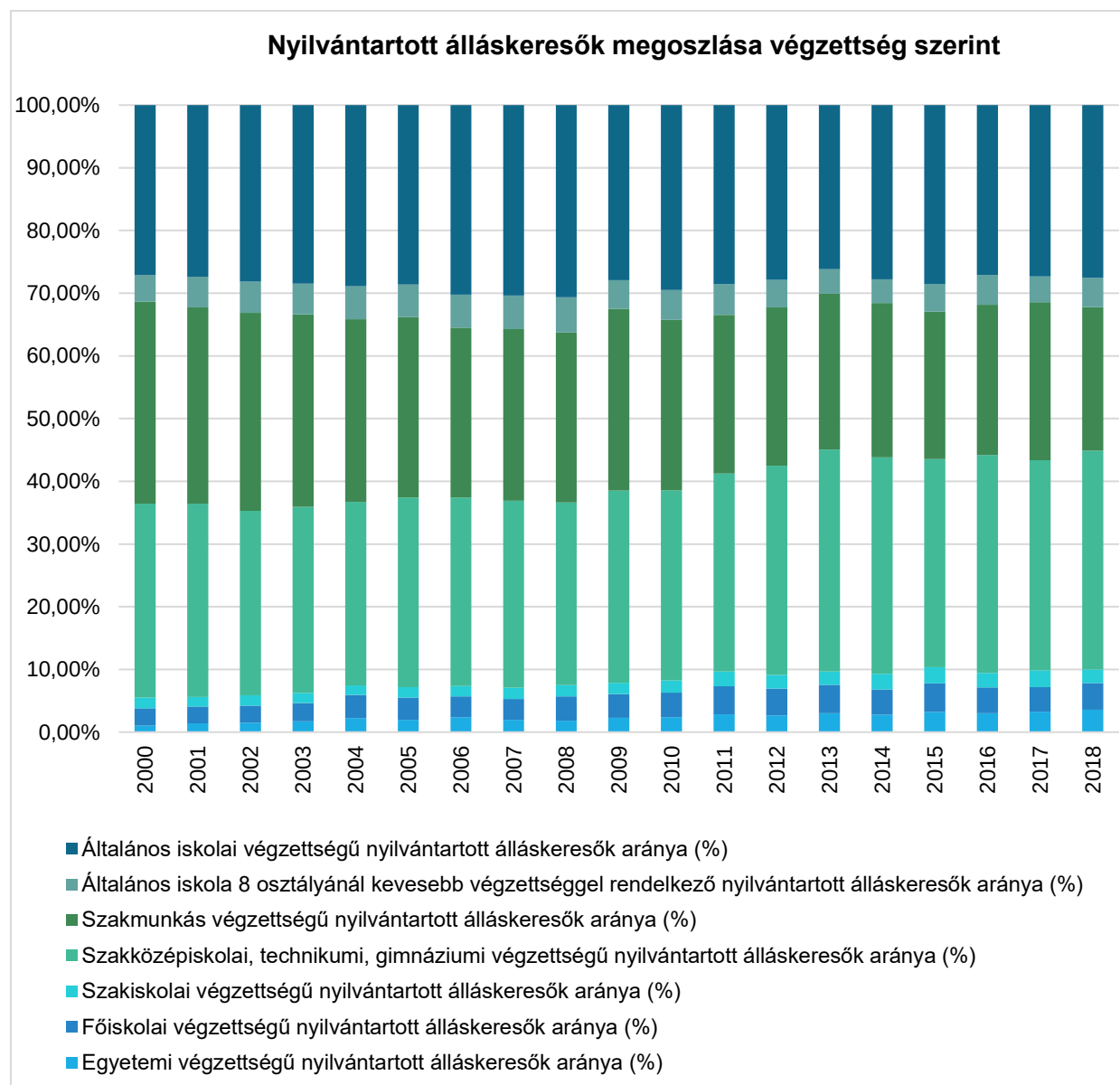
33. ábra: Adófizetők megoszlása jövedelemszintek szerint⁵⁰

A fenti ábráról leolvasható az alacsony jövedelműek számának és arányának változása, az elemzés alapján elmondható, hogy kisebb ingadozások voltak a mutató esetében, azonban értéke szűk intervallumon belül mozog. A magasabb jövedelmi kategóriához tartozó lakosok (évi 5 millió forint feletti jövedelmi sáv) arányát tekintve egyértelmű növekvő tendenciát állapíthatunk meg. A két mutató együttes mozgása a jövedelemkülönbségek növekedését mutatja be, ezáltal elmondható, hogy a településen belül a társadalmi különbségek növekvő tendenciát mutatnak. A város vezetésének kiemelt figyelmet kell fordítania az egyenlőtlenségek növekedésének megakadályozásának, valamint a leszakadó csoportok felzárkóztatására.

⁵⁰ Forrás: TeIR adatbázis

4.3.1.5 A MUNKANÉLKÜLIEK HELYZETE ÉS MEGOSZLÁSUK

A munkanélküliek képzettség szerinti megoszlása fontos információkat szolgáltat a kezelendő problémák jellegének megismerésében, mivel a különböző képzettséggel rendelkező csoportok visszavezetése a munkaerőpiacra eltérő beavatkozásokat igényel.

34. ábra: Nyilvántartott álláskeresők megoszlása végzettség szerint⁵¹

A 2000 és 2018 közötti időszakban a szakiskolai végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők aránya volt a legstabilabb. A mutató legalacsonyabb és legmagasabb értéke közötti eltérés 1,16 százalékpont, a legmagasabb 2017-ben, a legalacsonyabb 2001-ben volt az arányszám, amely a munkanélküliek legkisebb képzettség szerinti csoportját tette ki a vizsgált évek legnagyobb részében.

⁵¹ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

A szakiskolai végzettségűek arányának változásáról megállapítható továbbá, hogy viszonylag folyamatos növekedés eredményeként alakult ki a 2017-ben mutatott értéke, de ennek ellenére is a legalacsonyabb arányt kitevő kategória volt.

Szintén viszonylag stabil a 8 osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskereső aránya, itt a különbség 1,86 százalékpont.

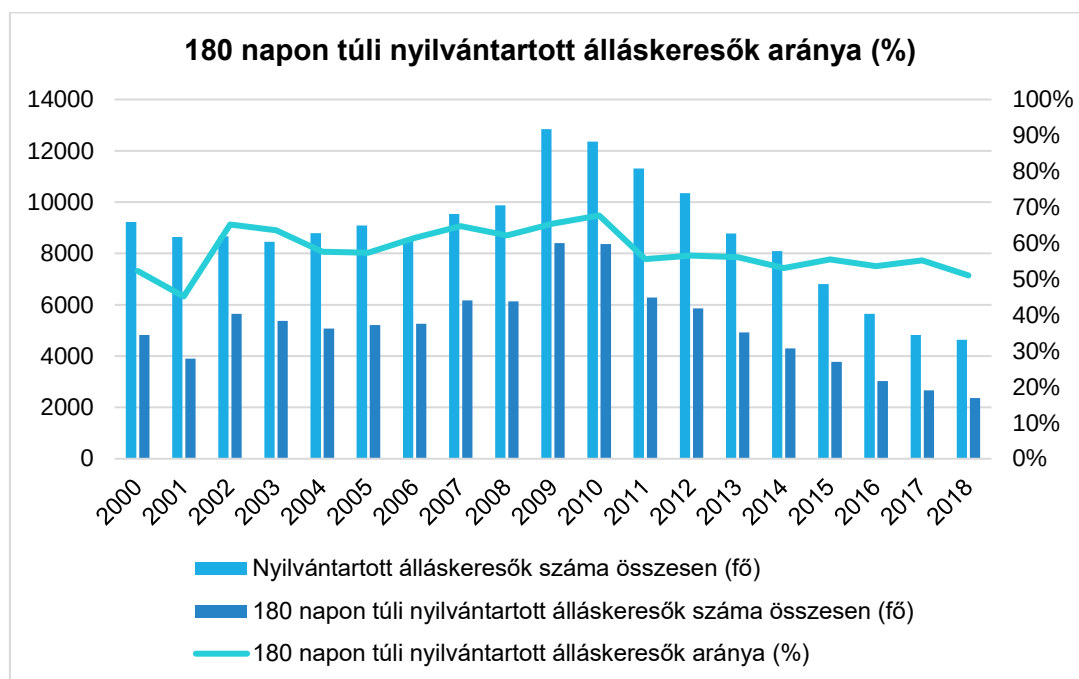
Az egyetemi végzettségűek aránya a legutóbbi vizsgált évben csak kevéssel haladta meg a 3,5%-ot, ezzel a második legkisebb kategóriát képezte. A vizsgált időszak kezdetén, 2000-ben még 1% körüli volt a kategória részaránya, ami akkor a legalacsonyabbnak számított, arányának növekedése a vizsgált évek tekintetében folyamatosnak mondható.

Az előbb bemutatott csoportokhoz hasonlóan, 5% alatt maradt a főiskolai végzettségűek aránya is. A mutató az egyetemi végzettségűek arányához hasonló eltérést mutat, 2000-ben és 2018-ban megfigyelhető értéke között 1,49 százalékpontnyi az eltérés.

A jelentősebb arányt képviselő képzettségi csoportok közé tartozik a szakmunkásképzőt végzettek kategóriája, amely – folyamatos csökkenés eredményeként – 22,87 %-ot tett ki 2018-ban a munkanélküliek összlétszámához viszonyítva.

2018-ban a második legnagyobb kategória az általános iskolát végzetteké volt, a 27,57 %-ot kitevő csoport az elmúlt 19 évben végig nagyjából hasonló súllyal volt jelen a munkanélküliek körében. Mivel ez a képzettségi kategória alacsonynak számít, elhelyezkedési esélyeik és az elhelyezkedettek általános jövedelme is alacsonyabb, így egy sérülékeny csoportként határozhatók meg, ráadásul a munkanélküliek közötti tartósan magas arányuk miatt is kiemelt figyelmet kell rájuk fordítani.

2018-ban a legmagasabb a szakközépiskolát, technikumot vagy gimnáziumot végzettek aránya volt, az összes munkanélküli több mint egyharmada (34,93 %) tartozott ebbe a kategóriába. A vizsgált időszakban a képzettségi csoport súlya folyamatosan növekedett, így a jövőben ennek a csoportnak is kiemelt figyelmet kell kapnia.

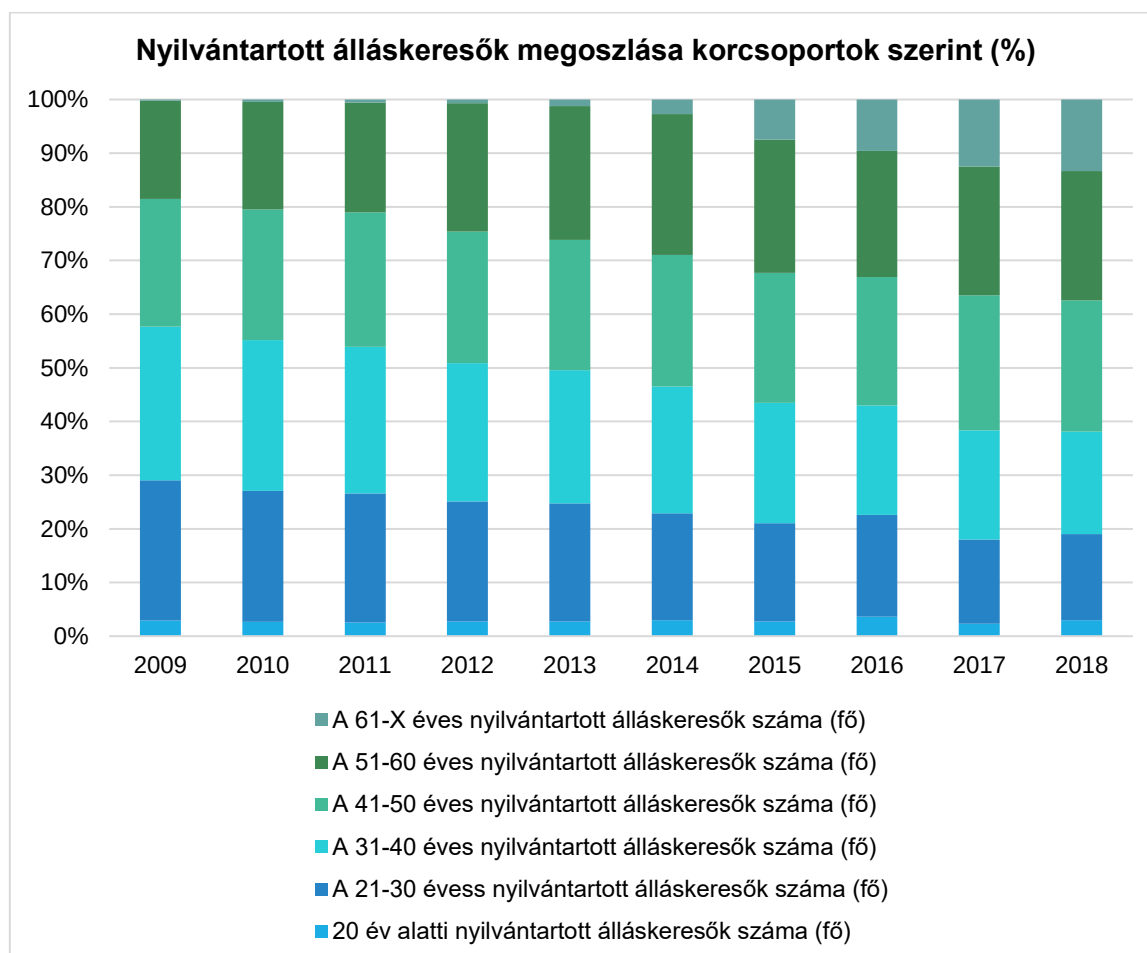

35. ábra: 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya (%) (2010-2018) ⁵²

A munkanélküliség jellegének fontos indikátora a tartósan, vagyis 180 napon túli munkanélküliek arányának alakulása. Miskolcon a vizsgált időszakban (2000-2018) 45 és 68 % között mozgott a tartós munkanélküliek aránya. A munkanélküliek számának változása a vizsgált időszakban szembetűnő ingadozást mutat, 2010-ben 12 000 fölött tetőzött, a gazdasági világválságnak is köszönhetően. A legutóbbi népszámlálás idejére, 2011-re az előző évihez képest kis mértékben csökkent, 2018-ra azonban jelentősebb csökkenés tapasztalható a regisztrált munkanélküliek számában. Ez utóbbi csökkenés háttere elsősorban a munkanélküli ellátás és nyilvántartás rendszerének változásában keresendő. **A tartósan munkanélküliek számának utóbbi években tapasztalható viszonylagos stabilitása ellenére is problémát jelent az ebbe a kategóriába tartozók relatíve magas aránya.**

A munkanélküliek korcsoportok szerinti megoszlása fontos információkkal szolgál a munkanélküliség jellegére vonatkozóan, mivel az eltérő korcsoportokhoz különböző munkaerőpiaci hátrányok és előnyök köthetők.

⁵² Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

36. ábra: Nyilvántartott álláskeresők megoszlása korcsoportok szerint (%) (2009-2018)

2018-ban Miskolcon a **legkisebb arányt a 20 év alattiak** tették ki a munkanélküliek körében. A jelentősebb létszámcsökkenést a 21-30 éves, valamint 31-40 éves nyilvántartott álláskeresők kategóriája könyvelte el 2009 és 2018 között, hozzávetőlegesen 10-10 %-ot csökkentek. A **legjelentősebb növekedés a 61 év felettiek kategóriájában** volt tapasztalható, itt 13,10 százalékpont növekedés ment végbe, ezzel megközelítve a 21-30 éves korcsoportot. Szintén szembevetendő az **51–60 év közötti munkanélküliek létszámának növekedése**. Ez a korcsoport 5,86 százalékponttal növekedett. A 41 és 50 év közötti korcsoportba tartozó munkanélküliek száma nagyságrendileg hasonlóan alakult.

A fenti tendenciák tükrében az idősebb korú munkanélküliek problémáinak kezelésére, esélyeik javítására kiemelt figyelmet kell fordítani, mivel a népesség elöregedésével ezen korcsoport súlyának növekedése várható.

4.3.2 ÖSSZEGZÉS, SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK

Miskolc Megyei Jogú Város esetén a sérülékenységi több társadalmi csoport esetén is jelentkezhet, akik a leginkább kiszolgáltatottak a klímaváltozásnak, időjárási hatások változásának. Ahhoz, hogy megfelelő intézkedéseket tudjunk kialakítani - akár az adaptáció, akár a mitigáció csökkentése terén -, ismernünk kell a társadalmi és demográfiai trendek alakulását, vagyis azt, hány lakost, köztük időseket, gyermekeket, inaktívokat, különböző státuszúakat érintenek a problémák.

Az elemzésekből kiderült, hogy a gyermekkorúak száma és össznépességhez viszonyított aránya jelentősen csökkent 2000-2018 között, míg az időskorúak száma és össznépességhez viszonyított aránya nőtt ebben az időszakban, méghozzá egyre gyorsuló ütemben. **Ebből az is következik, hogy fokozott figyelmet kell fordítani a későbbiekben egyrészt a demográfiai fogyás megállítására, másrészt az időskorúak ellátására, felkészítésére.**

A társadalmi státusmutatók tekintetében megállapítható, hogy az alacsony jövedelműek száma nem változott szignifikánsan, azonban a magasabb státuszú csoport aránya megnövekedett, emiatt kiemelt figyelmet kell szentelni a területi egyenlőtlenségek csökkentésére, a leszakadó társadalmi réteg felzárkóztatására.

A munkanélküliek, mint sérülékeny csoport képzettség béli különbség alapján elmondható, hogy 2018-ban a második legnagyobb kategória az általános iskolát végzeteké volt, a 27,57 %-ot kitevő csoport az elmúlt 19 évben végig nagyjából hasonló súllyal volt jelen a munkanélküliek körében. Mivel ez a képzettségi kategória alacsonynak számít, elhelyezkedési esélyeik és az elhelyezkedettek általános jövedelme is alacsonyabb, így egy sérülékeny csoportként határozhatók meg.

A tartósan (180 napon túl) munkanélküliek aránya 2000-2018 között változékonyságon alakult, összességében a gazdasági válságig csökkenő tendenciát mutatott, majd újból növekedésnek indult, az elmúlt években pedig ismét csökkenni látszik. **A tartósan munkanélküliek számának utóbbi években tapasztalható viszonylagos stabilitása ellenére is problémát jelent az ebbe a kategóriába tartozók relatíve magas aránya.**

A korcsoportok szerinti megoszlásuk tekintetében megállapítható, hogy legkisebb arányt a 20 év alattiak teszik ki, ezzel szemben az 51 év felettiek aránya a vizsgált időszakban hatalmas mértékben megemelkedett. **Összefoglalva elmondható, hogy az alacsonyan, valamint a magasan képzett, az 51 év felettiek, valamint a tartós munkanélküliek jelennek meg elsősorban.**

4.4 GAZDASÁG⁵³

Miskolca nyolcvanas évek nehéziparvárosaként él a köztudatban, és gazdaságának valóban a szocialista évtizedek nagyarányú iparosítása adta a legnagyobb lendületet, az ipar - közte a kohászat is - már több évszázados múltat tekint vissza a városban. Miskolc már a középkorban is kereskedőváros volt, köszönhetően annak, hogy fontos kereskedelmi útvonalak mentén helyezkedett el. Gazdasági szempontból a középkor és a török idők történelmi viharai után indult igazán fejlődésnek. A város lakossága negyven év alatt csaknem kétszeresére nőtt. Részben az ipari fejlődés eredménye volt Miskolc, Diósgyőr és több környező település egyesítésével Nagy-Miskolc létrejötte (1945, illetve 1950). Ez csak az első lépés volt a város szocialista nehézipari központtá fejlődésében, amely az 1980-as években tetőzött, a több mint 18 000 főt foglalkoztató vasgyár termelése meghaladta az évi egymillió tonnát. A város lakossága ekkor érte el a rekordot, több mint 200 000 lakost; a munkaképes korúak több mint kétharmadának a nehézipari cégek adtak munkát.

Az 1989. évi rendszerváltás utáni gazdasági visszaesés Észak-Magyarország iparvárosait érintette a legsúlyosabban, a munkanélküliségi ráta az egyik legmagasabb lett az országban, Miskolc lakossága drasztikusan csökkent (bár erre nemcsak a munkanélküliség, hanem a korszakra egyébként is jellemző szuburbanizációs folyamat is hatással volt). A város gazdasági szerkezete átalakult, a nagy állami cégek túlsúlya helyett a kis- és középvállalkozások lettek jelentősek. Az ország többi részéhez hasonlóan az állami cégek privatizációja is lezajlott, viszont Miskolcon a lakosságot és a helyi vállalkozásokat érintő főbb közszolgáltatások, mint például a közösségi közlekedés, ivóvíz-szennyvíz szolgáltatás, távhő szolgáltatás, hulladékkezelés önkormányzati kézben maradt.

A 2000-es évek elejére az átalakulás nagyjából befejeződött, és a város túljutott a gazdasági mélypontra. Nőtt a szolgáltató szektor jelentősége, nemzetközi nagyvállalatok, hipermarketek jelentek meg a térségben. A városvezetés tudatosan igyekszik erősíteni Miskolc sokáig elhanyagolt idegenforgalmi és kulturális szerepét, amiben nagy lehetőségek rejlenek. 2004 végén az M30-as autópálya is elért a városig, amely az M3-as autópályához csatlakozva gyorsforgalmi közúti összeköttetést biztosít Budapesttel és az ország többi részével. Miskolc egyedülálló logisztikai adottságokkal rendelkezik: földrajzi elhelyezkedése, helyi-, kistérségi-, országos- és nemzetközi közlekedési kapcsolatai rendkívül kedvezőek. A fejlesztések, befektetések megvalósításában kiemelt jelentőséggel bír az évszázados tudásra és hagyományokra építő, a piaci igényekhez igazodó Miskolci Egyetem felsőoktatási képzése is. 2010 és 2014 között a közmunkaprogram eredményein túl összesen több mint 4000 új munkahely jött létre Miskolcon az Önkormányzat gazdaságfejlesztési stratégiájának köszönhetően, a helyi és újonnan betelepülő befektetőkkel együttműködésben.

Miskolc jövője szempontjából fontos siker, **hogy 2013-ban „Kiemelt Fejlesztési Központ” lett, amivel olyan városokhoz csatlakozott, mint Győr és Kecskemét.** Mindez azt jelenti, hogy Miskolc és térségének fejlesztése vonatkozásában az előkészítés alatt álló vagy a folyamatban lévő projektjeihez kapcsolódó intézkedéseket kiemelten kezelik a kormányzatnál, valamint a 2014-2020-as uniós programozási időszakban a fejlesztési központ és a kapcsolódó növekedési zóna fejlesztésére a kormányzat kiemelt forrásokat allokál. Ezen felül a város 2016-ban elnyerte a **„Befektetőbarát település”** címet is. Miskolc az elmúlt ciklusban egyre vonzóbbá vált a befektetők számára, és a már itt működő cégek is folyamatosan fejlesztik infrastruktúrájukat, illetve újabb munkahelyeket teremtenek. A legjelentősebb munkahelyteremtő vállalkozások közül a japán Joyson a Miskolc Déli Ipari Parkot választotta új gyárának otthonául. A társaság az ország egyik legnagyobb zöldmezős beruházásával építette fel egyedülálló, legmodernebb technológiákat alkalmazó autóiipari beszállító üzemét. A légzsákokat és autóiipari biztonsági berendezéseket gyártó egység 2014 őszén már megkezdte a termelést, és 2019-re összesen több, mint 2000 új munkahelyet teremtett a borsodi megyeszékhelyen. A térség másik világcége, a Bosch újabb létszámbővítési programba kezdett 2013-ban, amelynek

⁵³ Miskolc MJV SECAP alapján

köszönhetően 2018-ig összesen 700 új munkahelyet hozott létre. Az autóelektronikában érdekelt japán gyökerű Shinwa 2010 és 2013 között 560 új munkahelyet teremtett miskolci üzemében⁵⁴.

A város befektetés-ösztönző tevékenységével tudatosan azokat a társaságokat próbálja meg Miskolcra csábítani, amelyek nagy termelékenységgel dolgoznak és magas hozzáadott értéket állítanak elő. Az elektronikai berendezéseket és alkatrészeket gyártó kínai Ten Pao cégcsoport első Ázsián kívüli gyárát egy 4,5 milliárd forintos beruházás-sorozat első lépéseként nyitotta meg a borsodi megyeszékhelyen 2018-ban. A magyar érdekeltségű szerszámgyártó Spinto Hungária Kft. 5,9 milliárd forintot fektetett be miskolci szerszámgyártó üzemébe, míg az autóiparban érdekelt japán GS Yuasa 8,8 milliárd forint értékű miskolci beruházást indított. A fenti három projektnek köszönhetően mintegy 800 új munkahely jöhetett létre.

Miskolcot választotta továbbá legújabb repülőgépmotor alkatrész szerviz központjának helyszínéül a német Lufthansa Technik is. Az Európa legnagyobb légitársaságához tartozó leányvállalat 42,7 milliárd forint értékű zöldmezős beruházásával 400 munkahelyet teremt majd a borsodi megyeszékhelyen.

A fentiekből is látszik, hogy Miskolc gazdaságának versenyképessé tétele három rész cél elérésével valósítható meg:

- 1. rész cél: a tudásgazdaság megeremtése, ill. megerősítése,**
- 2. rész cél: a helyi gazdaság megerősítése, magas foglalkoztatottság biztosítása,**
- 3. rész cél: a vonzó befektetői környezet továbbfejlesztése.**

Az ehhez kapcsolódó legfontosabb feladatok végrehajtásában már most is kiemelkedő teljesítményt nyújt a város, úgymint meglévő és új ipari területek fejlesztése, idegen nyelvű óvodai, iskolai ellátás fejlesztése, duális képzési rendszer fejlesztése.

Fontos azonban megjegyezni, hogy Miskolc gazdasága sérülékeny, hiszen egypólusú, dominánsan az autóipartól függ. Továbbá ez az ágazat jelen formájában éppen, hogy a klímastratégia célkitűzéseivel ellentétes hatásokat generálhat (teljes gyártási ciklus ÜHG kibocsátása és egyéb környezeti hatásai: autóipari nyersanyagok kitermelése, szállítása, gyártás energiafelhasználása; közlekedés, úthálózat negatív hatásai). Ráadásul a jelenlegi zöldmezős iparfejlesztés éppen az élelmiszerellátásban, vagy épp az alkalmazkodásban, ÜHG nyelésben szerepet kapható területek megsemmisítésével járhat. A későbbi fejlesztések, stratégiák kialakításában a klímastratégia prioritásai célkitűzései is érvényre kell, hogy jussanak.

4.4.1 VÁLLALKOZÁSOK STATISZTIKÁJA

A településen működő vállalkozások a helyi gazdaság kulcsszereplői, akiknek bevonása a klímastratégiába nagymértékben segítheti annak hatékony megvalósítását. A vállalkozások legfontosabb paramétereinek felmérésével a tervezett beavatkozások jellege is körvonalazódhat.

Jelen fejezetben a vállalkozások számának alakulása kerül bemutatásra, amely a város gazdasági potenciáljának megismeréséhez nyújt információt. Az eredmények alapján kiderült, hogy a működő és regisztrált vállalkozások aránya alapján megállapítható a sikeresen működő vállalkozások tényleges súlya, mely Miskolc esetében 2005-2013 között csökkent, az utolsó évre nagyobb mértékben, ám 2010 óta így is az országos és a megyei átlag feletti a mutató értéke (45 %). Az 1000 főre jutó vállalkozások száma, mely a koncentráltágukra utal a vizsgált időszakban viszonylagos stabilitást mutat, értéke a megyei és az országos átlag közötti. A regisztrált vállalkozások létszám-kategóriák szerinti többsége 1-

⁵⁴ Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2014-2019. közötti Gazdasági Programja

9 fős, valamint 0 és ismeretlen fős, míg relatíve kevés a 250-499 fős és 500 fölötti alkalmazotti létszámmal rendelkező vállalkozások száma, ám foglalkoztatotti létszámuk magas.

Gazdasági aktivitás indikátorai	
Regisztrált egyéni vállalkozások száma 1000 lakosra (db)	83,829
Regisztrált nonprofit szervezetek száma 1000 lakosra (db)	15, 747
Összes nettó jövedelem egy lakosra (Ft)	912 833,702

7. táblázat A gazdasági aktivitás indikátorai Miskolcon, 2017⁵⁵

⁵⁵ KSH Tájékoztató adatbázis

Időszak	Állandó népesség száma (fő)	Regisztrált egyéni vállalkozások száma (db)	Regisztrált nonprofit szervezetek száma (db)	Regisztrált gazdasági társaságok száma 1000 lakosra (db)	Regisztrált gazdasági társaságok száma (db)	Civil szervezetek száma (db)	Nonprofit szervezetek száma összesen (db)
2011	167 680	12 673	2 618	15,304	2 566	1 077	1 262
2012	166 258	12 467	2 650	15,187	2 525	1 093	1 279
2013	165 013	12 512	2 674	15,161	2 502	1 073	1 253
2014	163 376	12 831	2 675	15,187	2 481	1 029	1 208
2015	162 251	12 834	2 663	n.a.	n.a.	944	1 116
2016	161 197	13 091	2 538	n.a.	n.a.	903	1 052
2017	160 325	13 440	2 492	n.a.	n.a.	891	1 038
2018	159 265	13 996	2 444	n.a.	n.a.	939	1 084

8. táblázat: Vállalkozások statisztikájának legfőbb mutatói 2011 és 2018 között⁵⁶

⁵⁶ Forrás: KSH adatbázis

4.5 ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSSZERKEZET, SZEGREGÁTUMOK⁵⁷

Miskolc 236,66 km² területen helyezkedik el. A területének domináns része erdő (107,54 km²), amely a közigazgatási terület nyugati és délnyugati részén található a Bükki Nemzeti Park védelme alatt. A művelés alól kivett területek Miskolc teljes területének közel 30%-át jelentik. A beépítésre nem szánt területek közül a szántóföldek nagysága (több mint 26 km²) a területhasználati konfliktusok forrása. A lakóterületek kialakítására elsősorban – domborzati és közlekedési adottságokból – ezen földek a legalkalmasabbak a nagyobb beruházások számára.

A város a Szinva, Hejő és a Sajó völgyében, változatos természeti adottságok találkozásánál épült meg. Miskolc szerkezetét alapvetően határozta meg a tény, hogy a síkság és a hegyvidék találkozásánál helyezkedik el. A folyókon való átkelési lehetőségek nagyban behatárolták a város fejlődését és beépítésre szánt területeinek kijelölését és kialakulását. Eleinte a Szinva völgy és annak bejárata nyújtott teret a lakó- és gazdasági területeknek egyaránt. A népesség növekedésével azonban új lakóterületeket kellett feltárni a városközponttól keletre fekvő sík területeken. A vasút, valamint a közúti közlekedési hálózat (autópálya közelsége) jelenlegi adottságai is a keleti irányú fejlődést implikálják.

A korábbi településszerkezet egy elsősorban keleti-nyugati irányban húzódó város képét vázolta fel. A motorizáció evolúciójával, az elérhetőség javításával megnövekedett az észak-dél irányú tengely szerepe. A város elsősorban kelet felé növekedett és növekszik a mai napig, egyensúlyba helyezve a két tengelyre nehezedő nyomást.

Ez a T alakú városszerkezet forgalmilag legjobban leterhelt csomópontja a két tengely találkozása. Településfejlődés tekintetében ez a csuklópont Miskolc belvárosa. Ezen a területen haladnak keresztül a régió főútjai, így eredményezve, hogy a helyi forgalom mellett a térségi kapcsolatok is a belvárosban koncentrálnak. Ezt a terhelést hivatott enyhíteni az M30 autópálya-szakasz. Azonban a belvárosi csomópont tehermentesítése és forgalomcsillapítása elengedhetetlen a településszerkezeti és környezetterhelési szempontból.

A belváros elsősorban magas intenzitású, vegyes funkciójú beépítéssel rendelkezik, melyekhez szorosan kapcsolódnak a lakosság által használt közparkok. A központban (Búza tér és környezet) összpontosul a forgalom jelentős része, amely egyik fő konfliktus-forrása egy zöldterülettel jól ellátott, forgalomcsillapított (mind tömeg-, mind pedig közúti közlekedés szempontjából) tér kialakulásának.

A belváros mellett kiemelendő a Szinva-völgy mely több, egykori település helyszíne: Diósgyőr, amelynek településszerkezete a vár köré szerkesztve alakult ki, vagy a többi hegyvidéki települések, mint Alsó- és Felsőmajláth, Lillafüred, Garadna vagy Ómassa. A Szinva északi oldalvölgyeiben a bányarészek találhatóak (Pereces és Lyukó), míg délen az üveggyártás köré épült településrészek (Bükkszentlászló). A Hejő-völgyben elsősorban a tapolcai üdülő-lakó terület, valamint az 1950-es években kiépült Egyetemváros foglal helyet.

A beépítésre szánt területek a hatályos településszerkezeti terv szerint összesen 5,4 km². Ezen területek közül dominánsan a lakóterületek emelkednek ki, melyek több mint 2,5 km² -t fednek. Ezek mellett természetesen a vegyes (0,5 km²), gazdasági (1,3 km²), üdülő (0,07 km²), vegyes lakó-üdülő (0,07 km²), valamint különleges (1 km²) területe is megtalálható a településszerkezetben.

A város az Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott tervezett fejlesztések területigényét (1,2 km²) jellemzően északi (ahol lakóterületek fejlesztése) és keleti (jellemzően

⁵⁷ Forrás: http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

gazdasági területek fejlesztése) irányú – a településszerkezeti tervben kijelölt – kiterjesztéssel oldaná meg.

Miskolcon egykor jelentős nehéziparának és bányászatának megszűnése után nagyarányú barnamezős területekkel rendelkezik, amelyek többnyire mai napig alulhasznosítottak vagy funkció nélküliek. A tulajdonviszonyok tisztázásával ezek a területek átalakulása elsődlegesen új mellékközponti funkciókat ellátó helyszínekké válhatnak, amelyek megújíthatják a város arculatát és ellensúlyozhatják a városközpontba jutó forgalmi és intézményi terhelést.

A településszerkezet jellemzésének a forgalomcsillapított és behajtásvédett övezetek bemutatása fontos része. Miskolc területén az alábbi, ezekbe a kategóriákba eső területek találhatók.

Önkormányzati útra „Behajtási engedéllyel védett” övezetek, utcák:

1. Széchenyi utca és ebből nyíló utcák,
2. Munkácsy utca,
3. Royal köz,
4. Kazinczy utca (Régi Posta utca-Széchenyi utca. közötti szakasz),
5. Déryné utca (Kelemen Didák tér-Széchenyi utca között.)
6. Kossuth utca (Széchenyi utca-Patak utca. között),
7. Rákóczi utca (Széchenyi utca-Kálvin J. utca között),
8. Erzsébet tér,
9. Városház tér,
10. Búza tér,
11. Garas Sámuel utca,
12. Pazar Sétány,
13. Dehmel Nándor Sétány,
14. Haller utca,
15. Tópart utca,
16. Vár utca.

Forgalomcsillapított övezetek (Lakó-pihenő övezet, 30 km/h forgalom csillapított)

1. Miskolctapolca út északi-déli oldalán lévő utcák (Lakó-pihenő övezet,)
2. Berekalja egész területe (30 km/h),
3. Szabadságharc-Mikes K.- Perczel M. utcák által határolt terület (30 km/h),
4. Benedekalja utca és térsége (30km/h)

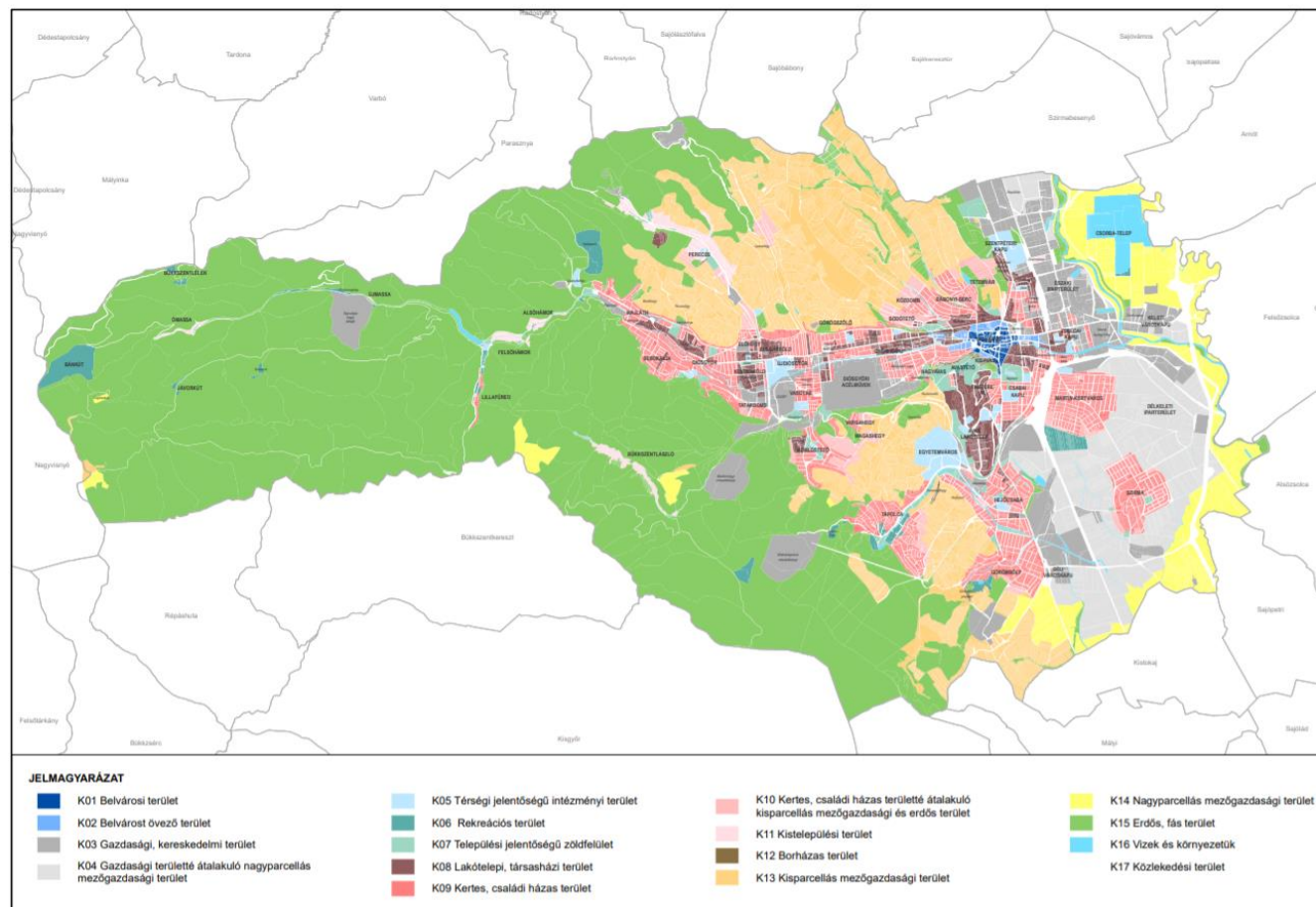
Miskolc város területén 83 db lakó utcában épültek menetdinamikai küszöbök (Fekvő rendőr).

A település belső tagoltsága

Miskolc a kezdetektől fogva egy tagolt, több pólusú település; jelenlegi felépítése ezekre a pólusokra épül, valamint a hozzácsatolt települési rendszerre. A közigazgatási terület részei:

- Alsóhámor, Bánkút, Bükkszentlászló, Bükkszentlélek, Felsőhámor, Jávorkút, Lillafüred, Ómassa, Újmassa
- Berekalja, Diósgyőr, Majláth, Tatárdomb
- Bulgárföld, Előhegy, Kenderföld, Újdiósgyőr, Vasgyár
- Győri kapu, Diósgyőri acélművek

- Pereces
- Komlóstető, Magashegy, Vargahegy
- Bábonyi-bérc, Bodótető, Görögszőlő, Közdomb, Tetemvár
- Ávasi lakótelep
- Csabai kapu, Tampere városrész
- Ávastető, Kisavas, Nagyavas
- Belváros
- Déli városkapu, Délkeleti iparterület, Martin-kertváros, Szirma
- Északi iparterület, Szentpéteri kapu
- Csorba-telep, Keleti városkapu, Zsolcai kapu
- Görömböly, Hejőcsaba
- Egyetemváros, Tapolca

37. ábra: Miskolc térképe⁵⁸

⁵⁸ Miskolc város településképi arculati kézikönyve, 2017

Szegregátumok^{59, 60}

Miskolc Magyarország 4. legnépesebb városa, azonban a populáció csökkenő és előregedő struktúrát mutat. A városon belül pedig egyre erősödnek a társadalmi egyenlőtlenségek, melyeket erősen befolyásol a családok helyzete, valamint a keresőképes korosztály csökkenése.

Az egyenlőtlenségek hatására pedig egyre erősödik a szegregálódás, amely elsődlegesen a lakótelepeket érintette (Belvárosi, Avasi, Diósgyőri, vagy a Tetemvár). Ezek a lakóterületek az alacsonyabb jövedelmű családok számára nyújtanak otthont. A jövedelembeli, életviteli különbségek konfliktusokat gerjesztenek a lakóterületeken és ezek az események, melyek idővel csak tovább mélyülnek, hozzájárulnak a városrész presztízsvesztéséhez.

A KSH a 2011. évi állapotnak megfelelően Miskolcon 13 szegregátumot határolt le, ebből a 11 belterületi szegregátum a következő:

- **1. szegregátum: Sajószigeti u. - Vikend telep- Névtelen u. - Zsigmond Vilmos u.**
A szegregátum a Csorba tavaktól nyugatra, a város szélén helyezkedik el.
- **2. szegregátum: Üteg u. - Szondy György u. - Tüzér u.- Szekerész u. - Baross Gábor út -Szekerész u.**
A szegregátum területének csökkenésével egyidejűleg az elmúlt években a szegregátum lakónépessége csökkent.
- **3. szegregátum: Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.**
A szegregátum még a KSH 2011. évi felmérésében szerepelt, azóta azonban felszámolásra került.
- **4. szegregátum: Hadirokkantak útja - Lenke u. - Bors vezér u. - Sarolta u.**
A szegregátum a Szinva patak mellett a belváros közelében található. A többségében önkormányzati tulajdonban lévő kisvárosi jellegű, belső udvaros épületek fizikai állapota erősen leromlott, az ott lakók életkörülményei rosszak. A Szinva patak partján rendszeres az illegális hulladék lerakás.
- **5. szegregátum: Tetemvár felsősor - Tetemvár középsor - Tetemvár alsósor- Arany János tér nyugati része - Petőfi Sándor tér északi része**
A szegregátum a Deszkatemplom mögötti területen helyezkedik el, közel a történelmi Belvároshoz. A terület nagy részén borospincék találhatók, az utcák vonalvezetése illeszkedik a domborzati viszonyokhoz. A terület infrastrukturális fejlesztése a pincékkel szabdaltságon és a domborzati viszonyok miatt nehéz.
- **6. szegregátum: Bábonyiérc Új telep**
A szegregátum a város egyik közkezdvelt családi házas övezetében, a Belvároshoz közeli völgyben található. A területen többnyire magántulajdonú épületek állnak, melyek állapota elűt a környező házakétól. A szegregátum területen lakók száma az elmúlt években csökkent.
- **7. szegregátum: Muszkás telep - Ruzsini utca - Deszkásoldal dűlő - Tóth sor - Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor- Teleki sor - Danyi völgy - Deszkásoldal dűlő.**
A terület a Belvároshoz közel, zöld övezetben helyezkedik el. A területen egyformán jelen van a kisvárosias és a családi házas beépítés, ill. pincesor; a lakások egy része magán-, másik része önkormányzati tulajdonú. A szegregátum lakónépessége gyakorlatilag stagnál.

⁵⁹Az antiszegregációs program a KSH szegregációs adatbázisát veszi alapul (a KSH szegregátumnak tekinti a fizikailag egybefüggő, minimum egy háztömbből, négy utca vagy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból álló településrészt, ahol - az alacsony státuszú lakosság az aktív korú népességben belül, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya - a szegregációs index értéke eléri az 50%-ot).

⁶⁰ http://miskolcvaros2020.hu/sites/default/files/dokumentumok/miskolc_its.pdf

- **8. szegregátum: Kalló u. - Békeszálló telep - Csillag u. - Orsó u. - Nap u. - Szövő u. – Tímár Malom u.**

A szegregátum a város déli tehermentesítő útjától délre található (29. ábra). A telep felszámolása lassan halad (a terület kiterjedése kisebb, mint 2008-ban volt). Részben kisipari tevékenységet végző vállalkozások, részben magas komfort fokozatú családi házak övezik.

- **9. szegregátum: Számozott utcák (Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hatodik u. - Andrássy u. - Harmadik u. - Első u. - Negyedik u. - Második u.- Fürdő u. - Mátyóki Ádám u. - Ballagi Károly u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep – DVTK stadion északkeleti oldala).**

A szegregátum városfejlesztési szempontból értékes terület, a Belvárost és Diósgyőrt összekötő út mentén található.

- **10. szegregátum: Gózon Lajos u. - Puskin u. keleti oldala.**

A terület helyi örökségvédelem alatt áll, műemlékvédelmi szempontból értékes épületekkel, melyek rehabilitációja indokolt.

- **11. szegregátum: Iglói u. - Várhegy u. északi oldala.**

A szegregátum Miskolc-Tapolcán található. A szegregátum lakónépessége az elmúlt évtizedben csökkent.

4.6 ÉPÍTMÉNYEK VIZSGÁLATA⁶¹

Miskolcnak – a több település miatti összenövésből adódóan – nincs egységes településkaraktere.

- **A belváros** építészeti karakterére elsősorban, több magyarországi városhoz hasonlóan, a zárt sorú, historizáló 3-4 szintes épületek jellemzőek. A belváros kelet felé bővülése a hagyományos beépítést vitte tovább, ám a belvárosi lakótelep nem illeszkedik az itt kialakult városszövetbe.
- **Miskolc legjelentősebb lakótelepei:** a belvárosi, az avasi, a győri-kapui, a szentpéteri-kapui és a diósgyőri. Ezen telepek jellemzője a keretes, vagy zárt sorú beépítés. A kezdeti tágas lakások és jó arányú zöldfelületek leegyszerűsödtek. A funkciók szétválasztásával a városszerkezeti integráció nem volt hatékony, zavaros, városi életbe nem integrálható terek jöttek létre.
- Az elmúlt évszázad iparához szorosan kapcsolódó, elsősorban a **munkások és családjaiknak létrehozott lakóterületek** jellegzetes karakterrel rendelkeznek. A derékszögű, „grides” utcahálózat és az abban – a szervezeti hierarchiának megfelelően – kialakított telkek és elhelyezett egyforma társasházak a mai napig használatban vannak.
- A hagyományos – ám a városban az egybeolvadások miatt szigetszerűen megtalálható – **falusias beépítés** egyedi karaktert kölcsönöz a városrészeknek (Görömböly, Szirma, Hejőcsaba, Diósgyőr).
- Az újonnan épülő **nagyobb lakóparkoknak**, új telekosztásokon épült családi házaknak nincs egyedi építészeti karaktere.
- Az **üdülőterületek** azonban több „landmark” épület köré szerveződtek, és ennek építészeti hatása is elég erőteljesen kiütözik.

A szűk völgytalpak fokozódó beépítése (nagy felületű, relatív magas épületek) tovább akadályozza az amúgy is gátolt légáramlást, ami a fűtési időszakban káros a helyi klímára, növeli a rossz levegőminőségű időszakok tartósságát. A beépített völgyszakaszok fűtési és közlekedési emissziója a város felé áramló levegőt szennyezi, ezért ezek a területek kiemelt figyelmet érdemelnek az emisszió csökkentési intézkedések során.

Fontos a településen meglévő zöld területek/felületek (intézmények zöld területei, közterületek, magánkertek, nagy felületű autóparkolók zöld terei stb.) aktiválása, zölden tartása és gondozása. Ez egyrészt klímavédelemből fontos feladat, másrészt, ez új életre tudja kelteni a környék utcáit, tereit.

⁶¹ Forrás: http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

4.6.1 HELYI ÉPÍTETT ÉRTÉKEK

Miskolc épített értékei elsősorban a Belvárosra koncentrálódnak. A historizmus idején épület épületek, valamint épületegyüttesek nagy része országos műemléki, vagy helyi védelem alatt állnak. A város a Miskolc Építési Szabályzat jóváhagyásával egyidőben alkotta meg az épített környezet értékeinek helyi védelméről szóló 22/2004.(VII.6.) sz. rendeletét, amely 2013-ban felülvizsgálatra került. Országosan védett 65 műemlék, melyek többek között a Diósgyőri várat, a Tiszai Pályaudvart, vagy az Őskohót is magába foglalja. Kiemelt nemzeti emlékhely nincs Miskolcon (a 2001. évi LXIV. törvény szerint).

38. ábra: Miskolc belvárosának országosan védett műemlékei és műemlék területei

A város helyi védelem alatt álló területei: a történeti Belváros, Tisztviselőtelep, Diósgyőr történelmi központja és lehatárolt területe, Újdiósgyőr-vasgyári kolónia, Felső- és alsóhárom belterülete, Lillafüred belterülete, Pereces bányász kolónia.

Miskolc részletes települési értéktár gyűjteményét az 1. számú melléklet tartalmazza.

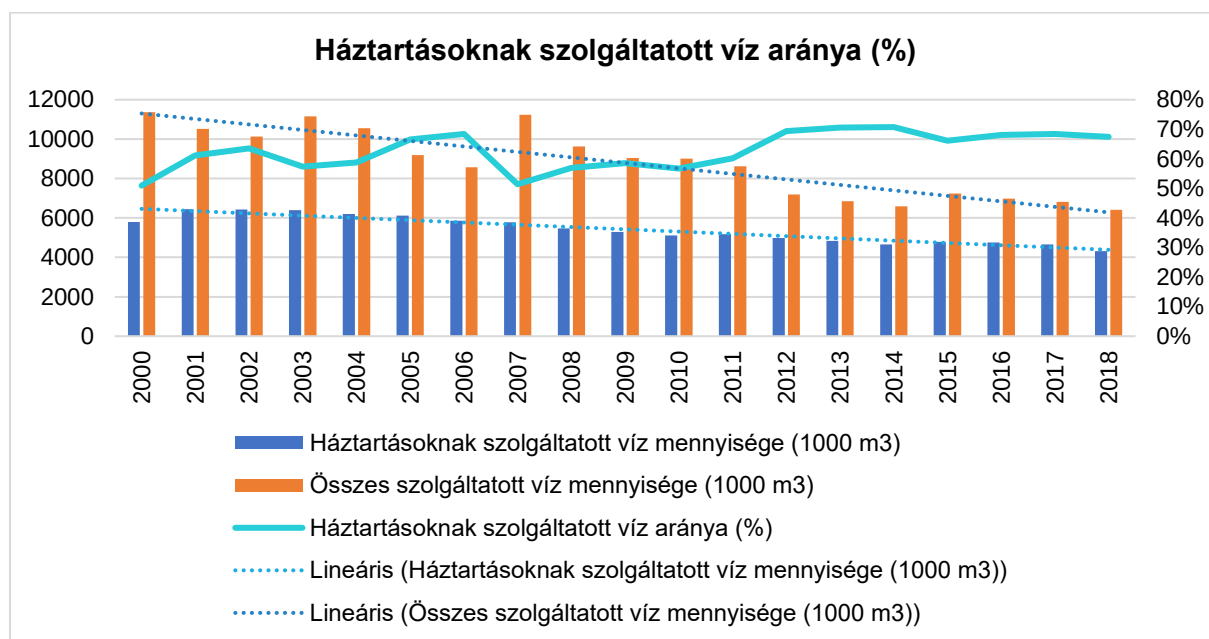
4.7 INFRASTRUKTÚRA

A város közigazgatási területén folyó tevékenységek ipari, mezőgazdasági, közlekedési terhelései mellett meghatározóak a kommunális ellátással összefüggő terhelő, szennyező hatások is. Környezeti és környezet-egészségügyi szempontból fokozott jelentőséget kapnak azok a közüzemi, lakossági szolgáltatások, amelyek nem csak a környezet minőségét, állapotát, hanem a lakosság életfeltételeit is kedvezően vagy kedvezőtlenül befolyásolják.

4.7.1 VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZELLÁTÁS⁶²

A MIVÍZ Miskolci Vízmű Korlátolt Felelősségű Társaság, a MIVÍZ Miskolci Vízmű Rt. jogutódjaként - az önkormányzati tulajdonban álló Miskolc Holding Önkormányzati Vagyongkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság kizárólagos tulajdonában lévő gazdasági társaságként - a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján, kizárólagos joggal végzi az ivóvíz- és szennyvízelvezetéssel kapcsolatos közműszolgáltatást Miskolc város közigazgatási területén belül.

A szolgáltatott víz mennyiségéből jelentős mennyiséget tesz ki a háztartások számára szolgáltatott víz (67%). Az alábbi ábráról leolvasható, hogy mind az összes, mind a háztartásoknak szolgáltatott mennyiségben csökkenő tendencia mutatkozik, valamint az is látszik, hogy a lakosság fogyasztása lassabb ütemben csökkent az elmúlt időszakban, ez okozza az arányeltolódást.

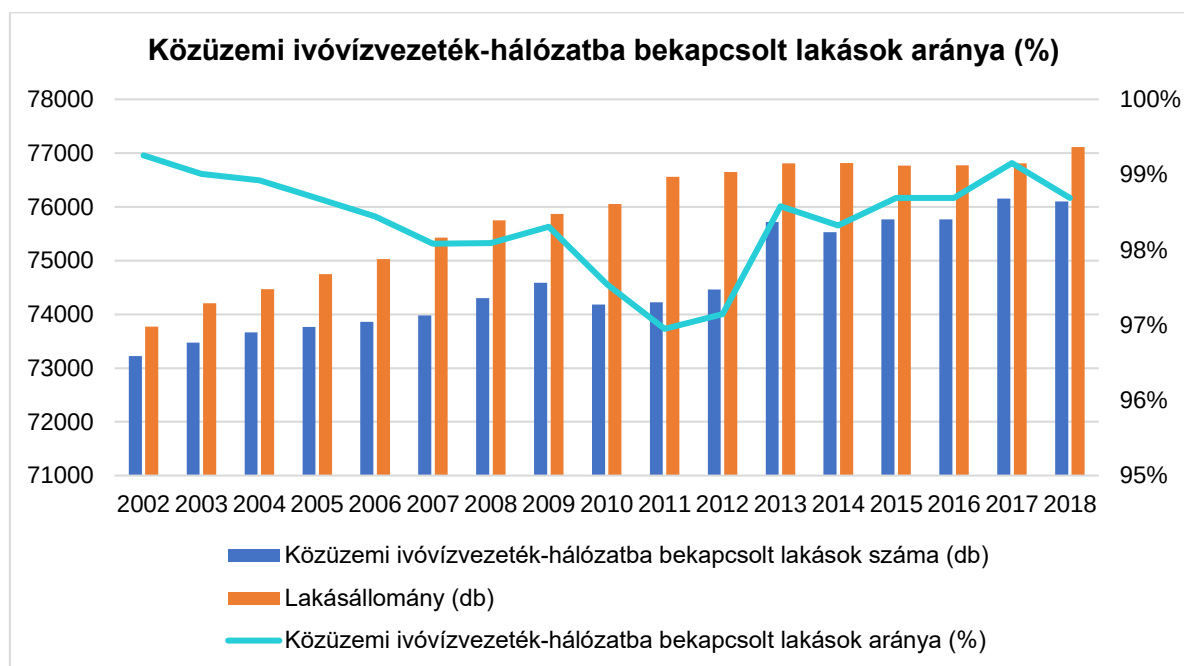
39. ábra: Háztartásoknak szolgáltatott víz aránya (%)

Miskolc város vízellátása elsősorban a Bükk hegység karsztvízeire épül. A karsztvizek kitermelése egyrészt gravitációs vízművekben (Szinva-forrasi vízmű, Anna-forrasi vízmű, Felső-forrasi vízmű), másrészt szivattyús üzemű vízművekben (Tapolcai vízmű, Tavi-forrasi vízmű, Szent György-forrasi vízmű, Királykúti vízmű) történik. **A város napi vízfogyasztása 35-45 em³.** A források vízhozamai a hidrometeorológiai viszonyokra érzékenyebbek, hozamuk általában tavasszal tetőzik, míg az őszi szárazabb évszakokra tartósan az átlag alatt marad. Ennek kiegyenlítését a MIVÍZ a várostól keletre elhelyezkedő Sajó-Hernád kavicsteraszában lévő vízkészletek kitermeléséből származó vízmennyiség

⁶² Forrás: <http://miviz.hu/miviz-kft>

átvételével biztosítja. Az átvételre kerülő vizet szolgáltató víztermelő és -tisztító telepek az ÉRV Zrt. kezelésében üzemelnek.

A vezetékes ivóvízzel ellátott lakások aránya 98,69%⁶³.

40. ábra: Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A vízellátási rendszer a topográfiai viszonyokból adódóan nagy bonyolultságú, több mint 60 nyomáscsökkentőt tartalmaz. A zónák vízellátását 35 nyomáscsökkentő- és átemelő gépház biztosítja. A zónák megfelelő lehatárolása és az ott alkalmazott vízellátási műszaki megoldások garantálják a hálózati nyomások megfelelő értékét.

Az **ivóvíz tározására 23 víztározó medence-rendszer szolgál**, összesen 29 535 m³ tározó kapacitással. A legkisebb medence 50 m³, míg a legnagyobb medence 5 000 m³ tároló térfogatú. **A közüemi ivóvízhálózat hossza 673 km⁶⁴, korösszetételéből és műszaki állapotából adódóan - a folyamatos rekonstrukciók ellenére is - folyamatos megújításra szorul, amelyre a hálózati veszteség csökkentése érdekében is szükség van.** A termelt (rendszerbe táplált) és a szolgáltatott (fogyasztóknak átadott) vízmennyiség közötti különbség, vagyis az **értékesítési különbözet** (NRW – Non-revenue Water), egyrészt **technológiai** (mosásra használt) **vízfelhasználásból** fakad, másrészt **vízvesztés eredménye**. A vízvesztés egyik része a szerződés nélküli vételezéshez kapcsolódóan keletkezik, nagyobb részben pedig csőtörés, mérési veszteség, szivárgás, **vagyis hálózati veszteség formájában jelentkezik**. Az elosztóhálózatok ellátásbiztonságot növelő, célzott beruházásain keresztül hosszú távon a veszteség aránya is csökkenthető.

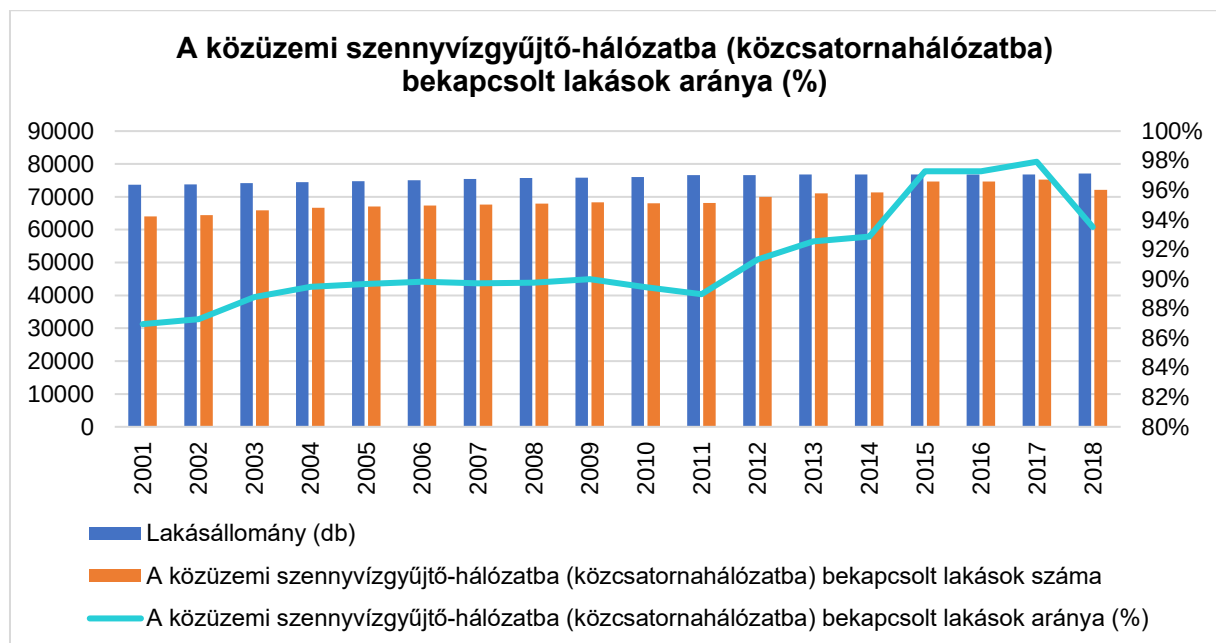
A szolgáltatási területen keletkező szennyvizek elvezetésére kiépített szennyvíz csatornahálózat hossza 526,6 km⁶⁵, az elvezetés nagyrészt gravitációsan, kisebb részben átemelő gépházak üzemeltetésével történik.

⁶³ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁶⁴ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁶⁵ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

A szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya 93,5%⁶⁶, korábbi évek során ez az érték elérte a 98%-ot, azonban ezt követően bővült a lakásállomány, ez is hozzájárulhatott az arányok megváltozásához.

41. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások aránya (%) (2001-2018) ⁶⁷

A Miskolc város és az agglomerációs térségben keletkező szennyvizek megtisztítása, a keletkező szennyvíziszap kezelése a Sajó folyó partján épült szennyvíztisztító telepen történik. **A 70 000 m³/d kapacitású telepen valósul meg a szennyvíztisztítás.** A mechanikai előtisztítást követően a biológiai lépcsőben a szennyvízben lévő szerves anyag lebontása is megtörténik, majd a 2015. évben átadott városi beruházás kapcsán a **növényi tápanyag (nitrogén, foszfor) eltávolítással** végződik a technológiai sor.

A tisztítás során keletkező szennyvíziszap kezelése a BIOGAS Miskolc Kft. közreműködésével szennyvíziszap rothasztókban valósul meg. A rothasztott iszapból képződő biogázból villamos energiatermelés történik, ami a szennyvíztisztító telep villamos energia igényeit elégíti ki részben. A rothasztást követően az iszap víztelenítése történik, majd elhelyezése. A preferált elhelyezés a mezőgazdasági felhasználás.

4.7.2 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

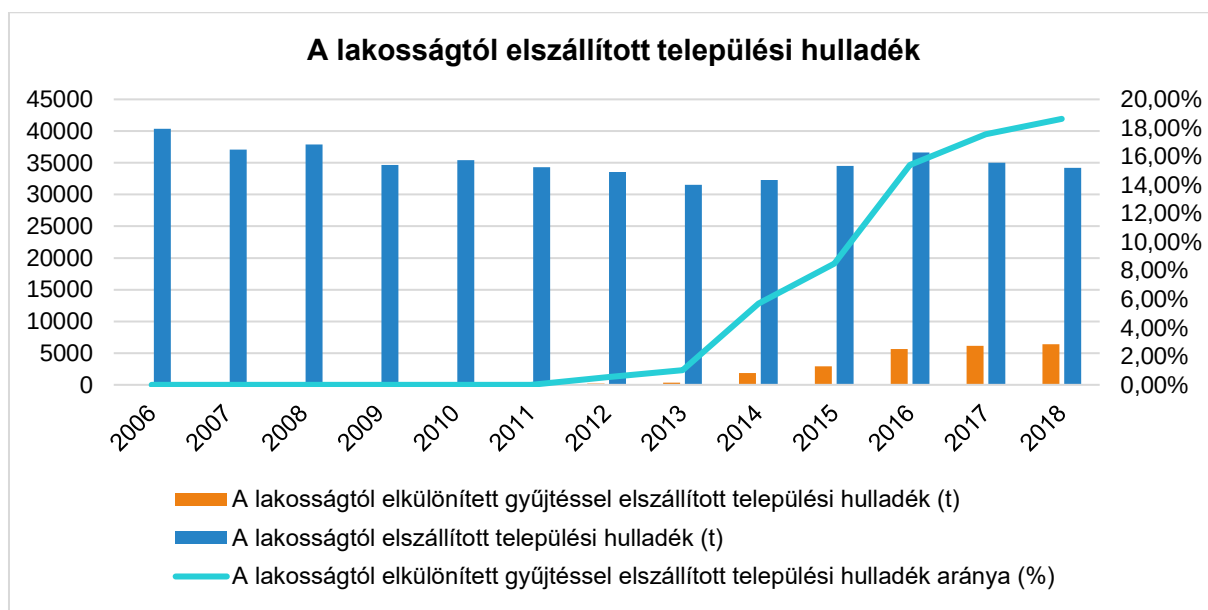
Miskolc MJV területén a hulladékgazdálkodási feladatokat a **BMH Nonprofit Kft. – Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási Közzolgáltató Nonprofit Kft.** végzi. Évente kb. 45-55 ezer tonna összegyűjtött hulladékot szállítanak el. Az elszállított hulladék mennyisége 2006 óta ingadozó tendenciát mutat, minimális csökkenés figyelhető meg az értékekben.

Az alábbi ábrán a lakosságtól elszállított települési hulladék változása látható, az összes elszállított hulladék mennyiségéhez hasonlóan itt is minimális csökkenést fedezhetünk fel, illetve látható, hogy

⁶⁶ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁶⁷ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

2012 óta az elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék aránya növekedést mutat. 2018-ra ez az érték közel 20%-ot ért el (18,63%).

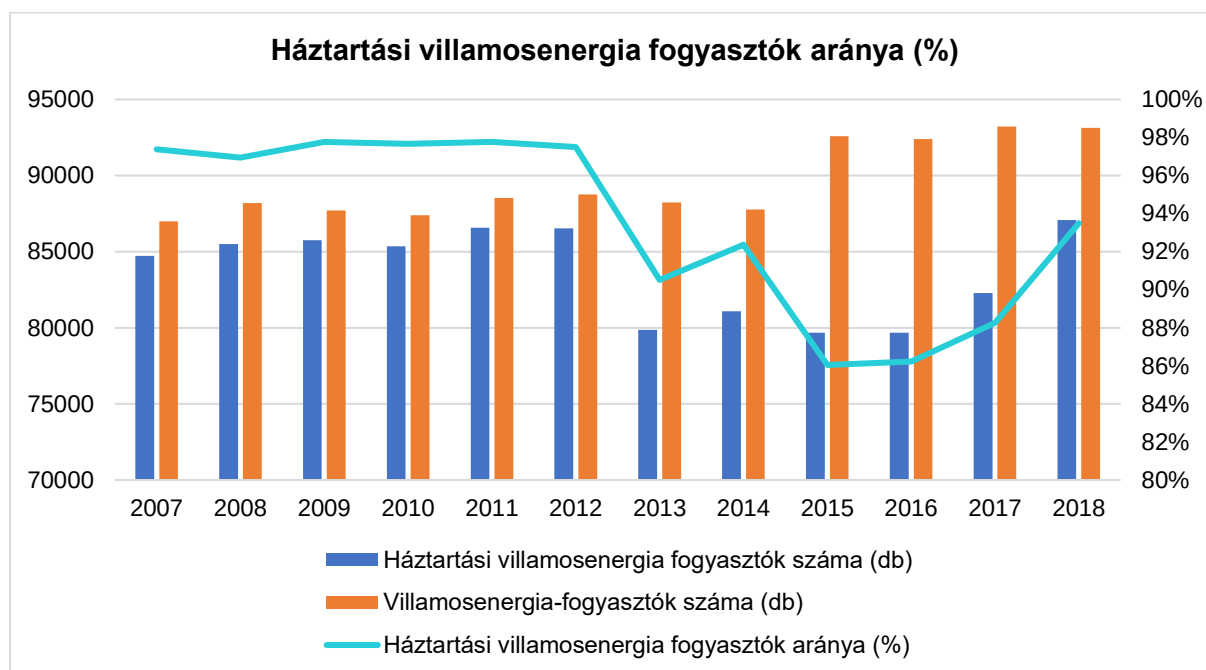
42. ábra: A lakosságtól elszállított települési hulladék⁶⁸

4.7.3 ENERGIAGAZDÁLKODÁS ÉS ELLÁTÁS

4.7.3.1 VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS

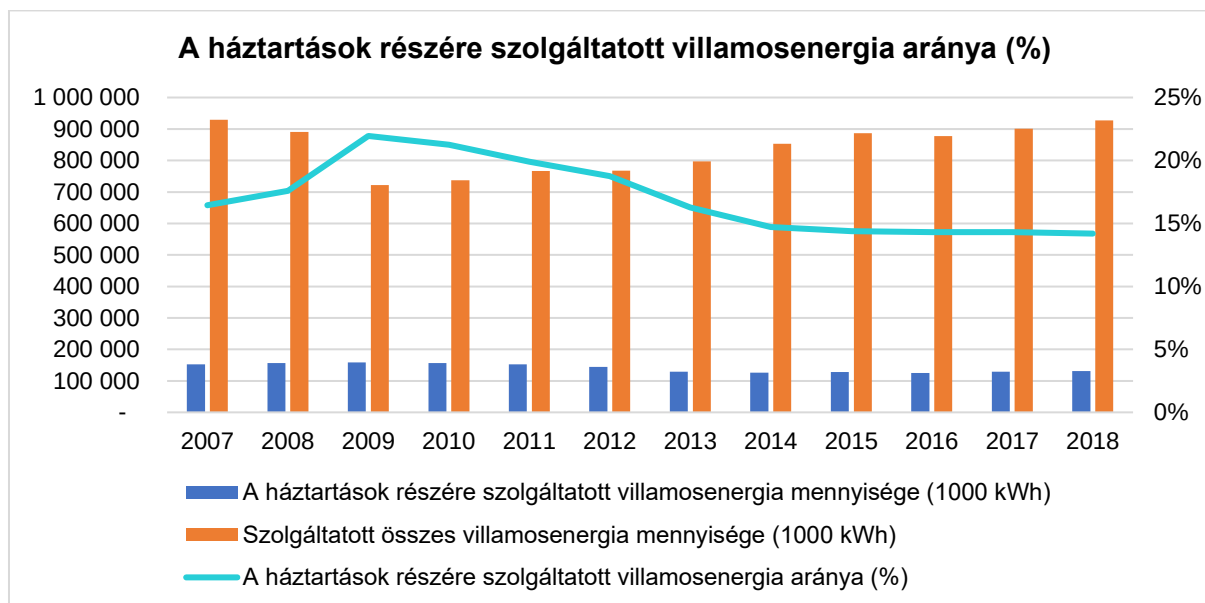
2007. évben a városban majd 87 ezer villamosenergia felhasználó volt a településen, ebből kb. 85 ezer a lakossági célú felhasználás, 2015 óta emelkedés ment végbe, ez a lakásállomány bővülésével részben magyarázható.

⁶⁸ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

43. ábra: Háztartási villamosenergia fogyasztók aránya (%)

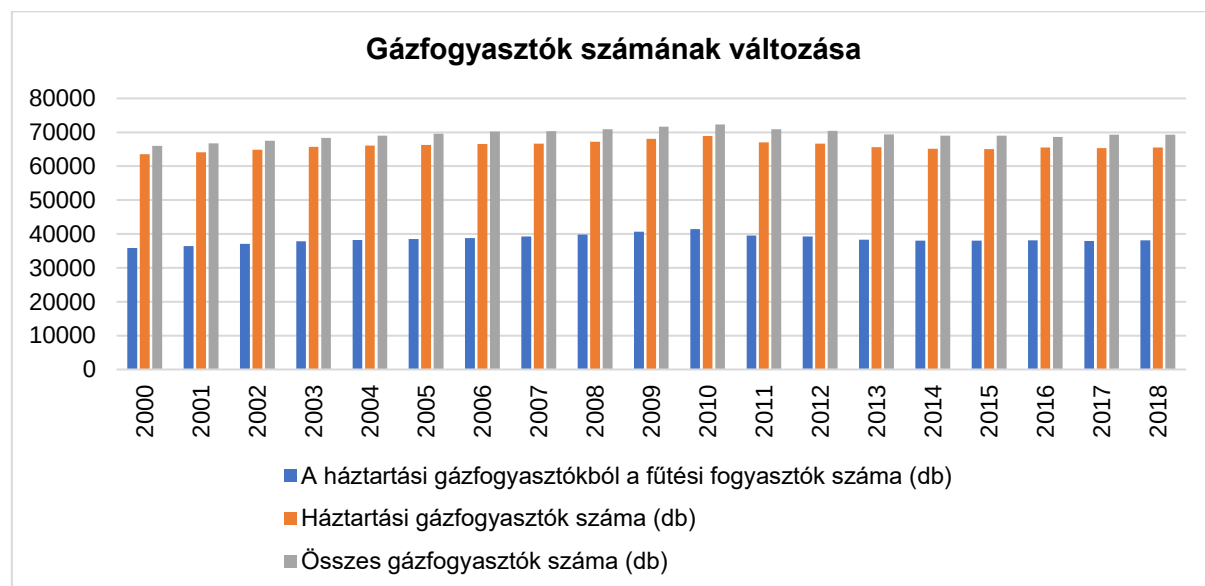
A villamosenergia ellátás másik települési ismérve a szolgáltatott mennyiség mértéke (kWh), a következő ábrán bemutatásra kerül a településen a háztartási fogyasztók, illetve az összes szolgáltatott villamosenergia mennyisége. Az ábráról leolvasható, hogy a háztartási fogyasztók részére szolgáltatott mennyiség az elmúlt évek során lassú csökkenésbe kezdett, míg a szolgáltatott teljes mennyiség növekszik, ezzel magyarázható a kettő arányának csökkenése. A számítások továbbá nem korrigáltak hőmérsékleti adatokkal, azok is befolyásolhatják az értékeket.

44. ábra: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia aránya (%) (2007-2018)⁶⁹

4.7.3.2 GÁZELLÁTÁS

Fontos megjegyezni módszertani szempontból, hogy az értékek elemzése során a hőmérséklet adatokkal való korrigálás nem történt meg, amely valamelyest befolyásolhatja az értékeket.

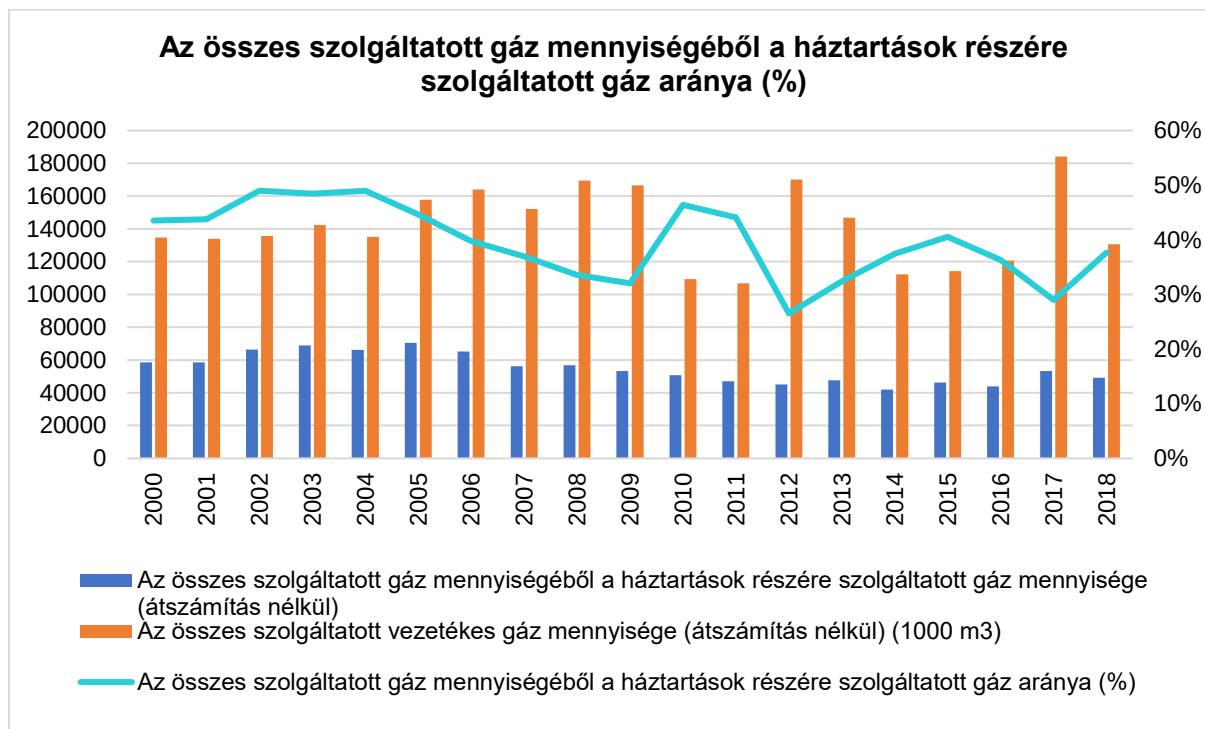
45. ábra: Gázfogyasztók számának változása (2000-2018)⁷⁰

2000. évben a településen lévő **66 ezer gázfogyasztóból 63 ezer lakossági volt**, amelyek közül **35 ezer fűtési fogyasztó**. 2010-ig növekvő tendenciát mutatnak az adatok, azonban ezt követően csökkenővé vált. A fogyasztók abszolút értékét tekintve egyikben sem következett be jelentős mértékű

⁶⁹ forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁷⁰ forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

változás az elmúlt közel 20 évben. **2018. évre a gázfogyasztók száma 69 291, melyből a lakossági fogyasztók száma 65 494, amelyek közül 38 ezer volt a fűtési fogyasztó.**

46. ábra: Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz aránya (%)⁷¹

A fenti ábráról leolvasható, hogy a háztartási gázfogyasztók száma jelentős hányadát teszi ki az összes gázfogyasztók számának, azonban a szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m³) esetében árnyaltabb képet kapunk, 2000 és 2018 közötti intervallumon az aránya 26,51% és 48,98% között mozog.

4.7.3.3 TÁVHŐELLÁTÁS⁷²

A távhőszolgáltatást a MIHŐ Miskolci Hőszolgáltató Kft. közüzemi szolgáltatást ellátó gazdasági társaság végzi, a Miskolc Holding Önkormányzati Vagyonkezelő Zrt. vállalatcsoportjának egyik meghatározó tagja. A MIHŐ Kft. hőtermelési és hőszolgáltatási tevékenysége Miskolc város közigazgatási területére terjed ki. Alaptevékenysége során 31.627 lakossági-, és 947 egyéb felhasználó részére nyújt távhőszolgáltatást.

Távhő rendszerbe a településen a lakások 42%-a van bekapcsolva, míg a melegvíz-hálózatba a lakások 39%-a. Elmondható, hogy ezek az értékek az elmúlt 15 évben nem változtak, maximum 1-2 százalékponttal. Azonban a szolgáltatott melegvíz (13%) és gázmennyiség (19%) esetében is erőteljes csökkenés figyelhető meg 2009 óta.

⁷¹ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁷² <http://miho.hu/miskolci-hoszolgáltato-kft>

A távhőszolgáltatás üzemeltetési rendszere 52,26 km primer és 38,56 km szekunder nyomvonal hosszúságú távvezeték-hálózatból, 8 db kazánházból, valamint 241 db hőközpontból, hőfogadó állomásból áll.

Jelenleg a hőenergia termelése 38%-ban az MVM MIFŰ Kft. erőmű egységeiben, 49,4%-ban a geotermikus hőforrásból, 0,1% depóniagáz felhasználásából, 1,8%-ban a MIHŐ Kft. faapríték tüzelésű kazánjában, 10,7%-ban pedig a MIHŐ Kft. 8 db kazánházában lévő gázkazánokban történik.⁷³

4.7.3.4 ENERGETIKAI BERUHÁZÁSOK

4.7.3.4.1 MEGÚJULÓENERGIA

Miskolc, Bogáncs utca, naperőmű létesítés

A létesítmény Miskolc külterületén, 0156/21 helyrajzi számú telken kerül kialakításra a korábban hulladéklerakó depóniaként használt területen. A területet eddig a MIHŐ Kft. hasznosította, mintegy 157 db depóniagáz kitermelésére alkalmas kútrendszerrel. Napjainkban a meglévő gázkutak 10-12%-a működik, de kapacitásuk jelentősen lecsökkent. A depónia területén 1 MW kapacitású fotovoltaikus erőmű valósult meg. A megtermelt elektromos áram közüzemi hálózati betáplálásra kerül a fejlesztési terület közvetlen környezetében található 35 kV-os szabadvezeteki elosztóhálózatba, oszlopkapcsoló beiktatásával. A technológia hálózatfejlesztést nem kívánt, csak a csatlakozás közvetlen infrastrukturális költségét tartalmazza a projekt. Az erőmű főbb műszaki paraméterei a fentiek összefoglalásaként:

- Csatlakozási teljesítmény (kVA): 990
- Beépített teljesítmény (kW): 998,4
- Inverter darabszám (db): 30
- Napelem darabszám (db): 3840 (260 Wp/db)

A Bogáncs utcai naperőmű létesítése révén várhatóan mintegy **1 000 t/év CO₂ megtakarítás** érhető el.

⁷³ MIHŐ Kft. adatszolgáltatása Miskolc Települési Környezetvédelmi Programjához

Megújuló energia arányának növelése a távhő ellátásban

Megnevezés	Energiahordozó	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év
		GJ	GJ	GJ	GJ	GJ	GJ	GJ
Termelt hőmennyiség	Földgáz	207 705	202 533	193 645	164 452	153 215	159 448	164 207
	Depóniagáz	9 816	6 287	4 799	4 786	3 928	2 943	1 504
Termelt hőmennyiség összesen:		217 521	208 820	198 444	169 238	157 143	162 391	165 711
Vásárolt hőmennyiség	Földgáz	1 300 994	1 210 793	999 550	464 156	425 620	539 374	585 049
	Geotermia	0	0	197 348	548 565	733 277	739 247	761 701
	Biomassza	1 398	28 908	40 803	34 868	41 058	37 101	27 900
Vásárolt hőmennyiség összesen:		1 302 392	1 239 701	1 237 701	1 047 589	1 199 955	1 315 722	1 374 650
Kiadott hőmennyiség összesen:		1 519 913	1 448 521	1 436 145	1 216 827	1 357 098	1 478 113	1 540 361
Megújuló energiahordozók aránya:		0,7%	2,4%	16,9%	48,3%	57,3%	52,7%	51,4%
Értékesített hőmennyiség	Fosszilis energiahordozóból:	1 403 163	1 259 991	1 020 734	527 843	499 951	601 082	651 416
	Megújuló energiahordozóból:	10 430	31 377	207 835	493 929	672 200	670 296	687 801
Felhasznált energiahordozó MIHŐ Kft.	Földgáz:	233 376	227 344	217 356	184 594	189 978	202 412	210 174
	Depóniagáz:	23 773	16 288	11 718	14 616	10 577	6 891	3 207
Felhasznált energiahordozó MIFÜ Kft.	Földgáz:	1 534 877	1 404 149	1 140 830	534 681	486 531	628 398	674 375

9. táblázat Miskolc távhő szektor bemutatása – GJ/év – 2011-2017

Előzőkkel összefüggésben a CO₂ kibocsátás csökkentés kétféleképpen valósítható meg:

1. A hőtermeléshez szükséges energiaszolgáltatás hatékonyságának növelésével, illetve a hőtermelés és a hő továbbítás során képződő veszteségek csökkentésével,
2. A CO₂ kibocsátással járó energiahordozók CO₂ semleges megújuló energiahordozókkal történő kiváltásával.

A nagymértékű kibocsátás csökkentéshez mindkét alternatíva által nyújtott lehetőségek kihasználása szükséges.

A korábban tisztán földgáz alapú hőtermelés mellett 1996. évtől megjelentek a megújuló energiaforrások a miskolci távhőszolgáltatásban. Kezdetben napkollektor, majd depóniagáz és biomassza alkalmazásával végzett hőtermelés valósult meg 2012. évig. 2013. és 2014. években a miskolci távhőszolgáltatásban új korszak kezdődött, a megújuló energia alkalmazásban megjelent a geotermikus hőtermelés, melynek hatására a miskolci távhőszolgáltatásban 50% feletti értéket is meghaladja a megújuló energiák aránya. Ez azt jelenti, hogy az 1990. évi bázishoz képest 40 %-kal sikerült mérsékelni a hőtermelésből származó CO₂ kibocsátás értékét.

2013. május 3-tól elindult a geotermikus hőbetáplálás az Ávasi hőközre, 2014 márciusában pedig a Belvárosi hőközre. **A nyári HMV felmelegítéshez szükséges hőenergiát szinte teljes egészében a geotermikus rendszer biztosítja ezeken a területeken.**

A megújuló energia-termelésből keletkező hőenergia az Ávasi hőközreben 60 000 MWh, amivel jelentős 10 450 t/év CO₂ kibocsátás csökkentést tudnak végrehajtani. Miskolc város távhőellátásában fontos szerepet játszik a geotermikus fűtés, amit az adatok hűen tükröznek.

2015-re a kapacitásbővítések, fejlesztések hatására a megújuló energia-megtakarítás 203 688,06 MWh-ra emelkedett, míg az így elért CO₂ kibocsátás csökkentés 48 812 t lett. Mindezekkel együtt az MVM-MIFÜ Kft.-nél csökkentették a földgáz felhasználást, 610 361 MWh energia megtakarítást és impozáns 97 267,44 t CO₂ csökkentést elérve ezzel, továbbá nagyban mérsékelve a környezetterhelést.

A tervek része KEHOP pályázatból történő finanszírozással a DVTK Stadion távhő ellátásának kiépítése, a Miskolctapolcai strandfürdő II. ütemében távhőellátás kiépítése, a Tatár utca 29/a alatti fűtőműben a pótvezeték rendszer megerősítése, továbbá az Ávasi körösítő vezeték kiépítése. A beruházások a becslések alapján összességében 4 871,22 MWh energia megtakarítást, 3 731,74 MWh megújuló energia termelését és 3 069,71 t CO₂ kibocsátás csökkentést eredményeznek éves szinten (MIHŐ adatszolgáltatás alapján).

A részben állami, önkormányzati és többnyire Európai Unió támogatásból megvalósuló beruházások során hálózati korszerűsítés és piacbővítés zajlott. A fejlesztések zöme a 2008-2015. évi időszakban KEOP pályázatokból történt, a beruházások tételes felsorolását az alábbi táblázat tartalmazza:

Korszerűsítendő épületek, berendezések/létesítmények felsorolása és a korszerűsítés tartalmi elemei	Végrehajtás kezdés és befejezés időpontja	Várható energia-megtakarítás [MWh/a]	Várható megújuló-energia-termelés [MWh/a]	Várható CO ₂ csökkentés [t/a]
Energiahatékonyság és megújulóenergia-felhasználás növelése a távfűtésben biogázmotoros erőtelep és kazánkorszerűsítés létesítésével, a rekultivált Bogáncs utcai hulladéklerakóból történő biogázellátással	2008-2010.	0,00	3 419,90	3 872,00

Energiahatékonyság és megújulóenergia-felhasználás növelése a távfűtésben biomassza alapú fűtőmű telepítésével (Kenderföldi és Dorottya utcai gázalapú hőellátás kiváltása)		2011.	0,00	12 823,61	2 504,00
Energiahatékonyság és megújulóenergia-felhasználás növelése a távfűtésben, az Avasi lakótelep lakossági fűtési és használati melegvíz igényének részbeni kielégítése		2011-2013.	0,00	203 688,06	48 812,00
Energiahatékonyság és megújulóenergia-felhasználás növelése a távfűtésben az MVM-MIFÚ Kft.-nél		2013-2015.	610 361,00	0,00	97 267,44
Kemény Dénes Városi Sportuszoda távhőellátás kiépítése, primer távhőrendszer energetikai korszerűsítése körvezeték kiépítésével		2008-2010.	835,71	0,00	298,26
Új fogyasztók csatlakoztatása a távhő rendszerre a belvárosi hőellátási körzetben, primer távhőrendszer energetikai korszerűsítése körvezeték kiépítésével	Széchenyi negyed	2008-2012.	789,96	0,00	217,38
	Széchenyi u. 61.				
	Hunyadi u. 2.				
	22. sz. ált. iskola kazánház kiváltás				
Új fogyasztók csatlakoztatása a miskolci távhő rendszerre, kazánházi korszerűsítések a MIHŐ Kft. szolgáltatási területén	Miskolc-Tapolcai strandfürdő I. ütem	2010-2014.	876,57	543,03	613,34
	Görgey u. 4.				
	Tatár u. 29./a sz. alatti fűtőmű				
	10. sz. általános iskola kazánház				
Új fogyasztók csatlakoztatása a miskolci távhő rendszerre - a belvárosi körzetről távvezetési csatlakozással ellátva	Magyar Posta	2013-2015.	407,70	0,00	185,52
	Magyar Telekom Kazinczy és Régiposta utcai épületek				
Miskolci távhőszolgáltatás bővítése a távhőellátás kiépítésével	Semmelweis kórház	2014-2015.	1 836,13	0,00	774,72
DVTK Stadion távhőellátásának kiépítése		2018.			
Lévay József Gimnázium távhőellátásba kapcsolása		2019.			

10. táblázat: KEOP, KEHOP pályázatokból történt beruházások tételes felsorolása 2008-2019.

Biomassza

A MIHŐ Miskolci Hőszolgáltató Kft. kezdeményezésére 2010-ben elkezdődött egy biomassza fűtőmű kialakításának előkészítése. A fűtőmű a MIHŐ Kft. telephelyén, a Szinva-patak túloldalán került megépítésre. A beruházás célja a Kilián-Déli városrész távfűtési alrendszerének korszerűsítése megújuló energiaforrás bevonásával. A fejlesztés keretén belül egy 3 MW teljesítményű, évi 4.500 tonna biomassza (faapríték) felhasználásával működő fűtőmű került megépítésre. A kereskedelmi üzem 2011. február 19-én indult el.⁷⁴

A fűtőmű által elért éves fosszilis energiahordozó kiváltás 27 900 GJ, azaz 7 750 MWh, amely évente 1 565,19 t CO₂ kibocsátás csökkenést eredményez.⁷⁵

Az önkormányzati épületek esetében a kondenzációs kazánok helyett esetenként lehetőség van biomassza kazánok telepítésére is. Ezekkel összességében magasabb CO₂ megtakarítás érhető el, azonban komolyabb átalakításokra van szükség (pl.: megfelelő kémény), illetve jelentősen drágábbak a kondenzációs kazánnál. Továbbá a város levegőminősége (PM10 szennyezettsége) szempontjából a szilárd tüzelőanyagok használatának bővítése csak abban az esetben elfogadható, ha az nem jár a por kibocsátás növekedésével.

Figyelembe kell venni azt a tényezőt is, hogy a tüzelőanyagot a felhasználás helyére kell szállítani, illetve annak tárolására és kiszáritására is helyet kell biztosítani. Így az önkormányzati épületeknél nem javasolt nagy arányban az ilyen típusú kazánok beépítése, inkább csak demonstrációs céllal van jelentősége, illetve ott, ahol a gázvezeték kiépítése nehezen vagy egyáltalán nem megoldható.

További kritikus tényező a fűtőanyag mibenléte, származási helye, területigénye, illetve az, hogy az ilyen céllal felhasznált biomassza milyen egyéb, a klímastratégia célkitűzéseivel összhangban lévő formában (pl.: rekreáció, ÜHG nyelés) lehet hasznosítani.

Biogáz

• Helyi szennyvíztelep és biogáz hasznosítás

A miskolci szennyvíztelepre átlagosan napi mintegy 21 ezer m³ tisztítandó szennyvíz érkezik. A szennyvíz energetikai hasznosításának fejlesztését célzó projekt 2015-ben fejeződött be. A projekt keretében a MIVÍZ Kft. szennyvíztisztító telephelyén megépítésre került egy biogáz üzem, ahol a szennyvíziszap fermentációjával biogáz előállítása zajlik. A biogázból gázmotorok segítségével villamos energiát állítanak elő a telephelyen, amit a MIVÍZ Kft. a saját energetikai szükségleteinek kielégítésére használ fel elsősorban, a fennmaradó részét pedig az MVM Zrt-nek értékesíti. A MIVÍZ Kft. folyékony hulladékok ártalmatlanítását is elvégzi a biogáz üzemben, ezzel is növelve az előállított villamos energia mennyiségét. A beszállított nem veszélyes folyékony hulladékok és az éves szinten képződő 7 675 ezer m³ szennyvíz rothasztásával 5,3 MWh-nyi zöldáram előállítását tudja teljesíteni az üzem. A rothasztott szennyvíziszap jelenleg hulladéklerakóba kerül, de a város stratégiai terveiben szerepel a komposztálás lehetőségének kialakítása és a termék mezőgazdasági értékesítése is. **Minden tevékenységet egybevetve 7 046 t CO₂ csökkentés érhető el évente.**

• Hulladéklerakó és depónia biogáz hasznosítás

A Miskolci Hőszolgáltató Kft.-vel együttműködésben az önkormányzat támogatást nyert biogáz hasznosításra. A Bogáncs utcai hulladéklerakóban keletkező depónia biogáz hasznosításának I. ütemeként megépült a telephely és a Futó utcai kazánház közötti 2.050 m hosszú depónia gázvezeték, és 2009. január 27-én üzembe helyezésre került az 1,2 MW-os biogáz tüzelésű kazán. 2009 nyarán a beruházás II. ütemében a meglévő 84 db gázkút mellé további 67 db gázkutat telepítettek. A rekultivált

⁷⁴ MIHŐ Kft. 2014. évi környezetvédelmi beszámolója

⁷⁵ Bioenergy-Miskolc Szolgáltató Kft. adatszolgáltatása Miskolc Települési Környezetvédelmi Programjához

hulladéklerakóban folyamatosan képződő biogáz teljes mennyisége hasznosításra került a téli fűtési szezonban. Korábban a nyári időszakban a melegvíz előállításához kevesebb hőenergiára van szükség, ezért a nyáron keletkezett gáz egy részét el kellett fáklyázni anélkül, hogy hasznosult volna. A nyáron képződő biogáz teljes mértékű hasznosítására egy villamosenergia-termelésre alkalmas gázmotor is telepítésre került. **A beruházások eredményeként összesen 3 419,9 MWh megújulóenergia-termelés és ezzel 3 872 t CO₂ kibocsátás csökkentés volt elérhető évente.**

4.7.4 KÖZVILÁGÍTÁS

Miskolcon a közvilágítást közel 21 500 lámpatest biztosította, melynek beépített teljesítménye **2008. évben 2 273 kW volt, ami 9 092 MWh villamosenergia-fogyasztást jelentett.** Ez az adat 2014-re 8 332 MWh-ra csökkent, köszönhetően a lámpatestek cseréjének, LED technológia alkalmazásának. **2017-re a beépített mennyiség tovább csökkent, teljesítménye már csak 1 556 kW volt, 6 224 MWh fogyasztással.**

Fényforrás típusa	Fényforrás teljesítménye	Lámpatest teljesítménye (W)	Mennyiség (db)	Összteljesítmény (kW)
FCS	1x15 W	15	27	0,405
KPFCS	1x24 W	34	3 472	118,048
KPFCS	1x36 W	45	4 885	219,825
NNA	1x50 W	62	9	0,558
NNA	1x70 W	87	5 311	462,057
NNA	1x100 W	117	1 650	193,050
NNA	1x150 W	174	2 625	456,750
NNA	1x250 W	280	335	93,800
HGL	1x80 W	92	116	10,672
HGL	1x125 W	141	5	0,705
LED		28	7	0,196
Összesen			18 442	1 556,066

11. táblázat: Közvilágítás energiafelhasználása, 2017⁷⁶

4.7.4.1 MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK

Az üzemeltetési költségek csökkentésére 2014-ben kísérleti célból 30 db LED típusú lámpatestet szereltek fel Miskolcon. 2015-ben nagyszabású energiahatékony közvilágítás csere keretében 12 úton és utcában telepítettek 3 300 db korszerű lámpatestet LED fényforrással KEOP-os forrásból.

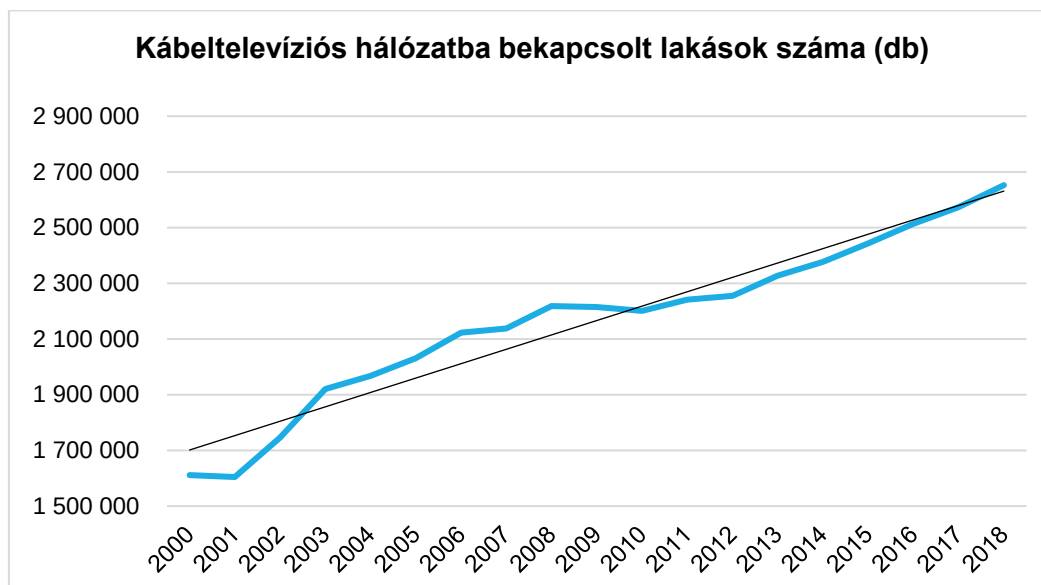
4.7.5 ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

Az elektronikus hírközlés megléte leginkább a szemléletformálás területén játszik fontos szerepet, ugyanis ezeken a kommunikációs csatornákon is el lehet érni a lakosságot. Ennek az értékeléséhez 2 indikátor állt rendelkezésre: Internet-előfizetések száma (db), Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db).

Az **internet-előfizetések száma** jelentős mértékben emelkedett az elmúlt években, amíg 2013-ban 2 407 607 előfizetés volt a településen, addig 2018-ban a mutató átlépte a 3 100 000-et, ez közel 30%-os növekedést jelent.

A kábeltelevíziós szolgáltatásban is növekedést lehet megfigyelni, az alábbi ábra tükrözi, hogy ez a változás több, mint 1 millió új előfizetést jelent.

⁷⁶ forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

47. ábra: Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)

4.7.6 KÖZLEKEDÉS⁷⁷

4.7.6.1 KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

A település földrajzi elhelyezkedésének köszönhetőn, transzeurópai közlekedési folyosó mentén fekszik. Miskolc jelentős városi térségnek számít annak köszönhetően, hogy a település gazdasági hatásai döntően befolyásolják a környezetében lévő kisebb települések működését. Miskolc térsége erős gazdasági, regionális, kulturális, turisztikai kapcsolatot gyakorol Kassa felé.

Miskolc Közép-Kelet-Európa fontos közlekedési metszéspontjában helyezkedik el, a településen áthaladnak jelentős nemzetközi út- és vasútvonalak. Közúti TEN hálózat elem az M30-as autópálya, mely az M3-as autópályától Miskolc nyugati határáig már kiépült. Az M30-as autópálya Miskolc gyorsforgalmi kapcsolatát teremti meg az M3-as autópályán keresztül Budapesttel, Debrecennel és Nyíregyházával, így ezzel bekötve az ország közlekedési vérkeringésébe a települést.

További útvonalak:

- 3-as számú főút (Budapest-Miskolc-Tornyosnémeti elsőrendű főút)
- 35-ös számú főút (Nyékládháza-Debrecen másodrendű főút)
- 26-os számú főút (Miskolc-Bánréve másodrendű főút)
- 37-es számú főút (Felsőzsolca-Sátoraljaújhely másodrendű főút)

4.7.6.2 A TELEPÜLÉSI KÖZÚTHÁLÓZAT STRUKTÚRÁJA

Az Északi-középhegység és az Alföld találkozásánál található Miskolc jelentős térségi szerepkörrel rendelkezik. A település a térség iparának és mezőgazdaságának köszönhetően természetes közlekedési és kereskedelmi csomópontjává vált, mely később kiegészült közigazgatási, oktatási, egészségügyi, turisztikai és kulturális funkciókkal is. **Miskolc helyben lakó és helyben dolgozó**

⁷⁷ Forrás: http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

foglalkoztatottak aránya a teljes foglalkoztatottakhoz képest 86%. Ez lényegesen magasabb, mint az országos átlag, mely 65%.

A településen az **önkormányzati kiépített utak és közterek hossza 430,3 km**, míg az **önkormányzati kiépítetlen utak és közterek hossza 324,7 km**. Ezen felül, az állami tulajdonban lévő utak hossza **37,9 km**⁷⁸. Ennek következtében a közúthálózat nagy része az önkormányzat tulajdonában van, így az utak kezeléséről, fenntartásáról, javításáról, takarításáról a város gondoskodik.

4.7.6.3 KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS⁷⁹

A közösségi közlekedés súlyát a hosszanti, kelet-nyugati tengely hordja, amelyben a villamos közlekedés tölt be kiemelkedő szerepet. A villamosvonal tengelyén, illetve az azzal párhuzamos tehermentesítő útszakaszokon autóbuszok is közlekednek. Az észak-déli tengelyen csak autóbusz forgalom van. Jelenleg Miskolc Városi Közlekedési Zrt. 166,7 km autóbusz-vonalhálózaton 44 autóbusz viszonylatot és 12,7 km hosszú villamos-vonalhálózaton 2 villamos viszonylatot üzemeltet. A belterületen lakók 76%-a 300 méteren, a külterületen lakók 91%-a 500 méteren belül érheti el a legközelebbi megállóhelyet. Munkanapokon átlagosan közel 380 ezer fő utast szállítanak a társaság járművei. A naponta forgalomba adott járművek száma megközelíti a 150-et.

A Miskolc Város Fenntartható Közlekedési Terve alapján már 2010-ben a közösségi közlekedési eszközök (autóbusz, villamos) használóinak részaránya meghaladta az 55%-ot.

A lenti táblázatból látható, hogy jelentős számban (75 db) szerepelnek CNG üzemű autóbuszok, melyek megfelelnek az EURO 6-os környezetvédelmi követelményeknek is. Az új járművek beszerzésével a régi környezetszennyező autóbuszok lecserélésre kerültek, helyükbe a kisebb zajterhelésű és kisebb károsanyag kibocsájtó autóbuszok kerültek, melyek nitrogén-oxid kibocsátása mintegy század akkora, mint a dízel buszoké. CNG töltőállomás építése is megtörtént.

Jelenlegi tervek között szerepel, hogy a CNG flottát tovább bővítik, illetve a sűrített gáz üzemű autóbuszok mellett helyet kapnának a biogáz üzemű járművek is.

Jármű típusa	Motor	Teljesítmény	Férőhely	Darabszám
MAN A75 SG263 csuklós autóbusz	Euro 3-as	191 KW	39 ülőhely, 111 állóhely	29
MAN A74 SL223 szóló autóbusz	Euro 3-as	162 KW	27 ülőhely, 73 állóhely	9
MAN A21 NL223 szóló alacsonypadlós autóbusz	Euro 3-as	162 KW	29 ülőhely, 71 állóhely	6
NEOPLAN N4522 CENTROLINER csuklós alacsonypadlós autóbusz	Euro 4-es	228 KW	41 ülőhely, 97 állóhely	35
PLASMA alacsonypadlós midibusz	Euro 4-es	103 KW	21 ülőhely, 22 állóhely	2
MAN LIONS CITY A40 CNG csuklós alacsonypadlós autóbusz	CNG	228 KW 310LE	42 ülőhely, 113 állóhely +1 tolószékes hely	35
MAN LIONS CITY A21 CNG szóló alacsonypadlós autóbusz	CNG	200 KW 272LE	31 ülőhely, 54 állóhely +1 tolószékes hely	40

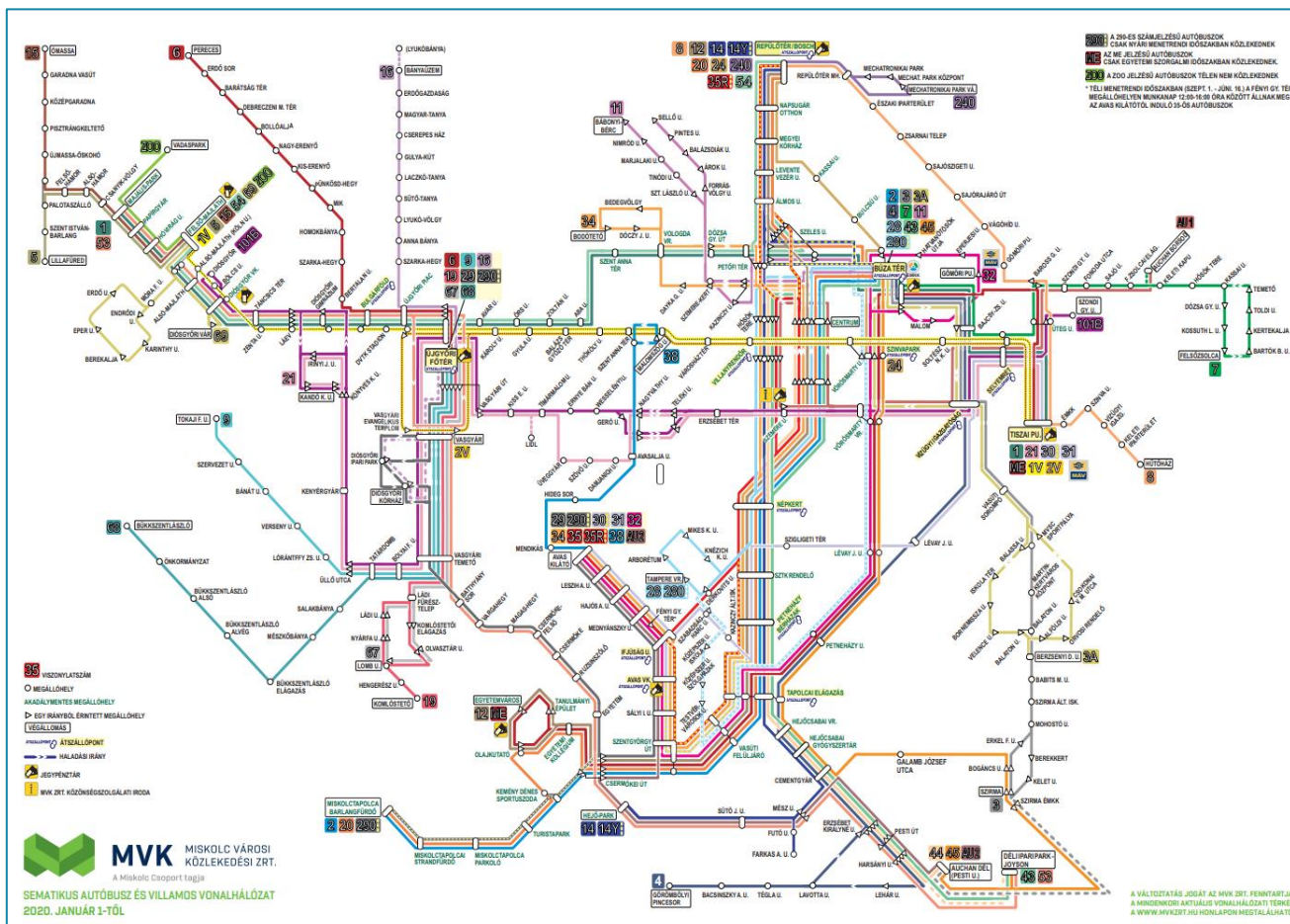
⁷⁸ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

⁷⁹ Forrás: <http://mvkzrt.hu/>

12. táblázat: Miskolc MJV járműállománya

4.7.6.3.1 MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK:

- Miskolc MJV a fenti beruházásokat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által kiírt pályázat **(ÚSZT-ZBR-CNG-2014)** támogatásának felhasználásával valósította meg, 40 szóló és 35 csuklós autóbusz állt forgalomba 2016. március 4-én.
- „Miskolc és Felsőzsolca városok közösségi közlekedésének infrastrukturális fejlesztése **(ÉMOP-5.1.2.09-2009-0007)**
- Miskolc városi villamosvasút fejlesztése **(KÖZOP-5.2.0.-07-2008-003)**

48. ábra: Miskolc MJV közösségi közlekedésének térképe

4.7.6.4 KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS

A város kerékpárforgalmi gerinchálózata kelet-nyugati irányban teljesen, észak-déli irányban jelentős mértékben már rendelkezésre áll, azonban a létesítménytípusok jelentős hosszban már ma sem felelnek meg sem a közlekedésbiztonsági követelményeknek, sem a folyamatosan növekvő forgalmi igényeknek. Továbbá a kerékpáros úthálózat dominánsan nem önálló kerékpárutakból áll. Ezért már középtávon is elkerülhetetlen ezek korszerűbb és biztonságosabb elemekkel való kiváltása.

A Miskolc Város Fenntartható Közlekedési Terv vizsgálatai alapján a város lakosságának több mint 40%-a sohasem ül kerékpárra, ugyanakkor 25%-a rendszeresen használja. A kerékpározók nagy része szabadidős tevékenységre használja, és csak 12 %-uk jár azzal munkába, iskolába. A legtöbbet a külterületen lakók ülnek kerékpárra, és ez a szám a város belseje felé haladva csökken.

4.7.6.4.1 MEGVALÓSULT FEJLESZTÉSEK

A Bosch vállalatcsoport és a belváros összekötését szolgáló kerékpáros létesítmény a Szentpéteri kapu városrész fejlesztésére, a Görömbölyi kerékpáros nyomvonal kialakítása pedig Hejőcsaba és Görömböly nevű településrész kerékpáros baráttá történő átalakítására irányult.

A létesítmények célja egyrészt, hogy a belvárosból (Katalin utca és a Petőfi tér irányából) a Bosch vállalatcsoport kerékpárosan biztonsággaal megközelíthetővé váljon. A város beépítettségéhez igazodva egyes területeken épített kerékpárút, más szakaszokon kerékpáros nyom felfestésével, további szakaszokon elválasztott kerékpárút és gyalogút épült.

Az északi szakaszon tervezett a Mechatronikai Ipari Park elérése kerékpáros létesítménnyel. Az új kerékpáros nyomvonal hossza a belváros-Bosch, valamint a Mechatronikai Ipari Park és a Petőfi tér bekötésével kb. 6 km. A projekt részeként Görömböly városrészben forgalomtechnikai eszközök alkalmazásával kerékpáros nyomot jelöltek ki a Bacsinszky utca és a Bogáncs utca, valamint a Bacsinszky utca és a Harsányi utca között 3 km hosszúságban, mely műszaki tartalmában a burkolatok és padka felületek lokális helyreállítása is megtörtént.

A közlekedésbiztonság fokozása érdekében a kerékpáros és gyalogos áthaladás előnyben részesítése volt a cél, így a terv tartalmazza egyéb, a kerékpáros közlekedéshez szükséges kiegészítő infrastrukturális elemek kihelyezését, illetve megépítését (kerékpártámaszok, kerékpárparkolók).⁸⁰

A beruházás állami és uniós hozzájárulással, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával, csaknem 500 millió forintból valósult meg.

⁸⁰

<http://www.miskolc.hu/varoshaza/onkormanyzat/palyazatok/onkormanyzat-altal-elnyert-palyazatok/kozlekedesfejlesztes/kereksparut-epitese-i-utem>

4.7.6.5 PARKOLÁS

A településen a legjellemzőbb a felszíni parkolás, de megtalálhatók a mélygarázsok és parkolóházak is a belvárosi részen. A várakozási övezetek a város egyes területein meghatározott zónákra tagolódnak. A belső területeken 2 órában van maximalizálva a várakozási időtartam.

A megnövekedett parkolási igényekre válaszul a város folyamatosan fejleszti, bővíti a parkolási rendszert, szabályozza a gépjármű forgalmat. A parkolóházak, mélygarázsok építésével, működtetésével cél a parkolóhelyek számának bővítése: Széchenyi negyed Parkolóház, belvárosi mélygarázs, Patak utcai mélygarázs, Miskolc Plaza, B és C szárnya, Szinvapark, Interspar mélygarázsa és a Média Markt parkolóháza.

A P+R környezetbarát rendszerek kialakítása a város határában lévő áruházak parkolói funkcióbővítéssel felhasználhatók lennének arra, hogy a közösségi közlekedési eszközöket igénybe tudják venni a személygépjármű helyett. Az optimális parkolóhelyek kialakítása fontos szempont a légszennyezettség elkerülése érdekében, hiszen a parkolóhelyet kereső járművek feleslegesen szennyeznek a levegőt és termelik a forgalmat.

4.7.6.6 KÖZLEKEDÉSI HELYZETKÉP KLÍMASPECIFIKUS ÉRTÉKELÉSE

A terület kimagasló természeti értékei jelentős turistaszámot vonzanak a környékbe (Bükk természeti értékei, Lillafüred, Hámor látványosságai). Ennek következtében a közlekedésből eredő szennyezőanyag terhelés jelentősen terheli a térséget, elsősorban a hétvégi napokon. A légszennyező anyagok kiülepedve a környező élőhelyeket terhelik (pl.: a téli forgalom kiülepedő légszennyező anyagai a hóra kerülnek, majd a csapadékvízzel bemosódva a karsztot terhelik).

4.7.7 HUMÁNINFRASTRUKTÚRA

4.7.7.1 EGÉSZSÉGÜGY

Egészségügyi ellátó intézmények bemutatása

A Miskolci Egészségfejlesztési Intézetet (továbbiakban MEFI) 2016-ban Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése hozta létre, gondoskodó város koncepciójának keretében, azzal a céllal, hogy megteremtődjön egy egységes egészségügyi alapellátási rendszer a városban.

Az Intézethez tartoznak:

- a felnőtt háziorvosi körzetek (89 körzet)
- a házi-gyermekorvosi körzetek (32 körzet)
- a fogorvosi körzetek (72 körzet)
- a területi védőnői körzetek (54 körzet)
- az iskolavédőnői körzetek (22 körzet)
- az iskolaorvosi körzetek (11 körzet)
- a 24 órás felnőtt háziorvosi ügyelet
- a 24 órás gyermekorvosi ügyelet
- és a fogászati ügyelet

A kórházi ellátás 5 intézményben zajlik:

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház
- Semmelweis Tagkórház

- Szent Ferenc Tagkórház
- Diósgyőri Tagkórház
- MÁV Rendelőintézet

KSH adatszolgáltatás szerint:

- Működő háziorvosok száma (fő) 2000 óta szinte állandónak mondható, jelenleg 91 fő.
- Háziorvosi szolgálathoz tartozó szakápolók/ápolók száma (fő) az orvosokéhoz hasonlóan kisebb ingadozások mellett állandónak mondható, jelenleg 101 fő.
- A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset) az elmúlt időszakban jelentősen nem változott, 2018-ban 947 480 esetet rögzítettek.
- Működő házi gyermekorvosok számában (fő) jelentős csökkenés (27 százalékpont) állapítható meg, ami a csökkenő kiskorúak arányával van összefüggésben, illetve az esetszámmal.
- A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset) az ellátandó gyermekek számának csökkenésével párhuzamosan csökkent az elmúlt időszakban, 2018-ban 204 255 volt.

4.7.7.2 MISKOLC OKTATÁSI RENDSZERE INTÉZMÉNYI CSOPORTOSÍTÁSBAN

Egy település életében a szemléletformálási kapacitások során kiemelt fontossággal bír a megfelelő oktatási rendszer, ebben a fejezetben Miskolc MJV oktatási rendszerének adatai kerülnek elemzésre.

Bölcsődék

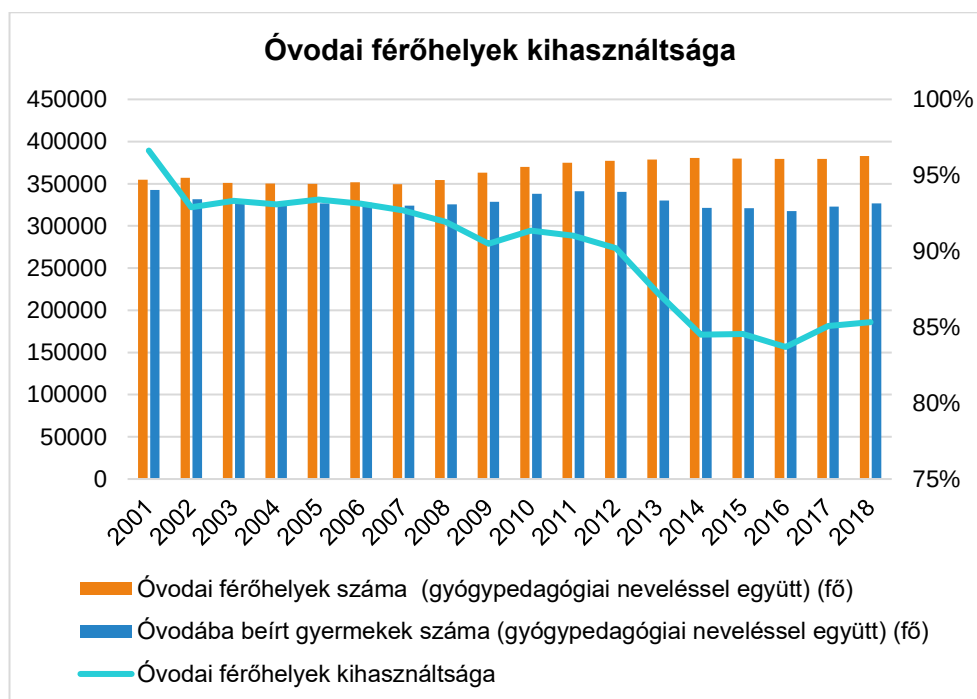
Miskolc területén összesen 14 db bölcsőde működik, az alábbi bontásban

- önkormányzati bölcsődék: 10 db
- alapítványi bölcsődék: 1 db
- családi napközik: 3 db

Óvodák (tagintézményekkel együtt)

Miskolc területén összesen 52 db óvoda (tagintézményekkel együtt) található, az alábbi bontás szerint:

- önkormányzati óvodák: 32 db
- egyházi óvodák: 18 db
- egyéb fenntartású óvodák: 2 db

49. ábra: Óvodai férőhelyek kihasználtsága Miskolcon

A fenti ábrán jól látható, hogy a városban az óvodai férőhelyek kihasználtsága csökken, ezt a folyamatot javarészt a lezajló demográfiai folyamatok váltják ki, miszerint a kiskorú népesség száma, illetve népességen belüli aránya csökkenő tendenciát mutat az elmúlt években.

Általános iskolák (tagintézményekkel együtt):

- állami általános iskolák: 28 db
- egyházi általános iskolák: 12 db
- egyéb általános iskolák: 3 db

Az általános iskolai tanulók számában is jelentős csökkenést láthatunk, amíg 2001-ben létszámuk 16 199 főt tett ki, addig 2018-ban ez az érték csak 11 533 fő volt, ez 29 százalékpontos csökkenést jelent.

Középfokú iskolák:

- állami középfokú iskolák és kollégiumok
 - gimnáziumok: 5 db
 - szakgimnáziumok, szakközépiskolák, szakiskolák, készségfejlesztő iskolák: 15 db
 - kollégiumok: 5 db
- egyházi középfokú iskolák és kollégiumok: 9 db
- egyéb középfokú iskolák és kollégiumok: 3 db

Hosszú idősoros adat itt a gimnáziumi hallgatók esetében állt rendelkezésre, róluk elmondható, hogy az eddigi csoportokkal ellentétben létszámuk nem ment át jelentős változáson, 2018-ban 6 198 fő volt.

Felsőoktatás:

Miskolci Egyetem: 7 kar, 1 intézet

A felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma kapcsán elmondható, hogy jelentős a létszámcsökkenés 2003 óta, amikor is 3 442 hallgatója volt a Miskolci Egyetemnek, ez az érték 2018-ban 2 211 fő, ez közel 36 százalékpontos csökkenést jelent.

Felnőttoktatás, felnőttközpont:

- Miskolci Szakképzési Centrum és tagintézményei
- Miskolc Felnőttképző Központ

Avalon International School

Miskolc nevelési és oktatási palettájának színesítéséhez járul hozzá az Avalon International School. Az angol nyelvű óvoda és általános iskola 2019 szeptemberében nyitotta meg kapuit a 3-15 éves korosztály számára. Az Avalon International School új, modern és inspiratív környezetben várja a gyermekeket. Az óvoda és az iskola épülete és felszerelése is tükrözi az iskola által képviselt értékeket és megfelel a 21. század esztétikai és technikai elvárásainak. A magán-fenntartású intézmény koedukált képzés keretében az óvodában a National Nurseries Association (NDNA) nevelési programja, míg az általános iskolában a Cambridge Education pedagógiai programja alapján működik.

4.7.8 SPORT ÉS REKREÁCIÓ

Településen meglévő sportolásra és/vagy rekreációra alkalmas intézmények, területek:⁸¹

- Diósgyőri Stadion és Edzőközpont
- Miskolc Városi Szabadidőközpont
- Miskolci Egyetemi Sportközpont
- Kemény Dénes Városi Sportuszoda
- Diósgyőri Tanuszoda
- Miskolci Atlétikai Centrum
- MVSC Sporttelep
- Ifjúsági Sporttelep
- Honvéd Papp József Sporttelep
- Városi Kalandpark

KSH adatszolgáltatás:

- Önkormányzati tulajdonú összes zöldterület (m²) 2008 és 2018 között 7 százalékponttal növekedett.
- Játsszóterek, tornapályák, pihenőhelyek száma (db): 2008 és 2018 között szinte állandó, 152 db.
Játsszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe (m²): a darabszámmal ellentétben a területi mutató nem állandó 2008 és 2018 között, a terület nagysága 72 százalékponttal növekedett.

4.7.9 LAKÁSHELYZET

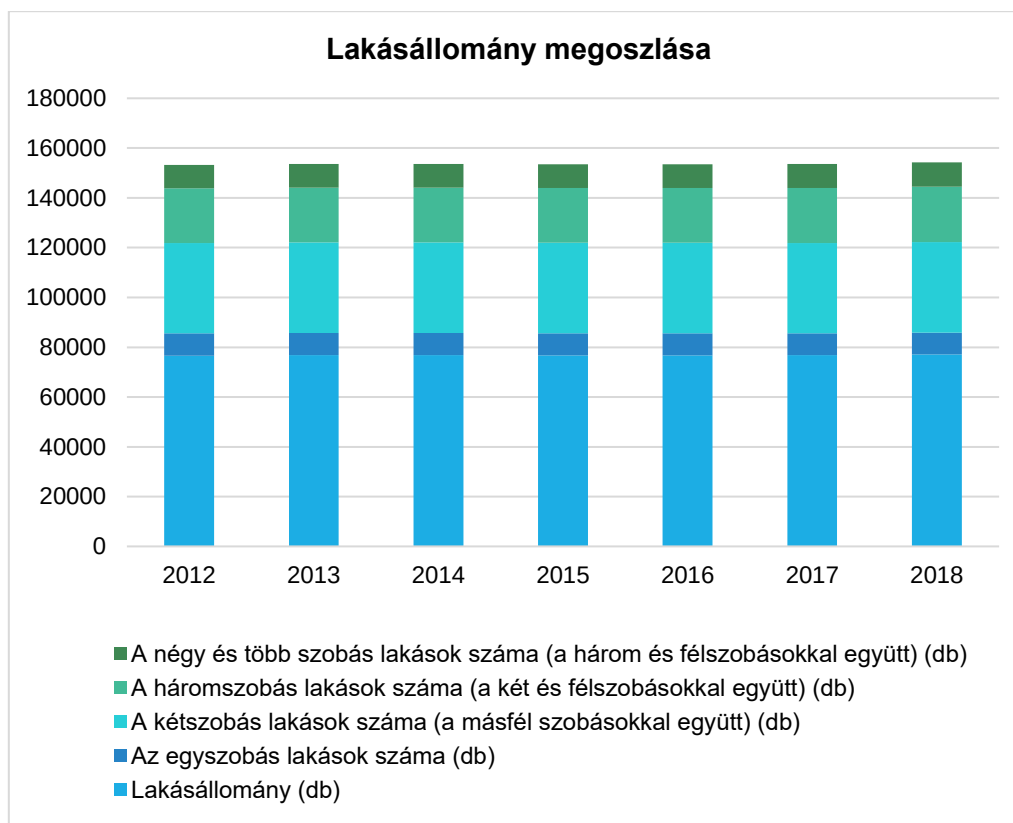
Napjainkban a légszennyezettség helyzete alakulását a közlekedési eredetű légszennyezés mellett a kommunális kibocsátók, a lakossági fűtés általi kibocsátása, valamint az illegális hulladékégetés határozzák meg, amelynek változása a *Közművek fejezet* adataival szoros összefüggésben áll.

⁸¹ Forrás: <https://www.miskolc.hu/ele-t-a-varosban/sport/sportletesitmenyek>

A szilárd tüzelőanyagok használata jelentős mennyiséget képvisel a fűtési célú energiafogyasztáson belül a településen, melyből eredő légszennyezés – kedvezőtlen téli időjárási viszonyok között több alkalommal, rövid ideig fennálló szmoghelyzet kialakulásához is vezethet Miskolcon.

Miskolc lakásállománya az elmúlt 15 évben jelentősen nőtt. Míg 2001-ben 73 643 lakás volt a településen, addig 2018-ra közel 3 471 lakással nőtt a lakásállomány (77 114 db). A jelentős növekedési arányt jelzi, hogy ezen időszak alatt a megyében 2%-kal nőtt a lakásállomány, addig Miskolcon ez az arány 4,7% volt. A lakónépesség folyamatos csökkenése és a növekvő lakásállomány miatt a 100 főre jutó lakások száma stabil emelkedést mutat.

A 2008-as válság hatására a lakásépítés jelentősen visszaesett. Ennek megoldására központi szinten jelentős lakásépítést segítő intézkedést vezettek be 2015-ben. A lakásépítések megindítására a lakásépítéssel kapcsolatos folyamatok átfutását visszavették 27%-ról 5%-ra. az építési hatósági eljárási folyamatot jelentősen leegyszerűsítették a lakóépületek építése esetében, valamint jelentős állami támogatásra lettek jogosultak a fiatal családok, melynek köszönhetően a lakásépítés - a megnövekvő igény és kedvező feltételek hatására - újra életre kelt.⁸²

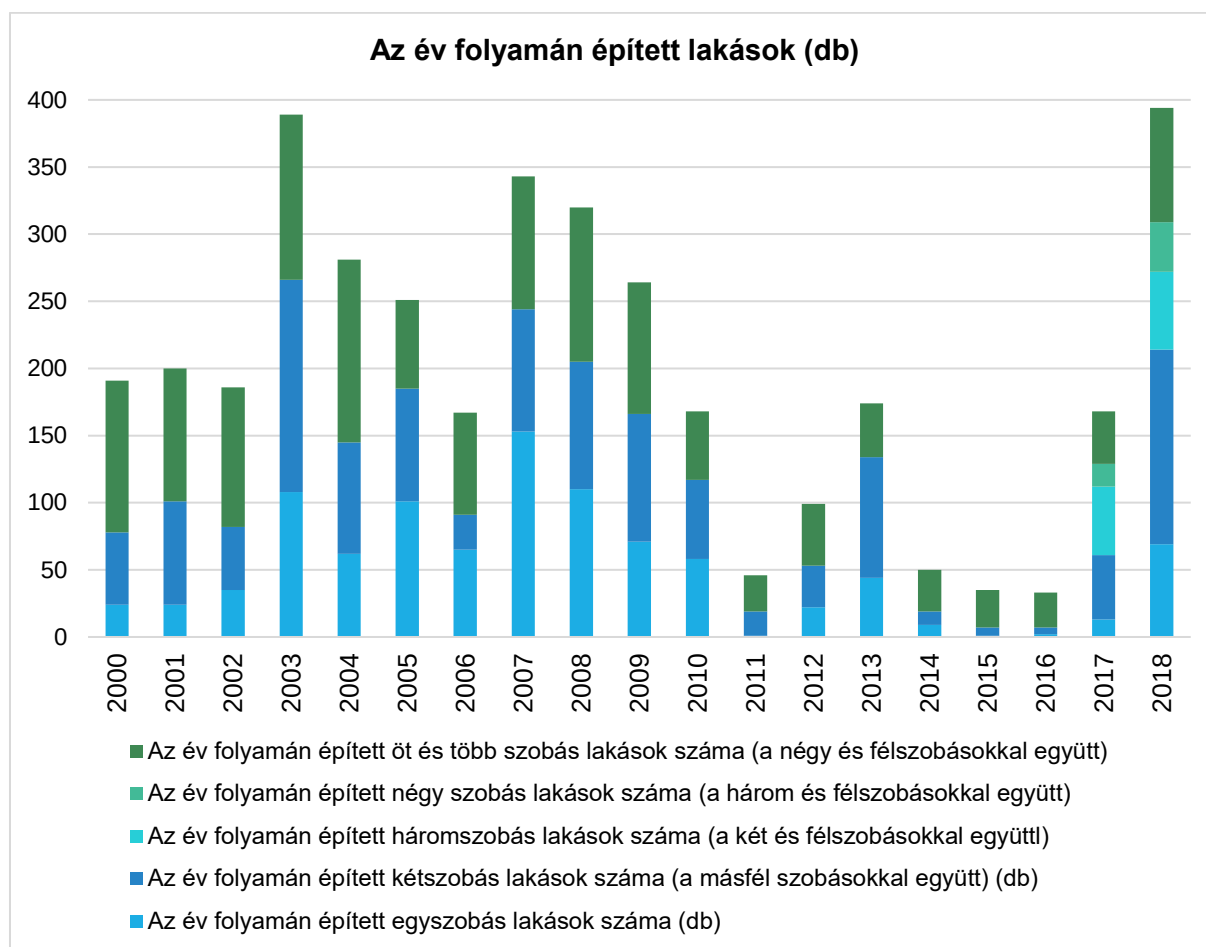
50. ábra: Lakásállomány megoszlása szoba számok szerint (2000-2018)⁸³

Az épített lakások alapterülete átlagosan 68 és 161 m² között mozgott. Az újjépítésű lakások energiahatékonyak, köszönhetően a korszerű fűtésrendszernek, az építőanyagok jó minőségének és a szigetelőanyagok jó hatásfokának. Fontos az új építkezéseknél a klímavédelmi szabályozás, mivel a most kivitelezett épületek sok évtizedig meghatározzák a kibocsátásokat (pl.: épületszabványok szigorítása az épületfűtéssel kapcsolatban). A meglévő lakásállomány esetében a klímavédelmi

⁸² http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

⁸³ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

szempontú beavatkozások korlátozottan vannak jelen. A már megépült épületek nem minden esetben megfelelőek arra, hogy olyan átalakításokat hajtsanak végre, ami a klímavédelmet megfelelően szolgálni tudják.

51. ábra: Az év folyamán épített lakások szobaszámok szerinti bontásban (2000-2018)⁸⁴

Miskolcon jellemzően a lakások nagy része két vagy másfél szobás (50%). Az elmúlt időszakban azonban a négyszobás lakások építése 2009-ig stabilan emelkedett, majd a válság hatására visszaesett hasonlóan a többi típushoz. 2017 és 2018 között a lakásépítések száma jelentősen megugrott, minden típusnál.

5 HELYZETÉRTÉKELÉS

5.1 MITIGÁCIÓS HELYZETÉRTÉKELÉS

Miskolc MJV ÜHG leltár készítésének célja,

- átfogó ismeretszerzés a városban azonosítható fő kibocsátó ágazatokról,
- időbeni tendenciák kimutatása,

⁸⁴ Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis

- megfelelő alap biztosítása a városi éghajlatpolitika dekarbonizációs, mitigációs tevékenységének meghatározásához.

Az ÜHG leltár elkészítése számottevő adatgyűjtési teendőket támaszt a városokkal szemben.

5.1.1 MISKOLC ÜHG KIBOCSÁTÁSÁNAK HOSSZÚIDŐSOROS ELEMZÉSE

Miskolc ÜHG kibocsátásának hosszúidősoros elemzése során a KBTSZ módszertanának megfelelő fogyasztási csoportok vizsgálatára került sor, a jelenleg érvényben lévő emissziós faktorok használatával. A vizsgálat során a szabadon hozzáférhető adatok elemzése történt meg, minden esetben feltüntetve azok forrását.

Elemzett csoportok:

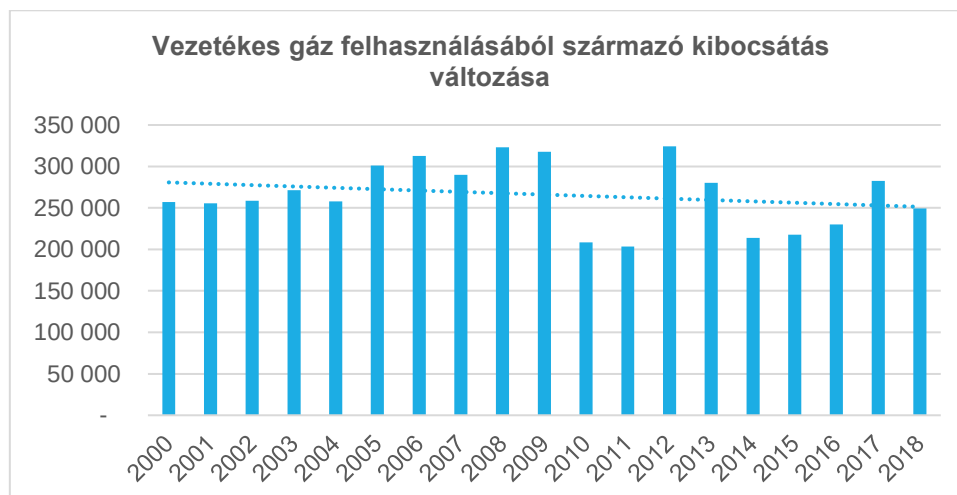
- **Energiafogyasztás:** a kategória esetében rendelkezésre állnak adatok a KSH szabadon hozzáférhető tájékoztató adatbázisából, így a következő alfejezetben részletesen bemutatásra kerül.
- **Nagyipari fogyasztást** a KBTSZ módszertan a fenti kategóriánál, az összesített felhasználásban jeleníti meg. További, részletes adatok nem álltak rendelkezésre az Önkormányzat részére az ipari fogyasztás hosszúidősoros elemzésénél, így a két kategória együtt kerül a leltárban is megjelenítésre.
- **Közlekedés:** a kategóriánál a lakossági személygépjármű állomány változásából lehet következtetni a kibocsátás változására, ez egy alfejezetben kerül bemutatásra, a KSH szabadon hozzáférhető tájékoztató adatbázisából rendelkezésre állnak a megfelelő adatok.
- **Mezőgazdaság:** A kategória kibocsátása elhanyagolható mennyiséget képvisel, valamint a legfrissebb hozzáférhető adatok 2010-re datálódnak⁸⁵, így idősoros elemzés elvégzése nem kivitelezhető. Az ÜHG leltárban megjelenítésre kerültek.
- **Hulladék:** A kategória 90%-át a szilárd hulladékkezelés teszi ki, ehhez a szükséges adatok a KSH adatbázisában hozzáférhetőek.⁸⁶

5.1.1.1 ENERGIAFOGYASZTÁS

Egy település kibocsátásáról elmondható, hogy a legnagyobb mértékű mitigáció az energiateljesítményből származik, így ennek elemzése kiemelt jelentőségű. Az adatok a KSH adatbázisából származnak. Miskolc esetében a **vezetékes gáz felhasználása** csökkenő tendenciát mutat, ami az alábbi ábráról leolvasható. Ennek legfőbb oka a távhőrendszer megújuló energia felhasználásának növekedésében keresendő. Az ábra alatti táblázat hivatott ezt bemutatni, részletes bontásban csak 2012 és 2018 között álltak rendelkezésre adatok.

⁸⁵ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/foldhaszn/foldhaszn1022.xls>

⁸⁶ <http://statinfo.ksh.hu/Statinfo/themeSelector.jsp?page=2&szst=UR>

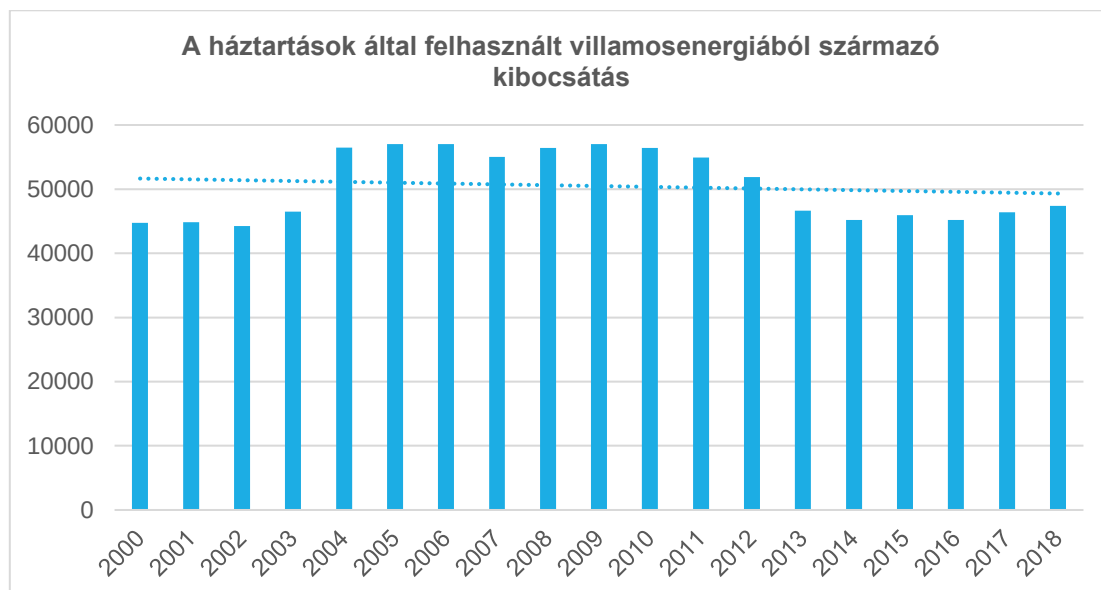
52. ábra: Vezetékes gáz felhasználásából származó kibocsátás változása (CO₂e tonna) (2000-2018)

Időszak	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Háztartásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	45066	47547	41982	46256	43816	53335	49214
Lakóépületek központi kazánjainak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	1743	2019	1828	2128	1463	4927	2095
Távfűtést ellátó vállalkozásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	74091	49938	29241	26272	24086	24547	26259
Kommunális fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	8338	11541	2863	7793	6963	4643	5816
Egyéb fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	10301	13049	21353	25895	27940	42178	27375
Az értékesített gáz mennyisége összesen (1000 m ³)	169970	146895	112184	114165	120691	148045	130649
Ipari fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	30077	9792	11898	5772	16334	18265	19832
Mezőgazdasági fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m ³)	354	13009	3019	49	89	150	58

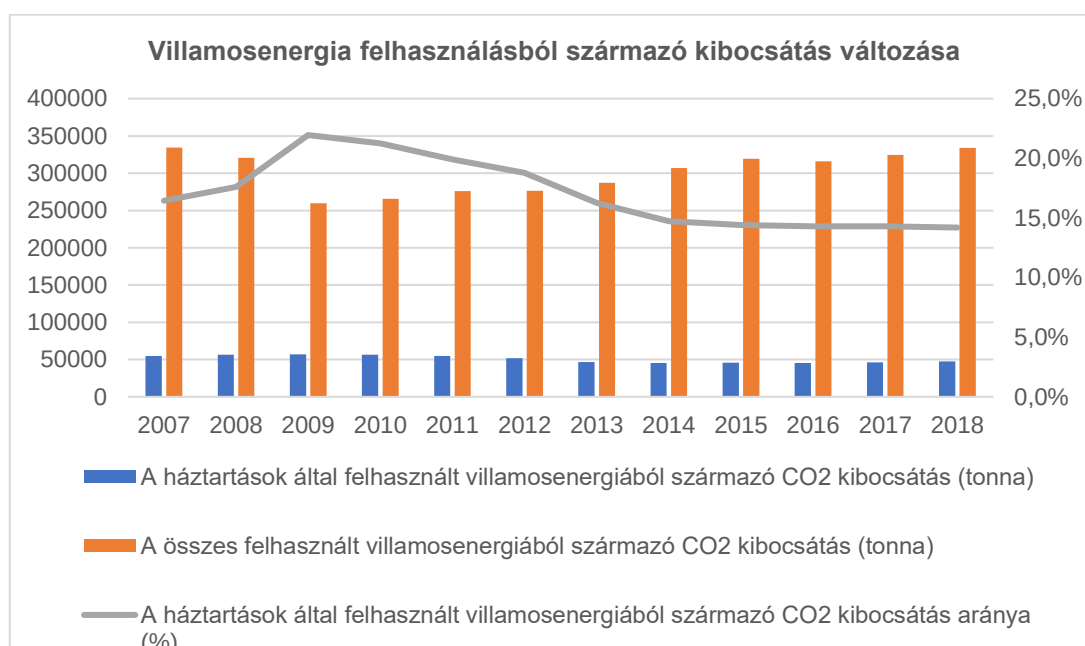
13. táblázat: Fogyasztó csoportonkénti vezetékes gáz felhasználás (2012-2018)

Amint az a fentiekben említésre került, a legjelentősebb változás a *Távfűtést ellátó vállalkozásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m³)* mutatóban fedezhető fel, ez 2012 óta egyharmadára csökkent vissza.

Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh) mutatóra a lakosság körében 2000-ig visszamenőleg, míg az összes mennyiségre 2007-től áll rendelkezésre adat.

53. ábra A háztartások által felhasznált villamosenergiából származó kibocsátás változása (CO₂e tonna) (2000-2018)

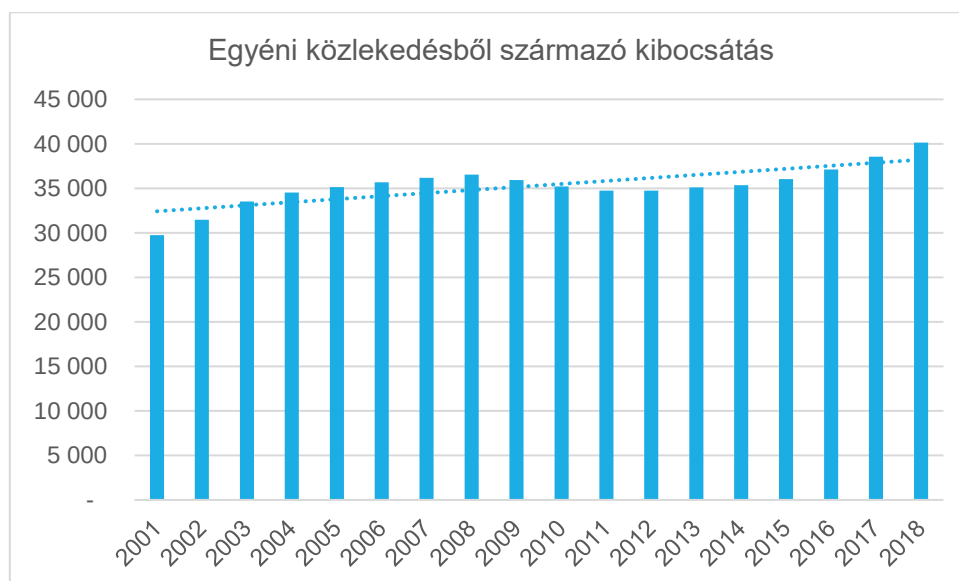

54. ábra: Villamosenergia felhasználásból származó kibocsátás változása (CO₂e tonna) (2007-2018)

A fenti ábra alapján elmondható, hogy mind a lakossági, mind az összesített villamosenergia felhasználása, valamint az azokból származó kibocsátás az elmúlt évek során kisebb ingadozásokat mutatnak csak. A lakossági felhasználás aránya ezt megelőzően csökkenő tendenciát mutatott.

Összességében elmondható, hogy a településen felhasznált energiamennyiség csökkenő tendenciát mutat, ezáltal a kibocsátás is csökkent, amihez hozzájárul még, hogy a felhasznált energiaforrások körében is egyre jelentősebb mértékben jelennek meg a megújuló energiaforrások.

5.1.1.2 KÖZLEKEDÉS

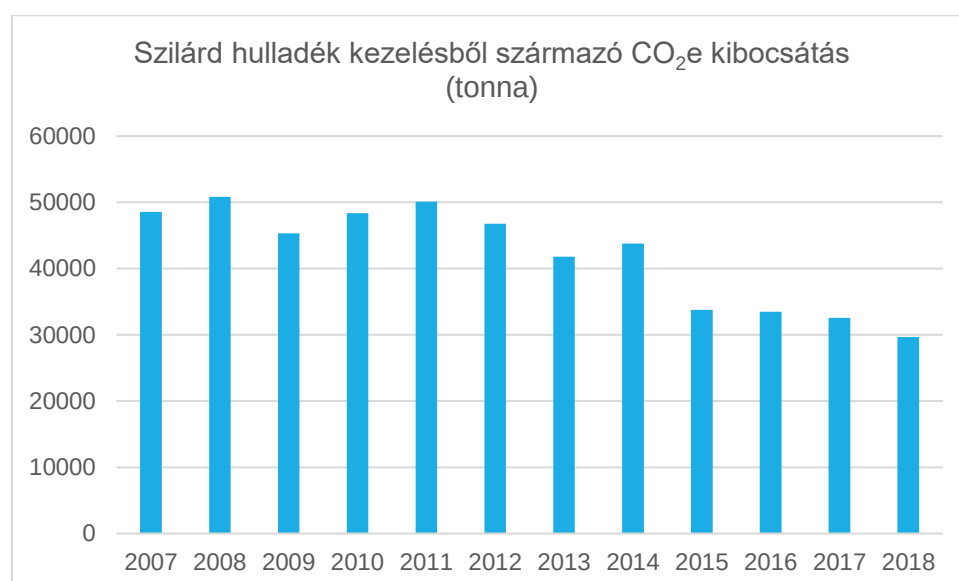

55. ábra: Egyéni közlekedésből származó kibocsátás (CO₂e tonna) (2001-2018)

Az egyéni közlekedés teszi ki a kategória kibocsátásainak több, mint 50%-át, ez az ÜHG leltárban is kimutatható. Az ábra alapján elmondható, hogy Miskolc város esetében az egyéni közlekedés általi kibocsátások jelentősen nőttek. 2001 óta mintegy 30%-kal, így a közlekedés általi kibocsátások csökkenésére irányuló intézkedések kiemelt fontosságot kell, hogy kapjanak.

5.1.1.3 HULLADÉK

A műszaki védelemmel ellátott lerakókban elhelyezett szilárd hulladék mennyisége az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat, így az ebből keletkező kibocsátás is csökkent. Ez köthető többek között az elkülönített gyűjtés terjedéséhez.

56. ábra: Szilárd hulladék kezelésből származó CO₂e kibocsátás (tonna) változása (2007-2018)

5.1.2 ÜHG LELTÁR

Az ÜHG leltár készítésének módszertana a Klímabarát Települések Szövetségének honlapján elérhető útmutató és számítási modell segítségével készült, melyet a Klímabarát Települések Szövetsége, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet és a Klímapolitika Kft. közreműködésével bocsát a városok rendelkezésére.

Miskolc MJV korábban is jelentős vállalásokat tett a város ÜHG kibocsátásának csökkentésére:

- A Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozás, ahol a csatlakozási szándékkal a város vállalta, hogy 2030-ra legalább 40%-os kibocsátás csökkentést teljesít (tényleges vállalás értéke a SECAP dokumentumban: 43%).
- Under2 Koalíció tagjaihoz csatlakozott, amellyel vállalják, hogy 2050-re legalább 80%-kal csökkentik az üvegházhatást okozó gázkibocsátást az 1990-es értékekhez képest.

A Klímabarát Települések Szövetsége által támogatott és elvárt számítási módszertan esetén az ÜHG leltár készítésekor minden szükséges adatból az elérhető legfrissebbet javasolt használni. Ezen elv mentén a KSH-ból rendelkezésre álló adatok többsége 2017-es, illetve a más forrásból származó adatoknál a 2011-es adatok kerültek figyelembe vételre. Az ÜHG számítást tartalmazó Excel az adatok dátumát minden esetben tartalmazza. A számítás a Klímabarát Települések Szövetsége oldaláról letölthető 1.2-es verzió alkalmazásával történt, ami a megadott adatok alapján beépített számítási képleteket tartalmaz.

A fentieket figyelembe véve, a sablon az alábbi bontást teszi lehetővé a felhasznált adatoknak:

Miskolc		SZÉN-DIOXID CO ₂	METÁN CH ₄	DINITROGÉN- OXID N ₂ O	ÖSSZESEN
ÜVEGHÁZGÁZ LETÁR		t CO ₂ egyenérték			
KIBOCSÁTÁS	1. ENERGIAFOGYASZTÁS	632 125,41			632 125,41
	1.1. Áram	324 353,88			324 353,88
	1.2. Földgáz	282 434,67			282 434,67
	1.3. Távhő	19,60			19,60
	1.4. Szén és tűzifa	25 317,25			25 317,25
	2. NAGYIPARI KIBOCSÁTÁS	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.1. Egyéb ipari energiafogyasztás	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.2. Ipari folyamatok	0,00	0,00	0,00	0,00
	3. KÖZLEKEDÉS	73 161,27	0,00	0,00	73 161,27
	3.1. Helyi közlekedés	9 036,57			9 036,57
	3.2. Ingázás	2 485,99			2 485,99
	3.3. Állami utak	61 638,71			61 638,71
	4. MEZŐGAZDASÁG		2 230,51	1 665,54	3 896,05
	4.1. Állatállomány		1 812,68		1 812,68
	4.2. Hígrágya		417,83	158,32	576,14
	4.3. Szántóföldek			1 507,22	1 507,22
	5. HULLADÉK		40 311,53	3 655,77	43 967,31
	5.1. Szilárd hulladékkezelés		34 178,55		34 178,55
	5.2. Szennyvízkezelés		6 132,98	3 655,77	9 788,76
	ÖSSZES KIBOCSÁTÁS	705 286,67	42 542,05	5 321,31	753 150,03
	NAGYIPAR NÉLKÜL	705 286,67	42 542,05	5 321,31	753 150,03
NYELÉS	6. Nyelők	-17 814,64			-17 814,64
	VÉGSŐ KIBOCSÁTÁS	687 472,03	42 542,05	5 321,31	735 335,39
	NAGYIPAR NÉLKÜL	687 472,03	42 542,05	5 321,31	735 335,39

14. táblázat: Miskolc MJV Üvegházgáz leltára

5.1.3 MISKOLC RELEVÁNS PROJEKTJEINEK BEMUTATÁSA⁸⁷

Miskolc MJV számos fejlesztést hajtott végre az elmúlt évek során. Ezen fejlesztések egy része, amelyek szorosabban kapcsolódnak az infrastrukturális beruházásokhoz az előző fejezetben bemutatásra kerültek.

A már bemutatott fejlesztéseken kívül számos további projekt van folyamatban, vagy valósult már meg a városban. Ezek többnyire a 2014-2020-a pályázati ciklusban elnyert támogatásoknak köszönhetően jöhettek létre. Miskolc MJV területén Széchenyi 2020 fejlesztési program keretein belül összesen 875 db projekt nyert el támogatást.

A stratégia szempontjából kiemelt Operatív programok támogatásával megvalósult, folyamatban lévő projektek (197 db):

- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program **(KEHOP)**: ebben a konstrukcióban **összesen 29 projekt** nyert el támogatást.
- Települési Operatív Program **(TOP)** keretein belül 114 projekt támogatott státuszú, ezek közül **111 db köthető a Klímastratégia célkitűzéseire.**
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program **(GINOP)** 3 konstrukciója felel meg a klímastratégia célkitűzéseinek:
 - **GINOP-4.1.1-8-4-4-16**-Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések támogatása kombinált hiteltermékkel: **12 támogatott projekt.**
 - **GINOP-4.1.2-18**-Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések támogatása: **13 támogatott projekt.**
 - **GINOP-4.1.3-19**-Napelemes rendszer telepítésének támogatása mikro-, kis- és középvállalkozásoknak: **32 támogatott projekt**

Részletes projektlistát a 2. számú melléklet tartalmazza.

⁸⁷ Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso

5.2 ADAPTÁCIÓS HELYZETÉRTÉKELÉS

Kiemelt éghajlati problémakörök	Érintettség mértéke	Főbb hatások, elsődleges következmények	Főbb érintett hatásviselők
Hőhullámokra visszavezethető egészségügyi problémák	magas	szív- érrendszeri tünetek, hőség, kiszáradás	hőhullámoknak leginkább kitett idősebb (> 65 éves) és kisgyermekkorú (<3 éves) népesség
Építmények viharok általi veszélyeztetettség	magas	homlokzati és tető károk, extrém csapadék okozta károk	lakóépületek, középületek, vonalas infrastruktúra, hidak, felüljárók
Árvíz általi veszélyeztetettség	közepes	visszatérő árvízi elöntések a folyók mentén	árvízveszélyes területen (magas árvízi kockázatú településen) élő népesség
Belvíz általi veszélyeztetettség	alacsony	tartós és visszatérő belvíz elöntések	belvízveszélyes területen (magas belvízi kockázatú településen) élő népesség
Aszály általi veszélyeztetettség	közepes	agrárgazdasági terméskiesés (növénytermesztés)	növénytermesztő agrártevékenység (szántó, konyhakert, gyümölcsös, szőlő)
Természeti értékek veszélyeztetettség	magas	biológiai sokféleség csökkenése, invazív fajok előretörése	természeti értéket képviselő erdők, gyepek, legelők, nádasok, halastavak (természetes területek) élővilága
Erdők	magas	„száraz erdő” spontán	erdők, cserjések
Villámárvíz, elöntések	magas	nagy mennyiségű lokális csapadék rövid idő alatti lehullása következtében a kisvízfolyásokon kialakuló árvizek	villámárvíz veszélyes területen (magas villámárvízi kockázatú településen) élő népesség
Ivóvízbázisok veszélyeztetettség	magas	csökkenő vízkészletek és növekvő vízigény árvizek karsztárvizek esetén kialakuló vízminőség-romlás	víziközmű infrastruktúra érzékeny ivóvízbázisról ellátott népesség
Turizmus veszélyeztetettség	közepes	vízparti, téli és városlátogató desztinációk veszélyeztetettség	turisták (kiemelten: vízparti, téli és városlátogató turizmus)

15. táblázat: Klímaérzékenység vizsgálat

5.3 A SÉRÜLÉKENYSÉG VIZSGÁLAT⁸⁸

Sérülékenységet leginkább az alábbi alkalmazkodási kapacitások hiánya jelenthet:

- tartalékok, készletek,
- raktározási, elhelyezési, befogadási kapacitások,
- üres férőhelyek,

⁸⁸ http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf

- párhuzamos folyamatok, amelyek helyettesíthetik egymást,
- diverz rendszerek, amelyek egyazon funkcióra többféle (nem feltétlenül csak az adott körülmények között leghatékonyabb) megoldást alkalmaznak,
- generalista, széles tűrőképességű, univerzálisabb megoldások.

5.3.1 SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK ÉS JELLEMZŐIK

- **Gyermekek (0-14 év)** száma és össznépeséghez viszonyított aránya is csökkent 2001-2018 között
- **Időskorúak (60 év felett)** száma és össznépeséghez viszonyított aránya is nőtt 2001-2018 között
- **8 általánosnál kisebb végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek száma** 2010-2018 között jelentősen csökkent
- **Alacsony jövedelműek száma** 2010-2018 között folyamatosan csökkent, kevesebb mint felére
- **Munkanélküliek:**
 - képzettség szerinti megoszlásában képzettség béli különbség alapján elmondható, hogy 2018-ban a második legnagyobb kategória az általános iskolát végzettké volt, a 27,57 %-ot kitevő csoport az elmúlt 19 évben végig nagyjából hasonló súllyal volt jelen a munkanélküliek körében. Mivel ez a képzettségi kategória alacsonynak számít, elhelyezkedési esélyeik és az elhelyezkedettek általános jövedelme is alacsonyabb, így egy sérülékeny csoportként határozhatók meg.
 - A tartósan (180 napon túl) munkanélküliek aránya 2000-2018 között változóan alakult, összességében a gazdasági válságig csökkenő tendenciát mutatott, majd újból növekedésnek indult, az elmúlt években pedig ismét csökkenni látszik. A tartósan munkanélküliek számának utóbbi években tapasztalható viszonylagos stabilitása ellenére is problémát jelent az ebbe a kategóriába tartozók relatíve magas aránya.
 - A korcsoportok szerinti megoszlásuk tekintetében megállapítható, hogy legkisebb arányt a 20 év alattiak teszik ki, ezzel szemben az 51 év felettiek aránya a vizsgált időszakban hatalmas mértékben megemelkedett.
 - Összefoglalva elmondható, hogy az alacsonyan, valamint a magasán képzett, az 51 év felettiek, valamint a tartós munkanélküliek jelennek meg elsősorban.
- Szemléletformálás még nem teljes, a lakosságban erősíteni kell az érzelmi kötődést közösségfejlesztés révén, ugyanis jelenleg nincs diskurzus-készsége a lakosság egy részének.

5.3.2 SÉRÜLÉKENY TERÜLETEK JELLEMZŐI

5.3.2.1 GAZDASÁG

- **Működő vállalkozások:** működő és regisztrált vállalkozások aránya alapján megállapítható a sikeresen működő vállalkozások tényleges súlya, 2010 óta az országos és a megyei átlag feletti a mutató értéke (45 %). A működő vállalkozások száma 2011 után folyamatosan csökkent.
- **Vállalatok koncentrálttsága:** 1000 főre jutó vállalkozások száma, mely a koncentráltságukra utal a vizsgált időszakban viszonylagos stabilitást mutat.
- **Regisztrált vállalkozások létszám-kategóriák szerinti:** többsége 1-9 fős (30,5 %), valamint 0 és ismeretlen fős (67,1 %), míg relatíve kevés a 250-499 fős és 500 fölötti alkalmazotti létszámmal rendelkező vállalkozások száma, ám foglalkoztatotti létszámuk magas.

5.3.2.2 TERMÉSZETI-ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- **Közlekedés:**
 - **Légszennyezés:** Miskolc egyik legsúlyosabb környezetvédelmi problémája, amely alapvetően egészségügyi szempontból lényeges.
 - **A leromlott állapotú közlekedési infrastruktúra elemek:** miatt jelentős zaj- és rezgésterhelést szenved a város nagy része, ami az emberi egészségre, az élővilágra és az épített környezetre is káros hatással van.
 - **Forgalom koncentrálttsága:** belvárosán a helyi forgalom mellett a régió főútjai is keresztülhaladnak, melyek jelentős településszerkezeti és környezetterhelést indukálnak.
- **A Bükk természeti értékeinek veszélyeztetettsége:** egyrészt a város közvetlen közelsége miatt, másrészt a turizmus által fellépő erózió, a szemetelés, műszaki sportok terjedése, gépjárműforgalom növekedése.
- **Víz környezeti terhelése:**
 - **Az ivóvízkészletet is adó karsztvíz és a miskolci fürdőket ellátó hévíz:** készlete véges, túlzott igénybevételük problémákat okozhat a felszíni és a felszín alatti vízrendszerekben egyaránt.
 - **A vízszennyezés:** esetében a fő problémaforrások az illegális hulladéklerakók, ipari üzemek (pl. papírgyár), strandok szennyvizei, egyéb szennyvizek a kisebb mellékpatakok magas szennyezettsége.
 - **A folyóvizeknél fokozódó árvízveszély:** ami az árterek beépítettsége, emellett a Szinva és a többi bükki vízfolyás esetében a villámárvizek kockázatának növekedése miatt jelent problémát.
- **A talajok minőségi romlása:** a szabálytalanul elhelyezett különféle hulladékok (szilárd, folyékony, kommunális, veszélyes) általi szennyeződések idézik elő.
- **Épített környezet:**
 - Az épített értékek elsősorban a belvárosra koncentrálnak.
 - Nagyarányú barnamezős területekkel rendelkezik, amelyek többnyire mai napig alulhasznosítottak vagy funkció nélküliek.
 - A belváros mellett domináns laksűrűség figyelhető meg a lakótelepeken, melyek mára fizikailag erősen igénylik a rehabilitációt.
 - A lakásállomány az elmúlt 20 évben nőtt, ahogy a 100 főre jutó lakások száma is emelkedett.

5.4 SWOT ANALÍZIS

	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
ÜHG KIBOCSÁTÁS	- Miskolc MJV rendelkezik világos célrendszerrel, akciótervvel, illetve SEAP-pal, valamint SECAP-pal - Az ÜHG kibocsátás nagyságának csökkentése érdekében az elmúlt években számos előrelépés történt - Miskolc MJV több nemzetközi szervezethez való csatlakozása (Under2, CoM) - Miskolc geotermikus alapú távfűtési rendszere részben kiépült - Az intelligens energiagazdálkodás és irányítás monitoring rendszerének alapjai rendelkezésre állnak.	- A lakóépületek, valamint a magán és kereskedelmi szállítás a CO₂-kibocsátása továbbra is magas - Az európai uniós pályázatokból megvalósuló beruházások mellett saját forrásbevonás, hazai finanszírozás, banki hitelezés kevésbé fordul elő
KÖZLEKEDÉS	- A város regionális központ, jó közúti, vasúti elérhetőség - Jó közösségi közlekedési hálózata van - Környezetbarát közösségi közlekedési járműpark beszerzése - A város rendelkezik SUMP-pal.	- Hiányos, túlterhelt közúthálózati elemek, leromlott állapotú közlekedési infrastruktúra elemek - Magas az egyéni közlekedés aránya a közösségi közlekedéshez képest - A belváros közlekedési problémái, különös tekintettel a parkolásra, koncentrált forgalom - Helyi forgalom mellett a régió főújtjai is keresztül haladnak, jelentős környezetterhelést indukálva - Hiányos kerékpáros infrastruktúra - Közlekedésből származó jelentős légszennyezés
KÖZVI-LÁGÍTÁS	Energiahatékony LED-es technológia sikeres alkalmazása a közvilágításban	Közvilágítás korszerűsítésének folytatása támogatások hiányában elmaradt

	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
ENERGIAGAZDÁLKODÁS, FOGYASZTÁS	- Nagyszámú fenntartható energiagazdálkodási, épületenergetikai, valamint megújuló energiatermelés támogató projekt megvalósulása - Az ipari szerkezetváltással az energiaigény csökkenése - Lakótelepek nagy részének geotermikus energiaforrással való fűtése (Avas) - Jelentős számú panelépület panelprogramban való részvétele	- Villamosenergia fogyasztók száma magasabb az elmúlt években, a háztartási fogyasztók esetében is - Energetikai projektek forrásigénye kiemelkedő - Nincs egységes energiafelhasználási adatbázis - Smart rendszerek kiépítettsége hiányzik - Alacsony arányú újépítésű vagy újszerű ingatlan, energetikai mutatóik nem megfelelőek - A lakosság kiemelten érzékeny az energiaárak emelkedésére, (környezetkárosító anyagokkal helyettesítés)
TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET	- Mozaikos, változatos táji és természeti értékek - Ökológiai hálózat „zöld folyosóinak” folytonossága - Helyi és nemzeti védelem alatt álló területek - Műemlékekben gazdag a település - A lakásállomány az elmúlt 20 évben nőtt, ahogy a 100 főre jutó lakások száma is emelkedett. - A várost a Bükk erdőségei veszik körül, amelyek jelentős pozitív klimatikus hatás gyakorolnak	- Erózió veszélyes dombsági művelés alatt álló területek - Az erdőterületek faj és korcsoport összetétele, leromlott. Érzékenyek és sérülékenyek a klímaváltozás direkt és járulékos hatásaival szemben - Talajtermőrétegének vékonyodása, talajok minőségi romlása - A település nagyrészt karsztos ivóvízbázisainak érzékenysége az országos átlagnál jóval kedvezőtlenebb, jelentősebb kitétségük és a gyengébb alkalmazkodóképességük miatt - Vízszennyezés illegális hulladéklerakók, ipari üzemek, szennyvizek által jelentős - A belváros mellett domináns laksűrűség figyelhető meg a lakótelepeken, melyek mára fizikailag erősen igénylik a rehabilitációt. - Az eleve rosszabb minőségű épületállomány jelentős mértékű felújítása nem reális lehetőség a károk elhárítására és az alkalmazkodóképesség növelésére. - Nagyarányú barnamezős területek, amelyek többnyire mai napig alulhasznosítottak vagy funkció nélküliek.

	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
SZEMLÉLET-FORMÁLÁS	- A megvalósult komplex, energetikai felújítást és megújuló energia hasznosítást komplexen alkalmazó projektek szemléletformáló hatással is rendelkeznek. - Nagyobb vállalatok CSR (társadalmi, vállalati felelősségvállalás) programmal rendelkeznek, ami valamilyen fokú tudatosságot feltételez.	- Klíma-szemléletformálási projektek alacsony száma - A lezajlott szemléletformálási programok eredményességi utókövetése gyenge - Az energiahatékonysági felújítások és a megújuló energiahasznosítások általában nem szolgálnak közvetlenül szemléletformálási célt.
TURIZMUS	- Turisztikai vonzerők sokfélesége (pl. Tokaj, nemzeti parkok védett értékei, rendezvények,) jelenléte - Termálfürdő található a településen, melyet szezonról nem annyira függő vonzerőként kevésbé veszélyeztet az éghajlatváltozás	- A Bükk természeti értékeinek veszélyeztetettsége: egyrészt a város közvetlen közelsége miatt, másrészt a turizmus által fellépő erózió, a szemetelés, műszaki sportok terjedése, gépjárműforgalom növekedése. - A megyére is jellemző szabadtéri turizmustípusok az éghajlatváltozás miatt érzékenyebbek.

	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
ÜHG KIBOCSÁTÁS	- Számos önkormányzati fejlesztés van folyamatban, amelyek várhatóan csökkentik az ÜHG kibocsátást. - A lakosság számára várhatóan elérhető épületenergetikai projektek további jelentős megtakarítást eredményeznek. - Ipari fogyasztók audit, valamint szakreferensi kötelezettségei ÜHG csökkenési elvárásokat tartalmaznak, melyek betartásával csökkenhet a károsanyag- kibocsátás, ugyanis az ipari szektorban egyre nagyobb mennyiségben alkalmaznak megújuló energiaforrásokból származó energiát, melyek tovább csökkentik az ÜHG kibocsátás nagyságát.	- A megújuló energiák alkalmazásánál figyelemmel kell lenni a technikai korlátokra, a hálózat fejlesztésének szükségességét fel kell mérni, az esetleges nem kalkulált többletköltségek, vagy a projekt megghiúsulása végett - Az EU-s forrásokból elérhető épületenergetikai fejlesztésekhez a lakossági kereslet és kínálat időben nem feltétlenül egy időben jelentkeznek. - A középületek épületenergetikai fejlesztésének feladati lassabban haladnak, nehézségekbe ütköznek. - Megfelelő monitoring hiányában a projektek sikeressége megkérdőjelezhető
KÖZLEKEDÉS	- Régióközponti szerepéhez kapcsolódó klímavédelmi EU források - A kerékpáros közlekedési lehetőségek további fejlesztése	- Központi szerep miatti forgalomnövekedés - A közlekedés okozta környezeti terhelések további növekedése (pl.: egyéni közlekedés további térnyerése a közösségi közlekedés kárára; Miskolcot érintő, tervezett országos úthálózat-fejlesztések késése, elmaradása)

	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
ENERGIA-GAZDÁLKODÁS	- További klímabarát fejlesztések a meglévő épületállomány esetében (napenergia, geotermikus energia, hőszigetelések, nyílászárócsere stb.) - Intelligens monitoring rendszer teljes körű kialakítása	A tervezett pályázati lehetőségek a várakozások ellenére nem lesznek elérhetők, így a tervezett projektek megvalósítása elmarad
TURIZMUS	- Új, klímabarát turisztikai termékek térhódítása a kínálati mixben - A felmelegedéssel hosszabbodó szezon kedvez bizonyos turisztikai termékeknek	Városlátogató turizmus versenyképessége a hőhullámok gyakorisága miatt romlik
TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET	- Természetvédelmi területek turisztikai hasznosítása - Megújuló energiaforrások használata - Erdőségek erdészeti és turisztikai hasznosítása - Az élőhelyek regenerálása, a degradációs folyamatok visszaszorítása. A természeti környezet állapotának javítása - A települési zöldfelületek minőségének javítása, a zöld és kék zónák kibővítése	- Évi csapadék mennyiségének csökkenés - Hőhullámos napok számának növekedése, következtében a többlet halálozás értékeinek emelkedése - A folyóvizeknél fokozódó árvízveszély: ami az árterek beépítettsége, emellett a Szinva és a többi bükki vízfolyás esetében a villámárvizek kockázatának növekedése miatt jelent problémát - Az ivóvízkészletet is adó karsztvíz és a miskolci fürdőket ellátó hévíz: készlete véges, túlzott igénybevételük problémákat okozhat a felszíni és a felszín alatti vízrendszerekben egyaránt. - Évi átlagos hőmérséklet emelkedése - Aszályos évek gyakoriságának növekedése - Erdőkben megjelenő kártevők pusztítása, elterjedése - Bükk erdők pusztulása - Földtani káresemények gyakoribbá válása - Szélsőséges időjárási viszonyok veszélyt jelenthetnek az épületállományra (fagykárak, hirtelen nagy mennyiségű csapadék, hóingadozás stb.) - Térségi értékek veszélyeztetettsége

	LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
SZEMLELETFORMÁLÁS	• Oktatási intézmények szervezett bevonása a szemléletformálási kampányokba • Klímavédelemhez kapcsolódó munkahelyteremtés • Településközi együttműködések lehetőségeinek kiaknázása a klímavédelem terén is • Nemzetközi és hazai jó gyakorlatok adaptálása • Az energia-, klíma- és környezettudatos, anyagtakarékos szemléletmód tovább terjed a lakosság körében • Civil és tudományos szervezetek bevonása	• Kapcsolódó uniós támogatások hozzáférése nehezedik • Klímaprobléma felismerése és a válaszlépések meghozatala elmarad
ALKALMAZKODÓ-KÉPESSÉG		• A lakosság további öregedése kihívások elé állítja a szociális és egészségügyi intézményeket. Az előregedő társadalom következtében romló korszerkezet, valamint az elvándorlás tovább gyengíti az alkalmazkodási képességet. • A nagyobb veszélyeztetettségérzet a rosszabb anyagi helyzetben lévőknél az alkalmazkodási lehetőségek hiányával jár együtt

16. táblázat: Klímaközpontú SWOT analízis

6 CÉLOK MEGFOGALMAZÁSA

Az éghajlatpolitikának három pillére van: az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése (**mitigáció**), a már elkerülhetetlen hatásokhoz való alkalmazkodás (**adaptáció**), valamint az előző kettő eléréséhez szükséges tudás, tudatosság, életmód kialakítását szolgáló **szemléletformálás**.

Minden esetben e beavatkozási területek együttes alkalmazására van szükség az éghajlatváltozás és hatásai elleni fellépés érdekében. Az alkalmazkodás azért szükséges, mert az éghajlatváltozás bizonyos hatásai a jelenlegi légköri üvegházhatású gáz koncentráció mellett már elkerülhetetlenek, míg ambiciózus mitigációs törekvések azért szükségesek, hogy elkerüljük a még megelőzhető következményeket. Gyakran elhangzó érv, hogy Magyarország részesedése a világ ÜHG kibocsátásából megközelítőleg csak 0,2%, ezért, ha drasztikusan sikerülne is csökkenteni a kibocsátásainkat, a globális probléma megoldásához ez nem sokban járulna hozzá. Ha viszont egy másik mutatót, az egy főre eső üvegházhatású gázkibocsátást vizsgáljuk meg, láthatjuk, hogy hazánk – bár egy főre eső kibocsátása alacsonyabb, mint az Európai Unió átlaga – a középmezőnyben helyezkedik el a globális rangsorban, így a mitigáció területén is van teendője.⁸⁹

A fejezet további alfejezetiben kerülnek bemutatásra a három pillér mentén a klímastratégia célkitűzései.

6.1 MISKOLC KLÍMAVÉDELMI JÖVŐKÉP, ÁTFOGÓ CÉL

A stratégiai célok meghatározása a következő szempontok figyelembevételével történt:

- A klímastratégia elkészítéséhez kapcsolódó részletes adatgyűjtésre támaszkodó információk, adatok: KSH, TeIR, OKIR, NATÉR adatbázisok adatainak elemzése
- Az adatbázisokon alapuló helyzetelemzés és helyzetértékelés, tematikus SWOT táblák által szolgáltatott információk
- Kapcsolódó ágazati és területi stratégiák fejlesztési irányai, prioritásai: különösen fontos figyelembe venni az Európai Unió és Magyarország középtávú fejlesztéspolitikai prioritásait, a regionális innovációs stratégiában megfogalmazott fókuszterületeket, illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megye stratégiai dokumentumai
- Aktuális fejlesztési szándékok feltérképezése

A település klímavédelmi jövőképe szerint, a megyei klímastratégiával összhangban, a gazdasági szerkezetváltás évtizedei után a megye végleg maga mögött hagyja az egykori kiemelkedően nagy ÜHG-kibocsátó, szennyezett iparvidék képét és tudatosan egy klímabarát, energiahatékony pályán indul el a társadalmi–gazdasági megújulás felé, a klímatudatos és zöld gazdaságfejlesztés terén az ország egyik példamutató településévé válva.

6.2 MISKOLC VÁROS ELKÖTELEZETTSÉGE⁹⁰

Miskolc MJV az elmúlt években a régió egyik kiemelkedő szerelőjévé vált az emisszió csökkentés területén. A város vezetése elkötelezett az itt élő lakosság életminőségének folyamatos javítása, az életminőségre hatást gyakorló tevékenységek, infrastruktúra fejlesztése irányában. A pályázati konstrukció keretében vállalni kívánt klímastratégia kidolgozása, illetve a klímatudatos szemléletformálás minél szélesebb körben történő megvalósítása a város alapvető érdeke.

⁸⁹ http://klimabaratar.hu/images/tudastar/8/kepek/KBTSZ_modszertanfejl_VaROS_180226.pdf

⁹⁰ Forrás: Miskolc MJV SECAP-ja

Miskolc MJV életét érintő szabályozások kialakítására keretet biztosít az 1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló⁹¹, 1985. október 15-én Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről. A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól⁹² egyértelműen kimondja, hogy a helyi önkormányzatok az egységes állami szervezetrendszer részeként hozzájárulnak az Alaptörvényben foglalt államcél megvalósításához, elősegítik a jogszabályi kötelezettségek teljesítését. Ennek értelmében az Európai Unió irányelveivel összhangban az önkormányzatoknak is hozzá kell járulniuk az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez, illetve a klímavédelmi törekvések megvalósításához.

A város környezetvédelemmel és ezzel összefüggésben a klímavédelemmel kapcsolatban megtett eddigi lépései összefoglalóan:

- Miskolc MJV Önkormányzata 2011 szeptemberében együttműködési megállapodást kötött a Zöldebb Városokért Nonprofit Kft.-vel. Az együttműködési megállapodásban a város vállalta, hogy követi a Green city alapelveit, tiszteletben tartja a Milánói Zöld Charta pontjait, alkalmazza a Green City Akkreditációs Pontrendszert a várost érintő fejlesztés elindításában és végrehajtásában;
- Miskolc MJV 2013-ban, az ATTAC projekt keretében elkészítette a város Fenntartható Közlekedési Tervét (SUMP), a Miskolc Holding Zrt. és MVK Zrt⁹³. vezetésével, amelyből csak két pozitív megvalósult példát említve a teljesség igénye nélkül: a közösségi közlekedés fejlesztését szolgáló villamos hálózat bővítése megtörtént, illetve 75 db CNG busz erősíti a környezetbarát városi közlekedést;
- A város rendelkezik Fenntartható Fejlődés Stratégiával (2013) is, melynek céljaként a következőt tűzték ki: *„Felkínálni a város lakosságának a fenntarthatóság választásának lehetőségét, felkínálni a miskolci azonosságtudat kialakulását a fenntarthatóság értékei mentén.”*⁹⁴
- 2015-ben csatlakozott az európai Polgármesterek Szövetségéhez, mellyel vállalta, hogy legalább 20%-kal mérsékeli a CO₂-kibocsátás mennyiségét (2008 választott bázisévhez képest);
- Egy éven belül Fenntartható Energia Akciótervet dolgozott ki (SEAP), a cselekvési terv végrehajtásáról kétfévente jelentést állít össze;
- 2019-ben elkészítette Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP)⁹⁵, amelynek elfogadásával vállalja, hogy 2030-ig több, mint 43%-kal csökkenti a város széndioxid-kibocsátását;
- A megújuló energiafelhasználás mértékét folyamatosan igyekszik növelni a város a lakosait ellátó közmű rendszerekben, jelenleg a felhasznált távhő előállításának 51,3 %-a megújuló energiából származik;
- A megújuló energiafelhasználás jelentős részét teszi ki a geotermia. A Miskolci Geotermikus Projekt eredményeként 2013 májusa óta Miskolc Ávas városrész távfűtésének és HMV

⁹¹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700015.TV>

⁹² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100189.TV>

⁹³ Miskolc Városi Közlekedés Zrt.

⁹⁴ http://www.ecolinst.hu/ff_strategia/images/stories/MFFSosszefoglalo.pdf

⁹⁵ A 2019-ben kidolgozott SECAP dokumentum szerzője az NKM Optimum Zrt, aki a jelen Klímastratégia kidolgozása során is együttműködő partnere a Miskolc MJV Önkormányzatának. Mivel mind a SEAP, SECAP, mind pedig a Klímastratégia dokumentumok a klímavédelmi célkitűzéseket hivatottak szolgálni, és ezen dokumentumoknak ugyanazon stratégiai irányokhoz kell igazodniuk, ezért a jelen Klímastratégia egyes pontjaiban ugyancsak Miskolc MJV adatszolgáltatására épülő SECAP dokumentum bizonyos fejezetei is szerepelhetnek.

ellátásának meghatározó része geotermikus forrásból történik, nyáron 5-8 MWth, télen 30-35 MWth hőteljesítménnyel.⁹⁶

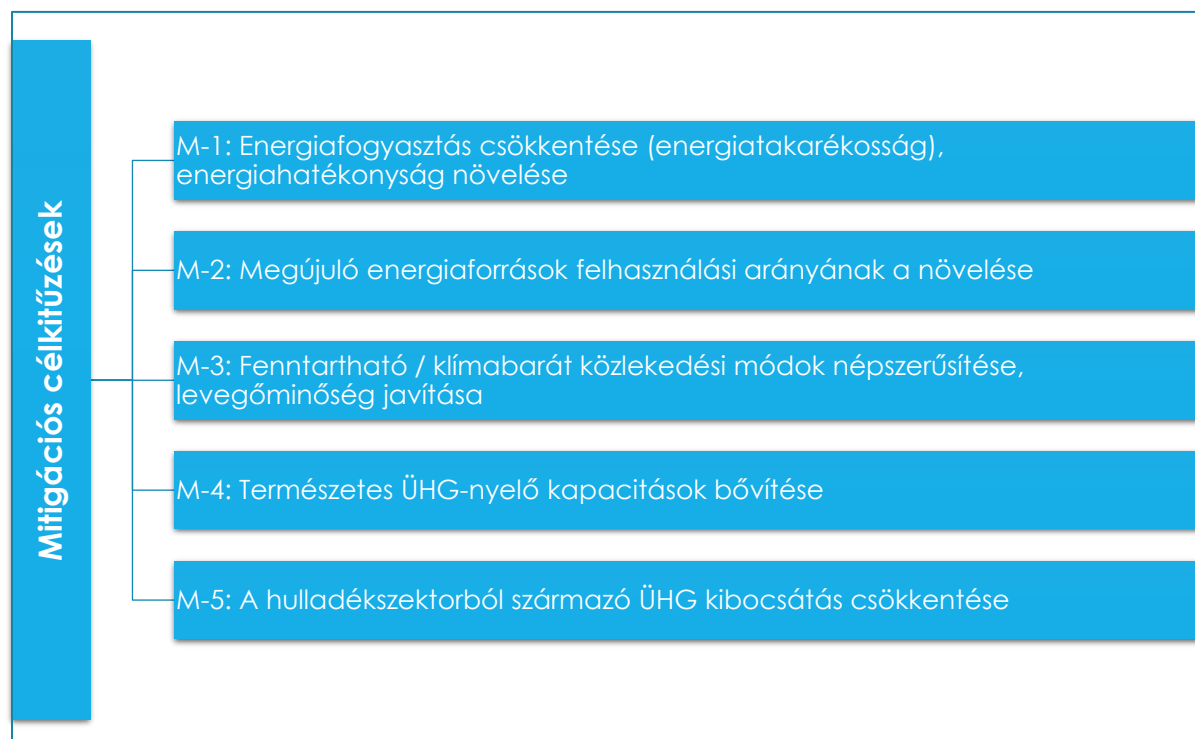
- Miskolc MJV együttműködik az Under2⁹⁷ Coalition szervezettel, amelynek tagjai elkötelezettek abban, hogy a globális hőmérséklet növekedés 2°C alatt maradjon. Az ÜHG-k 80%-os csökkentését vállalta az MJVSZ tagjaként Miskolc Város is, az 1990-es szinthez képest 2050-re.

⁹⁶<https://pannergy.com/projektek/#miskolc>,

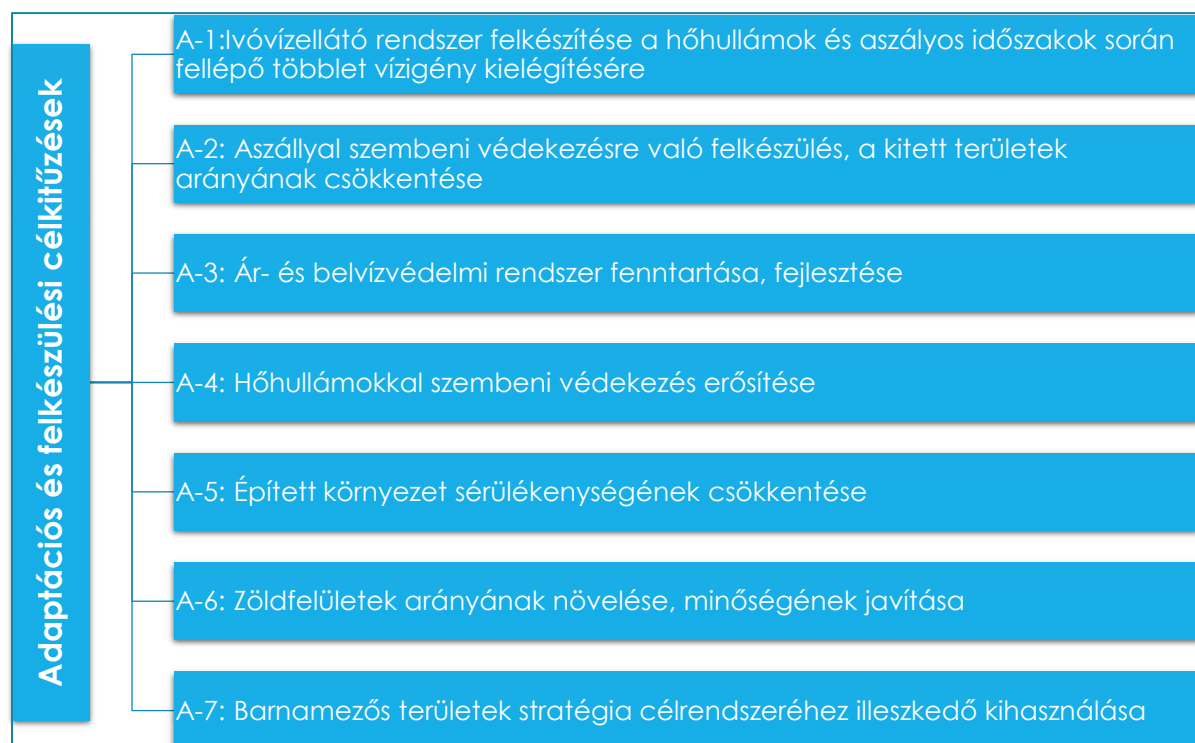
https://pannergy.com/wp-content/uploads/2007/09/B%C3%89T_PE_20131029.pdf

⁹⁷ www.theclimategroup.org

6.3 MITIGÁCIÓS CÉLKITŰZÉSEK

6.4 ADAPTÁCIÓS ÉS FELKÉSZÜLÉSI CÉLKITŰZÉSEK

6.5 KLÍMATUDATOSSÁGI ÉS SZEMLÉLETFORMÁLÁSI CÉLKITŰZÉSEK

Klímatudatosági és szemléletformálási célkitűzések

SZ-1: A lakosság klíma- és energiatudatosságának, a klímatudatos fogyasztói magatartásának erősítése

SZ-2: Települési önkormányzat felkészítése a kihívásokra, koordinációs képesség fejlesztése

SZ-3: Széleskörű partnerség építése a településen, a klímaváltozásból adódó problémák kezelésére

SZ-4: Leszakadó, sérülékeny csoportok felzárkóztatása, segítése az alkalmazkodásban

7 CÉLOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK⁹⁸

7.1 MITIGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

ÜHG kibocsátás csökkenésének nyomon követése			M-I. beavatkozás
Az energiahatékonysági, illetve megújuló energiára alapozó beruházások energiahatékonysági, valamint ÜHG csökkentési eredményeinek meghatározása, begyűjtése, nyomon követése, nyilvánossá tétele adatbázis létrehozásának segítségével. Az intézkedés során az LCA (Life Cycle Assessment) módszertant ajánlott alkalmazni, amely egy termék, folyamat vagy szolgáltatás, beruházás teljes életútja során vizsgálja annak környezetre gyakorolt potenciális hatásait.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1	-	Sz-2, SZ-3
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	A beruházásokban érintett intézményfenntartók, önkormányzatok, gazdasági szereplők.		
Finanszírozási igény:	~3-5 millió Ft /év		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A Klímastratégia dekarbonizációs célkitűzéseinek érvényesítése a stratégiai, fejlesztési és pályázati dokumentumokban			M-II. beavatkozás
A jövőbeni helyi fejlesztési dokumentumok megalkotásánál alapvető szempont kell legyen, hogy érvényesítésre kerüljenek a Klímastratégiában megfogalmazott célok.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2, M-3, M-4	-	-
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	A fejlesztések és stratégiák kidolgozásért felelős szervezetek, véleményező szervek, hatóságok.		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, lakosság		
Finanszírozási igény:	-		

⁹⁸ Szükséges, hogy a Klímastratégia és a Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) keretében javasolt intézkedéseket az Önkormányzat Közgyűlése egymásra épülő végrehajtási rendszerben fogadja el majd el.

Lehetséges forrás:	-		
Épületek energetikai tanúsítása			M-III. beavatkozás
Az épületek komplex energetikai értékelése, tanúsítása az energiafelhasználás - és így az üzemeltetési költségek – hatékony csökkentésének első lépése. Továbbá a tanúsítás által az Önkormányzat részletes információt kap az épületek energetikai állapotáról, energiahatékonyságáról, energiapazarlási pontokról. Az információk alapján láthatóvá válik, hogy hol indokolt a felhasználás csökkentése, valamint a hatékonyság növelése. Ezek az adatok alapját képezik az M-III, M-IV beavatkozásnak.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2	-	-
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzata		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Energiagazdálkodási rendszer bevezetése- (ISO 50001)			M-IV. beavatkozás
A hatályos hazai jogszabályok az önkormányzatokat a nagyvállalatokkal szemben nem kötelezik energetikai auditálásra, illetve az ezt kiváltó, az ISO 50001 szabványnak megfelelő energiagazdálkodási rendszer működtetésére. Az önkormányzatoknak saját érdekük, hogy működésük energiahatékonysági szempontú optimalizálásához éljenek az ilyen vagy ehhez hasonló eszközök kínálta lehetőségekkel. A rendszer által nem csak energiahatékonyság növelésre, de a felhasznált energia mennyiségi csökkentésére is iránymutatások jelennek meg.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2	-	-
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzata		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Intelligens létesítményüzemeltetési rendszer bevezetése közintézményekben			M-V. beavatkozás
Az Internet Alapú Intelligens Létesítményüzemeltetési Rendszer az információs technológia eszközeinek alkalmazásával és szakértői közreműködéssel elemzi az önkormányzatok energiafogyasztási adatait és segítséget nyújt az energiahatékonyságot növelő, költségcsökkentést eredményező lehetőségek feltárásában, így támogatja az önkormányzati energetikus munkáját.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2	-	-
Időtáv:	2020-tól folyamatosan, a megkezdett munkára építve		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat (Miskolc Holding)		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzata		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Lakó- és középületek energetikai felújítása			M-VI. beavatkozás
Hőszigetelés, fűtőkorszerűsítés, megújulóenergia felhasználással megvalósuló fűtési és hűtési célú energiatermelés.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1. M-2	-	SZ-1, SZ-3, SZ-4
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzata, lakosság		
Finanszírozási igény:	A várható projektek között nagy a szórás.		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Megújulóenergia alapú beruházások a településen			M-VII. beavatkozás
Megújuló (napenergia, biomassza, geotermikus energia, biogáz) alapú beruházások a térségben (pl. naperőmű parkok, biogáz üzemek, uszodák technológiai hő- és villamosenergia igényének kielégítése megújuló energiaforrások alkalmazásával). Az intézkedés keretein belül kiemelten foglalkozni kell a geotermikus energia alapú távhőrendszer bővítésével, kifejezetten a leszakadó városrészekben.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-2	-	SZ-3, SZ-4
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzata		
Finanszírozási igény:	A várható projektek között nagy a szórás.		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Közösségi közlekedésben a környezetbarát flotta bővítése			M-VIII. beavatkozás
A miskolci közösségi közlekedés fejlesztése szempontjából is releváns, hogy a kormányzat vizsgálja annak a lehetőségét, hogy a 25 ezernél nagyobb lélekszámú városokban kizárólag elektromos, vagy más környezetkímélő meghajtású buszokat helyezzenek üzembe. Ennek megfelelően javasolt a CNG flottát tovább bővíteni, illetve a sűrített gáz üzemű autóbuszok mellett biogáz üzemű járműveket alkalmazni.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5	SZ-1
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A gépjárműállomány javítása, a zero emissziós járművek népszerűsítése			M-IX. beavatkozás
A térség egyéni közlekedésből származó ÜHG kibocsátás, valamint az előregedő gépjárműállomány indokoltta teszi a beavatkozás szükségességét. Ösztönözni kell a város lakosságát és gazdálkodó szervezeteit, hogy korszerűsítsék gépjárműveiket. Növelni kell az elektromos járművek elterjedését, ezt támogatásokkal elő lehet segíteni.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	-	SZ-1
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága és gazdálkodó szervezetei		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Közlekedési infrastruktúra javításához szükséges átfogó beruházás megtervezése			M-X. beavatkozás
A beruházás megtervezése során kiemelt figyelmet kell fordítani a fizikai rendszerelemek javítására: Közlekedési infrastruktúra javítása az igény kielégítés színvonalának emelése és hosszabbtávú biztosítása, a területközi elérhetőségek javítása, valamint a közlekedési rendszer hatékonyabb és fenntarthatóbb működtethetősége érdekében.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	-	SZ-1
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága és gazdálkodó szervezetei		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A további forgalomnövekedés enyhítése, várostervezési és forgalomtechnikai eszközökkel			M-XI. beavatkozás
A közlekedési és szállítási igények mérséklése az üvegházhatású gázok kibocsátásának egyik leghatékonyabb módja. Miskolcnak, mint csomóponti elhelyezkedésű településnek lehetőségei korlátozottak. Az intézkedések során a következőket célszerű megvalósítani: - a szállítási igények csökkentését célzó várostervezési gyakorlat bevezetése - az egyéni motorizált közlekedés volumenének mérséklése érdekében korszerű forgalomcsillapítási eszközök alkalmazása (egyirányúsítás, utcák és járdák egyszintű kialakítása, síkánok stb.) a lakossági egyeztetések eredményeinek figyelembevételével.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	-	SZ-1
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága és gazdálkodó szervezetei		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Elektronikus jegyrendszer bevezetése			M-XII. beavatkozás
Miskolc város közlekedésfejlesztési stratégiája célul tűzte ki a közösségi közlekedés hatékonyságának növelését, amelynek következő fontos fejlesztési területe az elektronikus jegyrendszer bevezetése. A korszerű viteldíj-beszedési rendszer a közszolgáltatás legfőbb használati szabályait jelenti, amin keresztül a szolgáltatás utasok általi igénybevétele történik. Így ezt kiemelten fontos fejleszteni a szolgáltatási színvonal növekedéséért és az utasok elégedettségének magasabb szintű elérése érdekében.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	-	SZ-1, SZ-2
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Intermodális Csomópont (IMCS) fejlesztési koncepció megvalósítása			M-XIII. beavatkozás
A projekt tervezési fázisban van jelenleg. Az Intermodális Csomópont (IMCS) fejlesztési koncepció lényege a Búza tér környékének forgalomcsökkentése, ezáltal a lokális levegőszennyezettség mérséklése. Az elképzelések szerint hosszú távon a Búza tér a helyi, helyközi és távolsági buszközlekedésben csak megálló és átszállóponthoz szerepet tölt be, megszűnik a buszok parkolása. A helyi, helyközi és távolsági buszközlekedést, valamint a vonatközlekedést fogja össze a Tiszai pályaudvar mellett kialakítandó csomópont. Az intermodális csomópont kialakítását követően a tervek szerint megkezdődik a Búza tér új funkciókkal történő ellátása, illetve megújítása zöldfelület kialakításával			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5, A-6	SZ-1, SZ-2
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A gyalogos közlekedés feltételeinek megteremtése			M-XIV. beavatkozás
A gyaloglási szokások helyreállítása szintén kiemelt feladat minden város életében. A belvárosi körzetek Miskolcon jelenleg az egyéni közlekedési megoldások miatt túlterheltek. A belvárosi forgalom csökkentését csak forgalomszervezési feladatok végrehajtásával, forgalomkorlátozással és a megfelelő alternatívák biztosításával lehet elérni. A gyalogos közlekedés helyreállítását a gyalogos barát környezet megteremtésével, a gyalogos útvonalak karbantartásával, a parkosítás és a közbiztonság erősítésével lehet elősegíteni.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5, A-6	SZ-1,
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése			M-XV. beavatkozás
A kerékpározási hajlandóság növelése főként az infrastruktúra és a hálózat fejlesztésével érhető el, illetve folyamatos kommunikációs és tudatformálási programok segítségével. A megfelelően kiépített kerékpárút jelentősen csökkenti a személygépjármű forgalmat, aminek a CO₂ kibocsátás csökkenése mellett számos pozitív hatása van, mint például az egyéb légszennyezők csökkenése, a torlódások enyhülése, illetve az emberek egészségi állapotának javulása. Az intézkedés elindításához szükséges felmérni, megtervezni, hogy mely útvonalakon érdemes a kerékpárutakat kiépíteni. A kiépítés a meglévő utak, járdák, keresztezések átalakításával jár és bizonyos esetekben a meglévő közlekedési rendet is meg kell változtatni. A kerékpárutaknak három fő formáját különböztetjük meg: 1. Fizikailag elválasztott kerékpárút 2. Vizuális elválasztású kerékpárút 3. Vegyes profil A megfelelő formát mindig a helyszín adottságaihoz igazodva szükséges megválasztani, a gazdaságossági és biztonsági szempontokat figyelembe véve. A kerékpár használat kiterjesztéséhez szintén elengedhetetlen a biztonságos kerékpártárolók létesítése elsősorban a vasútállomásnál, intézményeknél és a közutak mentén. Ezek lehetnek kerékpárállványok, körzeti fedett tároló színek, zárható szekrények, vagy akár őrzött kerékpárparkolók. Emellett fontos a kölcsönzési, alkatrész ellátási, javítási, tájékoztatási lehetőségeket támogató környezet kialakítása. Ezt követően figyelmet kell fordítani a célközönség tájékoztatására, pontos és jól használható térképek, útvonaltervezők elkészítésére – digitális és papír formátumban is.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5, A-6	SZ-1, SZ-2
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Parkolási információs rendszer kialakítása, integrálása a forgalmi menedzsmentbe			M-XVI. beavatkozás
A korlátozott parkoló kapacitással rendelkező forgalomvonzó területek mobilitási és forgalommenedzsmentjének része a parkolásmenedzsment, azaz az állóforgalmi létesítmények kapacitáskezelési feladatai (igények és kapacitások összerendelése). Miközben a parkolási problémákkal foglalkozó kutatások jellemzően szűkebb területre (egy-egy eszköz, eljárás, stratégia) fókuszálnak, egyre hangsúlyosabban megjelenik a nagyobb területi egységeket átfogó integrált szemléletű forgalommenedzsment igénye.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5, A-6	SZ-1,
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

P+R parkolók fejlesztése, újak kialakítása			M-XVII. beavatkozás
A Park and Ride fogalom azt jelenti, hogy a gépjárművet a használó a parkolóban hagyja, és helyette közforgalmú közösségi közlekedéssel vagy gyalogosan utazik tovább. Ezzel a megoldással jelentősen lehet csökkenteni a városban megjelenő autós forgalmat, így a közlekedés kibocsátását is. A tervezéskor figyelmet kell szentelni: • megfelelő árazásnak (alapszolgáltatás, további kényelmi szolgáltatások), • közösségi közlekedési eszközre való átszállási lehetőség biztosításának, eljutási idő minimalizálásának.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-3	A-5, A-6	SZ-1,
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat, Miskolci Városgazda Nonprofit Kft		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Természetes ÜHG-nyelő kapacitások bővítése			M-XVIII. beavatkozás
A nem használt, felhagyott, roncsolt, invazív fajokkal borított területek felmérése, a jelenleginél hatékonyabb nyelő kapacitások kialakításához szükséges feltételek megismerése, felmérése.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-6, A-4	Sz-4
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, gazdasági szereplők, lakosság.		
Finanszírozási igény:	~5 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Háztartási egyedi szilárd tüzelés széles körű elterjedésének mérséklése az egyes hulladékfajták hasznosításának ösztönzésével			M-XIX. beavatkozás
A települési szilárd vegyes hulladék tüzelőanyagként való hasznosítása jelentős problémát jelent a városban. Ennek hatásai leginkább a levegőszennyezési problémaként jelentkeznek, ugyanakkor klímavédelmi hatása is van a bizonytalan összetételű tüzelőanyag eltüzelésének, fűtőértéke általában elmarad a többi tüzelőanyagétól, így nagyobb az égetéséből származó ÜHG kibocsátás is. Az intézkedés ennek megfelelően az elégetett hulladékfajták újrahasználatára, illetve újrahasznosítására irányuló szemléletformálási akciók megvalósítását foglalja magában.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-5	-	Sz-1
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, lakosság.		
Finanszírozási igény:	2-5 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A biológiailag lebomló szervesanyag mennyiség csökkentése a hulladéklerakókban			M-XX. beavatkozás
A biológiailag lebomló hulladékok felelősek a keletkező metán, CO ₂ és egyéb gázok kibocsátásáért, emiatt indokolt azok mennyiségének csökkentése. Ehhez szükséges a háztartásokban keletkező zöldhulladékok mennyiségének csökkentése, továbbá a tudatos vásárlás és fogyasztás növelése. Az intézkedés széleskörű szemléletformálás révén kivitelezhető, valamint a lakossági szelektív hulladékgyűjtést ki kell terjeszteni a komposztálható hulladékokra is.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseisehez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-5	-	Sz-1
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, lakosság.		
Finanszírozási igény:	2-5 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

7.2 ADAPTÁCIÓS INTÉZKEDÉSEK

A városra lehulló csapadék és az átfolyó vízfolyások vízkészletének visszatartása, tározása			A-I. beavatkozás
Jelen intézkedés a vizek káros hatásainak mérséklésére fókuszál, a vizek megtartását és későbbi aszályos időszaki felhasználását, a mikroklimatikus viszonyok javítását tartja szem előtt.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-1, A-2, A-3, A-4, A-6	-
Időtáv:	2020-2025		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	További részletes tervezést igénylő beruházás.		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Integrált szemléletű belterületi vízügyi védekezési terv kidolgozása			A-II. beavatkozás
Integrált szemléletű belterületi vízügyi védekezési terv kidolgozása, amely magában foglalja a lefolyás modellezését és a védendő gazdasági és társadalmi javak GIS alapú meghatározását, amely alapján több funkciók záporvíz tározók alakíthatók ki a védendő értékek megóvása érdekében, illetve a hirtelen lehulló nagymennyiségű csapadék tározása és későbbi talajnedvesség növelés, valamint öntözési célú felhasználása érdekében.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-1, A-2, A-3, A-4, A-5, A-6	-
Időtáv:	2020-2022		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Mezőgazdasági gazdálkodók, terület tulajdonosok, lakosság		
Finanszírozási igény:	~20-30 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Talajállapot javítása			A-III. beavatkozás
A talajállapot javítása érdekében az alábbi intézkedéseket javasolt:			
- A városi parkokban és kertekben a monokultúrák (pázsit, fű) felváltása speciális növénytársulásokkal, amelyek kaszálása, vágása tervezett ütemben történik. Ezen intézkedésor nemcsak a talaj állapotra van kedvező hatással, hanem a nyári helyi mikroklímát, valamint a biodiverzitás növelésével a városi ökoszisztéma ellenálló képességét is javítja. - A talajok nehézgépjárművel való taposásának kerülése. Külterületeken a kaszálási munkákat könnyű vagy alacsony keréknyomású gépekkel való végzése.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-1, A-2, A-3, A-4, A-6	-
Időtáv:	2020-2030		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	További részletes tervezést igénylő beruházás.		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Barnamezős beruházásokat előnyben részesítő gazdaságfejlesztési rendszer kialakítása. zöld közbeszerzés				A-IV. beavatkozás	
Az intézkedés keretében szükséges kidolgozni egy olyan szabályozási, gazdaságfejlesztési rendszert, ami a zöldmezős beruházások helyett a barnamezős beruházásokat helyezi a középpontba. Ez a központi szabályozásra való ráhatást is magában foglalja. Az intézkedés szorosan kapcsolódik a zöld közbeszerzés fogalmához, amely során az ajánlatkérő a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszi a környezetvédelem szempontjait, és az életciklusuk során a környezetre lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzi a környezetbarát technológiák elterjedését és a környezetbarát termékek előállítását.					
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs kódja	célkitűzés	Adaptációs kódja	célkitűzés	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4, M-5		A-1, A-4, A-5, A-6		-
Időtáv:	2020-2030				
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat				
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, gazdálkodó szervezetek, befektetők, lakosság				
Finanszírozási igény:	~15 millió Ft				
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet				

Települési hőségriadó tervek kidolgozásának ösztönzése				A-V. beavatkozás	
A település kiemelten ki van téve a klímaváltozás ezen hatásának, így szükséges az önkormányzatot, az érintett intézményeket ösztönözni arra, hogy hőségriadó terveket dolgozzanak ki, külön kiemelve a sérülékeny csoportok védelmét.					
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs kódja	célkitűzés	Adaptációs kódja	célkitűzés	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-		A-4		SZ-2, SZ-3
Időtáv:	2020-tól folyamatosan				
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat				
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága				
Finanszírozási igény:	~3-5 millió Ft				
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet				

Épített környezet és infrastruktúra sérülékenységeinek felmérése			A-VI. beavatkozás
Az intézkedés során felmérésre kerül a település épületállomány viharkárokkal szembeni sérülékenységeinek felmérése és intézkedési javaslatok megfogalmazása. • GIS alapú regiszter felállítása; • Veszélyeztetettség megállapítása, illetve a veszély forrás megjelölése, a káros hatás csökkentésének meghatározása; • Megelőző intézkedések meghozása			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	A-5	SZ-1
Időtáv:	2020-2022		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV közintézményei, lakosság épületei		
Finanszírozási igény:	~8-10 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Települési zöldfelületek fenntartása és növelése, javítása			A-VII. beavatkozás
Az intézkedés általános célja, hogy információkat biztosítson a lakosság, az önkormányzatok, a gazdálkodók és termelők számára a zöldfelületek bővítésének jelentőségéről és lehetőségeiről, valamint lépéseket tesz a zöldfelületi tervek kialakítása felé. A beavatkozás során mindenképp a helyi klimatikus viszonyokhoz adaptálódott fajokat kell előnyben részesíteni.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-4, A-6	
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, lakosság.		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

A felülvizsgált Levegőtisztaságvédelmi intézkedési terv (AQP) megvalósítása, illetve az Önkormányzat LIFE IP HungAiry projekt megvalósítása			A-VII. beavatkozás
Az intézkedés célja, hogy a Levegőtisztaságvédelmi intézkedési terv megvalósításával Miskolc MJV területén a határértéktúlépések megszűnjenek, a levegőminőség javuljon.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-4	A-4, A-6	
Időtáv:	2020-tól folyamatosan		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzat, lakosság.		
Finanszírozási igény:	-		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

7.3 SZEMLÉLETFORMÁLÁSI INTÉZKEDÉSEK

Lakossági szemléletformálás a klímatudatos magatartás javítása, a mitigációs és adaptációs ismeretek bővítése érdekében			SZ-I. beavatkozás
Az intézkedés céljai között az alábbi klímatudatos szemléletformálási tevékenységek elterjesztése szerepel:			
- energiatakarékos megoldások, épületek energiahatékonyságának növelése, - megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, - extrém időjárási eseményekkel szembeni alkalmazkodóképesség javítása, - hőhullámokkal szembeni védekezési lehetőségek megismertetése, - fenntartható közlekedési formák népszerűsítése.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2, M-3	A-4	SZ-1, SZ-4
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV lakossága		
Finanszírozási igény:	Programtól függően 1-25 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Klímatudatos jó gyakorlatok összegyűjtése			SZ-II. beavatkozás
A térségben megvalósult jó gyakorlatok folyamatos összegyűjtése, azok rendszerezése, kommunikálása az érintettek irányába.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	M-1, M-2, M-3, M-4	A-1, A-2, A-3, A-4, A-5, A-6	SZ-1, SZ-2, SZ-3, SZ-4
Időtáv	2020-tól folyamatos		
Felelős	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport	Miskolc MJV lakossága és gazdálkodó szervezetei		
Finanszírozási igény, Lehetséges forrás	-		

Klíma- és környezettudatosság fejlesztése a közigazgatási és az önkormányzati dolgozók számára			SZ-III. beavatkozás
Az érintett dolgozók számára ezen intézkedés keretében tájékoztató előadások, bemutatók, képzések kerülnek megtartásra, melyek célja a klímaváltozás helyi hatásainak megismertetése, a mitigációs és adaptációs lehetőségek bemutatása.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	-	SZ-2
Időtáv:	2020-tól folyamatos		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV Önkormányzatának felső- és középszintűi, a közigazgatási érintett döntéshozói.		
Finanszírozási igény:	~5 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Települési Klímavédelmi Hálózat (TKH) létrehozása			SZ-IV. beavatkozás
A TKH kialakításának alapvető célja, hogy a térségben a klímavédelem terén aktívan közreműködő szereplőket összefogja, tevékenységüket összehangolja.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	-	SZ-2, SZ-3, SZ-4
Időtáv:	2020-tól előkészítés, 2021-től működés		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV önkormányzata és egyéb érintett szervezetek		
Finanszírozási igény:	~2-3 millió Ft /év		
Lehetséges forrás:	A hálózat tagjainak befizetése, Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Települési Klímavédelmi Tudásközpont (TKT) létrehozása			SZ-V. beavatkozás
A TKT kialakításának alapvető célja, hogy a térségben egy olyan tudásközpontot hozzon létre, ami a szakmai, tudományos műhelyek, alkalmazott kutatások, gyakorlati tapasztalatok bevonását is lehetővé teszi hazai és nemzetközi szinten.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseire:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	-	SZ-2, SZ-3, SZ-4
Időtáv:	2020-tól előkészítés, 2021-től működés		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV önkormányzata és egyéb érintett szervezetek		
Finanszírozási igény:	~2-3 millió Ft /év		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Szemléletformálási programok óvodákban, iskolákban			SZ-VI. beavatkozás
Az óvodák és iskolák a szemléletformálás elsődleges helyszínei, mert a környezeti nevelést, érzékenyítést a lehető legfiatalabb korban kell elkezdni. A tanórák anyagába beépülő, illetve azokhoz szervesen kapcsolódó oktatási, szemléletformálási tevékenységek, közösségi események különösen hatékonyak lehetnek. Az intézkedésnek része a tanárok naprakész információkkal való ellátása és továbbképzése a klímaváltozással kapcsolatban. Részenben a tanárokkal együttműködve kerülnek továbbfejlesztésre a megyei szemléletformálási csomagok, melyeket a különböző életkorcsoportokhoz adaptálnak.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	-	SZ-1
Időtáv:	2030-ig		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Célcsoport:	Miskolc MJV iskolái, óvodái, szülők		
Finanszírozási igény:	~20 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

Alkalmazkodó közösségek			SZ-VII. beavatkozás
Az intézkedés keretében olyan speciális közösségfejlesztési programok valósulhatnak meg, melyek az éghajlatváltozási alkalmazkodás kérdésköreire fókuszálnak.			
Kapcsolódás a klímastratégia célkitűzéseihez:	Mitigációs célkitűzés kódja	Adaptációs célkitűzés kódja	Szemléletformálási célkitűzés kódja
	-	-	SZ-2, SZ-3, SZ-4
Időtáv:	2030-ig		
Felelős:	Miskolc MJV Önkormányzat		
Közreműködő szervezetek:	Közösségfejlesztő, szociális fejlesztő szervezetek		
Célcsoport:	Helyi közösségek, elsősorban a leszakadó, rossz gazdasági, társadalmi helyzetű csoportok		
Finanszírozási igény:	~20 millió Ft		
Lehetséges forrás:	Finanszírozás, lásd 9. fejezet		

8 VÉGREHAJTÁSI KERETRENDSZER MEGHATÁROZÁSA

8.1 INTÉZMÉNYI EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERETEK

8.1.1 ÖNKORMÁNYZAT SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE, FELADATKÖRÖK, KOMPETENCIÁK

Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala 2017-ben végzett szervezeti és működési struktúrájának átalakításával egy időben kialakított egy polgármesteri biztosi rendszert. A városvezetés célja a biztosi rendszer létrehozásával az volt, hogy minden fontos szakterületnek és fejlesztési tevékenységnek kiemelt, konkrét felelőse legyen. Ők látják el az egyes szakterületek koordinációs, stratégiaalkotási és szakmai döntéshozatali tevékenységét, ezáltal gyorsabb ügymenet és hatékonyabb működés válik lehetővé, egyszemélyi felelősökhöz rendelve.

Jelenleg 12 polgármesteri biztos alkotja a rendszert, a következő szakterületeken: Városépítésszét; Városüzemeltetés és Közlekedés; Szervezeti Szolgáltatások; Kultúra és Kommunikáció; Egészségügy és Szociális Ügyek; Közrend és Közbiztonság; Gazdálkodási Stratégia; Sport; Oktatás és Köznevelés; Gazdaságfejlesztés és Ingatlangazdálkodás; Energetika és Közműszolgáltatások; Informatikai szolgáltatások és SMART koordináció.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény alapján a Közgyűlés az önkormányzat működésével, valamint a polgármester és a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésére való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására polgármesteri hivatalt hoz létre. A polgármesteri hivatalt a polgármester irányítja, és a jegyző vezeti.

Miskolc MJV Polgármesteri Hivatala szervezeti felépítését tekintve Főosztályokra tagozódik.

Az egyes hivatali szervezeti egységek feladatainak leírását Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint Miskolc MJV Polgármesteri Hivatalának Ügyrendje tartalmazza⁹⁹.

A Közgyűlés meghatározott önkormányzati feladatok ellátására az alábbi állandó bizottságokat hozta létre:

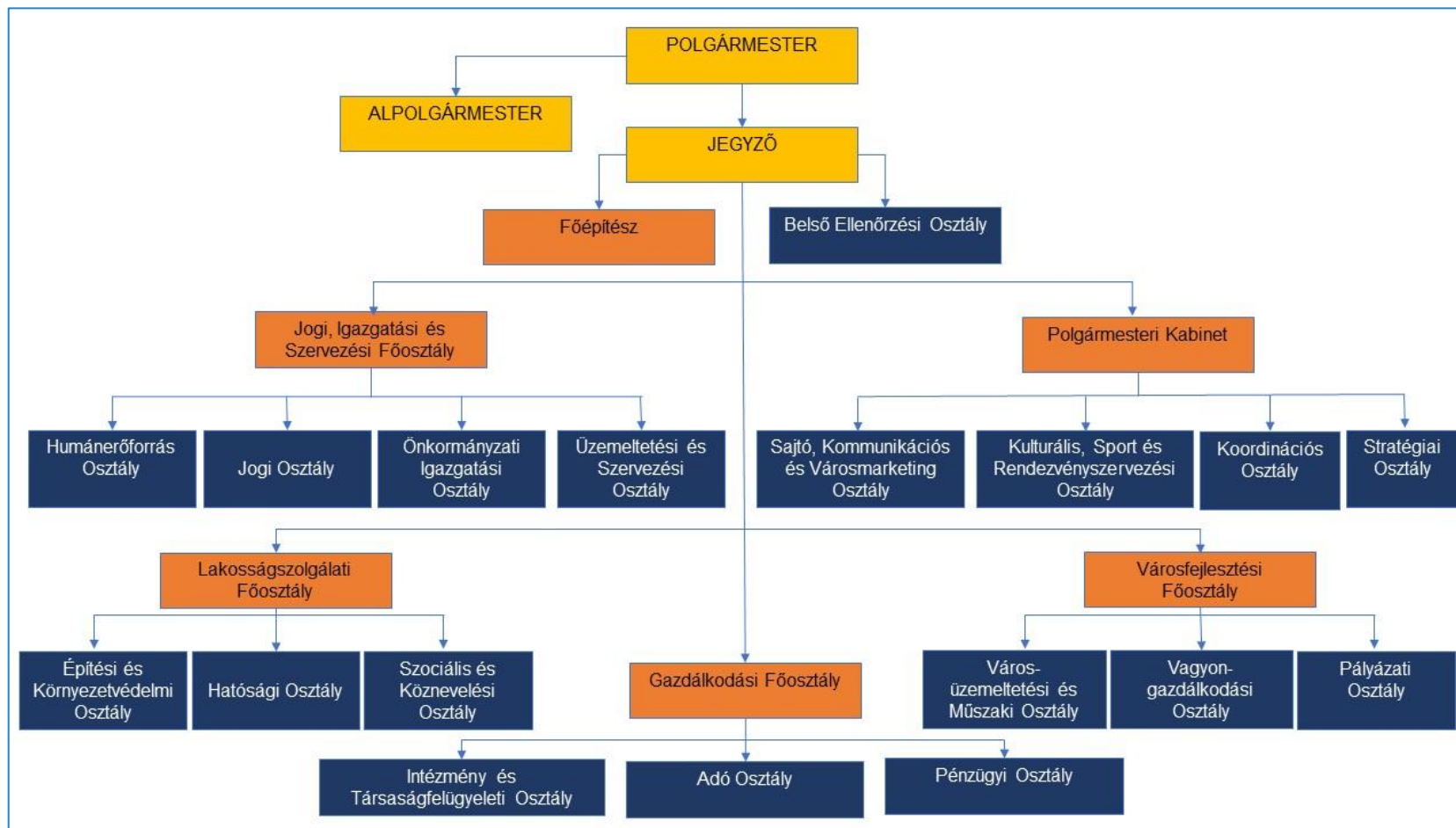
- Jogi és Ügyrendi Bizottság 13 fő,
- Pénzügyi Bizottság 13 fő,
- Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság 13 fő,
- Köznevelési, Kulturális, Turisztikai, Ifjúsági és Sport Bizottság 13 fő,
- Egészségügyi, Szociális és Környezetegészségügyi Bizottság 13 fő,
- Rendészeti Bizottság 11 fő.

Az Önkormányzat szervezeti felépítése alapján látható, hogy az Alpolgármesteri Kabinet irányítása alá tartozik a Városépítészeti Főosztály, mely osztály koordinálja, gondozza és szükség esetén javaslatot tesz a város stratégiai fejlesztési programjainak módosítására.

Miskolc MJV legfőbb energetikai kérdésekben támogató partnere a Miskolc Holding Zrt.

⁹⁹

http://www.miskolc.hu/sites/default/files/egyszeru_oldal/melleklet/2019-02-01/7931/37-2014._onkormanyzat_szervezeti_es_mukodesi_szabalyzat_2018.06.23.pdf

57. ábra: A Hivatal szervezeti felépítése¹⁰⁰

¹⁰⁰ https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2020-02-28/73221/24_2020_hatarozat.pdf

8.2 AZ AKCIÓTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FINANSZÍROZÁSI LEHETŐSÉGEI

Az energia- és klímatudatos várostervezés egyik alapvető pillére a meghatározott tevékenységek, fejlesztések forrásainak biztosítása, ezzel együtt az önfenntartás biztosítása. Az energiahatékonyság növelését megcélzó projektek sok előnye közül az egyik, hogy a beruházási költségek belátható időtávon (5-10 éven) belül megtérülhetnek. Ennek köszönhetően finanszírozásuk pályázati források mellett piaci alapon is biztosítható, számos példát láthatunk ennek a hatékony működésére.

A beruházások jelenlegi finanszírozásának lehetősége, a források elérhetősége szerint:

- **Nemzeti és helyi források**

A fenti kategóriába esnek a helyi, valamint térségi, országos finanszírozási lehetőségek, mint a nemzeti operatív programok forrásai, a megyei, települési saját források, Klímaalapok. Ez a keret mind országosan, mind települések szintjén eltérő lehet, továbbá az aktuális programozási időszak keretei jelenleg még (2020) nem ismertek, így ebben a dokumentumban nem kerülnek bemutatásra, azonban a későbbiek során vizsgálatuk ajánlott.

- **Nemzetközi források**

- Európai strukturális és befektetési alapok
- Európai finanszírozási programok
- Projektfejlesztési támogatási eszközök

- **Harmadik feles finanszírozás (ESCO)**

A finanszírozási típusok közül a saját forrásokon túl kiemelt szerepet játszanak a nemzeti, a nemzetközi támogatások, valamint az ESCO. A további támogatási formákról az önkormányzatok eddig megszokott módon rendelkezhetnek.

- **Alternatív finanszírozási lehetőségek**

- On Bill Financing – Számla alapú energiahatékonysági fejlesztések finanszírozása
- TPI-EPC – Energiatakarékossági Szerződés
- Revolving Loan funds (RLF) – Rulírozó Hitel Alap
- Kedvezményes hitelek, hitelgarancia és portfólió garancia
- Crowd-funding/Community funding – Közösségi finanszírozás

- **Green Municipal Bonds – Zöld Önkormányzati Kötvények**

8.2.1 NEMZETKÖZI FORRÁSOK

Európai strukturális és befektetési alapok¹⁰¹:

- Európai Regionális Fejlesztési Alap
- Kohéziós Alap
- Európai Szociális Alap
- Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
- Európai Tengerügyi és Halászati Alap

Európai finanszírozási programok:

- **LIFE+:** A program olyan projekteket finanszíroz, amelyek hozzájárulnak a környezetvédelmi politika és jogszabályok kidolgozásához és végrehajtásához. Ez a program megkönnyíti különösen a környezetvédelmi kérdések egyéb politikákba való beillesztését, általánosabb szinten pedig hozzájárul a fenntartható fejlődéshez.
- **CLLD:** Olyan konkrét eszköz, amely a régiók alatti szinten használható, és helyi szinten egészíti ki az egyéb fejlesztési támogatásokat. A CLLD képes mozgósítani és bevonni a helyi közösségeket, szervezeteket, hogy azok hozzájáruljanak az Európa 2020 stratégiában kitűzött intelligens, fenntartható és inkluzív fejlődéshez, a területi kohézió támogatásához és a konkrét szakpolitikai célkitűzések teljesüléséhez.
- **URBACT III:** Az URBACT egy 2002 óta működő Európai Területi Együttműködési Program, amely a fenntartható, integrált városfejlesztést ösztönzi és segíti az EU tagállamaiban, Norvégiában és Svájcban. Az URBACT a Kohéziós Politika egyik eszköze, amelyet az Európai Bizottság (ERFA) és a tagállamok /partner államok közösen finanszíroznak.
- **CIVITAS Activity Fund:** A Civitas projektet – melynek neve a „cities, vitality, sustainability” (városok, életerő, fenntarthatóság) angol szavakból kialakított betűszó – az Európai Unió kutatási keretprogramja finanszírozza. Célja az, hogy a városokat támogassa a városi mobilitás fenntarthatóságát szolgáló innovációs törekvéseikben.
- **Területi Együttműködés:**
 - Határon átnyúló együttműködés
 - Transznacionális együttműködés
 - Interregionális programok
 - Interreg Europe
 - URBACT III

Projektfejlesztés támogatási eszközök:

- **ELENA:** (European Local ENergy Assistance – Európai Helyi Energia Támogatás) az Európai Bizottság olyan támogatási eszköze, amelyet az Intelligent Energy Europe program keretében, az Európai Beruházási Bank (EIB) közreműködésével lehet igénybe venni. Megvalósíthatósági és piacfelmérési tanulmányok, a program felépítésének megtervezése, energia auditok, eljárások, valamint olyan megbízható üzleti és műszaki tervek elkészítése finanszírozható ebből a támogatásból, amelyek lehetővé teszik a privát bankok és más források által történő finanszírozást.

¹⁰¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/funding/

- **JASPERS:** (Az Európai Régiók Projektjeit Támogató Közös Program) műszaki segítségnyújtási eszköz, amely tanácsokat és segítséget nyújt a nagyobb projektek előkészítése során abban a tizenkét EU-tagállamban, amelyek 2004-ben és 2007-ben csatlakoztak az EU-hoz. A JASPERS támogatás a nagyobb infrastrukturális – pl. vasúttal, vízzel, hulladékkal, energiával és városi közlekedéssel kapcsolatos – projektekre irányul, amelyek beruházási értéke összesen minimum 50 millió euró.
- **EEE-F:** Az Európai Energiahatékonysági Alap („European Energy Efficiency Fund – EEEF”) az Európai energiaprogram a fellendülésért megmaradt forrásaiból indult, célja a kisebb volumenű önkormányzati energiahatékonysági és megújuló energia projektek közvetlen vagy közvetett (pénzügyi közvetítő révén történő) támogatása.
- **HORIZON 2020 Call EE20-PDA:**
 - Biztonságos, tiszta és hatékony energia:
 - Energiahatékonyság, versenyképes alacsony széndioxid-kibocsátású energiagazdálkodás
 - Okos, zöld és integrált közlekedés:
 - Okos városok és közösségek, mobilitás növekedése

8.2.2 ALTERNATÍV FINANSZÍROZÁSI LEHETŐSÉGEK

8.2.2.1 ON BILL FINANCING – SZÁMLA ALAPÚ ENERGIAHATÉKONYSÁGI FEJLESZTÉSEK FINANSZÍROZÁSA

Az On Bill Financing számlafinanszírozás egy hatékony ösztönzési formája az építési beruházásoknak. Az energia hatékony fejlesztésbe való befektetés célja az energiafogyasztás és a közüzemi számlák csökkentése. Az OBF egy olyan típusú hitel, amelyet az épület energiahatékonyságának javítására lehet felhasználni. Erre a hitel programokra többségében jellemző a számlamentesség, a mérőhöz kötöttség, lehetővé teszi a közüzemi szolgáltatás lekapcsolását nem fizetés esetén, illetve alacsony vagy nulla kamatozású hitelekkel kínál. Olyan ügyfelek számára előnyös támogatási lehetőség, akik szeretnék megtakarítani a közüzemi számlákon; olyan közműveknek, akik a keresleti oldal költséghatékonyságán javítanak; vagy politikai döntéshozók számára, akik az energiahatékonyság közhasznú előnyeit kívánják elérni és a tiszta energiafelhasználást.¹⁰²

8.2.2.2 TPI-EPC – ENERGIATAKARÉKOSSÁGI SZERZŐDÉS

Az EPC olyan energiahatékonyság alapú szerződés, mely számottevő energia-megtakarítást kínál. Az Energiatakarékosági Szerződés alapelve szerint az energiahatékonysági beruházás költsége a megtakarított energiaköltségből kerül visszafizetésre. Az energiahatékonyság alapú szerződéses projektet általában egy ESCO (Energetikai Szolgáltató Vállalat) szervezi meg. Az ilyen jellegű projektek célja, hogy az épületek tulajdonosai és az egyéb résztvevők számára lehetőséget nyújt az elavult és kevésbé hatékony eszközök felújítására úgy, hogy a felmerülő költséget az ESCO által garantált megtakarításokból finanszírozzák. Az ESCO viseli a technikai kockázatokat és garantálja a megtakarítást.

Az EPC szerződésre a Transparence projekt keretében az EU által biztosított szélesebb értelmezést alkalmazzuk, ami az Energiahatékonysági Irányelvben található:¹⁰³

„a kedvezményezett és az energiahatékonyság-javító intézkedést nyújtó szolgáltató között létrejött olyan szerződéses megállapodás, amelyet a szerződés teljes időtartama alatt ellenőriznek és nyomon

¹⁰² <https://www.c2es.org/document/on-bill-financing-encouraging-energy-efficiency/>

¹⁰³ <http://www.transparence.eu/hu/epc-kerdesek-es-valaszok/mi-az-az-epc>

követnek, amelynek keretében az adott intézkedésbe való beruházásért (munka, ellátás vagy szolgáltatás) a kifizetés a szerződésben megállapodott szintű energiahatékonyság-javulással vagy más, megállapodás szerinti energiahatékonysági kritériummal (például pénzügyi megtakarítással) összefüggésben történik”.¹⁰⁴

8.2.2.3 REVOLVING LOAN FUNDS (RLF) – RULÍROZÓ HITEL ALAP

A Rulírozó hitel egy olyan forgóeszköz hitel a vállalkozások számára, mely rövid lejáratú és folyószámlához kötődik.¹⁰⁵ Ennél a hiteltípusnál a hitelintézet a nála vezetett számla mellé biztosít egy hitelkeretet, melynek felhasználása tetszőleges. Előnye még, hogy a törlesztett pénz újra felhasználhatóvá válik. A hitelkeret felhasználási területe lehet az átmeneti pénzhiány kiküszöbölése, termeléshez szükséges erőforrások, árukészletek finanszírozása, ezért rendszerint vállalkozások veszik igénybe.¹⁰⁶

A visszafizetett hitelalapok kritikus finanszírozást biztosítanak, ha a hitelkérelem korlátozott, a helyi vállalkozások fejlesztésének és bővítésének támogatására. Annak ellenére, hogy a megújuló hitelalap önmagában nem finanszírozhat projekteket, a kisvállalkozások hitelcsomagjának szerves részét képezi. Előnye, hogy a hitelfelvevők rugalmas és kedvező feltételeket élveznek.¹⁰⁷

8.2.2.4 KEDVEZMÉNYES HITELEK, HITELGARANCIA ÉS PORTFOLIÓ GARANCIA

A KKV szektorban a tőkehiányos mikro vállalkozások hitelfelvételét könnyíti meg a banki portfólió garancia. Az Európai Beruházási Alap által koordinált COSME uniós garanciacsomag teszi lehetővé a KKV-k jobb forrásellátását. A hitelezési problémát oldották meg ezzel a finanszírozási lehetőséggel. A magas garanciavállalás lehetővé teszi a KKV-k könnyebb hitel hozzáférését a bankoknál.¹⁰⁸

8.2.2.5 CROWD-FUNDING/COMMUNITY FUNDING – KÖZÖSSÉGI FINANSZÍROZÁS

A Crowdfunding egy olyan üzleti modell, melynek a közösségi finanszírozás az alapja. Egy adott projekt finanszírozására való nyílt felhívást jelent, melyet általában az interneten hirdetnek meg. „A felhívás általában meghatározza a finanszírozási igényeket, a projekt céljait és a pénzügyi támogatás korlátozott időtartamát.” Crowdfunding kampányok finanszírozása közösségi felajánlásból származik, nagyszámú támogatói részvétel, de kisebb tőkebefektetés jellemzi.”¹⁰⁹

A befektetői hálózatot könnyen elérhetővé teszik a közösségi média és a közös finanszírozást biztosító weboldalak, például ilyen ismert honlapok a Kickstarter és az Indiegogo. Ezeken a felületeken a befektetők és a vállalkozók együttesen hozzák létre a potenciált egy új üzleti vállalkozás finanszírozásához.¹¹⁰

¹⁰⁴ <https://docplayer.hu/4431647-Kepzesi-anyag-i-epc-alapok-azaz-az-energiahatekonysag-alapu-szerzodes-transparens-projekt-www-transparens-eu.html>

¹⁰⁵ https://www.mimi.hu/gazdasag/rulirozo_hitel.html

¹⁰⁶ <http://ecopedia.hu/rulirozo-hitel>

¹⁰⁷ <https://www.cdfa.net/cdfa/cdfaweb.nsf/ordredirect.html?open&id=rlfactsheet.html>

¹⁰⁸ <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/uzletfejlesztes/kis-magyar-cegek-figyelem-itt-a-nagy-lehetoseg.226603.html>

¹⁰⁹ http://competterra.com/crowd/Minta_fejezet_Crowdfunding%202016_02_12_.pdf

¹¹⁰ <https://www.investopedia.com/terms/c/crowdfunding.asp>

8.2.2.6 GREEN MUNICIPAL BONDS – ZÖLD ÖNKORMÁNYZATI KÖTVÉNYEK

Zöld Önkormányzati Kötvényeknek (GMB) jelentős szerepe van a fenntartható gazdasági növekedés elősegítésében. Az utóbbi években nőtt a zöld kötvények hitelminősége, így egyre vonzóbbá válnak a befektetéseknek, lehetővé téve az éghajlatváltozás finanszírozási hiányának csökkentését.¹¹¹

„Olyan beruházásokat finanszíroznak, amelyeknek van valamilyen közvetlen vagy közvetett környezet- vagy klímavédelmi előnye. A zöldkötvények célja, hogy internalizálja a környezeti externáliákat és növelje a környezetbarát beruházásokat. Ezzel lehetővé teszi, hogy egy új, a direkt üzleti célon túlmutató, de hosszabb távon üzletileg fenntartható és társadalmilag rendkívül előnyös szempont is megjelenhessen a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírban. Lényegében elősegíti a tőke környezetbarát beruházásokba csatornázását, csökkenti a forráshoz jutás költségét és felhívja a figyelmet a környezetromboláshoz kapcsolódó pénzügyi kockázatokra is.”¹¹²

Mivel csak meghatározott körű felhasználást és célokat finanszírozhat, ezért szigorú számadást követel meg, így hiánytalanul dokumentálni kell nemcsak a folyamatokat, de a források konkrét igénybevételét.¹¹³

8.2.3 A HARMADIK FELES FINANSZÍROZÁS (ESCO)

Energy Service Company, Energetikai Szolgáltató Vállalat, amelyet a 2006/32/EK Irányelv a következőképpen definiál: „Az ESCO (Energy Service Company – Energetikai Szolgáltató Vállalat) az a természetes vagy jogi személy, aki energetikai és/vagy energiahatékonysági szolgáltatást nyújt a felhasználó létesítményei számára, részt vállalva annak gazdálkodási kockázatából. A szolgáltatás ellenértékének a fedezete (részben vagy egészben) az energiahatékonysági beavatkozás kell legyen, egy Energiatakarékosági Szerződésben (EPC) előre lefektetett teljesítési kritérium rendszer alapján.

A rendszer jellemzői:

- Minden egy kézben összpontosul (beruházás, finanszírozás, kivitelezés, karbantartás).
- Hosszú távú elköteleződés, akár 10-15 év futamidőre is szólhat.
- Magyarországon jellemzően az alábbi területeken alkalmazzák:
 - Fűtőkorszerűsítés
 - Ipari- és távhő korszerűsítés
 - Közvilágítás korszerűsítés
 - Beltéri világításkorszerűsítés.

Az ESCO beruházás többféle változatban is megvalósulhat, az alábbi konstrukciók tekinthetők az alapoknak:

- **Harmadik feles finanszírozás:** Az ESCO, mint harmadik fél nyújtja a beruházáshoz szükséges külső finanszírozást, viszont nem nyújt üzemeltetési és karbantartási szolgáltatást, így ezek díja nem terheli a konstrukciót.
- **Tartós bérlet / operatív lízing:** Ebben az esetben a szolgáltatás a korszerűsítés megvalósítására és a felújított rendszer bérletére terjed ki.

¹¹¹ <https://green-win-project.eu/resource/changing-value-‘green’-label-us-municipal-bond-market>

¹¹² <https://www.portfolio.hu/gazdasag/zoldkotvenyek-avagy-zoldforradalom-a-penzugyi-szektorban.281938.html>

¹¹³ https://www.penzugyiszemle.hu/documents/mihalovits-tapaszti-2018-3-mpdf_20181012135930_4.pdf

- **ESCO:** Teljes körű korszerűsítéssel kapcsolatos műszaki és pénzügyi szolgáltatás, ahol az ESCO vállalja a projekt azonosítását, a műszaki tervezést és engedélyeztetést, a kulcsrakész kivitelezést, az üzemeltetést és a karbantartást, számlázást, valamint a tevékenységek finanszírozásának megszervezését.
- **Forfetírozás / faktorálás:** Szállító hosszú távú követeléssorozatának a banki megvásárlása egy faktorált jelenértéken, ahol a leszámítoló bank vállalja a követeléssel járó pénzügyi kockázatokat.

Az alábbi táblázat az egyes konstrukciók közti különbségeket hasonlítja össze, valamint azzal, ha a beruházás saját forrásból történne.

Az ESCO által megvalósított beruházás előnyei:

- **Fejlesztés eladósodottság nélkül:** A beruházás energia megtakarításból valósul meg, szolgáltatás keretében, így nem növeli az önkormányzat eladósodottságát.
- **Közbeszerzési keretek egyszerűsítése:** A tervezés, beruházás, finanszírozás, üzemeltetés integrálásán keresztül jelentősen leegyszerűsíti a közbeszerzési eljárást.
- **Méretgazdaságos beszerzések:** Az ESCO-k portfóliójuk révén jelentős engedményeket képesek elérni a beszállítókkal és a bankokkal szemben.
- **ÁFA finanszírozás áthidalása:** Az ESCO képes a beruházás során jelentkező ÁFA terhek kiküszöbölésére, az ÁFA terhek megfizetésének az időbeli eltolása mellett az üzemeltetésen keresztül.

	Beruházási kockázat	Üzemeltetési kockázat	Kredit kockázat	Kamat és árfolyamkockázat	Összesített költségek
Saját beruházás	Önkormányzat	Önkormányzat	Bank	Önkormányzat	Alacsony
Harmadik feles finanszírozás	Önkormányzat	Önkormányzat	ESCO	ESCO vagy Önkormányzat	Alacsony és közepes közötti
Tartós bérlet	ESCO	Önkormányzat	ESCO	ESCO	Közepes
ESCO	ESCO	ESCO	ESCO	ESCO	Közepes és magas közötti
Faktorálás	ESCO	ESCO	Bank	Bank	Magas

17. táblázat: A különböző ESCO konstrukciók összehasonlítása

Az ESCO beruházás során az önkormányzat és az ESCO szerződést köt, ez az ún. **EPC**, azaz **Energy Performance Contract**, az **Energiatakarékossági szerződés**. Ez garantálja Miskolc Önkormányzatának a garantált megtakarítást. Célja az eredmények garantált javulásának elérése, különös tekintettel a gazdasági hatékonyságra, az energia megtakarításra. Az EPC alapján a beruházásokat a szerződés szerint a hatékonyabb energiafelhasználásból garantált költségmegtakarításokból finanszírozzák.

A szolgáltatások díjazása az elért megtakarításoktól függően meghatározott összeg kifizetéséből áll. E szerződések kizárólag már meglévő épületek tekintetében alkalmazhatók a bázishoz mért megtakarítás alapján. Garantált teljesítmény szerződés esetén (Guaranteed Savings) – az ESCO vállalja az összes kockázatot és meghatározott teljesítményjavulást a fennmaradó haszon ellenében.

8.3 MONITORING ÉS FELÜLVIZSGÁLAT

8.3.1 KLÍMASTRATÉGIA CÉLRENDSZERÉHEZ TARTOZÓ MITIGÁCIÓS INDIKÁTOROK

Ahhoz, hogy az akciótervben megfogalmazott javaslatok, intézkedések megvalósuljanak, fontos a folyamatos ellenőrzés, nyomon követés. A nyomon követéshez indikátorokat kell meghatározni, így ezekkel a mutatószámokkal mérni lehet az előrehaladást.

Cél	Indikátor neve	Mértékegység	Adatforrás	Bázisév	Bázisévi érték	Célév	Célérték
MITIGÁCIÓ							
M-1 Energiafogyasztás csökkentése (energiatakarékosság), energiahatékonyság növelése	Egy főre jutó villamosenergia fogyasztás ¹¹⁴	kWh/fő	Központi Statisztikai Hivatal	2017	804	2030	Bázisérték 80%-a
	Egy főre jutó gázfogyasztás ¹¹⁵	m ³ /fő		2017	332	2030	Bázisérték 80%-a
M-2 Megújuló energiaforrások felhasználási arányának a növelése	Megújuló energia fogyasztás/energiafogyasztás	%	Települési adatszolgáltatás	2017	További felmérés szükséges	2030	Bázisérték 120%-a
M-3 Fenntartható/ klímabarát közlekedési módok népszerűsítése	Közlekedési szektor ÜHG-kibocsátása	tonna CO ₂ egyenérték	ÜHG leltár	2017	73 161	2030	Bázisérték 80%-a
M-4 Természetes ÜHG-nyelő kapacitások bővítése	Erdők által elnyelt CO ₂	tonna CO ₂ egyenérték	ÜHG leltár	2012	17 740	2030	Bázisérték 120%-a

18. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó mitigációs indikátorok

¹¹⁴ Számításhoz használt indikátor: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)

¹¹⁵ Számításhoz használt indikátor: Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m³)

8.3.2 KLÍMASTRATÉGIA CÉLRENDSZERÉHEZ TARTOZÓ ADAPTÁCIÓS INDIKÁTOROK

Cél	Indikátor neve	Mértékegység	Adatforrás	Bázisév	Bázisévi érték	Célév	Célérték
ADAPTÁCIÓ							
A-1 Ivóvízellátó rendszer felkészítése a hőhullámok és aszályos időszakok során fellépő többlet vízigény kielégítésére	Ivóvízellátási fennakadások száma Miskolcon	db	Települési felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	0
A-2 Aszályal szembeni védekezésre való felkészülés, a kitett területek arányának csökkentése	Vízviisszatartó gazdálkodással érintett földterületek aránya	%	Települési felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisérték 120%-a
A-3 Ár- és belvízvédelmi rendszer fenntartása, fejlesztése	Fejlesztett csapadékvízvezetést szolgáló hálózat hosszának változása	%	Települési felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisérték 120%-a
A-4 Hőhullámokkal szembeni védekezés erősítése	Hőhullámok idején napi többlet halálozás	% / nap	Települési felmérés (+NATÉR)	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisérték 80%-a
A-5 Épített környezet sérülékenységének csökkentése	Jelen klímastratégiában definiált, éghajlatváltozás által veszélyeztetett értékek fennállása	igen/nem	Települési felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	igen
A-6 Zöldfelületek arányának növelése, minőségének javítása	Zöldfelületi ellátottság (erdők, zöldterületek, fasorok, zöldsávok, nagy zöldterülettel rendelkező intézmények területe)	m ² /fő	Települési felmérés	2017	740,31	2030	Bázis érték 120%-a

19. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó adaptációs indikátorok

8.3.3 KLÍMASTRATÉGIA CÉLRENDSZERÉHEZ TARTOZÓ SZEMLÉLETFORMÁLÁSI INDIKÁTOROK

Cél	Indikátor neve	Mértékegység	Adatforrás	Bázisév	Bázisévi érték	Célév	Célérték
SZEMLÉLETFORMÁLÁS							
SZ-1: A lakosság klíma- és energiatudatosságának, a klímatudatos fogyasztói magatartásának erősítése	A térség lakói által alkalmazott környezettudatos megoldások száma	db	kérdőíves felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisévi érték 120%-a
SZ-2: Települési önkormányzat felkészítése a kihívásokra, koordinációs képesség fejlesztése	Klímaszemponatok figyelembevételével elkészített/ megújított településfejlesztési és rendezési stratégiai dokumentumok aránya	%	felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisévi érték 120%-a
SZ-3: Széleskörű partnerség építése a településen, a klímaváltozásból adódó problémák kezelésére	Klímavédelemmel aktívan foglalkozó civil/egyházi/ gazdasági szervezetek száma	db	felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisévi érték 110%-a
SZ-4: Leszakadó, sérülékeny csoportok felzárkóztatása, segítése az alkalmazkodásban	Az érintett lakók, gazdasági szervezetek által alkalmazott klímatudatos megoldások száma	db	felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	Bázisévi érték 105%-a
Szemléletformálás átfogó cél	Klíma-alkalmazkodással kapcsolatos szemléletformálási akciókban aktívan résztvevő lakosság számának növekedése	fő	felmérés	2020	További felmérés szükséges	2030	8 000

20. táblázat: A klímastratégia célrendszeréhez tartozó szemléletformálási indikátorok

8.4 NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat az elkészült Klímastratégia összeállítását követően lehetőséget biztosít mind a lakosság, mind a szakmai szféra részére a dokumentumban szereplő adatok és intézkedések megismerésére és véleményezésére. Első körben az Önkormányzat honlapján (<https://www.miskolc.hu/>) kerül kihelyezésre a dokumentum, mely lehetőséget biztosít a lakosság számára is az elképzelések véleményezésére és megismerésére, valamint a fejlesztési javaslatok, ötleteik megfogalmazására. A Klímastratégia honlapon történő közzétételről a lakók nagyobb városi hírlapokban, nyomtatott forrásokban megjelent felhívások útján értesülhetnek. A város vezetése szem előtt tartja, hogy a stratégiában megfogalmazott intézkedések sikerének egyik alapvető feltétele a civil lakosság folyamatos tájékoztatása, rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőségének biztosítása, a partnerség és a polgári aktivitás erősítése.

Szakmai nyilvános rendezvény, fórumok feladata a stratégia bemutatása, a benne szereplő javaslatok, célkitűzések megismertetése, véleményeztetése. A fórumok résztvevői a civil szervezetek vezetői, szakemberek, és a gazdálkodó szervezetek képviselői lehetnek.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének jóváhagyását követően a Klímastratégia végleges változata mindenki számára hozzáférhető, nyilvános helyen, az önkormányzat honlapján.

9 IRODALOMJEGYZÉK

Az NKM Optimum Zrt. jelen dokumentum elkészítése során felhasználta a korábbi kutatásainak eredményeit, illetve a korábban létrehozott szellemi termékeit hasonló tárgyú dokumentum kidolgozása során.

9.1 DOKUMENTUMOK

- Klímabarát Települések Szövetsége megbízásából a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Nemzeti Alkalmazkodási Központ: Módszertani útmutató megyei klímastratégiák kidolgozásához
- Európa 2020 Stratégia
- Területi Agenda (TA2020)
- Párizsi Megállapodás
- Az éghajlat- és energiapolitika 2030-ig szóló kerete
- Tiszta bolygót mindenkinek- EU hosszútávú stratégiája 2050-ig
- Európai Zöld Megállapodás
- Magyarország Partnerségi Megállapodása 2014-2020-as fejlesztési időszakra
- Nemzeti Energiastratégia 2030, kitekintéssel 2040-ig
- Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT)
- Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv (I. ÉCsT)
- Nemzeti Épületenergetikai Stratégia
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Kvassay Jenő Terv
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK)
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Klímastratégia
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Integrált Területi Programja (ITP)
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Környezetvédelmi Programja
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Foglalkoztatási Stratégiája

9.1.1 MISKOLC MJV STRATÉGIAI DOKUMENTUMAI

- Miskolc MJV Fenntartható Energia- és Klímaügyi Akcióterve (SECAP)
- Miskolc Megyei Jogú Város Integrál Településfejlesztési Stratégiája
- Miskolc Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptió
- Miskolc Megyei Jogú Város Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve
- Miskolc Megyei Jogú Város Fenntartható Mobilitási Tervének (SUMP) felülvizsgálata
- Miskolc Megyei Jogú Város Klímastratégia készítésének megalapozó dokumentációja - MÓDSZERTAN
- Miskolc Megyei Jogú Város Vízkárelhárítási Terve
- Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2014-2019. közötti Gazdasági Programja
- Miskolc város településképi arculati kézikönyve, 2017

9.2 INTERNETES FORRÁSOK

- <https://www.miskolc.hu/>
- http://klimabarát.hu/images/tudastar/8/kepek/KBTSZ_modszertanfejl_VaROS_180226.pdf

- [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:22016A1019(01)&from=HU)
- <http://nimbus.elte.hu/~klimakonyv/Klimavaltozas-2011.pdf>
- <https://regionalispolitika.kormany.hu/download/4/73/10000/Ter%C3%BCleti%20Agenda%202020.pdf>
- <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/climate-change/paris-agreement/>
- https://www.palyazat.gov.hu/szechenyi_2020
- http://www.baz.hu/news_file/1796_0.pdf
- http://klimatudatos.hu/wp-content/uploads/2016/05/Miskolc_FINAL_0513_02.pdf
- https://www.met.hu/omsz/tevekenysegek/klimamodellezes/eghajlati_szelsosegek/
- <http://miviz.hu/miviz-kft>
- <http://mvkzrt.hu/>
- <https://www.miskolc.hu/elet-a-varosban/sport/sportletesitmenyek>
- <http://www.miskolc.hu/varoshaza/onkormanyzat/palyazatok/onkormanyzat-altal-elnyert-palyazatok/kozlekedesfejlesztes/kerekparut-epitese-i-utem>
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700015.TV>
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100189.TV>
- http://www.ecolinst.hu/ff_strategia/images/stories/MFFSosszefoglalo.pdf
- <https://pannergy.com/projektek/#miskolc>, https://pannergy.com/wp-content/uploads/2007/09/B%C3%89T_PE_20131029.pdf
- https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/funding/
- <https://www.c2es.org/document/on-bill-financing-encouraging-energy-efficiency/>
- <http://www.transparens.eu/hu/epc-kerdesek-es-valaszok/mi-az-az-epc>
- <https://docplayer.hu/4431647-Kepzesi-anyag-i-epc-alapok-azaz-az-energhatekonysag-alapu-szerzodes-transparens-projekt-www-transparens-eu.html>
- https://www.mimi.hu/gazdasag/rulirozo_hitel.html
- <http://ecopedia.hu/rulirozo-hitel>
- <https://www.cdfa.net/cdfa/cdfaweb.nsf/ordredirect.html?open&id=rlffactsheet.html>
- <https://www.portfolio.hu/unios-forrasok/uzletfejlesztes/kis-magyar-cegek-figyelem-itt-a-nagy-lehetoseg.226603.html>
- http://competterra.com/crowd/Minta_fejezet_Crowdfunding%202016_02_12_.pdf
- <https://www.investopedia.com/terms/c/crowdfunding.asp>
- www.theclimategroup.org
- <https://green-win-project.eu/resource/changing-value-‘green’-label-us-municipal-bond-market>
- <https://www.portfolio.hu/gazdasag/zoldkotvenyek-avagy-zoldforradalom-a-penzugyi-szektorban.281938.html>
- https://www.penzugyiszemle.hu/documents/mihalovits-tapaszti-2018-3-mpdf_20181012135930_4.pdf
- <http://miho.hu/miskolci-hoszolgaltato-kft>
- <http://kira.gov.hu/kira/>
- https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2020-02-28/73221/24_2020_hatarozat.pdf

9.3 STATISZTIKAI ADATOK FORRÁSA

- Miskolc MJV adatszolgáltatása
- KSH tájékoztató adatbázis
- TEIR adatbázis
- OKIR adatbázis

- NATÉR adatbázis

10 MELLÉKLETEK

10.1 1. SZÁMÚ MELLÉKLET: MISKOLC MJV HELYI ÉRTÉKEINEK BEMUTATÁSA

MISKOLCI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR GYŰJTEMÉNY		
Nemzeti érték	Fellelhetőség	Határozat száma
Agrár- és élelmiszergazdaság		
Baráthegyi Majorság	3535 Miskolc, Ibolya u. 41.	17/2015. (XII. 15.)
Lillafüredi pisztrángtenyésztés	3517 Miskolc-Lillafüred, Gradna-völgy	25/2014. (V. 05.), 18/2015. (XII. 15.)
Mancs mentőkutya és tevékenysége	Mancs szobra: Szemere utca - Szinva-híd	9/2015. (VI. 08.)
Épített környezet		
Avasi kilátó	Miskolc, Avas-tető	33/2014. (XI. 26.)
Avasi református műemléktemplom	3530 Miskolc, Papszer 14.	12/2014. (III. 05.)
Deszkatemplom és temető	3525 Miskolc, Tetemvár felsősor	36/2014. (XI. 26.)
Diósgyőri Papírgyár	3535 Miskolc, Hegyalja út 203.	2/2015. (VI. 08.)
Kós-ház	3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 32.	12/2015. (XII. 15.)
Lillafüredi Palotaszálló és függő-kert	3517 Miskolc, Erzsébet sétány 1.	34/2014. (XI. 26.)
Mindszenti római katolikus templom	3530 Miskolc, Mindszent tér 6.	21/2014. (V. 05.)
Minorita rendház és templom, valamint Kelemen Didák munkássága	3530 Miskolc, Hősök tere 5/a.	22/2014. (V. 05.)
Miskolci Nemzeti Színház	3525 Miskolc, Déryné u. 1.	7/2015. (VI. 08.)
Miskolci Vigadó és a Népkert	3530 Miskolc Görgey u. 23.	8/2015. (VI. 08.)
Miskolctapolcai sziklakápolna	3519 Miskolc, Brassói u.	13/2015. (XII. 15.)
Orthodox templom és múzeum	3525 Miskolc, Deák tér 7.	32/2014. (XI. 26.)
Szentléleki kápolna romok	3500 Miskolc - Bükk-szentlélek	14/2015. (XII. 15.)
Színháztörténeti és Színészmúzeum	3530 Miskolc, Déryné u. 3.	16/2014. (III. 05.)
Tiszai pályaudvar	3527 Miskolc, Kandó Kálmán tér 1-3.	11/2015. (XII. 15.)
Kulturális örökség		
Avasi kilátó	Miskolc, Avas-tető	33/2014. (XI. 26.)
Avasi református műemléktemplom	3530 Miskolc, Papszer 14.	12/2014. (III. 05.)
Bársony-házi szakócák Miskolcon és Budapesten őrzött példányai	Herman Ottó Múzeum, Miskolc, Görgey A- út 28. (Pannon-tenger Múzeum kiállítása)	18/2014. (III. 05.)
Deszkatemplom és temető	3525 Miskolc, Tetemvár felsősor	36/2014. (XI. 26.)
Diósgyőri ipari hagyományok és a Kohászati Múzeum	Miskolc - Felsőhámor, Palota utca 22.	24/2014. (V. 05.)
Diósgyőri vár	Diósgyőri vár, 3534, Miskolc, Vár u. 24. é. sz. 48° 05' 50", k. h. 20° 41' 20", GPS 48.097222°, 20.688889°	3/2014. (III. 05.)
Herman Ottó Múzeum	3530 Miskolc, Görgey Artúr utca 28.	23/2014. (V. 05.)
Kolera temető	Miskolc, Sajó utca	11/2016. (XII. 20.)
Lillafüredi Palotaszálló és függőkert	3517 Miskolc, Erzsébet sétány 1.	34/2014. (XI. 26.)
Mindszenti római katolikus templom	3530 Miskolc, Mindszent tér 6.	21/2014. (V. 05.)
Minorita rendház és templom, valamint Kelemen Didák munkássága	3530 Miskolc, Hősök tere 5/a.	22/2014. (V. 05.)

Miskolc-Avasi Pincesorok	3530 Miskolc, Nagyavas, Kisavas	3/2016. (V.26.)
Miskolci Nemzeti Színház	3525 Miskolc, Déryné u. 1.	7/2015. (VI. 08.)
Miskolctapolcai sziklakápolna	3519 Miskolc, Brassói u.	13/2015. (XII. 15.)
Orthodox templom és múzeum	3525 Miskolc, Deák tér 7.	32/2014. (XI. 26.)
Selmeci Műemlékkönyvtár és a selmeci diákhagyományok	3515 Miskolc - Egyetemváros	35/2014. (XI. 26.)
Szentléleki kápolna romok	3500 Miskolc - Bükk-szentlélek	14/2015. (XII. 15.)
Színháztörténeti és Színésmúzeum	3530 Miskolc, Déryné u. 3.	16/2014. (III. 05.)
Tapolcai bencés apátság, valamint a Miskolc nemzetség udvarházának és temetőkápolnáinak földalatti maradványai	Herman Ottó Múzeum, Miskolc, Görgey A- út 28. (Pannon-tenger Múzeum kiállítása)	19/2014. (III. 05.)
Természeti környezet		
Lillafüredi Anna-barlang	3517 Miskolc-Lillafüred, Függőkert	5/2015. (VI. 08.)
Lillafüredi Szent István-barlang	3517 Miskolc-Lillafüred, Függőkert	6/2015. (VI. 08.)
Lillafüredi Szinva-vízesés	Miskolc-Lillafüred, Függőkert	28/2014. (V. 05.)
Miskolc-Avasi Arborétum	3529 Miskolc, Aulich utca mellett	2/2016. (V. 26.)
Miskolci Állatkert és Kultúrpark – közismert nevén „Vadapark”	Miskolc, Csanyik -völgy	37/2014. (XI. 26.)
Miskolci Vigadó és a Népkert	3530 Miskolc Görgey u. 23.	8/2015. (VI. 08.)
Szeleta-barlang	Miskolc-Lillafüred	6/2014. (III. 05.)
Turizmus		
Avasi kilátó	Miskolc, Avas-tető	33/2014. (XI. 26.)
Barlangfürdő	3519 Miskolctapolca, Pazár sétány 1. GPS koordináták: N48.060826? és E20.745551?	2/2014. (III. 05.)
Deszkatemplom és temető	3525 Miskolc, Tetemvár felsősor	36/2014. (XI. 26.)
Diósgyőri ipari hagyományok és a Kohászati Múzeum	Miskolc - Felsőhámor, Palota utca 22.	24/2014. (V. 05.)
Herman Ottó Múzeum	3530 Miskolc, Görgey Artúr utca 28.	23/2014. (V. 05.)
Lillafüredi Állami Erdei Vasút	Üzemeltető központja: Északerdő Erdőgazdasági Zrt., 3525 Miskolc, Deák tér 1. közvetlen címe: LÁEV Üzemigazgatóság, 3535 Miskolc, Erdész u. 24.	4/2014. (III. 05.)
Lillafüredi Anna-barlang	3517 Miskolc-Lillafüred, Függőkert	5/2015. (VI. 08.)
Lillafüredi Palotaszálló és függőkert	3517 Miskolc, Erzsébet sétány 1.	34/2014. (XI. 26.)
Lillafüredi pisztrángtenyésztés	3517 Miskolc-Lillafüred, Garadna-völgy	25/2014. (V. 05.), 18/2015.(XII.15.)
Lillafüredi Szent István-barlang	3517 Miskolc-Lillafüred, Függőkert	6/2015. (VI. 08.)
Lillafüredi Szinva-vízesés	Miskolc-Lillafüred, Függőkert	28/2014. (V. 05.)
Miskolci Állatkert és Kultúrpark – közismert nevén „Vadapark”	Miskolc, Csanyik-völgy	37/2014. (XI. 26.)
Orthodox templom és múzeum	3525 Miskolc, Deák tér 7.	32/2014. (XI. 26.)
Szeleta-barlang	Miskolc-Lillafüred	6/2014. (III. 05.)
Ipari és műszaki megoldások		
Diósgyőri Papírgyár	3535 Miskolc, Hegyalja út 203.	2/2015. (VI. 08.)

10.2 2. SZÁMÚ MELLÉKLET: MISKOLC MJV RELEVÁNS PROJEKTJEI

10.2.1 KEHOP KONSTRUKCIÓBAN ELNYERT PÁLYÁZATOK

	Projekt megnevezése	Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Megítélt támogatás
1	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolc Rendészeti Szakközépiskola	Az MRSZKI Szentpéteri kapu 107. sz. alatti 20. és 21. sz. szállásépületek épületenergetikai fejlesztése	2016.09.30	135 840 790 Ft
2	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolc Rendészeti Szakközépiskola	Az MRSZKI Szentpéteri kapu 78. sz. alatti 5. és 6. sz. szállásépületek épületenergetikai fejlesztése	2016.10.19	76 719 460 Ft
3	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház	Orvos- és nővérszállók épületenergetikai felújítása a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktatókórházban	2016.12.19	207 597 391 Ft
4	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	Miskolci Petőfi Sándor Középiskolai Fiúkollégium Teleki Tehetséggondozó Kollégium Tagintézményének épületenergetikai fejlesztése	2016.12.19	207 387 256 Ft
5	KEHOP-3.2.1-15-Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszereinek fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában	NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése Miskolc Város és térsége területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre	2017.03.10	2 199 999 990 Ft
6	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolc Rendészeti Szakgimnázium	Miskolci Rendészeti Szakgimnázium Stromfeld laktanya 1. számú és Petőfi laktanya 2. számú szállásépületei épületenergetikai fejlesztése	2018.06.18	135 167 108 Ft
7	KEHOP-1.2.1-18-Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímátudatosságot erősítő szemléletformálás	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc Megyei Jogú Város klímastratégiájának kidolgozása és klímátudatos szemléletformálás megvalósítása a városi lakosság körében	2019.02.26	20 000 000 Ft

8	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház szállóhely épületenergetikai fejlesztése	2019.05.28	104 024 078 Ft
9	KEHOP-3.2.1-15-Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszereinek fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában	NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése Borsod-Abaúj-Zemplén megye teljes területén, különös tekintettel az elkülönített hulladék előkezelő rendszerre	2019.05.31	3 600 000 000 Ft
10	KEHOP-2.1.7-19-A víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás	MIVÍZ Miskolci Vízmű Korlátolt Felelősségű Társaság	Víziközmű szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás a MIVÍZ Kft. szolgáltatási területén	2020.03.13	57 827 000 Ft
11	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolci Semmelweis Kórház és Egyetemi Kórház	Miskolci Semmelweis Kórház és Egyetemi Oktatókórház orvosgarzon épületenergetikai fejlesztése	2016.09.30	107 908 000 Ft
12	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház	Napelemes kiserőmű telepítése Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Épületein	2016.12.19	242 506 500 Ft
13	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	Napelemes rendszer kiépítése a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal épületeiben	2016.12.19	131 000 000 Ft
14	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Miskolci Szakképzési Centrum	Napelemes rendszer kiépítése a Miskolci Szakképzési Centrum iskoláiban	2016.12.19	134 212 978 Ft
15	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház Intézményein Fotovoltaikus rendszer telepítése	2017.06.16	249 158 944 Ft
16	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Miskolci Rendészeti Szakközépiskola	Fotovoltaikus rendszer a Miskolci Rendészeti Szakközépiskolában	2017.06.16	134 596 860 Ft
17	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	Napelemes rendszer kiépítése a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal épületeiben 2. szakasz	2017.09.28	132 359 655 Ft

18	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Miskolci Szakképzési Centrum	Miskolci Szakképzési Centrum Tagiskoláin, Fotovoltaikus rendszer kiépítése	2017.09.28	132 997 916 Ft
19	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolci Szakképzési Centrum	A Miskolci Szakképzési Centrum Szemere Bertalan Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumának épületenergetikai fejlesztése	2017.12.04	137 857 865 Ft
20	KEHOP-5.2.10-16-Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései	Miskolc Tankerületi Központ	Karacs Teréz Kollégium épületenergetikai fejlesztése	2018.06.18	249 463 887 Ft
21	KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal	Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései Borsod-Abaúj-Zemplén megyében	2016.08.17	2 340 000 000 Ft
22	KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései	Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság	Borsod-Abaúj-Zemplén megyei oktatási intézmények épületenergetikai fejlesztése	2016.09.16	990 000 000 Ft
23	KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései	Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Korlátolt Felelősségű Társaság	Miskolci Szakképzési Centrum Andrássy Gyula Szakközépiskolája energetikai korszerűsítése	2016.10.19	180 000 000 Ft
24	KEHOP-5.2.3-16-Egyházak épületenergetikai fejlesztései megújuló energiaforrás hasznosításának lehetőségével	Miskolci Egyházmegye	Miskolci Egyházmegye épületeinek energetikai felújítása	2016.11.09	180 000 000 Ft
25	KEHOP-5.2.3-16-Egyházak épületenergetikai fejlesztései megújuló energiaforrás hasznosításának lehetőségével	Nyitott Ajtó Baptista Gyülekezet	Nyitott Ajtó Baptista Gyülekezet épületeinek energetikai felújítása	2016.12.05	120 000 000 Ft
26	KEHOP-5.2.2-16-Középületek kiemelt épületenergetikai fejlesztései	NFSI Nemzeti Fejlesztési és Stratégiai Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Nemzeti Adó- és Vámhivatal energiatakarékossági beruházásai	2017.05.30	3 000 000 000 Ft
27	KEHOP-5.2.11-16-Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére	Miskolci Tankerületi Központ	Miskolci Tankerületi Központ Intézményein Fotovoltaikus rendszer telepítése	2017.09.28	241 482 360 Ft

28	KEHOP-5.3.1-17-Távhő-szektor energetikai korszerűsítése	NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Új fogyasztók távhőrendszerre csatlakoztatása és a távhő rendszer korszerűsítése a MIHŐ Kft. szolgáltatási területén	2018.02.06	209 733 226 Ft
29	KEHOP-5.2.3-16-Egyházak épületenergetikai fejlesztései megújuló energiaforrás hasznosításának lehetőségével	EMIH Budapesti Hitközség	EMIH oktatási intézményeinek energetikai korszerűsítése	2018.07.19	150 000 000 Ft

10.2.2 TOP KONSTRUKCIÓBAN ELNYERT PÁLYÁZATOK

	Projekt megnevezése	Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Megítélt támogatás
1	TOP-5.1.1-15-BO1-Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Önkormányzat	Foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési együttműködés Borsod-Abaúj-Zemplén megyében	2016.07.20	2 316 000 000 Ft
2	TOP-6.1.4-15-MI1-Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Herman Ottó Múzeum bővítése és környezetének fejlesztése	2016.11.17	800 000 000 Ft
3	TOP-6.1.4-15-MI1-Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Történelmi Avas turisztikai fejlesztése	2016.12.05	1 500 000 000 Ft
4	TOP-3.2.1-15-BO1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Önkormányzat	Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén meglévő SEAP-ok felülvizsgálata és átdolgozása SECAP-pá, illetve új SECAP-ok kidolgozása	2017.05.16	107 749 520 Ft
5	TOP-6.1.5-16-MI1-Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	A Kiss Ernő utca felújítása, valamint a Thököly Imre utca és a Hideg sor felújítása és kiszélesítése	2017.11.23	1 065 000 000 Ft
6	TOP-6.1.4-16-MI1-Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Rendezvényhelyszínek infrastrukturális fejlesztése	2017.11.27	236 500 000 Ft
7	TOP-6.1.3-15-MI1-Helyi gazdaságfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Közétkeztetés fejlesztése Miskolcon	2020.04.09	199 834 500 Ft
8	TOP-6.2.1-15-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	"Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése" című felhívás keretében, Tündérváros Óvoda infrastrukturális fejlesztése.	2016.07.19	206 103 379 Ft

9	TOP-6.2.1-15-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	"Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése" című felhívás keretében, Miskolc, Katica Bölcsőde infrastrukturális fejlesztése.	2016.07.19	176 865 290 Ft
10	TOP-6.2.1-15-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	"Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése" című felhívás keretében, Miskolc, Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda infrastrukturális fejlesztése.	2016.07.19	50 000 000 Ft
11	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Lyukó városrészben új óvodai férőhelyek kialakítása	2017.11.27	231 482 634 Ft
12	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Bulgárföldi Tagóvoda infrastrukturális korszerűsítése	2017.12.08	77 546 640 Ft
13	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Szeder úti Tagóvoda férőhely bővítése	2017.12.08	159 867 083 Ft
14	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc Dózsa György úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése	2017.12.08	83 071 503 Ft
15	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Weöres Sándor Tagóvoda infrastrukturális fejlesztése	2017.12.08	100 000 000 Ft
16	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda férőhely bővítése	2017.12.08	109 590 840 Ft
17	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Margaréta Bölcsőde férőhely bővítése	2017.12.08	165 957 287 Ft
18	TOP-6.4.1-15-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Forgalomcsillapított övezet kialakítása Diósgyőri városrészben.	2016.08.17	300 000 000 Ft

19	TOP-6.4.1-15-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés - kerékpárút létesítése I. ütem (Bosch - Katalin utca; Mechatronikai Park bekötés; Görömböly: Bacsinszky u. – Bogáncs u. és Bacsinszky u. – Harsányi u.)	2016.08.17	485 000 000 Ft
20	TOP-6.3.2-15-MI1-Zöld város kialakítása	Miskolc MJV Önkormányzata	Diósgyőr városközpont integrált rehabilitációja	2016.09.15	940 000 000 Ft
21	TOP-6.3.3-16-MI1-Városi környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	Miskolc MJV Önkormányzata	Avas északi oldal csapadékvíz elvezetés fejlesztése	2017.10.26	800 000 000 Ft
22	TOP-6.3.2-16-MI1-Zöld város kialakítása	Miskolc MJV Önkormányzata	Zöld Város kialakítása Miskolc Belváros-Történelmi Avas akcióterületen	2017.11.27	3 320 000 000 Ft
23	TOP-6.4.1-16-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Kerékpárút építése a Diósgyőri vár - Lillafüred között	2017.11.28	561 000 000 Ft
24	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc Dózsa György úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése	2017.12.08	83 071 503 Ft
25	TOP-6.2.1-16-MI1-Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda férőhely bővítése	2017.12.08	109 590 840 Ft
26	TOP-6.2.1-19-MI1-Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Martinkertváros városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása	2020.02.27	681 524 048 Ft
27	TOP-6.2.1-19-MI1-Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Lyukó városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása	2020.02.27	275 078 095 Ft
28	TOP-6.5.1-15-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Éltés Mátyás Óvoda, Általános Iskola és Egységes Módszertani Intézmény energetikai fejlesztése	2016.11.10	163 863 407 Ft
29	TOP-6.5.1-15-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Szabó Lőrinc Általános és	2016.11.10	364 518 375 Ft

			Német Két Tanítási Nyelvű Iskola energetikai fejlesztése		
30	TOP-6.5.1-15-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Eszterlánc Néphagyományörző Óvoda energetikai fejlesztése	2016.11.16	105 152 263 Ft
31	TOP-6.5.1-15-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Miskolci Csodamalom Bábszínház épületének energetikai fejlesztése	2016.11.29	187 232 714 Ft
32	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Dózsa György úti Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.27	88 568 740 Ft
33	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Margaréta Bölcsőde energetikai korszerűsítése	2017.11.27	248 855 627 Ft
34	TOP-6.4.1-16-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Dayka utca térségében megvalósuló forgalomcsillapítási intézkedések	2017.12.04	900 000 000 Ft
35	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Napraforgó Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.12.13	165 982 702 Ft
36	TOP-6.4.1-16-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Kerékpárút építés II. ütem	2017.12.20	187 000 000 Ft
37	TOP-6.4.1-16-MI1-Fenntartható városi közlekedésfejlesztés	Miskolc MJV Önkormányzata	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés - Intelligens forgalomirányítási rendszer kialakítása	2017.12.20	189 000 000 Ft
38	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Mesevár Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.27	65 088 073 Ft
39	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Margaréta Bölcsőde energetikai korszerűsítése	2017.11.27	248 855 627 Ft
40	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Dózsa György úti Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.27	88 568 740 Ft
40	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése	2017.11.28	232 281 448 Ft

42	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Százszorszép Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.28	160 457 840 Ft
43	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.28	99 618 455 Ft
44	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Diósgyőri Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.28	138 292 493 Ft
45	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Bulgárföldi Tagóvoda és Szolgáltatási Központ energetikai korszerűsítése	2017.12.01	121 717 910 Ft
46	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Szociális Átmeneti Ellátási Központ energetikai korszerűsítése	2017.12.01	121 717 910 Ft
47	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Kassai úti Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.12.20	110 668 184 Ft
48	TOP-6.6.1-15-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Corvin Utcai Orvosi Rendelő Infrastrukturális Fejlesztése	2016.09.19	41 417 397 Ft
49	TOP-6.6.1-15-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky Úti Orvosi Rendelő Infrastrukturális Fejlesztése	2016.10.17	17 530 779 Ft
50	TOP-6.6.1-15-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Corvin Utcai Gyermek Orvosi Rendelő Infrastrukturális Fejlesztése	2016.10.17	46 011 370 Ft
51	TOP-6.6.1-15-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Győri Kapui Orvosi Rendelő Infrastrukturális Fejlesztése	2016.10.17	30 125 851 Ft
52	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Dózsa György úti Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.27	88 568 740 Ft
53	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Margaréta Bölcsőde energetikai korszerűsítése	2017.11.27	248 855 627 Ft
54	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése	2017.11.28	232 281 448 Ft
55	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Százszorszép Óvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.28	160 457 840 Ft

56	TOP-6.5.1-16-MI1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda energetikai korszerűsítése	2017.11.28	99 618 455 Ft
57	TOP-6.6.1-16-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Otthon téri egészségház építése	2017.11.28	256 163 298 Ft
58	TOP-6.6.2-15-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	MESZEGYI-Szépkor Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése	2016.10.19	58 486 459 Ft
59	TOP-6.6.2-15-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	MESZEGYI-Újgyőri Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése	2016.10.19	47 656 376 Ft
60	TOP-6.6.1-16-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Lyukó városrészben új orvosi rendelők építése	2017.11.27	90 692 687 Ft
61	TOP-6.6.2-16-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Mátyás király úti Családsegítő és Gyermekjóléti Központ kialakítása	2017.11.27	175 599 164 Ft
62	TOP-6.6.1-16-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Kiss Ernő úti orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése	2017.12.07	49 936 282 Ft
63	TOP-6.6.2-16-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Bulgárföldi Szolgáltatási Központ infrastrukturális korszerűsítése	2017.12.07	105 535 588 Ft
64	TOP-6.6.2-16-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Segítő Kezek Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése	2017.12.07	117 298 019 Ft
65	TOP-6.6.1-16-MI1-Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Kazinczy utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése	2017.12.20	38 247 884 Ft
66	TOP-6.7.1-16-MI1-Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc város leromlott városi területeinek rehabilitációja - Vasgyári program	2017.12.20	837 000 000 Ft

67	TOP-6.6.2-16-MI1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc, Evangélikus Egyház Fogytékos nappali ellátás fejlesztése	2017.12.22	129 992 000 Ft
68	TOP-6.8.2-15-MI1-Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum Programja.	2016.07.20	2 943 000 000 Ft
69	TOP-6.9.1-15-MI1-A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	Miskolc MJV Önkormányzata	Szociális városrehabilitáció – AVAS soft programok folytatása	2016.09.23	10 000 000 Ft
70	TOP-6.9.1-15-MI1-A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	Miskolc MJV Önkormányzata	Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban	2016.09.23	260 000 000 Ft
71	TOP-6.9.2-16-MI1-A helyi identitás és kohézió erősítése	Miskolc MJV Önkormányzata	"Városrészi együttthatók"	2017.11.29	180 000 000 Ft
72	TOP-6.9.2-16-MI1-A helyi identitás és kohézió erősítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Miskolc Te Vagy!	2017.12.07	180 000 000 Ft
73	TOP-6.9.2-16-MI1-A helyi identitás és kohézió erősítése	Miskolc MJV Önkormányzata	Legyünk együtt, Tegyük együtt!	2017.12.08	180 000 000 Ft
74	TOP-6.9.2-16-MI2-A helyi identitás és kohézió erősítése	Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület	Kapuzörgető	2018.01.11	55 000 000 Ft
75	TOP-6.9.2-16-MI2-A helyi identitás és kohézió erősítése	Háromkő Ifjúsági, Természetjáró és Kulturális Egyesület	Jó a Jókain! - közös programok, közös identitás.	2018.01.11	55 000 000 Ft
76	TOP-6.9.2-16-MI2-A helyi identitás és kohézió erősítése	Ifjúságért Alapítvány	A Közösség Téglái	2018.01.11	55 000 000 Ft
77	TOP-6.9.2-16-MI2-A helyi identitás és kohézió erősítése	Miskolc Város Közoktatásáért Közalapítvány	Vörösmarty Város-Rész-Vétel programok	2018.01.11	55 000 000 Ft
78	TOP-7.1.1-16-Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi	Miskolc MJV Önkormányzata	Avasi Horizont Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia	2017.08.01	82 500 000 Ft

	közösségi fejlesztési stratégiához kapcsolódva				
79	TOP-7.1.1-16-Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi közösségi fejlesztési stratégiához kapcsolódva	Miskolc MJV Önkormányzata	Diósgyőri Horizont Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia	2017.08.01	60 000 000 Ft
80	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	Komlóstetői Kerékpáros Sport Klub	A FACTORY ARÉNA fejlesztése	2018.12.20	115 000 000 Ft
81	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	"KILÁTÓ" Miskolc Város Lakosságáért Egyesület	Park kialakítása a "KILÁTÓ" Miskolc Város Lakosságáért Egyesület segítségével	2019.07.25	5 000 000 Ft
82	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	Bárczay Alapítvány Miskolc és Környéke Fejlesztéséért	A park szerepe a helyi közösség életében Miskolcon	2019.07.25	5 000 000 Ft
83	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	Háromkő Ifjúsági, Természetjáró és Kulturális Egyesület	Tanösvénnyel a tapasztalati tanulásért	2019.07.25	6 000 000 Ft
84	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	Infinitum Alapítvány	Közösségi kert a gyerekekért	2019.12.17	3 000 000 Ft
85	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	Szimbiózis a Harmonikus Együtt-létért Alapítvány	Baráthegy Szociális Farm fejlesztése	2019.12.17	7 773 433 Ft
86	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	AVASI-Zarándoklat Egyesülete	A közösségi kert kapcsolata a városi környezetben	2020.01.29	5 000 000 Ft
87	TOP-7.1.1-16-H-ERFA-TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	MISKOLCI VÁROSGAZDA Városgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Helyi termékek piacra jutásának támogatása a diósgyőri városrészben	2020.01.31	6 985 000 Ft
88	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	CINE-MIS Moziüzemi Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Minőségi kulturális és közösségi nagyrendezvények az aktív, 60 év feletti szépkorú közösség számára az Avasi Horizont Helyi Közösség akcióterületén	2019.03.29	40 000 000 Ft

89	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	CINE-MIS Moziüzemi Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	„Miskolci Filmklub létrehozása”	2019.08.05	4 997 450 Ft
90	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	" Miskolczi Borbarátok Társasága " Egyesület	"Zene az Ávas macskakövein" című rendezvény 2019. és 2020. évi támogatása	2020.02.03	13 099 392 Ft
91	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	"KILÁTÓ" Miskolc Város Lakosságáért Egyesület	A természet nélkül nincs jövőnk	2020.02.03	2 000 000 Ft
92	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	AVASI-Zarándoklat Egyesülete	Aktív életet az éveknek	2020.02.03	4 000 000 Ft
93	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Baleset-megelőzési és Közlekedésbiztonság-technikai Egyesület	Seniorok a közlekedésben!	2020.02.03	5 000 000 Ft
94	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Betegeiért Alapítvány	Zöld szív	2020.02.03	2 000 000 Ft
95	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	CELLARIUM HUNGARICUM Közhasznú Egyesület	Miskolci Fröccsfesztivál 2019-2020	2020.02.03	4 000 000 Ft
96	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	Életet az éveknek című rendezvénysorozat megvalósítása	2020.02.03	9 962 492 Ft
97	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	Szépkorúak számára kulturális programok szervezése	2020.02.03	4 000 000 Ft
98	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	MIKOM Miskolci Kommunikációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Üdv Miskolc! Itt vagyunk!	2019.08.05	5 000 000 Ft
99	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	MIKOM Miskolci Kommunikációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Miskolci Közösségek és Sikerek Diósgyőrből	2019.08.05	5 000 000 Ft
100	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Miskolc Város Kultúrájáért Közalapítvány	Kulturális igényfelmérő program	2019.08.05	2 000 000 Ft

101	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	MOBILKOR Alapítvány	Kezdetektől a jelenig!	2019.09.10	5 000 000 Ft
102	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Miskolc Város Közoktatásáért Közalapítvány	Megújulás program	2020.01.27	4 997 450 Ft
103	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Eszmék és Értékek Alapítvány	Élhetőbb város-élhetőbb élet	2020.02.03	1 950 000 Ft
104	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Miskolc Város Közoktatásáért Közalapítvány	Fát nevelék...kertész leszek	2020.02.03	2 000 000 Ft
105	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Miskolczi Borbarátok Társasága Egyesület	Szakmai Borversenyek megrendezésének támogatása	2020.02.03	4 006 192 Ft
106	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	MOBILKOR Alapítvány	Őszi programok az Avasi Horizont területén	2020.04.14	4 000 000 Ft
107	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Salkaházi Sára Miskolc Program Alapítvány	Biztonságos életet – az éveknek	2020.04.14	9 962 492 Ft
108	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Zöld Sziget Komlóstetőért Egyesület	Digitális Rezümé Formálás	2019.08.05	4 000 000 Ft
109	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Szent György-hegy Alapítvány	Információs tájékoztató rendszer kialakítása az Avason	2020.01.29	4 978 400 Ft
110	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	Szent György-hegy Alapítvány	Szent György-hegyi multságok	2020.02.03	33 901 992 Ft
111	TOP-7.1.1-16-H-ESZA-TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	VOKE Vörösmarty Mihály Művelődési Ház	Tegyünk aktívan az aktív időskorért!	2020.02.03	4 000 000 Ft

10.2.3 GINOP KONSTRUKCIÓBAN ELNYERT PÁLYÁZATOK

10.2.3.1 GINOP-4.1.1-8-4-4-16-MEGÚJULÓ ENERGIA HASZNÁLATÁVAL MEGVALÓSULÓ ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSA KOMBINÁLT HITELTERMÉKKEL

Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Támogatás
1 ARANYKOR Szervezetfejlesztési Tanácsadó és Szolgáltató Kft.	Épületenergetikai fejlesztés az Aranykor Kft székhelyén	2018.11.26	12 701 746 Ft
2 BIHARI ÉS TÁRSAI Kereskedelmi Vendéglátó Szolgáltató és Fuvarozó Kft.	Bástya Hotel energetikai fejlesztése	2018.08.23	29 220 134 Ft
3 Bükkvidéki Vendéglátó Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Épületenergetikai fejlesztések Bükkvidéki Vendéglátó Zrt.-nél	2018.11.26	49 950 000 Ft
4 CreativEnergy Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Épületenergetikai fejlesztés a CreativEnergy Kft-nél	2019.10.14	32 857 689 Ft
5 Diósgyőri Várkert Vendéglátó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Energetikai fejlesztés a Diósgyőri Várkertnél	2018.11.07	7 542 088 Ft
6 Honor Consulting Innováció Menedzsment és Befektetési Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	A Honor Consulting Kft irodaépületének napenergia használatával megvalósuló épületenergetikai korszerűsítése	2018.09.20	4 608 486 Ft
7 KULCS-ÁR Ingatlanforgalmi, Építési és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Fonoda-Irodaház energetikai fejlesztése	2019.07.09	10 459 897 Ft
8 MGM OIL Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Épületenergetikai fejlesztés az MGM OIL Kft. telephelyén	2018.12.17	15 082 940 Ft
9 N & L Technotherm Építőipari Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	N&L Technotherm Kft. telephelyének energetikai fejlesztése	2018.11.07	9 595 087 Ft
10 PROFIN PROFESSIONAL Műszaki- és Pénzügyi Megoldásszállító, Projekt- és Vállalkozás-fejlesztési és Innovációs Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	A PROFIN PROFESSIONAL Kft. miskolci irodaépületének energetikai korszerűsítése	2019.11.25	4 888 125 Ft
11 Thermo D Comfort Korlátolt Felelősségű Társaság	Épületenergetikai fejlesztések a Thermo D Comfort Kft-nél	2018.12.17	11 660 000 Ft
12 W-DUETT Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	A W-Duett Kft telephelyének megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztése	2018.09.20	48 986 743 Ft

10.2.3.2 GINOP-4.1.2-18-MEGÚJULÓ ENERGIA HASZNÁLATÁVAL MEGVALÓSULÓ ÉPÜLETENERGETIKAI FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSA

	Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Támogatás
1	AA-MED Orvosi Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Lithotherápiás Intézet energetikai fejlesztése	2018.12.17	30 647 516 Ft
2	Bezzeg Dohánytár Kereskedelmi Betéti Társaság	Energetikai korszerűsítés Miskolci telephelyen	2018.12.17	6 229 220 Ft
3	GERIXON Tervező és Kivitelező Korlátolt Felelősségű Társaság	Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések a Gerixon Kft-nél	2018.12.12	20 861 521 Ft
4	GORDIUS ENDLESS Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések a GORDIUS ENDLESS Szolgáltató Kft-nél	2019.08.01	7 568 750 Ft
5	IPMS ENGINEERING Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	IPMS ENGINEERING Kft. energetikai korszerűsítése Miskolcon II.	2019.09.04	17 089 369 Ft
6	KARLWOOD Szolgáltató, Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	A Karlwood Kft. forgácsoló műhelyének energetikai korszerűsítése	2018.12.12	17 712 660 Ft
7	MB-SZER Épületgépészeti Kivitelező Korlátolt Felelősségű Társaság	Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztés az MB-SZER Kft-nél	2018.12.17	8 982 191 Ft
8	MISKERT IMMO Ingatlan Korlátolt Felelősségű Társaság	Komplex épületenergetikai fejlesztés a MISKERT IMMO Kft-ben	2019.09.04	29 656 597 Ft
9	MISKOLC AUTÓHÁZ Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Miskolc Autóház Kft. épületenergetikai fejlesztése	2018.12.17	35 346 746 Ft
10	PM-ENERGO Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Megújuló energia használatával megvalósuló épületenergetikai fejlesztések a PM Energo Kft-nél	2019.09.05	17 169 657 Ft
11	PROFIL-COPY 2002 Irodatechnikai Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Komplex épületenergetikai fejlesztés a Profil-Copy 2002 Kft-ben	2019.09.04	46 510 751 Ft
12	TREKK INVEST Ingatlanforgalmazó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Trekk Invest Ingatlanforgalmazó és Kereskedelmi Kft. épületének energetikai felújítása	2018.12.17	57 269 720 Ft
13	ZOIR-ÉPKER Építőipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Épületenergetikai korszerűsítés a ZOIR-ÉPKER Kft-nél	2019.09.04	7 136 381 Ft

10.2.3.3 GINOP-4.1.3-19-NAPELEMES RENDSZER TELEPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKNAK

Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Támogatás	
1	"FER-3331" Építőipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Megújulóenergia-felhasználás növelése a FER 3331 Kft-nál	2019.10.07	3 000 000 Ft
2	Balla Bútor Gyártó és Kereskedelmi Kft.	Napelemes rendszer telepítése a Balla Bútor Kft. Zsolcai kapu 16 telephelyén	2019.10.11	2 964 000 Ft
3	BART-LUX Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelem rendszer kiépítési a Bart-lux Kft. miskolci telephelyén	2019.12.18	2 620 000 Ft
4	C+C Vizsgabázis Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes fejlesztés a C+C Vizsgabázis Kft-nél	2019.11.18	1 620 000 Ft
5	DANIVE Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	3529 Miskolc, Soltész Nagy Kálmán utca 45.	2019.11.18	2 964 000 Ft
6	DeXeF Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a DeXeF Kft-nél	2019.08.01	2 728 000 Ft
7	DR.LAN Számítástechnikai Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer kiépítése a DR. LAN Kft.-nél	2019.11.18	3 000 000 Ft
8	Épületgépészeti és -szerelvény Szakáruházi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer kialakítása az Épületgépészeti és -szerelvény Szakáruházi Korlátolt Felelősségű Társaságnál	2019.09.05	3 000 000 Ft
9	EUROSZER-96 Ipari Fejlesztő Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése az Euroszer-96 Kft. telephelyén.	2020.03.27	3 000 000 Ft
10	FEBA 2000 Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a FEBA 2000 Kereskedelmi Kft-nél	2019.10.11	2 958 000 Ft
11	Flamesco-Bau Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a Flamesco-Bau Kft-nél	2019.08.01	2 976 000 Ft
12	GORDIUS ENDLESS Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a GORDIUS ENDLESS Szolgáltató Kft-nél	2019.09.06	1 920 000 Ft
13	GŐZ 2 Gépjárműjavító, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer megvalósítása a Gőz2 Kft székhelyén	2019.10.07	3 000 000 Ft
14	INTEBA Ingatlanforgalmazó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer kiépítése az INTEBA Kft.-nél	2020.04.21	3 000 000 Ft

	Pályázó	Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Támogatás
15	KOMPLEX-CAR Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	10,830kWp Napelem rendszer kiépítése	2019.10.07	2 166 000 Ft
16	KULCS-ÁR Ingatlanforgalmi, Építési és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a Kulcs-Ár Kft telephelyén	2019.09.06	2 736 000 Ft
17	KVA Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Napelemes rendszer telepítése a KVA Kft-nél	2019.10.11	1 682 000 Ft
18	Lukács Autó Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	14,82 kW-os komplett napelem rendszer Lukács Autó Kft	2019.10.29	2 964 000 Ft
19	MEDICAMEN Gyógyszerkereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	A Jókai Gyógyszertár (MEDICAMEN KFT.) infrastrukturális fejlesztése Napelemes Rendszer telepítésével	2019.09.05	1 664 000 Ft
20	Mokka House Vendéglátó és Idegenforgalmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a Mokka House Kft. miskolci telephelyén	2020.04.21	2 240 000 Ft
21	ORTOPÁN Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Villamos energiafelhasználás kiváltása saját termelésű rendszerrel az Ortopán Kft -nél Miskolcon	2019.12.18	3 000 000 Ft
22	PARA-MIS Ipari, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	PARA-MIS KFT Napelemes rendszer kiépítése	2019.10.07	1 540 000 Ft
23	POMÉKER Csemege Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a Poméker Csemege Kft.-nél	2019.09.06	2 296 000 Ft
24	RANGERS V&V Gyógytermék Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Energetikai korszerűsítés a RANGERS V&V Kft-nél	2020.03.27	2 794 000 Ft
25	REVOO Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszer telepítése a REVOO Kft. -nél	2019.10.29	2 500 000 Ft
26	Robco Motors Ipari és Kereskedelmi Kft.	Napelemes rendszer telepítése a Robco Motors Kft.-nél	2019.09.05	3 000 000 Ft
27	SeM-KER Kereskedelmi korlátolt felelősségű társaság	Napelemes rendszer telepítése a SeM-KER Kft-nél	2019.12.18	3 000 000 Ft
28	Spéci Flotta Szervíz Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes rendszerrel csökkentett rezsi csökkentés a Spéci Flotta Szervíznél	2019.10.07	3 000 000 Ft
29	SZAL-AGRO Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	A Szal-Agro Kft napelemes rendszere	2020.03.06	2 496 000 Ft

Pályázó		Pályázat tartalma	Támogatás dátuma	Támogatás
30	SZÉV Oktatási és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	9,24 kWp teljesítményű háztartási méretű napelemes kiserőmű telepítése a SZÉV Kft. Miskolc, Szekerész u. 5. alatti ingatlanán	2019.10.07	1 848 000 Ft
31	VÁRIBEL Villamosipari Gyártó, Kereskedő és Szolgáltató Kft.	Váribel Kft Miskolc, Szervezet utca 35. alatti telephelyének a napelemes fejlesztése	2019.10.29	1 500 000 Ft
32	ZS és J METÁLL Fémkereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Napelemes fejlesztés a ZS és J METÁLL Kft. székhelyén	2020.04.21	2 016 000 Ft